

Fredrik Backman

ÚZKOSTI JEJICH LIDÉ

Hlost

**NA
PRODEJ**

REALITNÍ KANCELAR NAZDAR

*Bydlení
ZDAR!*

Kniha byla zakoupena na serveru Palmknihy.cz.

Kupující: Katarina Vacek

ID 2126089788

Upozorňujeme, že kniha je určena pouze pro potřeby kupujícího. Kniha jako celek ani žádná její část nesmí být volně šířena na internetu, ani jinak dále zveřejňována. V případě dalšího šíření neoprávněně zasáhnete do autorského práva s důsledky dle platného autorského zákona a trestního zákoníku. Neoprávněným šířením knihy poškodíte rozvoj elektronických knih v ČR. Tak nám, prosím, pomozte v rozvoji e-knih a chovejte se ke knize, k nakladatelům, k autorům a také k nám fěr.

Fredrik Backman
Úzkosti a jejích lidé

Fredrik Backman

ÚZKOSTI A JEJICH LIDÉ

Přeložila Helena Matocha

Brno 2020

**NA
PRODEJ**

REALITNÍ KANCELÁŘ NAZIDAR

*Bydlení
ZDAR!*

*Tuto knihu věnuji hlasům ve své hlavě,
svým nejpodivnějším přátelům.*

A své ženě, která žije s námi.

Kapitola 1

Bankovní loupež. Rukojmí. Výstřel z pistole. Schodiště obsazené policisty připravenými vtrhnout do jistého bytu. Dospět až sem bylo jednoduché, mnohem jednodušší, než by si člověk myslel. Stačil k tomu jeden jediný hodně, hodně špatný nápad.

Tohle je příběh o lecčem, hlavně však o blbcích. Proto bychom si hned zkraje měli říct, že prohlásit člověka za blbce je velmi lehké, pokud zapomenete, že být člověkem je většinou k zblbnutí těžké. Zvlášť když kolem sebe máte druhé, kvůli kterým se snažíte být jakžtakž dobrým člověkem.

Od člověka se totiž v dnešní době očekává, že toho zvládne neskutečně moc. Musíte mít práci a bydlení a rodinu, musíte platit daně, nosit čisté spodní prádlo a pamatovat si heslo k té debilní wifině. Některým z nás se nikdy nepovede dostat tenhle chaos pod kontrolu, takže si naše životy nerušeně plynou, zeměkoule se řítí vesmírem rychlostí dva miliony kilometrů za hodinu a my se jen vystrašeně klepeme na jejím povrchu jako zapomenuté ponožky. Naše srdce připomínají mýdla, vyklouznou nám pokaždé,

když na vteřinku trochu povolíme stisk, někam si odletí a hned se zamilují a nechají se zlomit, prostě jen tak. Nic nemáme pod kontrolou. A tak se učíme předstírat, v práci, manželství, před dětmi a všude jinde. Předstíráme, že jsme normální, že máme všeobecné vzdělání a víme, co je „výše splátky“ a „míra inflace“. Že víme, jak funguje sex. Po pravdě toho o sexu víme zhruba tolik jako o USB kabelech a tyhle zatracené hajzly se nám vždycky povede zastrčit až napočtvrté. (Špatně, špatně, špatně, TEĎ jsem tam!) Předstíráme, že jsme dobří rodiče, ale ve skutečnosti děti jen krmíme a oblékáme a nadáváme jim, když snědí žvýkačku, kterou našly na zemi. Kdysi jsme měli akvarijní rybičky, ale všechny nám pochcípaly a o dětech toho nevíme o moc víc než o rybičkách, takže nás ta odpovědnost každé ráno k smrti vyděsí. Nemáme plán, prostě se jen snažíme probojovat se tímhle dnem, protože zítra přijde další.

Občas nás všechno bolí, strašně bolí, a to jenom proto, že nám připadá, jako by nám naše kůže vůbec nepatřila. Občas panikaříme, protože je potřeba zaplatit účty a chovat se dospěle, jenže nevíme jak, protože selhat coby dospělý je tak zoufale jednoduché.

Všichni totiž někoho milují a všichni, kdo někoho milují, si v životě prožili bezútěšné noci, kdy byli vzhůru a přemýšleli, jak dál být lidmi. Občas nás to přiměje udělat krok, který nám zpětně přijde nepochopitelný, ale tehdy se nám jevil jako jediné východisko.

Jeden jediný hodně, hodně špatný nápad. To úplně stačí.

Například jistého rána odešlo jedno devětatřicetileté individuum z domova s pistolí v ruce, což se později ukázalo jako podivuhodná blbost. Tenhle příběh totiž vypráví

o rukojmích, jenže tak to být nemělo. Totiž, měl to být příběh, ale ne o rukojmích. Měl pojednávat o bankovní loupeži. Ta se pak ovšem trochu zvrtila, to se u bankovních loupeží stává. A tak ono devětatřicetileté individuum uteklo, ale nemělo žádný plán útěku, s plány útěku je to totiž stejné, jako když tohle individuum v dětství vždycky zapomnělo na kuchyňské lince led a plátky citronu a muselo běžet zpátky, načež jeho maminka vždycky řekla: „Co není v hlavě, musí být v nohou!“ (Na tomto místě bychom mohli poznamenat, že když maminka umřela, měla v sobě tolik ginu s tonikem, že se ji z důvodu nebezpečí výbuchu neodvážili zpopelnit, ale to ještě neznamená, že nemohla udílet dobré rady.) Takže po bankovní loupeži, při níž na loupež nakonec nedošlo, samozřejmě přivolali policii a to se pak individuum vyřítilo na ulici, co mu nohy stačily, přeběhlo ji a vpadlo do prvních dveří, které se namanuly. Možná je trochu přísné ho jenom kvůli tomu označovat za „blbě“, ale... však víte. Nijak prudce inteligentní to od něj nebylo. Tyhle dveře totiž vedly na schodiště bez zadního východu, a tak individuu nezbylo než se pustit nahoru do patra.

Nutno podotknout, že individuum mělo kondici průměrného devětatřicetiletého individua. Nepatřilo k velkoměstským devětatřicetiletým individuí, která řeší krizi středního věku nákupem brutálně drahých cyklistických kalhot a koupacích čepic, protože místo duše mají černou díru živící se fotkami na Instagramu, bylo spíš tím typem, který denně zkonzumuje tolik sýra a pšeničné mouky, že by to z lékařského hlediska spadalo spíš do kategorie volání o pomoc než dieta. Doběhlo tedy do nejvyššího patra se všemi žlázami zhuntovanými a s dechem, jaký si obvykle spojujeme pouze se soukromými kluby, kde škvírkou ve dveřích musíte pošeptat tajné heslo, aby vás pustili dovnitř.

V tu chvíli mělo tedy mírně řečeno mizivou šanci, že policii unikne.

Jenže zrovna v tu chvíli se individuum náhodou otočilo a zjistilo, že dveře do jednoho bytu jsou otevřené. Tenhle byt byl totiž na prodej a právě se tam pořádala veřejná prohlídka, takže byl plný zájemců. Individuum vpadlo dovnitř, zadýchané a propocené, v ruce pistoli, a v tenhle okamžik se nám z příběhu stává příběh o rukojmích.

No a pak už to šlo ráz na ráz: policie obklíčila budovu, na místo se přihnali novináři, přepadení vysílali i v televizi. Celá akce trvala několik hodin. Nakonec se individuum samozřejmě vzdalo. Nemělo na výběr. Všech osm lidí, které drželo jako rukojmí, sedm zájemců a jednu realitní makléřku, pustilo na svobodu. O pár minut později se policie vřítla do bytu. Jenže ten byl prázdný.

Nikdo neví, kam se lupič poděl.

To je tak všechno, co potřebujete vědět předem. A teď příběh začíná.

Kapitola 2

Před deseti lety stál na jednom mostě muž. Tenhle příběh není o něm. Takže toho muže klidně pusťte z hlavy. Jasně, zrovna teď ho z hlavy pustit nemůžete, to je, jako když vám někdo řekne: „Nemysli na koláče“ a vy hned musíte myslet na koláče. Nemyslete na koláče!

Potřebujete jen vědět, že před deseti lety stál na jednom mostě muž. Na zábradlí, vysoko nad vodní hladinou, na konci života. Teď na něj nemyslete. Myslete na něco hezkého.

Myslete na koláče.

Kapitola 3

Nacházíme se v nevelkém městě, den před silvestrem. Ve výslechové místnosti na policejní stanici sedí policista a realitní makléřka. Policista vypadá zhruba na dvacet, ale asi mu bude víc, realitní makléřka vypadá zhruba na čtyřicet, ale asi jí bude míň. Policista má na sobě trochu příliš těsnou uniformu, makléřka trochu příliš volné sako. Makléřka se tváří, jako by si přála být někde jinde, policista se tváří, jako by si po posledních patnácti minutách taky přál, aby makléřka byla někde jinde. Když se makléřka nervózně usměje a chystá se něco říct, policista se nadechne a vydechne tak, že je těžké odhadnout, jestli to byl povzdech nebo kýchnutí.

„Prostě mi jen odpovězte na otázku,“ zaprosí.

Makléřka horlivě přikývne a vyhrkne:

„Nazdar!“

„Říkal jsem, ať mi odpovíte *na otázku!*“ zopakuje policista s výrazem obvyklým u dospělých mužů, které někdy během dětství zklamal život a oni se z toho pak už nikdy neoklepali.

„Ptal jste se, jak se jmenuje moje realitní kancelář!“ trvá na svém makléřka a bubnuje prsty o stůl způsobem, jenž

v policistovi probouzí chuť zasypat ji předměty s ostrými hranami.

„Ne, já jsem se ptal na toho *pachatele*, co vás držel jako *rukojmí* spolu s...“

„Jmenuje se NAZDAR! Chápete? Protože zdar našich klientů je u nás na prvním místě. Takže když zvedám telefon, vždycky říkám: Dobrý den, dovolali jste se do realitní kanceláře Nazdar! Bydlení ZDAR!“

Makléřka právě prodělala traumatický zážitek, někdo ji ohrožoval pistolí a držel jako rukojmí, po tom by mluvil z cesty kdekdo. Policista se snaží být trpělivý. Pevně si tiskne palce k obočí, jako by věřil, že jsou to dvě tlačítka, a že když je podrží stisknutá po dobu deseti vteřin, přepne tím realitu zpátky do továrního nastavení.

„Tak... joo. Ale teď bych se vás potřeboval zeptat na ten byt a přepadení,“ zasténá.

I on má za sebou těžký den. Místní policejní stanice je malá, zdroje jsou tu omezené, nicméně s kompetentností problém není. Přesně to se hned na počátku přepadení snažil vysvětlit do telefonu nějakému šéfovi od šéfa šéfů, ale samozřejmě to k ničemu nevedlo. Prý pošlou zvláštní vyšetřovací tým ze Stockholmu, aby si případ převzal. Šéf nezdůraznil „vyšetřovací tým“, nýbrž „Stockholm“, jako by přijet z hlavního města byla nějaká superschopnost. Přitom je to spíš diagnóza, ty vole, pomyslí si policista. Palce na obočí se zastaví, tohle je jeho poslední šance ukázat šéfům, že on to zvládne sám, jenže jak na to, když má takovéhle svědky?

„Oukidouki,“ zašvitoří makléřka, jako by takový výraz existoval.

Policista se podívá do poznámek.

„Není divné pořádat prohlídku bytu zrovna dneska? Den před silvestrem?“

Makléřka zavrtí hlavou a usměje se.

„V realitní kanceláři NAZDAR neznáme žádné nevhodné dny!“

Policista se několikrát zhluboka nadechne.

„Fajn. Tak dál: Když jste toho pachatele spatřila, jaká byla vaše první reak...“

„Neříkal jste, že se nejdřív budete ptát na byt? Říkal jste, na ten byt a přepadení, tak jsem si myslela, že na byt se budete ptát jako prv...“

„Tak jo!“ zavrčí policista.

„Tak jo!“ zašvitoří makléřka.

„Takže ten *byt*: Můžete mi ho popsat?“

„Jasně, jsem přece makléřka!“ odpoví makléřka a raději už nedodá „z realitní kanceláře NAZDAR! Bydlení ZDAR!“, protože policista se tváří, jako by si přál, aby se munice z jeho služební zbraně nedala tak snadno vystopovat.

„Mohla byste mi ho popsat?“

Makléřka se rozzáří.

„Je kouzelný! Nabízí jedinečnou možnost exkluzivního bydlení v klidné čtvrti, ale zároveň nedaleko pulzujícího městského centra. Otevřená dispozice! Dostatek světla!“

Policista ji přeruší.

„Já jsem spíš chtěl vědět, jestli tam není nějaká spíž, skryté úložné prostory a tak...“

„Vy nemáte rád byty s otevřenou dispozicí? Vy máte rád příčky? Na příčkách není nic špatného!“ odpoví makléřka podbízivě, ale podtón v jejím hlase dává najevo, že lidé, kteří mají rádi příčky, podle jejích zkušeností mají rádi i zdi.

„Jsou tam třeba nějaké skříně, co nejsou...“

„Už jsem zmínila dostatek světla?“

„Jo.“

„Vědecké výzkumy potvrzují, že světlo navozuje v lidech pocit štěstí. Věděl jste to?“

Policista se netváří, že by si nechal násilím vnutit světlo. Někteří lidé si prostě chtějí sami rozhodnout, nakolik budou šťastní.

„Mohli bychom se držet věci?“

„Oukidouki.“

„Vyskytují se v tom bytě nějaké prostory, které nejsou zakreslené v plánu?“

„A to okolí, ideální pro děti!“

„Jak to s čímkoli souvisí?“

„Jen jsem to chtěla zdůraznit. Opravdu ideální pro děti! No, teda... až na to dnešní přepadení. Ale jinak: ideální pro děti! No a děti, to vy určitě víte, milují policejní auta!“

Makléřka vesele zašermuje rukou a napodobí zvuk policejní sirény.

„Myslím, že takhle dělá auto se zmrzlinou,“ upozorní ji policista.

„Však víte, jak to myslím,“ trvá na svém makléřka.

„Prosím vás, odpovězte mi na otázku.“

„Promiňte, na co že jste se to ptal?“

„Jak je ten byt velký?“

Makléřka se zmateně usměje.

„Neříkal jste něco o přepadení? Myslela jsem, že se budeme bavit o tom přepadení?“

Policista sevře rty tak pevně, jako by se chystal dýchat nehty na nohou.

„Jasně. Klidně. Povězte mi o tom pachateli. Jaká byla vaše první reak...“

Makléřka ho horlivě přeruší: „Myslíte to kopyto v lupičské kukle? Jo! Takže to kopyto v lupičské kukle se vřítilo do

bytu přímo uprostřed prohlídky a mířilo na nás všechny pistolí! A víte proč?“

„Ne.“

„Otevřená dispozice! Jinak by se nedalo mířit na všechny zároveň!“

Policista si promasíruje obočí.

„Dobře, tak zkusíme tohle: Jsou v tom bytě nějaké dobré skrýše?“

Makléřka zamrká tak pomalu, jako by se to právě naučila.

„Skrýše?“

Policista zakloní hlavu a rezignovaně se zadívá do stropu. Maminka mu vždycky říkala, že policajti jsou kluci, kteří si nenašli jiný sen. Všechny kluků se ptají: „Čím chceš být, až budeš velký?“ a skoro všichni alespoň jednou odpoví: „Policajtem!“, ale většina z téhle představy vyrostle a napadne je něco lepšího. Policista zalituje, že to nebyl i jeho případ, měl by jednodušší život a možná i jednodušší rodinné vztahy. Nutno dodat, že maminka na něj byla vždycky pyšná, té jeho volba povolání nikdy nevadila. Pracovala jako farářka, i tohle povolání je víc než jen způsob obživy, takže ho chápala. Zato tatínek nechtěl, aby syn nosil uniformu. Mladého policistu možná ještě tíží zklamání z otcova názoru, protože když se obrátí k makléřce, vypadá velmi unaveně.

„No ano, to se vám snažím celou dobu vysvětlit. Myslíme si, že pachatel v tom bytě pořád ještě je.“

Kapitola 4

Pravda je, že když se individuum v lupičské kukle nakonec vzdalo, všechny rukojmí propustilo naráz, makléřku i zájemce o byt. Na schodišti hlídal policista, a když rukojmí byt opustili, zabouchli za sebou dveře a klidně sešli po schodech na ulici, nasedli do čekajících policejních aut a odjeli. Policista u dveří počkal, až jeho kolegové vyjdou po schodech. Do bytu zatelefonoval vyjednávač. Krátce nato policie vpadla dovnitř a zjistila, že tam nikdo není. Dveře na balkon byly zamčené, všechna okna zavřená, žádné jiné únikové cesty odsud nevedly.

Člověk krucinál nemusí být ze Stockholmu, aby mu došlo, že buď individuu pomohl utéct některý z rukojmích, anebo neuteklo vůbec.

Kapitola 5

Tak jo. Na mostě stál muž. Teď na to myslete.

Napsal dopis a odeslal ho, odvezl děti do školy, vylezl na zábradlí, stál tam a díval se dolů. O deset let později se individuum v lupičské kukle neúspěšně pokusilo vyloupit banku a pak zajalo na prohlídce bytu osm rukojmích. Když si stoupnete na ten most, dohlédnete z něj až na balkon toho bytu.

Nic z toho samozřejmě nijak nesouvisí s vámi. I když trochu ano. Jste přece obyčejní slušní lidé? Co byste udělali, kdybyste viděli toho muže na mostě? V takové chvíli neexistují dobré nebo špatné reakce, že? Zkrátka byste udělali cokoli proto, aby ten člověk neskočil. Ani ho neznáte, ale tohle je instinktivní jednání, lidé prostě nedovolí ani cizímu, aby si vzal život.

Takže byste se s ním pokoušeli mluvit, získat jeho důvěru, rozmluvit mu to. Protože i vy jste se někdy potýkali s úzkostí, zažívali jste dny, kdy vás bolela místa, jež nejsou vidět na žádném rentgenovém snímku, a nedokázali jste to vysvětlit ani lidem, co vás mají rádi. Někde v nitru, ve

vzpomínkách, které zapíráme i sami před sebou, spousta z nás ví, že rozdíl mezi námi a tím člověkem na mostě je mnohem menší, než bychom si přáli. Všichni dospělí občas zakoušejí černé chvíle, ani velmi šťastní lidé nejsou děsně šťastní úplně pořád a vy to víte. Takže byste se ho pokusili zachránit. O život se totiž dá přijít i omylem, ale ke skoku se musíte rozhodnout. Musíte vyšplhat někam vysoko a pak udělat krok dopředu.

Vy jste slušní lidé. Nedokázali byste jen přihlížet.

Kapitola 6

Mladý policista se bříšky prstů dotkne čela. Má na něm bouli velkou jako dětská pěstička.

„Jak se vám to stalo?“ zajímá se makléřka a tváří se, že by fakt hodně chtěla dodat „bydlení zdar!“.

„Dostal jsem něčím do hlavy,“ zavrčí policista, zadívá se do poznámek a zeptá se: „Měla jste dojem, že pachatel umí zacházet se střelnou zbraní?“

Makléřka se překvapeně usměje.

„To jako... s pistolí?“

„Jo. Působil nervózně, nebo jako někdo, kdo už držel pistoli v ruce mnohokrát?“

Policista chce tou otázkou zjistit, jestli lupič mohl třeba dřív sloužit v armádě. Ale makléřka se vesele usměje a řekne: „Kdepak, ta pistole ani nebyla pravá!“

Policista na ni zamžourá, nedokáže odhadnout, jestli si ta ženská dělá legraci, nebo je jen naivní.

„Proč si to myslíte?“

„Bylo na ní poznat, že jde jen o hračku. Myslela jsem si, že to pochopili všichni.“

Policista si makléřku dlouho měří pohledem. Ona si nedělá legraci. V očích se mu mihne špetka sympatie.

„Takže jste se... nebála?“

Makléřka zavrtí hlavou.

„Ne ne, kdepak. Bylo mi jasné, že vůbec nejsme v nebezpečí. Tenhle lupič nemohl nikomu ublížit.“

Policista se zadívá do poznámek. Pochopí, že makléřka to nepochopila.

„Nechtěla byste něco k pití?“ zeptá se soucitně.

„Ne, díky. Už jste se ptal,“ prohlásí žena bezstarostně.

Policista jí přesto donese sklenici vody.

Kapitola 7

Pravda je, že žádná z osob, které byly drženy jako rukojmí, neví, co se událo od chvíle, kdy je individuum v lupičské kukle propustilo, do okamžiku, kdy do bytu vnikla policie. Když se skupina policistů shromáždila na schodech, rukojmí už seděli v autech a jeli na stanici. Pak do bytu zavolal zvláštní vyjednávač (kterého sem poslal šéf šéfů ze Stockholmu, protože Stockholmáci si myslí, že nikdo jiný neumí mluvit do telefonu) a doufal, že zločinec se dobrovolně vzdá a vyjde ven neozbrojený. Jenže individuum hovor nepřijalo. Místo toho se ozval výstřel. Když policisté vyrazili dveře, bylo už pozdě. V obývacím pokoji pak šlápli do louže krve.

Kapitola 8

Mladý policista potká v kuchyňce na stanici starého. Mladý jde pro vodu, starý pije kávu. Mají spolu komplikovaný vztah, to je u policistů různých generací poměrně obvyklé. Na konci kariéry člověk hledá smysl, na začátku cíl.

„Nazdárek!“ zvolá starý.

„Ahoj,“ odpoví mladý odmítavě.

„Nabídl bych ti kafe, ale ty jsi asi pořád kávovej abstinent?“ usměje se starý, jako by šlo o typ invalidity.

„Nedám si,“ zavrtí hlavou mladý stejně, jako se odmítá nabídka lidského masa.

Mladý a starý policista nemají co do jídla a pití moc společného, vlastně nemají v tomhle ohledu společného nic, což vyvolává konflikty, když o polední pauze zrovna sedí v jednom autě. Starý má nejraději párek s bramborovou kaší z prášku, jaké se prodávají na benzince, a když se mu servírka z místní restaurace občas v pátek — to tam mají bufet — pokouší odnést talíř, starý si ho zděšeně zakryje oběma rukama a pokaždé vyštěkne: „Jestli jsem dojedl? Snad je dneska bufet, ne? Že jsem dojedl, poznáte podle toho, že se budu válet pod stolem schoulenej do klubíčka.“ Kdybyste se starého zeptali, jaké jídlo má rád mladý, řekl by:

„Takový hogo fogo žrádlo, nějaký řasy s mořskou trávou a syrovou rybou, ten kluk si snad myslí, že je krab poustevník nebo co.“ Jeden má rád kávu, druhý čaj. Jeden se dívá na hodinky při práci, aby zjistil, jestli už nebude oběd, druhý se dívá na hodinky při obědě, aby zjistil, jestli se bude moct brzy znovu pustit do práce. Starý považuje za nejdůležitější, aby policista dělal to, co je správné, mladý zase, aby dělal to, co je korektní.

„Fakt? Mohl bych ti udělat nějaký frapučino, nebo jak se to jmenuje, dokonce jsem koupil i sójové mlíko, teda ne že bych chtěl vědět, z čeho ho vydojili!“ zaburácí starý zvesela, ale přitom po mladém nervózně pokukuje.

„Hm,“ broukne mladý, který ho neposlouchal.

„Výslech tý makléřky jde dobře?“ zeptá se starý tónem, jako by vyprávěl vtip, protože nechce dát najevo, že má o mladého obavy.

„Pohoda,“ odpoví mladý, který čím dál hůř skrývá podráždění, a tak se snaží co nejrychleji vyklidit pole.

„A ty jsi v pohodě?“ pokračuje starý.

„Jo, já jsem v pohodě,“ zasténá mladý.

„Já jen jako po tom, co se stalo, jestli si nepotřebuješ proml...“

„Jsem v pohodě,“ přeruší ho mladý.

„Určitě?“

„Určitě.“

„A co...“ starý kývne směrem k bouli na jeho čele.

„Dobrý, bez problému, tak já už musím jít.“

„Jasně. Jasně. Nepotřebuješ s tou makléřkou pomoci?“ naléhá starý a snaží se nedívat se moc nervózně mladému na boty.

„Já to zvládnou.“

„Rád ti pomůžu.“

„Ne, díky.“

„Určitě?“ zavolá za ním starý, ale v odpověď se mu dostane jen sebejistého ticha.

Po odchodu mladého policisty zůstane starý v kuchyňce sám a dál pije kávu. Staří chlapi jen zřídka kdy vědí, co říct mladým chlapům, aby jim dali najevo, že jim na nich záleží. Je těžké najít slova, když vlastně chcete jen říct: „Vím, že tě to trápí.“

Na zemi, kde mladý policista stál, ulpěly malé červené tečky. Pořád má na podrážkách krev, jen si toho nevšiml. Starý namočí hadřík na nádobí a pečlivě zem utře. Třesou se mu prsty. Mladý možná nelže, možná je skutečně v pohodě. Ale starý dosud ne.

Kapitola 9

Mladý policista se vrátí do výslechové místnosti a postaví na stůl sklenici s vodou. Makléřka se na něj podívá a napadne ji, že ten si určitě otevírá pivo krabičkou od žvýkáciho tabáku. Ne že by na tom bylo něco špatného.

„Díky,“ řekne makléřka s očima upřenýma na sklenici, o kterou se neprosila.

„Potřeboval bych se vás vyptat ještě na pár věcí,“ prone-se omluvně policista a vytáhne zmuchlaný papír. Vypadá jako dětský výkres.

Makléřka kývne, ale ani nestihne otevřít ústa, když se otevřou dveře a vejde starý policista. Žena si pomyslí, že má vzhledem k horní polovině těla trochu moc dlouhé ruce; kdyby si vylil kávu, opaří si kolena.

„Zdravíčko, jen jsem si říkal, jestli tu nepotřebujete s něčím pomoci,“ nabídne se starý policista.

Mladý obrátí oči v sloup.

„Ne, díky. Říkal jsem ti, že to mám pod kontrolou.“

„Jasně, jasné. Jen jsem si říkal, že ti nabídnu pomoc,“ snaží se dál starý.

„Ne, ne, do prde... ne. Tohle je strašně *neprofesionální*. Nemůžeš mi sem takhle nakráčat uprostřed výslechu!“ zasýčí mladý.

„Jasně, v pohodě, jen mě zajímalo, jak jsi daleko,“ šeptne starý v rozpacích, nedokáže zamaskovat, jak je ustaraný.

„Zrovna jsem se chystal zeptat na ten obrázek,“ odsekne mladý, jako by ho přistihli, že páchne kouřem, a teď se vymlouval, že tu cigaretu jen držel kamarádovi.

„Koho ses chtěl zeptat?“ diví se starý.

„Tady paní makléřky,“ štěkne mladý a ukáže na ženu.

To bohužel makléřku inspiruje k tomu, aby vyskočila ze židle s napřaženou pěstí.

„Paní makléřka jsem já. Z realitní kanceláře NAZDAR!“

Žena se usměje a udělá uměleckou pauzu, ve tváři má nepopsatelně spokojený výraz.

„Ježiš, už zase, to snad ne...“ povzdychne si mladý, zatímco makléřka se nadechne a zahuláká:

„Bydlení ZDAR!“

Starý se na mladého tázavě podívá.

„Tohle mi dělá celou dobu,“ vzdychne mladý a přitiskne si palce na obočí.

Starý na makléřku zamžourá, má totiž ve zvyku na lidi, kterým nerozumí, ustavičně mžourat a celoživotní mžourání propůjčilo kůži pod jeho očima konzistenci točené zmrzliny. Makléřka, která má zjevně dojem, že ji napoprvé nikdo neslyšel, se nevyžádaně pustí do vysvětlování: „Chápete? Realitní kancelář NAZDAR, bydlení ZDAR! Chápete to? Protože zdar našich kli...“

Starý chápe, dokonce se uznale usměje, ale mladý ukáže prstem nejdřív na makléřku a pak na židli.

„Sedněte!“ řekne tónem, kterým se mluví jen na děti, psy a makléřky.

Makléřka se přestane usmívat. Neohrabaně se znovu posadí. Podívá se z jednoho policisty na druhého.

„Promiňte. Tohle je prvně, co jsem u výslechu. Nebude te na mě zkoušet hodného a zlého poldu, jako to dělají ve filmech, že ne? Nepůjde jeden z vás pro kafe a mezitím mě druhý nezačne mlátit telefonním seznamem a rvát KAM JSTE SCHOVALA TĚLO?“

Makléřka se nervózně uchechtne. Starý se pousměje, ale mladý ani trochu, a tak žena pokračuje ještě nervózněji: „Hele, já jsem si dělala srandu. Vždyť telefonní seznamy už ani nejsou, tak čím byste mě mlátili? Třeba iPadem?“

Začne se rozhánět rukama, aby naznačila bití tabletem, a u toho křičí tak, jak si nejspíš představuje, že se vyjadřují policisté: „Sakra, tedka jsem olajkoval bejvalku na Instagramu. Zrušit lajk, zrušit lajk!“

Mladý policista se stále pobaveně netváří, a tak se makléřka taky přestane tvářit pobaveně. Starý se mezitím nakloní nad jeho poznámky a zeptá se, jako by tam makléřka vůbec nebyla: „Co ti o tom obrázku řekla?“

„Nestihl jsem tu otázku položit, protože jsi mě vyrušil,“ odsekne mladý.

„A co je s tím obrázkem?“ zajímá se makléřka.

„Takže, jak jsem se chystal říct, než jsem byl přerušen: Tenhle obrázek jsme našli na schodech a myslíme si, že ho tam možná ztratil pachatel. Chtěli jsme vás požádat...“ spustí mladý, ale starý ho přeruší.

„Mluvil jsi s ní o té pistoli?“

„Přestaň se mi do toho motat!“ zavrčí mladý.

Načež starý rozhodí rukama a zamumlá: „No jo furt, tak promiň, že žiju.“

„Nebyla pravá. Ta pistole. Byla to hračka!“ vyhrkne makléřka.

Starý se překvapeně podívá na ni, pak na mladého a nato zašeptá způsobem, o němž se pouze muži určitého věku domnívají, že je to šepot: „Tys jí to... neřekl?“

„Neřekl co?“ podiví se makléřka.

Mladý si povzdechne a obrázek složí tak pečlivě, jako by skládal kolegův obličej. Vzápětí se obrátí na makléřku.

„No. Chystal jsem se k tomu dojít... Takže, když vás pachatel pustil a odjeli jste na stanici, tak...“

Starý ho horlivě přeruší: „No tak se pachatel, ten lupič, postřelil.“

Mladý pevně stiskne ruce, aby starého neuškrtil. Něco řekne, ale makléřka ho neslyší, uši jí zaplavuje monotónní šum a ten přerůstá v rachot, ženy se zmocňuje šok. Zpětně bude přesvědčeně tvrdit, že na okna bubnoval déšť, i když v místnosti žádná okna nebyla. Makléřka zírá na policisty s otevřenými ústy.

„Takže... ta pistole... byla...“ koktá.

„Byla pravá,“ kývne starý.

„Já...“ spustí makléřka, ale vyschne jí v ústech.

„Tady. Napijte se,“ nabídne starý, jako by vodu přinesl sám.

„Díky... já... ale jestli byla ta pistole pravá, tak jsme mohli být všichni... *mrtví!*“ šeptne makléřka a napije se, teprve teď vydešená. Starý přitaká, vezme si od mladého obrázek a začne si dělat vlastní poznámky.

„Tak bychom to asi měli vzít celé od začátku,“ konstatuje ochotně, načež si mladý odskočí na chodbu a chvíli tluče čelem do dveří.

Když za ním prásknou dveře, starý se lekne. Se slovy je to těžké, když už jste starý a chcete někomu mladšímu prostě říct: „Vím, že tě to trápí, a to zase trápí mě.“ Boty mladého policisty zanechaly pod židlí drobné červenohnědé otisky zaschlé krve. Starý se na ně zničeně zadívá. Přesně proto nechtěl, aby se jeho syn stal policistou.

Kapitola 10

První, kdo tehdy před deseti lety muže na mostě uviděl, byl kluk v pubertě, jehož otec si přál, aby si syn našel jiný sen. Ten kluk možná mohl počkat na pomoc, ale vy byste počkali? Kdyby vaše matka byla farářka a otec policista a kdybyste vyrostli v prostředí, kde je samozřejmé, že lidem se pomáhá, a kde nikdo nikoho nenechá na holičkách, pokud nemusí?

Ne.

A tak ten kluk vyběhl na most a na muže zavolal a on se zarazil. Kluk nevěděl, co má dělat, tak... mluvil. Snažil se získat mužovu důvěru. Chtěl ho přimět, aby udělal dva kroky vzad namísto jednoho vpřed. Do bund se jim lehce opíral vítr, ve vzduchu se vznášel déšť, na kůži byly cítit první stopy zimy, kluk hledal slova, kterými by vyjádřil, kvůli čemu všemu stojí za to žít, i když to možná zrovna teď tak nevypadá.

Muž na zábradlí měl dvě děti a klukovi o nich řekl. Možná mu je kluk připomínal. Kluk žadonil a z hlasu mu zaznívala panika: „Prosím, hlavně neskákejte!“

Muž se na něj klidně, skoro soucitně zadíval a řekl: „Víš, co je na rodičovství nejhorší? Že tě budou soudit podle tvých nejslabších chviliek. Milionkrát uděláš něco správně, ale pak stačí jeden špatný krok a už navždycky budeš tátou, který se koukal do mobilu, když se jeho dítě v parku praštilo hlavou o houpačku. Nespustíme z nich oči třeba celé dny, ale pak si chceme přečíst JEDNU esemesku a všechny chvíle, kdy jsme se chovali správně, jsou k ničemu. Nikdo nechodí k psychologovi, aby s ním řešil, kolikrát jako dítě *nedostal* houpačkou do hlavy. Rodiče jsou definováni svými nezdary.“

Kluk to moc nechápal. Když nakoukl přes zábradlí a dole uviděl smrt, roztřásl se mu ruce. Muž se na něj ochable usmál a udělal půlkrok vzad. V tu chvíli to znamenalo všechno.

Pak se rozpovídal o tom, že měl docela dobrou práci, založil docela úspěšnou firmu a koupil docela hezký byt. Všechny svoje úspory investoval do akcií jedné realitní společnosti, aby jeho děti v budoucnu měly ještě lepší práci a ještě hezčí byty, aby byly ušetřeny starostí a nemusely každý večer usínat vyčerpáním s kalkulačkou v ruce. Protože to je úkol rodičů: být rameny. Rameny, na která se může malé dítě usadit, aby vidělo svět kolem sebe, rameny, na která se může větší dítě postavit, aby dosáhlo až do nebes, rameny, o která se dítě může opřít, když kolísá a váhá. Děti nám důvěřují a to je zničující odpovědnost, protože ony ještě nepochopily, že my vůbec nevíme, co děláme. A tak ten muž dělal to co všichni: předstíral, že ví. Když se děti ptaly, proč jsou hovínka hnědá, co se stane po smrti a proč lední medvědi nežerou tučňáky. Pak děti vyrostly. Občas se stalo, že na to muž zapomněl a chtěl je vzít za ruku. Páni, ty se styděly. A on taky. Je těžké vysvětlit dvanáctiletému dítěti:

Když jsi byl malý a já šel moc rychle, doběhls mě a chytils mě za ruku a to byly nejhezčí chvílky mého života. Tvoje konečky prstů v mé dlani. Než jsi zjistil, v čem všem jsem selhal.

Muž předstíral, kde se dalo. Ekonomičtí experti ho ujišťovali, že akcie realitní společnosti jsou jistá investice, protože nemovitosti nikdy neztratí hodnotu. A pak ji ztratily.

Na svět udeřila finanční krize, jedna banka v New Yorku zkrachovala a daleko od ní v malém městě v úplně jiné zemi žil muž, který přišel úplně o všechno. Když po rozhovoru se svým právníkem položil sluchátko, uviděl z okna kanceláře most. Bylo brzy ráno, na tuhle roční dobu nezvykle teplo, ale ve vzduchu visel déšť. Muž odvezl děti do školy jakoby nic. Předstíral. Pošeptal jim do ucha, že je má rád, a když obrátily oči v sloup, puklo mu srdce. Pak odjel k mostu. Zastavil na zákazu stání, klíčky nechal v autě, vkročil na most a vylezl na zábradlí.

Všechno tohle vyličil klukovi a ten už samozřejmě věděl, že to dopadne dobře. Protože jestli má člověk na zábradlí čas někomu cizímu vykládat, jak moc má rád svoje děti, tak vlastně ani skočit nechce.

Pak skočil.

Kapitola 11

O deset let později stojí mladý policista na chodbě před výslechovou místností. Táta je uvnitř s makléřkou a máma měla samozřejmě jako vždycky pravdu: Ti dva nikdy neměli pracovat spolu, budou z toho jen hádky. Kluk neposluchá, neposlouchal nikdy. Když bývala máma unavená nebo v sobě měla dvě skleničky vína, takže se přestala hlídat, aby ze sebe nedělala vševědoucí, zadívala se tu a tam na syna a prohlásila: „Někdy si říkám, chlapče, že ses nikdy tak docela nevrátil z toho mostu. Že se toho člověka pořád snažíš zachránit, i když to je stejně nemožné teď jako tehdy.“ Možná je to pravda, syn nemá sílu se nad tím zamýšlet. Trápí ho noční můry, ještě po deseti letech. I po studiích na policejní akademii a po závěrečných zkouškách, po směně za směnou, po probdělých nocích i po práci na stanici, za kterou ho chválí všichni kromě táty, po dalších probdělých nocích, po takové hromadě práce, že se naučil nenávidět volno, po nejisté chůzi domů za svítání, kdy ho v předstíni vítaly stohy složenek a kromě nich jen prázdná postel, prášky na spaní a alkohol. Za nocí, kdy mu bylo nejhůř, chodil běhat, desítky kilometrů ve tmě, zimě a tichu, nohy bušily do asfaltu rychleji a rychleji, ale ne že by se chtěl ně-

kam dostat nebo v něčem zvítězit. Někteří muži běhají jako lovci, on utíkal jako kořist. Vyčerpaný až na dno nakonec vždycky doklopýtal zpátky domů, odešel do práce a začal nanovo. Někdy mu stačilo pár panáků whisky, aby usnul, a když měl dobré ráno, probudila ho ledová sprcha, ale v mezidobí se všemožně snažil zmírnit svou přecitlivělost. Potlačit pláč už mezi žebry, dřív než mu stoupne do krku a slzných kanálků. Celou dobu však měl stále stejné zlé sny. Vítr škube za bundu, pak dutý zvuk, jak mužovy boty sklouznou ze zábradlí, chlapecký křik nad vodní hladinou, který vůbec nezněl jako jeho hlas. Sotva ho uslyšel, šok mu úplně otupil smysly a otupuje je doteď.

Dneska do toho bytu vrazil jako první, poté co rukojmí vyšli ven a zevnitř se ozval výstřel. To on proběhl obývacím pokojem po zakrváceném koberci, rozrazil dveře na balkon a tam se nešťastně podíval dolů, protože i když ostatním to připadalo nelogické, jeho okamžitě napadlo: Určitě taky skočil. Ale dole stáli jen novináři a zvědaví sousedé a všichni na něj mířili mobily. Individuum zmizelo beze stopy, policista byl na balkoně sám. Viděl z něj až na most. A teď stojí na chodbě policejní stanice a nemá sílu ani na to, aby si z bot umyl krev.

Kapitola 12

Starému policistovi hvízdá v krku, jako když se po hrubé dřevěné podlaze šoupe těžkým kusem nábytku. Dýchá nosem a vzduch mu v ústech vytváří ozvěnu. V jistém věku a při jisté hmotnosti si všiml, že to tak začalo znít. Jako by starcům dech těžkl. Zahanbeně se usměje na makléřku.

„Víte, kolega je... je můj syn.“

„Ach!“ kývne makléřka, jako by chtěla říct, že ona má taky děti nebo že je možná *nemá*, ale četla o nich v brožuře na škole pro realitní makléře. Nejradši má děti s hračkami v přírodních barvách, protože ty se hodí všude.

„Manželka říkala, že pracovat spolu není dobrý nápad,“ připustí policista.

„Chápu,“ zalže makléřka.

„Říkala, že ho moc ochraňuju. Že jsem jako tučňák, co nosí kámen, aby si nemusel přiznat, že mu zmizelo vejce. Prý své dítě nemůžeme ochránit před životem, protože život nás postihne všechny.“

Makléřka zvažuje, jestli má předstírat pochopení, ale nakonec je upřímná:

„A co tím vaše žena myslela?“

Policista se začervená.

„Nechtěl jsem... je hloupé vám to tady vykládat, prostě jsem nechtěl, aby syn šel k policii. On je moc citlivý. Moc... hodný. Chápete? Před deseti lety vyběhl na most a domlouval nějakému chlapovi, co chtěl skočit. Dělal, co mohl, VŠECHNO, co mohl. Jenže on skočil. Dovedete si představit, co to s člověkem udělá? Můj syn... chce každého zachránit. Myslel jsem, že po tomhle třeba nebude k policii chtít, ale dopadlo to naopak. Stál o to ještě víc než předtím. Protože chce zachraňovat lidi. Dokonce i mizery.“

Makléřčina hrud' téměř neznatelně stoupá a klesá.

„Myslíte to nemehlo s pistolí?“

Starý kývne.

„Ano. Když jsme vešli dovnitř, po celém bytě byla krev. Syn tvrdí, že jestli ho nenajdeme včas, tak tam umře.“

Ze smutku v jeho očích makléřka vyrozumí, co to pro starého policistu znamená. Muž škrábne nehtem do desky stolu a s hranou formálností v hlase oznámí:

„Musím vás upozornit, že cokoli při výslechu řeknete, se nahrává.“

„Rozumím,“ přitaká makléřka.

„Je důležité, aby vám to bylo jasné. Všechno, o čem se tu spolu bavíme, se zaprotokoluje a budou si to moct přečíst i ostatní policisté,“ vede si dál svou starý.

„Všichni si to můžou přečíst. Rozumím.“

Starý policista opatrně rozloží list papíru, který předtím mladý složil. Je to obrázek, muselo ho namalovat dítě na svůj věk velmi nadané, anebo naprosto bez nadání, dočista podle toho, kolik mu vlastně je. Na obrázku jsou patrně tři zvířata.

„Poznáváte ten papír? Našli jsme ho na schodech.“

„Je mi líto,“ zatváří se opravdu lítostivě makléřka.

Policista se nuceně pousměje.

„Kolegové tvrdí, že to vypadá jako opice, žába a kůň. Ale já bych řekl, že je to spíš žirafa než kůň. Vždyť to nemá ocas. Žirafy přece nemají ocas, nebo jo? Já bych tipoval žirafu.“

Makléřka se zhluboka nadechne a řekne to, co říkávají ženy mužům, kteří se domnívají, že neznalost jim nemusí bránit v pronášení skálopevných závěrů.

„Podle mě máte pravdu.“

Kapitola 13

Pravda je, že kluk se nechtěl dát k policii kvůli tomu muži na mostě. Chtěl se k ní dát kvůli holce, která na stejném zábradlí stála o týden později. Ta neskočila.

Kapitola 14

Při výbuchu vzteku prosvíští vzduchem hrnek. Přelétne oba stoly, ale díky dokonale nevyzpytatelným cestám odstředivých sil v něm zůstane skoro veškerý obsah a ten se následně vši silou rozprskne po zdi a obarví ji odstínem cappuccina.

Oba policisté se na sebe upřeně dívají, jeden zahanbeně, druhý vyděšeně. Starý policista se jmenuje Jim. Mladý, jeho syn, se jmenuje Jack. Tahle stanice je moc malá na to, aby se mohli jeden druhému vyhýbat, a tak nakonec jako vždy každý usedne ke svému stolu a zpola se skryje za svým počítačem, protože jen desetina policejní práce v dnešní době spočívá ve skutečné policejní práci, ve zbytku času musí člověk detailně zaznamenat, co během jejího výkonu dělal.

Jim patří ke generaci, která považovala počítače za magii, Jack je odjakživa bral jako samozřejmost. Když byl Jim malý, trestaly se děti tak, že je rodiče posílali do jejich pokoje, dneska se za trest z pokoje vyhánějí. Jednu generaci hubovali, že nedokáže posedět, druhou zase, že má málo pohybu. Takže když teď Jim píše zprávu, každou klávesu zmáčkne pořádně až nadoraz, pak se podívá na monitor,

jestli ho tlačítko neoklamalo, a teprve poté stiskne další. Protože Jima nikdo klamat nebude. Jack píše naopak jako mladý kluk, který nikdy nežil ve světě bez internetu, umí psát i se zavázanýma očima, kláves se dotýká tak zlehka, že by mu žádná forenzní laboratoř nedokázala, že je opravdu stiskl.

Samozřejmě se ti dva navzájem dohánějí k šílenství úplnými maličkostmi. Když něco na internetu hledá syn, řekne, že si to „googluje“, když stejnou věc dělá otec, oznamuje, že „si to vyhledává na Googlu“. Když se na něčem neshodnou, otec prohlásí: „To jsem četl na Googlu“ a syn na to: „Táto, na Googlu se NEČTE, tam se HLEDÁ...“

Syna nedohání k šílenství, že táta neumí používat moderní technologie, spíš ho štvě, že to táta *skoro* umí. Jim například pořád nedokáže udělat screenshot, takže když ho potřebuje, vyfotí si obrazovku mobilem. A když si chce obrázek z mobilu vytisknout, položí telefon do kopírky. Naposledy se Jim s Jackem pohádali, když nějaký šéf šéfa přišel s tím, že policie by měla být „aktivnější na sociálních sítích“ (protože ve Stockholmu jsou policajti aktivní v jednom kuse), a požádal je, aby se vyfotili při práci. A tak Jim vyfotil Jacka ve služebním autě. S bleskem. Jack zrovna řídil.

Ted' sedí naproti sobě na stanici a píšou, ťukají každý ve svém rytmu. Jimův sloh je květnatý, Jackův efektivní. Jim vypráví příběh, Jack podává zprávu. Jim maže, opravuje, zamýšlí se a začíná znovu, Jack ťuká a ťuká, jako by se všechno na světě dalo popsat jedním jediným způsobem. Jim v dětství snil, že bude spisovatelem. A snil o tom ještě dlouho za Jackova dětství. Pak začal snít o tom, že místo něj bude spisovatelem Jack. Synové tohle nepochopí

a pro otce je hanba si přiznat, že v podstatě nechceme, aby si dítě šlo za svým snem nebo kráčelo v našich stopách. Chceme kráčet v jeho stopách, až bude plnit naše sny.

Na stolech mají fotku stejné ženy. Jednomu je manželkou, druhému matkou. Jim má na stole i fotku mladé ženy, která je o sedm let starší než Jack. Baví se o ní málokdy a ona se ozve, jen když potřebuje peníze. Začátkem každé zimy Jim zadoufá: „Možná že tvoje sestra přijede na Vánoce,“ a Jack mu na to odpoví: „Jasně, táto, uvidíme.“ Syn nikdy tátu nenazve naivním. Protože ho má rád. Táta jako by nesl na ramenou neviditelné břemeno, když rok co rok na Štědrý večer říká: „Ona za to nemůže, Jacku, ona je...“ a Jack vždycky dodá: „Nemocná. Já vím, tati. Ségra je nemocná. Nechceš ještě pivo?“

Mezi starým a mladým policistou stojí spousta překážek, navzdory tomu, jak blízko jeden druhému žijí. Jack nakonec přestal za sestrou běhat, v tom spočívá rozdíl mezi otcem a bratrem. Když byla dcera v pubertě, Jim si říkal, že děti jsou jako papíroví draci, a tak svíral provázek co nejpevněji, ale nakonec mu ji vítr stejně vzal. Vytrhla se mu a odletěla k nebi. Nikdy se nedá přesně určit, kdy a kde závislost začíná, proto všichni lžou, když říkají: „Mám to pod kontrolou.“ Drogy nám poskytují iluzi, že sami rozhodujeme, kdy se zhasíná, ale nikdy to nemáme ve své moci, temnota si nás vezme, až bude ona chtít. Před pár lety se Jim dozvěděl, že Jack vybral všechny úspory na byt a zaplatil místo v exkluzivní léčebně. Pak tam sestru odvezl. Odešla na vlastní žádost po dvou týdnech, příliš pozdě na to, aby Jackovi vrátili peníze. Potom se půl roku neozvala a najednou zavolala uprostřed noci a jakoby nic se zeptala, jestli by jí Jack „nemoh pučit pár litrů“. Prý že na letenku domů. Jack jí peníze poslal, ona nepřijela. Táta dál běhá

po poli, aby se mu drak na nebi neztratil z dohledu, v tom spočívá rozdíl mezi otcem a bratrem. O dalších Vánocích jeden řekne: „Ona je...“ a druhý na to šeptne: „Já vím, táto,“ a donese mu pivo.

Samozřejmě se umění pohádat i kvůli pivu. Jack patří k mladíkům, kteří chtějí ochutnat pivo s příchutí grapefruitu, perníčků, žužu a dalších nesmyslů. Jim chce pivo, co chutná jako pivo. Někdy tyhle novoty nazývá „stockholmský piva“, ale ne moc často, protože se pak Jack vždycky naštve a Jim si musí celé týdny kupovat pivo sám. Tu a tam ho napadá, jestli děti bývají každé úplně jiné přesto, že vyrůstaly spolu, nebo právě proto. Vykoukne zpoza počítače, sleduje synovy prsty nad klávesnicí. Malá policejní stanice v jejich nevelkém městě je poměrně klidné místo. Tady se toho moc neděje, nejsou tu zvyklí na dramata s rukojmími, vlastně na žádná dramata. Takže Jim ví, že tohle je Jackova šance ukázat šéfům, co umí a jaký je policajt. Než přijedou Stockholmáci.

Jack frustrovaně vraští obočí, neklid mu ničí nitro. Už od chvíle, kdy vešel do toho bytu, je na pokraji záchvatu vzteku. Ovládal se dlouho, ale po posledním výsledku se v kuchyňce rozkřikl: „Někdo z těch svědků ví, co se stalo! Někdo to ví a lže nám do ksichtu! Copak jim nedochází, že se ten pachatel někde schovává a brzy vykrvácí? Jak můžou sakra lhát poldům, když někdo UMÍRÁ!“

Když pak usedl k počítači, Jim ani nemukl. A ten hrnek s kávou, co se rozprskl o zeď, nehodil Jack. Protože i když zuřil, že pachateli nemůže zachránit život a že brzy přijedou ti blbí Stockholmáci a případ mu seberou, jeho vztek se zdaleka nevyrovnal frustraci otce nad tím, že synovi nedokáže pomoci.

Nadlouho zavládne ticho. Nejdřív se dívají na sebe, pak do klávesnic. Nakonec ze sebe Jim vypraví: „Promiň. Já to utřu. Já jen... chápu, že tě to štve. Chci jen, abys věděl, že mě to... taky štve.“

On i Jack si plánek toho bytu prostudovali do posledního centimetru. Nejsou tam žádné skrýše, nikam se nedá utéct. Jack se koukne na tátu, pak na zbytky hrnku a tiše řekne: „Někdo mu musel pomoci. Něco nám tady uniká.“

Jim se zahledí do poznámek z výslechů.

„Můžeme jen dělat, co umíme, chlapče.“

Je snazší probírat práci, když vám scházejí slova k tomu, abyste mluvili o životě, ale tenhle výrok platil pro obojí. Od samého začátku přepadení myslí Jack na most, protože za nejlepších nocí se mu dosud zdá, že ten člověk neskočil, že ho zachránil. Jim na ten most myslí taky, protože za nejhorších nocí se mu zdá, že z něj skočil Jack.

„Buď lže jeden, nebo všichni. Někdo ví, kde se ten pachatel skrývá,“ opakuje Jack automaticky, spíš sám pro sebe.

Jim se kradmo podívá synovi na prsty. Jack jimi bubnuje do stolu jako jeho matka po obzvlášť těžké noci v nemocnici nebo ve vězení. Už uplynulo příliš mnoho času na to, aby se otec syna zeptal, jak mu je, příliš mnoho času na to, aby to syn uměl vysvětlit. Už se jeden druhému příliš vzdálili a možná to tak zůstane navždy.

Ale když se Jim za obvyklého sténání a hekání zvedne a jde utřít zeď a sesbírat střepy, Jack ladně vstane a odpluje do kuchyňky. Donese dva nové hrnky. Ne že by pil kávu, jen ví, že občas udělá tátovi radost, když si ji dají spolu.

„Neměl jsem se ti do toho výsledku míchat,“ špitne Jim.

„To je v pohodě, táto,“ odpoví Jack.

Ani jeden to nemyslí upřímně. Svým milovaným lžeme. Pak se oba zase skloní nad klávesnici, přepíšou záznamy výslechů načisto, znovu si je čtou a hledají jakákoli vodítka.

Nemýlí se ani jeden z nich. Svědkové jim neříkají pravdu. Přinejmenším ne celou. Přinejmenším ne všichni.

Kapitola 15

Výslech svědka

Datum: 30. prosince

Jméno svědka: London

Jack: Nebylo by pohodlnější, kdybyste seděla na židli, a ne na zemi?

London: Jste slepej? To jako nevidíte, že k židli by mi nedosáhnul kabel nabíječky?

Jack: Posunout si židli je samozřejmě vyloučeno.

London: Co?

Jack: Ale nic.

London: Máte tady fakt pěkně mizernej signál. Úplně bramborovej.

Jack: Potřeboval bych, abyste si ten telefon na chvíli vypnula, musím vám položit nějaké otázky.

London: A já vám v tom jako nějak bráním nebo co? Se klidně ptejte. Mimochodem, jste fakt polda? Na poldu vypadáte mladě.

Jack: Takže se jmenujete London, souhlasí tento údaj?

London: „Souhlasí tento údaj?“ Takhle fakt mluvíte? Zhruba takhle vypadaj sexuální hrátky s někým, koho rajcují auditori.

Jack: Byl bych rád, kdybyste to brala vážně. Jmenujete se L-o-n-d-o-n?

London: Ježiš jo.

Jack: Musím říct, že je to dost nezvyklé jméno. Nebo možná ne nezvyklé, ale zajímavé. Odkud ho máte?

London: Z Anglie.

Jack: Jistě, chápu. Spíš jsem chtěl vědět, jestli existuje nějaký zvláštní důvod, proč se tak jmenujete.

London: Pojmenovali mě tak rodiče. Vy jste něco hulil?

Jack: Víte co? Nechme toho a pojďme dál.

London: To se tak snadno naštmete?

Jack: Já jsem se nenaštval.

London: Jasně, protože fakt vůbec nevypadáte naštvaně.

Jack: Pojďme se soustředit na otázky: Pracujete v bance, souhlasí? Byla jste za přepážkou u pokladny, když pachatel vešel?

London: Pachatel?

Jack: No ten lupič.

London: Jo, „údaj souhlasí“.

Jack: Nemusíte takhle dělat prsty.

London: Heleďte, to měly být jako úvozovky. Vy budete určitě přepisovat, co vám tady říkám, takže chci, abyste napsal úvozovky tam, kde dělám prstama úvozovky, aby každé, kdo ty vaše poznámky pak bude číst, pochopil, že jsem to myslela ironicky. Jinak si každé, kdo to bude číst, pomyslí, že jsem naprostá kráva!

Jack: Říká se úvozovky.

London: Fakt? Vy tu máte ozvěnu nebo co?

Jack: Jen jsem řekl, jak se tomu říká správně.

London: Jen jsem řekl, jak se tomu říká správně!

Jack: Takhle jsem to neřekl.

London: Takhle jsem to neřekl!

Jack: Prosím vás, berte výslech vážně. Můžete mi tu loupež popsat?

London: To ani nebyla žádná loupež. My jsme jakože bez-hotovostní pobočka.

Jack: Řekněte mi, co se stalo.

London: Napsal jste tam, že se jmenuju London? Nebo píšete jenom „svědkyně“? Chci, abyste tam napsal celý moje jméno, ať jsem slavná, kdyby se to dostalo na internet.

Jack: Tohle se nedostane na internet.

London: Všechno se dostane na internet.

Jack: Ano, píšu tam vaše jméno.

London: Soft.

Jack: Promiňte?

London: „Soft“. Nevíte, co to znamená? To znamená jako SUPER.

Jack: Víím, co to znamená. Jen jsem neslyšel, co jste říkala.

London: Jen jsem neslyšel, co jste řííííkala.

Jack: Kolik je vám let?

London: A kolik je vám?

Jack: Ptám se, protože na práci v bance vypadáte mladě.

London: Je mi dvacet. A byla jsem tam jen na záskok, protože nikdo nechtěl jít do háku den před silvestrem. Já si chci udělat kurz na barmanku.

Jack: Nevěděl jsem, že na to je potřeba kurz.

London: Je to těžší než dělat poldu.

Jack: Jistě. Můžete mi teď popsat tu loupež?

London: No jóóó. Ještě otrávenějc by to nešlo? Tak já vám o tý „loupeži“ teda povím...

Kapitola 16

Byl den zcela bez počasí. Ve střední Skandinávii se zimní nebe nesnaží udělat na nikoho dojem, má barvu novin pohozených do louže a svítání za sebou zanechává mlhu, jako by někdo upálil ducha. Nebyl to tedy vhodný den na prohlídku bytu, protože v takovém počasí nikdo nechce bydlet vůbec nikde, a navíc bylo před silvestrem — no, který vůl by pořádal prohlídku bytu? Nebyl to vhodný den ani na bankovní loupež, za což však, jak je nutno poznamenat na obranu počasí, nemohlo počasí, nýbrž individuum.

Pokud bychom ale chtěli být hnidopiši, tak v přísném slova smyslu vlastně o žádnou bankovní loupež nešlo. To neznamená, že dotyčné individuum nechtělo vyloupit banku, ono jistě chtělo, jen se mu jaksi nepodařilo vytipovat nějakou, kde by měli hotovost. Což je u bankovní loupeže dost podstatná závada.

Nutně to nemusela být chyba individua. Nýbrž společnosti. Ne že by snad společnost mohla za sociální nespravedlnost, která individuum dovedla na dráhu zločinu (nebo vlastně možná mohla, ale to je teď jedno), nicméně za posledních pár let dospěl vývoj tak daleko, že nic už se nenazývá pravým jménem. Byly doby, kdy lopata byla lopatou

a banka bankou. Jenže nyní zjevně existují „bezhotovostní banky“, čili banky bez peněz, tak co je to sakra za pořádek? Není divu, že lidé jsou zmatení a se společnostmi to jde do kopru, když existuje káva bez kofeinu, chleba bez lepku a pivo bez alkoholu, a jakmile někdo z nás řekne o lopatě, že je to lopata, vždycky se najde nějaký šťoural, který bude oponovat: „Ale kdepáááák, tohle je přece rýč!“

Takže individuum, kterému se nakonec nepovedlo vy-loupit banku, vešlo do banky, která nebyla tak docela bankou, a prostřednictvím pistole dalo velmi zřetelně najevo své úmysly. Jenže v pokladně za přepážkou seděla dvacetiletá London, zahloubaná do sociálních sítí toho typu, jaké člověku naprosto zlikvidují sociální dovednosti, takže když si individua všimla, vyhrkla jen: „Vy ste nákej vtip?“ (Už jen to, že skutečně neřekla „to je nákej vtip“, ale rovnou se zeptala „vy ste nákej vtip?“, svědčí o nedostatku respektu mladší generace vůči starším kriminálním živlům.) Individuum jí věnovalo zklamání rodičovský pohled, zahrozilo pistolí a přistrčilo jí lísteček se slovy: „Tohle je loupež! Dejte mi 6500!“

London se zamračila a odfrkla: „Šest a půl tácu? Nevypadly vám tam dvě nuly? A kromě toho, my jsme bezhotovostní pobočka, to jako chcete vykrást bezhotovostní pobočku? A úplně na hlavu náhodou nejste?“

Individuum v lupičské kukle si zmateně odkašlalo a něco neslyšně zamumlalo. London rozhodila rukama a zeptala se: „Je ta pistole vůbec pravá? Jako fakt pravá pistole? Jsem totiž viděla v seriálu, že jednoho týpka nemohli odsoudit za ozbrojenou loupež, protože neměl skutečnou pistoli!“

Individuum si v té chvíli začínalo připadat hrozně staré, protože ta dvacítko, se kterou se bavilo, na něj dělala dojem

čtrnáctky. Tak mladá ta holka samozřejmě nebyla, jenže individuu bylo třicet devět, což je věk, kdy už člověku rozdíl mezi čtrnácti a dvaceti lety nepřipadá moc propastný. To se pak cítí fakt starý.

„HALÓ? Můžete mi ODPOVĚDĚT?“ zaječela London netrpělivě. Jistě je snadné takhle zpětně považovat ječení na maskovaného lupiče za neuvážené, ale kdybyste znali London, věděli byste, že rozhodně není hloupá. Jen je prostě trochu mrcha. Proto nemá dobré přátele ani na sociálních sítích a většinu času se vzteká, že její neoblíbené celebrity zase nepotkala žádná katastrofa. Těsně předtím, než individuum vešlo, zběsile obnovovala stránku webového prohlížeče, aby se dozvěděla, jestli se jeden známý herecký pár bude už sakra rozvádět, nebo ne. Opravdu doufala, že bude, protože někdy se vlastní úzkosti snášejí líp, když víte, že ani ostatním se zrovna nedaří.

Ale individuum nic neříkalo, upřímně řečeno se cítilo poměrně hloupě a začínalo svého rozhodnutí litovat. Vyloupit banku byl zjevně od počátku podivuhodně špatný nápad. Zrovna se to chystalo London oznámit, omluvit se a prostě odejít, možná by se pak nestalo to všechno, co se stalo, jenže už nemělo příležitost, protože zrovna v tu chvíli London prohlásila: „Heleďte, já volám poldy!“

Nato individuum zpanikařilo a uteklo.

Kapitola 17

Jack: Mohla byste mi pachatele nějak blíž popsat?

London: To jako to pako s pistolí?

Jack: Ano.

London: Tak proč to neřeknete rovnou?

Jack: Mohla byste mi to *pako s pistolí* nějak blíž popsat?

London: Jako třeba jak?

Jack: Pamatujete si, jak ten chlap vypadal?

London: OMG, to je povrchní otázka! Vy máte asi hodně binární představy o genderu.

Jack: Pardon. Mohla byste mi říct něco o té „osobě“?

London: Nemusíte dělat ty úvozovky.

Jack: Bohužel na nich musím trvat. Můžete mi říct, jak ta OSOBA vypadala? Byla to velká, nebo malá osoba?

London: Já teda lidi podle vejšky neškatulkuju. To je diskriminace. Já jsem například malá a vím, že hodně velkých lidí z toho má komplexy.

Jack: Promiňte?

London: I velký lidi maj city.

Jack: Jasně. Tak jo. Ještě jednou pardon. Vyjádřím to nějak jinak: Zdálo se vám, že by ten lupič měl komplexy?

London: Proč si furt tak mnete obočí? Je to strašně creepy.

Jack: Pardon. Jak na vás ten lupič na první pohled působil?

London: Tak jo. Takže „na první pohled“ se mi zdálo, že ten „lupič“ je dost pako.

Jack: Vyvozuji z toho, že mít binární představy o inteligenci je naprosto v pořádku.

London: Co?

Jack: Ale nic. Podle čeho usuzujete, že byl „pako“?

London: No jako strká mi papírek, na kterém je napsaný „dejte mi šest a půl tisíce“. Ale kdo jde do prdele vykrást banku kvůli šesti a půl litrům? Do banky snad jdu aspoň pro deset mega, ne? Když teda někdo chce přesně šest a půl tisíce, tak k tomu asi má docela zvláštní důvody. Nebo ne?

Jack: Musím se přiznat, že o tom jsem ještě nepřemýšlel.

London: Asi byste měl víc přemejšlet, o tom už jste přemejšlel?

Jack: Budu se snažit. Podívejte se na tenhle papír a řekněte mi, jestli ho poznáváte.

London: Tohle? To vypadá jako dětskej obrázek. Co to tam vůbec je?

Jack: Podle mě opice, žába a kůň.

London: Hovno, to není kůň. To je los.

Jack: Myslíte? Všichni mí kolegové tipovali buď koně, nebo žirafu.

London: Moment, vyskočila mi tu nějaká blesková zpráva.

Jack: Nechte toho a soustřeďte se, London, vy si tedy myslíte, že je to los? Haló! Položte ten telefon a odpovězte!

London: YES!

Jack: Promiňte?

London: Konečně! KONEČNĚ!

Jack: Nechápu.

London: Budou se rozvádět!

Kapitola 18

Pravda? Pravda je, že individuum bylo dospělé. Nic nevypovídá o jeho osobnosti víc než právě to. Protože na dospělosti je nejhorší zjištění, že se o nás nikdo nestará, odteď už musíme všechno zvládat sami, musíme zjistit, jak funguje celý svět. Musíme pracovat a platit účty, používat zubní nit a chodit včas na schůzky, čekat ve frontách a vyplňovat formuláře, zapojovat kabely a montovat nábytek, přezouvat pneumatiky, nabíjet telefon, vypínat kávovar a pamatovat si, že je třeba zapsat děti na kurz plavání. Ráno otevřeme oči a život už čeká, aby nás zavalil novou lavinou všech „Musíš!“ a „Nezapomeň!“. Nestíháme myslet, dýchat, prostě se jen probudíme a začneme se tou lavinou prohrabávat, protože zítra ráno na nás bude čekat další. Občas se rozhlédneme, v práci, na třídních schůzkách, na ulici, a zděšeně si uvědomíme, že všichni ostatní asi vědí, co mají dělat. To jen my to musíme předstírat. Všichni ostatní mají prachy, přehled a sílu na všechno. Děti všech ostatních umějí plavat.

Jenže my jsme nebyli připravení dospět. Někdo nám to měl zarazit.

Pravda? Pravda je, že jakmile se individuum v lupičské kukle vyřítilo na ulici, narazilo na policajta. Později se však ukázalo, že v tu chvíli ho ještě žádný policista neprosledoval, protože zatím nebyl vyhlášen poplach, London a operátorka tísňové linky se totiž nejprve poměrně dlouho vzájemně urážely. (London oznámila loupež, tísňová linka se zeptala: „Kde?“, London uvedla adresu banky, tísňová linka se podivila: „A není to náhodou bezhotovostní pobočka? Co tam chce kdo krást?“, na což London řekla: „No že jo?“ a tísňová linka opáčila: „Jak jako ,no že jo‘?“ a nato London sykla: „Jak jako ,jak jako no že jo‘?“, načež tísňová linka podotkla: „To vy jste řekla ,no že jo“ a vzápětí London zařvala: „Ne, to vy...“ a pak se hovor přerušil.) Posléze ovšem vyšlo najevo, že policista, kterého individuum na ulici uvidělo, nebyl žádný policista, nýbrž jen hlídač parkoviště, takže kdyby individuum nebylo tak vystresované a nesoustředěné, všimlo by si toho a uteklo by na druhou stranu. A tenhle příběh by byl podstatně kratší.

Jenže místo toho tedy vběhlo individuum v lupičské kukle do prvních otevřených dveří, které se mu namanuly. Vedle na schodiště a na takovém schodišti nemáte moc jiných možností než běžet nahoru. V nejvyšším patře se nacházel byt s dveřmi otevřenými dokořán, a tak do nich individuum vtrhlo, celé zadýchané a zpocené a s kuklou nakřivo, takže vidělo jen jedním okem. Teprve v tu chvíli si všimlo, že před prahem je hromada bot a v bytě hromada lidí bez bot. Nějaká žena zpozorovala pistoli a zaječela: „Panebože, přepadení!“, hned nato individuum uslyšelo někoho běžet po schodech a automaticky si pomyslelo, že je to policajt (nebyl, byl to pošťák), a tak z nedostatku lepších možností za sebou zabouchlo, nazdařbůh zamávalo pistolí a zařvalo:

„NE... NE, TOHLE NENÍ PŘEPADENÍ... JÁ JENOM...“, vzápětí se však opravilo: „TEDA MĚLO TO BÝT PŘEPADENÍ! ALE NE TADY! PROSTĚ TEĎ JSTE MOJI RUKOJMÍ! OMLOUVÁM SE! DNESKA MÁM TROCHU NÁROČNÝ DEN!“

V tom mělo individuum pravdu. Ne že by si lupiči zasluhovali, abychom je bránili, jenže i oni můžou někdy mít horší den. Ruku na srdce, kdo z nás po rozhovoru s dvaceti-letou holkou nikdy neměl chuť tasit pistoli?

O pár minut později už ulici před domem zaplavili novináři a kamery, po nich přijela policie. Fakt, že novináři dorazili na místo dřív než policie, nesvědčí nutně o kompetentnosti těch, kdo tato povolání vykonávají, nýbrž spíš o tom, že policie má spoustu důležitých věcí na starosti, kdežto novináři mají víc času brouzdat po sociálních sítích, a ta protivná holka z banky, co vlastně není žádná banka, se na Twitteru zjevně uměla vyjadřovat názorněji než do telefonu. Na sociální síť totiž napsala, že z okna banky zahlédla lupiče vběhnout do domu na protější straně ulice, zatímco policie dostala hlášení až ve chvíli, kdy pošťák, který lupiče uviděl, zavolal manželce, shodou okolností zaměstnané v kavárně naproti policejní stanici. Ta přeběhla přes ulici a teprve pak policie zveřejnila informaci, že nezjištěná osoba, patrně muž, s nezjištěným předmětem, patrně pistolí, a nezjištěnou pokrývkou hlavy, patrně lupičskou kuklou, vtrhla na prohlídku bytu a s makléřkou a se všemi zájemci se tam zamkla. Tak se tedy stalo, že se individuu nepodařilo vykrást banku, zato se mu podařilo zajmout rukojmí. Život se neubírá vždy podle našich představ.

Když za sebou individuum zabouchávalo dveře, vypadl mu z kapsy papír a snesl se na schody. Dětský obrázek. A na něm opice, žába a los.

Rozhodně to nebyl kůň ani žirafa, byl to los. To je důležité.

Protože i když se dvacítníci v mnohém pletou (a my, kterým dvacet není, se asi shodneme na tom, že většina dvacítníků se plete tak často, že mají zhruba čtvrtinovou šanci zodpovědět správně otázku se dvěma možnostmi na výběr, tak zrovna tahle holka měla náhodou v jedné věci pravdu: normální lupiči požadují vysoké a kulaté sumy. Vpadnout do banky a zařvat: „Dejte mi deset milionů, nebo střelím!“, to by udělal každý. Ale vejde-li do banky ozbrojený člověk a nervózně požaduje přesně šest a půl tisíce, asi k tomu má velmi dobrý důvod.

Nebo dva.

Kapitola 19

Bůh se prý směje těm, kdo plánují. A my se zjevně nikdy nepoučíme.

Muž stojící na mostě před deseti lety a individuum, které zajalo rukojmí na prohlídce bytu, nemají nic společného. V životě se neviděli. Jediné, co přesto sdílejí, je morální hazard. To je samozřejmě bankovní termín, „morální hazard“. Někdo ho musel vymyslet, aby popsal, jak funguje finanční trh, protože skutečnost, že banky jsou nemorální, je tak dobře známá, že nám nestačilo prostě je označit za „nemorální“. Potřebovali jsme výraz, který by popsal, že banka chovající se morálně je tak nepravděpodobný jev, až se pokus o něco takového musí považovat za hazard. Muž na mostě vložil své peníze do banky, která je měla „bezpečně investovat“, protože tou dobou byly všechny investice bezpečné. Pak muž ty bezpečné investice použil jako záruku za půjčky a následně si vzal další půjčky, aby splatil staré půjčky. „To dělají všichni,“ ujišťovali ho v bance a on si pomyslel: Ti to určitě vědí. Jenže najednou už nebylo jisté nic. Říká se tomu finanční krize a krach bankovního sektoru, i když v konečném důsledku krachují jen lidé.

Banky zůstávají, finanční trh nemá srdce, které by mohlo puknout, zato onomu muži se celoživotní úspory najednou proměnily v pouhou horu dluhů a nikdo mu nedokázal vysvětlit, jak k tomu došlo. Když zatvrzele opakoval, že mu banka řekla, že je to přece „úplně bez rizika“, tak banka jen rozhodila rukama a odpovéděla: „Nic není úplně bez rizika, měl jste si zjistit, do čeho se pouštíte, neměl jste nám ty peníze svěřovat.“

A tak muž zamířil do jiné banky a chtěl si půjčit, aby zaplatil dluhy, které mu vznikly, když ho ta první banka připravila o všechny úspory. V té druhé bance vysvětloval, že jinak přijde o firmu a následně o domov, vysvětloval, že má dvě děti. Druhá banka přikyvovala a tvářila se chápavě, ale jedna žena, která tam pracovala, mu řekla: „Stal jste se obětí morálního hazardu.“

Muž to nechápal, žena mu chladně ozřejmila, že morální hazard je, pokud „jedna smluvní strana není postižena negativními dopady plynoucími z jejího jednání“. Když to muž dál nechápal, žena si povzdechla a dodala: „Představte si dva blbce sedící na větvi, ten blíž kmeni drží pilu.“ Když muž jen nechápavě zíral, žena obrátila oči v sloup a upřesnila: „Blbec dál od kmene jste vy. Banka uřízne větev, aby zachránila sebe. Banka totiž nepřišla o své peníze, jen o vaše, protože jste blbec, který jí dal do ruky pilu.“ Pak žena v klidu posbírala všechny mužovy dokumenty a vrátila mu je se slovy, že mu žádnou půjčku neschválí.

„To přece není moje vina, že přišli o všechny moje peníze!“ vyhrkl muž.

Žena se na něj chladně podívala a prohlásila: „Ale je. Neměl jste jim je svěřovat.“

O deset let později vpadne individuum v lupičské kukle na prohlídku bytu. Na to, aby mu bankéřka vykládala o morálním hazardu, nikdy nemělo dost peněz, zato mělo matku, která často říkala: „Bůh se směje těm, kdo plánují“, což občas znamená totéž. Individuu bylo sedm, když mu to máma řekla prvně, a to je možná trochu brzy, protože v podstatě to znamená: „Život tě může zavést kamkoli, ale ze všeho nejspíš do prdele.“ To pochopí i sedmileté dítě. Pochopí i to, že máma sice tvrdí, že nerada plánuje, a nikdy se neplánuje opít, ale přesto bývá opilá příliš často na to, aby to byla náhoda. Sedmileté dítě si tehdy řeklo, že nikdy nebude pít a nikdy nedospěje. Dodrželo jen půlku. Dospět musí bohužel každý.

A morální hazard? Ten poznalo hned před Vánoci téhož roku. To když k němu máma v kuchyni přidřepla a celá rozkolísaná ho objala, až mu popel z cigarety napadal do vlasů. Otřásala se vzlyky: „Nezlob se na mě, prosím. Hlavně mi nenadávej, já za to nemůžu.“ Dítě nic nechápalo, ale pomalu mu začínalo docházet, že omluva možná bude nějak souviset s tím, že celý měsíc před Vánoci chodilo prodávat vánoční noviny a peníze odevzdávalo mámě, aby za ně mohla nakoupit jídlo na štědrovečerní večeři. Podívalo se mámě do očí, leskly se alkoholem a slzami, opilostí a sebe-pohrdáním. Plakala mu v náručí. Kuchyně byla plná lahví, ale po vánočních dobrotách ani památky. Máma šeptla: „Byla to tvoje chyba, dávat mi ty peníze.“ Blíž tomu, aby se svému dítěti omluvila, už se tahle žena nikdy nedostala.

Individuum na její slova dodneška často myslí. Ne na to, jak byla hrozná, ale na to, jak je zvláštní, že mámu přesto nedokáže nenávidět. Že to opravdu stále nevnímá jako její chybu.

V únoru je pak vyhodili z bytu a individuum si slíbilo, že nikdy nebude mít děti, a když se mu nakonec narodily, tak si slíbilo, že alespoň nebude chaotický rodič. Nebude z těch, co nezvládají být dospělí, neplatí účty a nemají s dětmi kde bydlet.

A Bůh se smál.

Muž na mostě napsal dopis bankéřce, která mu popsala morální hazard. Sepsal slovo od slova to, co chtěl, aby se dozvěděla. Pak skočil. Bankéřka ten dopis nosila v kabelce deset let. Pak se setkala s individuem v lupičské kukle.

Kapitola 20

Z policistů dorazili na místo jako první Jim a Jack. Ne že by byli tak schopní, spíš tohle město je tak malé: zase tolik policistů v něm není, zvlášť den před silvestrem. Na stanici často vtipkovali, že když si zavolají „o posilu“, z vysílačky se ozve: „Je na záchodě, může vám zavolat za chvíli.“

Novináři už na místě pochopitelně byli. Nebo to možná byli jen sousedi a zvědavci, v dnešní době je těžké je odlišit, když si všichni všechno natáčejí, fotí a dokumentují, jako by každý z nás byl samostatný televizní kanál. Všichni se k Jimovi a k Jackovi obrátili s očekáváním, že budou přesně vědět, co je teď potřeba udělat. Jenže oni to nevěděli. V tomhle městě se prostě neberou rukojmí ani se tu nevyklupují banky, zvlášť ne v dnešní době, kdy jsou bezhotovostní.

„Co budeme dělat, táto?“ zeptal se Jack.

„To se ptáš ty mě? Nevím, ty přece většinou všechno víš,“ odpověděl Jim podle pravdy.

Jack se na něj odevzdaně zadíval.

„Rukojmí jsem v životě neřešil.“

„Já taky ne, hochu. Ale chodils přece do toho kurzu. O tom poslouchání.“

„O aktivním naslouchání,“ zahuhlal Jack, protože takový kurz skutečně navštěvoval, jen moc nevěděl, jak ho zrovna teď uplatnit.

„Tam vás přece určitě učili mluvit s někým, kdo drží rukojmí,“ pokýval hlavou Jim.

„To jo, ale abych mohl naslouchat, musí se mnou někdo mluvit a jak máme s pachatelem navázat kontakt?“ pokrčil rameny Jack, protože se zatím nikdo neozval, nikdo nepožadoval výkupné. Nic. A navíc měl Jack dojem, že kdyby ten kurz aktivního naslouchání byl opravdu tak skvělý, jak jim tvrdili, tak už by si dávno našel přítelkyni.

„Tak to fakt nevím,“ přiznal Jim.

Jack si povzdechl.

„Táto, ty jsi policajt celej život, snad s tím máš aspoň nějakou zkušenost?“

Jim se ze všech sil snažil předstírat, že nějakou takovou zkušenost má, protože tátové rádi své syny poučují. Jakmile s tím totiž přestanou, najednou nemají syny na starosti, ale synové mají na starosti je. A tak si táta odkašlal, otočil se a vytáhl telefon. Dlouho stál s telefonem v ruce a doufal, že jeho postup nikdo nezpochybní. Jenže to se samozřejmě stalo.

„Táto...“ nakoukl mu Jack přes rameno.

„Hm,“ broukl Jim.

„Ty si úplně vážně googluješ ,Co dělat, když někdo drží rukojmí‘?“

„No, už to tak asi bude.“

Jack zasténal a opřel se dlaněmi o kolena. V duchu brblal, protože věděl, co řeknou šéfové a šéfové šéfů, až mu zavolají. To úplně nejodpornější, co znal: „Nepožádáme o pomoc Stockholmáky?“ Jasně, pomyslel si Jack, protože

co kdybychom náhodou něco zvládli sami? Mrkl na balkon bytu, kde se nacházeli rukojmí. Zaklel. Potřeboval od někud začít, nějak navázat kontakt.

„Táto?“ povzdechl si nakonec.

„Ano, chlapče?“

„Cos na tom Googlu našel?“

Jim nahlas přečetl, že ze všeho nejdřív je potřeba zjistit, kdo je pachatel. A co chce.

Kapitola 21

Tak jo. Někdo vyloupí banku. Představte si to.

Samozřejmě to nijak nesouvisí s vámi. Ani to, že jeden muž skočil z mostu. Protože vy jste obyčejní slušní lidé a nikdy jste žádnou banku nepřepadli. Prostě o jistých záležitostech všichni normální lidé vědí, že se jich za žádných okolností nesmějí dopustit. Nesmí se lhát, krást, zabíjet, házet kameny po ptácích. Na tom se shodneme.

Možná s výjimkou labutí, protože labutě dokážou být pořádné pasivně agresivní mrchy. Ale kromě labutí se kameny na ptáky házet nesmějí. A taky se nesmí lhát. No... občas ano, občas se to dokonce musí, třeba když se vás dítě zeptá: „Proč tady voní bonbony. Ty jíš BONBONY?“ Ale krást a zabíjet se každopádně nesmí, alespoň *na tom* se shodneme.

Nebo vlastně, určitě se nesmějí zabíjet lidé. V podstatě by se neměly zabíjet ani labutě, i když jsou to mrchy, ale jinak se zvíře zabít smí, pokud má rohy a stojí v lese. Nebo pokud se z něj dá vyrobit slanina. Ale lidé se nikdy zabíjet nesmějí.

Teda až na Hitlera. Hitlera klidně zabijte, kdyby se vám někdy naskytl stroj času a příležitost. Zabít jednoho člověka je přece v pořádku, pokud tak zachráníte miliony jiných a zabráníte světové válce, to je snad každému jasné. Ale kolik musí těch zachráněných být, aby bylo v pořádku zabít jednoho? Milion? Sto padesát? Dva? Jeden? Žádný? Na to samozřejmě neumíte přesně odpovědět, protože to neumí nikdo.

Uvedme si proto mnohem jednodušší příklad: Smí se krást? Ne, krást se nesmí. Na tom se shodneme. Pokud tedy neukradneme něčí srdce, protože to je romantika. Nebo foukací harmoniku chlápům, co na večírcích hrají na foukací harmoniku, protože tomu se říká občanská odvaha. Nebo pokud neukradneme něco malého, protože opravdu musíme. To je asi v pohodě. Ale smíme ukrást něco trošku většího? Kdo v takovém případě rozhodne, jak velké to může být? A pokud opravdu musíme něco ukrást, jak moc musíme opravdu muset, aby to ospravedlnilo krádež něčeho velkého? Pokud máme například dojem, že skutečně musíme a že nikomu neublížíme, smíme vyloupit banku?

Ne, to asi přece jenom nesmíme. V tom máte nejspíš pravdu. Vy byste totiž banku nikdy nevyhloupili, takže s oním individuem nemáte nic společného.

Patrně s výjimkou strachu. Protože i vy jste se možná někdy hodně báli a bálo se i individuum. Možná proto, že mělo malé děti, a tím i dostatek příležitostí se ve strachu pocívit. Možná máte taky děti, takže víte, že rodič se bojí pořád, protože neví všechno, nedokáže všechno a nestáčí na všechno. Nakonec tolik uvykneme pocitu selhání, že pokaždé když své děti výjimečně nezklameme, tajně nás to

šokuje. Možná že některé děti to vědí. A tak sem tam udělají nějakou maličkost, při těch nejpodivnějších příležitostech, a tím nám zase vdechnou vzduch do plic. To aby nás na poslední, na tu úplně nejposlednější chvíli zachránily před utonutím.

A tak individuum to ráno odešlo z domova a v kapse mělo obrázek žáby, opice a losa, ale nevědělo o něm. Strčila ho tam holčička, která ho nakreslila. Holčička má ještě starší sestru, měly by se spolu hádat, jak se to o sestrách tvrdívá, ale tyhle se nehádají skoro nikdy. Malá si smí hrát u velké v pokoji a velká na ni nekřičí. Velká se nemusí bát o své věci, protože malá jí je nikdy schválně neničí. Když byly ještě obě malé, jejich rodiče si často šeptem říkali: „My si je ani nezasloužíme.“ Měli pravdu.

Teď jsou rozvedení, a když holky tráví týden u jednoho z nich, poslouchají ráno v autě zprávy. O druhém rodiči se dneska ve zprávách mluví, ale dcery ještě nevědí, že se vydal na dráhu zločinu.

V týdnech, kdy holky bydlí u rodiče na dráze zločinu, jezdí autobusem. Mají to hrozně rády, vymýšlejí si příběhy o lidech sedících před nimi: „Ten je asi hasič,“ tipne si rodič. „A tamta paní je mimozemšťanka,“ řekne mladší dcera. Pak je řada na starší, aby VELMI NAHLAS pronesla: „A támhleten je možná hledanej vrah a v batohu si nese lidskou hlavu, kdoví?“ Babky kolem nich se polekají, holky se můžou udusit smíchy a rodič se musí tvářit hrozně vážně a dělat, že tohle teda nebylo ani za mák vtipné.

Na zastávku jdou skoro vždycky pozdě, a když běží po mostě a autobus zastavuje na jeho druhém konci, ječí holky smíchy: „Los běží! Los běží!“ Individuum má totiž hrozně dlouhé nohy a krátké tělo, což pak při běhu vypadá legračně.

Dokud se dcery nenarodily, nikdo si toho nevšiml. Děti ovšem pohlíží na tělesné proporce jinak než dospělí, možná proto, že se na nás vždycky dívají zespodu a to je nejhorší možný úhel. Proto nás asi dokážou tak potrápit, ti prohnaní malí skřeti. Znají naše nejzranitelnější místa. A přesto nám skoro vždycky všechno odpustí.

To je totiž úplně nejpodivuhodnější, pokud jste něčí rodič, ne nutně individuum v lupičské kukle, klidně i úplně normální rodič: děti vás milují, ať jste, jací jste. Člověk neskutečně dlouho věří, že jeho rodiče jsou superchytří, děsně zábavní a nesmrtelní. Možná je to dané biologicky, dítě vás do určitého věku miluje bezpodmínečně a bezhlavě z jednoho jediného důvodu: jste jeho. Tohle biologie vymyslela dobře, to se jí musí nechat.

Individuum nikdy holkám neříká jejich pravými jmény. Toho si všimnete, až když někomu patříte: rodiče dávají dětem jména, ale pak je sami hrozně neradi používají. Svým milovaným dáváme přezdívky, protože láska si žádá slůvko, které bude jen naše. Takže individuum dcerám vždycky říká podle toho, co mu připomínaly, když se před osmi a šesti lety poprvé kopnutím ozvaly u mámy v bříšku. Jedna jako by uvnitř skákala, druhá lezla. Žabka. Opička. A k tomu los, který by pro ně udělal cokoli na světě. I tu největší blbost. Možná že i tohle nakonec máte společné. I vy máte jistě v životě někoho, kvůli komu byste ze sebe udělali blbce.

Ale banku byste samozřejmě nevyhloupili. Pochopitelně.

Možná jste však někdy byli zamilovaní? Skoro každý někdy byl. Z lásky se člověk dopouští spousty pitomostí. Například se může vdát nebo oženit. Mít děti, rodinný život,

šťastné manželství. Nebo si alespoň myslet, že je má. Třeba to manželství není šťastné, ale jinak v pohodě. Manželství na pohodu. Protože jak má člověk být neustále šťastný? Jak to má stíhat? Většinou máme dost práce s tím, abychom se probojovali dnešním dnem. Asi jste taky pár takových dnů měli. Jenže nakonec se probojujete spoustou dní, a když se ohlédnete přes rameno, zjistíte, že jste sami a vaše polovička vám někde po cestě zahнула jinam. Možná odhalíte lež. Právě to se stalo individuu. Provalila se nevěra, a i když zrovna vás nikdy nikdo nepodvedl, asi chápete, jak to s člověkem zamává.

Zvlášť když to nebyla jednorázovka, ale dlouhotrvající poměr. Nejenže vás tedy milovaná osoba podvedla, ještě vám lhala. Nevěry se partner může dopustit, aniž na vás přitom pomyslí, ale poměr, ten už se musí plánovat. A ze všeho nejvíc bolí právě ty miliony indicií, kterých jste si nevšimli. Možná by vás zničilo ještě víc, kdyby k tomu ten druhý ani neměl žádný dobrý důvod. Třeba byste pochopili, kdyby za to mohla samota nebo touha, nebo kdyby to byl případ typu „ty jsi pořád v práci a vůbec na sebe nemáme čas“. Ale jestliže vysvětlení zní: „Víš, je to vedoucí od tebe z práce“, tak se z toho asi budete vzpomínávat déle. V takovém případě je důvod, proč máte odpracováno tolik přesčasů, totožný s důvodem, proč už nemáte manželství. A až v pondělí po rozvodu přijdete do práce, řekne vám vedoucí: „Víte, tohle by asi bylo dost nepříjemné pro všechny zúčastněné, takže...možná bude nejlepší, když už tady nebudete pracovat?“ V pátek jste měli manželství a zaměstnání, v pondělí jste bez domova a bez práce. Co si počnete? Najmete si advokáta? Někoho zažalujete?

Ne.

Protože individuu říkali: „Nevyváděj. Nedělej zmatky. Kvůli dětem!“ A tak nevyvádělo, nechtělo patřit k téhle sortě rodičů, prostě se odstěhovalo, dalo výpověď, pevně zavřelo oči a kouslo se do tváře. Kvůli dětem. Možná že byste to taky udělali. Žabka jednou zaslechla někoho v autobuse říkat, že „láska bolí“, a opička dodala, že možná proto jsou srdíčka špičatá, když je malujeme. Jak jim potom vysvětlit rozvod? Jak jim říct o nevěře? Jak zabránit tomu, aby se z nich staly cyničky? Být zamilovaný je přece kouzelné, romantické, strhující..., ale zamilovanost a láska jsou dvě různé věci. Nebo ne? Že by nemusely? Nikdo přece nezvládne být zamilovaný po dlouhá léta. Když jste zamilovaní, nedokážete myslet na nic jiného, zapomenete na přátele, práci, oběd. Kdybychom byli pořád zamilovaní, umřeli bychom hladu. Láska znamená být zamilovaný... občas. Pak se z toho zase vzpamatovat. Jenže všechno je relativní, štěstí se zakládá na očekávání a dneska máme internet. Celý svět se nás neustále ptá: „Je i *tvůj* život takhle perfektní? Co? A teď? Je perfektní? Jestli ne, musíš ho změnit!“

Pravda je, že kdyby lidé byli opravdu tak šťastní, jak to vypadá na internetu, netrávili by na něm sakra tolik času, protože ten, kdo prožívá krásný den, ho z poloviny nevyplácá na focení sebe sama. Pěstovat mýtus kolem své osoby umí každý, pokud na to má dost hnojiva, takže jestli tráva na druhé straně plotu vypadá zeleněji, asi bude plná sraček. Ale to je jedno, my už jsme se totiž naučili, že každý den musí být jedinečný. *Každý* den.

Najednou žijeme vedle sebe, a ne spolu. Jeden z nás si překvapivě dlouho může myslet, že naše manželství je v pořádku. Nebo přinejmenším že není horší než ostatní. Na pohodu. Ale pak se ukáže, že jeden z nás chce víc, nestačí mu se dny probojovávat. Jeden z nás pracuje a chodí

domů, pracuje a chodí domů, pracuje a chodí domů, snaží se v práci i doma všechny uspokojit. A pak se ukáže, že vaše láska a vedoucí se uspokojují navzájem.

„Budeme se milovat, dokud nás smrt nerozdělí.“ Neřekli jsme si to tak? Neslíbili jsme si to? Klame mě snad paměť? „Nebo dokud to jednoho z nás neomrzí.“ Nebylo to spíš takhle?

Ted' bydlí opička, žabka, jeden rodič a vedoucí spolu v bytě, kdežto rodič na dráze zločinu nebydlí nikde. Byt byl totiž psaný jen na prvního rodiče a druhý nechtěl dělat problémy. Vyvolávat zmatky. Jenže najít bydlení v téhle části města není žádná hračka. Bez práce a bez úspor to není hračka nikde. Dokud máte manželství a práci, tak si do fronty na byt nestoupnete, protože netušíte, že během jednoho odpoledne můžete sakumprásk o všechno přijít. Na rozvodu není nejhorší, že zahodíte veškerý čas, který jste do vztahu investovali, ale že přijdete o všechny plány do budoucna.

Koupit si byt nepřipadá v tuhle chvíli v úvahu, oznámila banka, vždyť kdo by půjčil peníze někomu, kdo peníze nemá? Peníze se půjčují jen těm, kdo vlastně peníze nepotřebují. Kde tedy bydlet? „Najděte si nájem,“ radili v bance. Jenže abyste si v téhle části města mohli pronajmout byt, když nemáte práci, musíte složit kauci ve výši několika měsíčních nájmů. Zpátky ji dostanete při vystěhování. I když těžko říct, k čemu vám pak budou.

Pak přišel mail od nějakého právníka. Psalo se v něm, že druhý rodič opičky a žabky žádá o svěření dětí do výhradní péče, protože „současná situace, kdy jeden ze zákonných zástupců postrádá bydlení a příjem, je neudržitelná.

Je třeba myslet na děti“. Jako by nějaký rodič bez příjmů a střechy nad hlavou někdy myslel na něco jiného.

I druhý rodič poslal individuu mail a v něm stálo: „Přijď si pro věci.“ Jinými slovy, přijď si pro věci, o kterých tvoje bývalá láska a vedoucí usoudili, že jsou tvoje, protože jsou to krámy, kdežto potřebné věci si nechali. Ty věci jsou ve sklepě, tak co uděláte? Asi tam půjdete pozdě večer, abyste se vyhnuli sousedům a ostudě, no a pak vám dojde, že si ty věci nemáte kam odnést. Nemáte ani kde spát a venku už přituhuje, tak v tom sklepě zůstanete.

V jiné kóji, kterou nějaký soused zapomněl zamknout, je krabice nacpaná peřinami. Půjčíte si je, aby vám nebyla zima. Pod peřinami leží dětská pistole, a tak spíte s ní v ruce, protože si říkáte, že kdyby sem v noci přišel nějaký vyšinutý zloděj, alespoň ho vystrašíte. Pak se rozpláčete, protože si uvědomíte, že ten vyšinutý zloděj jste vy.

Další den ráno vrátíte peřiny, akorát pistolku si necháte, protože nevíte, kde budete spát dnes, a tak by se vám mohla hodit. Takhle to jde celý týden. Možná si nedovedete úplně představit, jaký je to pocit, ale možná jste i vy zažili chvílky, kdy jste se na sebe dívali do zrcadla a říkali jste si: „Takhle život neměl dopadnout.“ Taková situace člověka vyděsí k smrti. Jednoho rána se pak může uchýlit k zoufalému činu. Vy ne, samozřejmě, vy byste se zachovali úplně jinak. Prostudovali byste si zákony a svá práva, najali byste si advokáta a šli byste k soudu. Anebo možná ne. Možná byste nechtěli před očima svých dcer rozpoutat válku, možná byste nechtěli být chaotickými rodiči, možná byste si říkali: Pokud se budu hodně snažit, třeba to nějak vyřeším a ony nebudou smutné.

Takže když se naskytne byt nedaleko žabčina a opiččína bytu, přesněji dole u mostu, a dal by se pronajmout

načerno z třetí až čtvrté ruky za šest a půl tisíce za měsíc, pomyslíte si: Jestli vyžiju jeden měsíc, tak si třeba najdu práci a pak mi děti nebudou moct vzít, když budu mít taky kde bydlet. A tak vyberete všechny peníze z účtu, prodáte všechno, co máte, a dáte dohromady celý měsíc, načež třicet nocí v kuse nespíte a přemýšlíte, kde seženete peníze na další. A pak je neseženete.

V takovém případě se máte obrátit na úřady, tak se to dělá. Jenže pak si možná před těmi dveřmi vzpomenete na mámu, na vzduch tam uvnitř, na dřevěnou lavici a pořadový lístek v ruce, vzpomenete si, jak moc dítě dokáže kvůli vlastnímu rodiči lhát. A srdce odmítne ten práh překročit. Nejpitomější pověra, jež se drží mezi lidmi, kteří mají všechno, zní, že ti, kdo nemají nic, nechtějí prosit o pomoc z hrdosti. Ale tak je tomu zřídka.

Alkoholici umějí lhát, ovšem zdaleka ne tak dobře jako jejich děti. Jejich synové a dcery se naučí hledat výmluvy, nikdy příliš okaté nebo neuvěřitelné, dost obyčejné na to, aby si je nikdo neověřoval. Dítěti alkoholika nesežral domácí úkol pes, prostě si jen zapomnělo doma aktovku. Máma nezmeškala třídní schůzky, protože ji unesli nindžové, ale protože se musela zdržet v práci. Dítě si nepamatuje, jak se její práce jmenuje. Máma je tam jen na záskok. Ona se máma hrozně snaží nás uživit, když je teď táta pryč, víte. Dítě se to naučí říkat tak, aby se nikdo dál nevyptával. Brzy pochopí, že paní na úřadech by ho mohly mámě sebrat, kdyby věděly, že máma zapálila předchozí byt, protože usnula s cigaretou v ruce, nebo že chtěla v obchodě ukrást vánoční šunku. A tak když dorazí ostražka, dítě zalže. Vytrhne šunku mámě a přizná se: „To já.“ Na dítě nikdo nezavolá policii, zvláště ne o Vánocích. Může jít s mámou domů, sice má hlad, ale není samo.

Kdybyste byli takové dítě a pak jste dospěli a měli vlastní děti, nechtěli byste je tomuhle vystavit. Moje děti se za žádnou cenu nesmějí naučit takhle lhát, předsevzali byste si. Takže nejdete na úřady, protože se bojíte, že by vám dcerky odebrali. Souhlasíte s rozvodem a nehádáte se o byt ani o práci, protože nechcete, aby holčičky měly rodiče, kteří spolu válčí do krve. Snažíte se všechno vyřešit sami a nakonec máte štěstí: navzdory všem očekáváním najdete práci, k důstojnému životu to sice nestačí, ale ke krátkodobému přežití ano. Přesně to potřebujete, šanci. Jenže vám řeknou, že první výplata je „pozdržená“, což znamená, že vám za první měsíc nezaplatí, dokud neodpracujete dva, jako by zrovna první měsíc nebyl ten, kdy se absolutně neobejdete bez výplaty.

Jdete do banky, prosíte a žadoníte o půjčku, abyste si mohli dovolit pracovat bez výplaty, jenže banka řekne, že to nejde, protože nemáte pracovní smlouvu na dobu neurčitou. Vždyť vás můžou kdykoli vyhodit. Jak by pak od vás ty peníze dostala zpátky? Vždyť vy žádné nemáte! Snažíte se jí vysvětlit, že kdybyste peníze měli, tak byste si je nepotřebovali půjčit, ale takovou logiku banka nechápe.

Takže co uděláte? Bojujete. Doufáte, že to bude stačit. Pak dostanete další výhružný dopis od právníka. Nevíte, co dělat, kam se obrátit, hlavně nechcete vyvolávat hádky. Ráno běžíte na autobus, nechcete, aby na vás holky poznaly, jak vám je, ale ony to poznají. Vidíte jim na očích, že by nejradši prodávaly vánoční noviny a všechny peníze vám daly. Když je odvedete do školy, odploužíte se do postranní uličky, sednete si na obrubník a brečíte, protože nemůžete z hlavy vyhnat myšlenku: „Kéž byste mě neměly rády.“

Odjakživa jste si slibovali, že zvládnete úplně všechno. Nebudete se utápět v chaosu. Nebudete nikoho prosit o pomoc. Jenže pak přijde Štědrý den, ten protrpíte v zoufalství samoty, protože u vás mají holky strávit silvestra. Den před silvestrem si strčíte do kapsy poslední dopis od právníka, který vám chce vzít děti, a dopis od bytného, že jestli nezaplatíte nájem dneska, poletíte. Zrovna teď, v tuhle chvíli, vám k pádu schází jen krůček. Stačí jeden jediný hodně špatný nápad. Podíváte se na dětskou pistoli, která vypadá jako opravdová. Vystříhnete díry do černé čepice a přetáhnete si ji přes hlavu, vejdete do banky, která vám nechtěla půjčit peníze, protože nemáte peníze, a požadujete jen šest a půl tisíce na nájem s tím, že jakmile vám v práci zaplatí, přijdete je vrátit. „A jak?“ řekne si možná slušný občan, jenže... no... tak daleko jste to patrně nedomysleli. Asi jste si říkali, že se sem vrátíte v téhle kukle a s touhle pistolí a vnutíte jim ty peníze zpátky? Vždyť potřebujete jen jeden měsíc. Jedinou šanci a všechno se vyřeší.

Jenže pak se ukáže, že ta zatracená dětská pistole, která vypadala skoro jako pravá, vypadala jako pravá proto, že je pravá. Na schodišti poletuje obrázek losa, opičky a žabíčky a v bytě v nejvyšším patře je koberec celý od krve.

Takhle neměl život dopadnout.

Kapitola 22

Nebyla to bomba.

Byla to krabice s vánočními světýlky, které měl původně na balkoně jeden soused. Chtěl je tam nechat až do Nového roku, jenže pak se pohádal s manželkou, protože se jí zdálo, že „těch světýlek je strašně moc, copak to sám nevidíš? Proč nemůžeme mít obyčejná bílá světýlka jako všichni ostatní? Musíme mít blikající žárovičky ve všech barvách, aby to vypadalo, že jsme si tu otevřeli bordel?“ Tak jí odsekl: „A kolikrát jsi byla v bordelu, kde měli blikající žárovičky?“, na což ona povytáhla obočí a vyštěkla: „A kolikrát jsi TY byl v bordelu, že tak PŘESNĚ víš, jak to tam vypadá...“ a na závěr téhle hádky soused prostě vyběhl na balkon a světýlka sundal. Ale pak se mu nechtělo se s nimi tahat do sklepa, tak je jen postavil za dveře. Nato s manželkou odjeli k jejím rodičům slavit silvestra a hádat se o bordelech. Krabice zůstala u dveří v patře pod bytem, kde později došlo k přepadení. Když na samém počátku tohoto příběhu pošťák klidně stoupal po schodech a najednou uviděl ozbrojené individuum, jak míří na prohlídku bytu, rozběhl se samozřejmě honem dolů,

příčemž o krabici zakopl a kabely se světýlky se vysypaly na podlahu.

Nevypadalo to jako bomba, to vážně ne, vypadalo to jako převržená krabice se světýlky. Z bordelu. Ale na Jimovu obranu — možná to vypadalo jako něco, co by *mohlo* připomínat bombu někomu, kdo o bombách už slyšel, ale vlastně nikdy žádnou neviděl. Ani bordel. Zhruba jako kdybyste měli hrozný strach z hadů a jednou byste seděli na záchodě a najednou by vám fouklo na zadek a vás by hned napadlo: HAD! Jistě, není to logické ani racionální, jenže kdyby fobie byly logické a racionální, neříkalo by se jim fobie. A Jim se mnohem víc bál bomb než balkonových světýlek, čili jde o to, že mozek a oči se můžou neshodnout.

Oba policisté stáli dole na ulici, Jim hledal dobré rady na Googlu a Jack volal majiteli bytu, aby zjistil, kolik lidí asi tak může být uvnitř. Ukázalo se, že byt patří nějaké paní s malými dětmi z úplně jiného města, která ho zdědila a už v něm dlouho nebyla. O prohlídce nic nevěděla. „O to se stará makléřka,“ řekla. Pak Jack zavolal na policejní stanici a promluvil si s ženou z kavárny, manželkou pošťáka, která přepadení oznámila jako první. Od té se dozvěděl jen to, že „lupič byl maskovanej a docela malej. Jako ne hrozně malej, celkem normálně malej. Možná spíš normálnější než malej! Co je vlastně... normální?“ Jack se na základě téhle skoupé informace pokoušel vymyslet plán, ale nestihl to, protože se mu ohlásil šéf, a když mu Jack nedokázal ten plán předeštit okamžitě, zatelefonoval šéf šéfovi šéfa a šéfovi šéfa šéfů a všichni šéfové se podle očekávání shodli na tom, že by bylo nejlepší zavolat ihned do Stockholmu. Jack však chtěl alespoň jedinkrát v životě zvládnout něco sám. Navrhl, aby jim šéfové radši dovolili zajít k bytu zjistit, jestli se dá s lupičem navázat kontakt. Šéfové souhlasili,

i když byli skeptičtí, ale Jack byl zkrátka ten typ policisty, kterým ostatní důvěřují. Jenže vedle něj stál Jim a ten slyšel, jak jeden z šéfů do telefonu zahulákal: „Hlavně v tom baráku dávejte bacha na výbušniny a podobný svinstva, třeba tam nejde jen o rukojmí, ale je to teroristické útok! Viděli jste někoho s podezřelýma taškama? Nebo s plnovousem?“ Jack to rovnou pustil z hlavy, protože byl mladý. Jenže Jim to z hlavy nepustil, protože byl otec.

Výtah nefungoval, a tak šli s Jackem po schodech a cestou zvonili na všechny zvonky, aby zjistili, jestli je někdo ze sousedů doma. Jenže nikdo doma nebyl, protože den před silvestrem pracuje jen ten, kdo musí, zatímco kdo nemusí, ten má lepší věci na práci, a kdo nic lepšího na práci neměl, ten slyšel sirény a viděl policii a novináře, takže vyšel zjistit, co se děje. (Mimochodem, většina partají se víc obávala, že po domě se plazí had, nedávno se totiž po internetu rozšířila zvěst, že v sousedním městě našli v záchodě činžovního domu hada. Zhruba na téhle úrovni se pohybovala pravděpodobnost přepadení.)

Když Jack s Jimem vystoupali do patra, kde stála krabice s kabelem, Jim vyděšeně nadskočil a hnul si se zády (nutno dodat, že nedávno si Jim hnul se zády, když nečekaně kýchl). Chytil Jacka pevně za ruku a sykl: „BOMBA!“

Jack obrátil oči v sloup, jak to umějí jen synové, a namítl: „To není žádná bomba.“

„Jak to víš?“ zeptal se Jim.

„Takhle bomby nevypadají,“ řekl Jack.

„Třeba právě tohle chtěl ten, kdo ji zkonstruoval, aby sis myslel?“

„Táto, klid, to není žád...“

Být to jakýkoli jiný kolega, nechal by ho Jim klidně dál jít po schodech. Možná proto tolik lidí tvrdí, že není dobrý

nápad, aby táta a syn pracovali spolu. Protože teď Jim řekl: „A dost. Volám Stockholmány.“

Tohle mu Jack nikdy úplně neodpustil.

Šéfové a šéfové šéfů a bůhví které další vyšší šarže, které udílejí rozkazy, okamžitě udělili oběma policistům rozkaz vrátit se na ulici a vyčkat příjezdu posil. Pochopitelně nebylo jednoduché nějaké posily sehnat, to by nebylo ani ve větších městech, protože kdo jde sakra vykrást banku den před silvestrem? A kdo sakra zajme rukojmí na prohlídce bytu? „A kdo sakra pořádá prohlídku bytu den před silv...“ podivil se jeden šéf a takhle se to ve vysílačkách točilo v kruhu hezkou chvíli. Pak Jackovi zavolal zvláštní vyjednaváč, Stockholmák, a řekl, že přebírá velení. Sedí v autě, dorazí do pár hodin a Jack ať mezitím jen „monitoruje situaci“. Vyjednaváč mluvil nářečím, které rozhodně nebylo stockholmské, jenže to je jedno, protože Jim a Jack by vám vysvětlili, že „Stockholmák“ se pozná spíš podle chování než podle původu. „Všichni blbci nejsou Stockholmáci, ale všichni Stockholmáci jsou blbci,“ říkávalo se na stanici. Což bylo samozřejmě hluboce nespravedlivé. Protože blbcem člověk může přestat být, ovšem Stockholmákem ne.

Po hovoru s vyjednavčem byl Jack každopádně naštvanější než po svém posledním telefonátu na klientskou linku poskytovatele internetu. Jima zase tížila vina, že syn nebude moct ukázat, jak by lupiče dopadl sám. Tyhle pocity později ovlivňovaly veškerá jejich rozhodnutí toho dne.

„Promiň, hochu, já nechtěl...“ spustil Jim zkroutěně, ale stejně nevěděl, jak by měl větu dokončit, aniž by přiznal, že kdyby byl Jack kterýkoli jiný kluk, sám by tu krabici za bombu nepovažoval. Jenže když jde o vašeho kluka, tak neriskujete.

„Teď ne, tati!“ štěkl Jack nakvašeně, protože už zase mluvil po telefonu s šéfem šéfa.

„Co mám dělat?“ zeptal se Jim, protože potřeboval být potřebný.

„Můžeš obvolat sousedy z horních bytů, kam jsme se kvůli tý tvý ,bombě‘ nedostali, ať víme, že v domě už nikdo další není!“ zavrčel Jack.

Jim zničeně přikývl. Na Googlu si našel telefonní čísla. První patřilo majiteli bytu v patře, kde Jim uviděl bombu. Pán to zvedl a řekl, že je i s manželkou pryč, načež jeho žena v pozadí zavolala: „Kdo to je?“ a manžel zaječel: „To mi volaj z bordelu!“ Jim přesně nevěděl, co si o tom myslet, a tak se jen zeptal, jestli je v jejich bytě někdo další. Když ho muž ujistil, že ne, nechtěl ho Jim znervózňovat řečmi o bombě a pán samozřejmě nevěděl, že kdyby jen řekl: „A mimochodem, ta krabice na schodech, to jsou vánoční světylka“, celý příběh by se odvíjel úplně jinak, a tak se prostě zeptal: „Potřebujete ještě něco?“ a Jim na to: „Ne, ne, už nic,“ poděkoval a telefon položil.

Pak zavolał majitelům bytu v nejvyšším patře, který sou sedil s bytem, v němž byli drženi rukojmí. Ukázalo se, že je to chlapec a dívka, oběma bylo něco přes dvacet, právě se rozcházel a oba se z bytu už odstěhovali. „Takže je tam prázdnó?“ zeptal se Jim, kterému se ulevilo. Bylo, přesto musel podstoupit dva různé telefonáty s dvacítníky, kteří automaticky předpokládali, že Jima zajímá, *proč přesně* se rozcházejí. Ukázalo se, že on nemůže vydržet, jaké ona nosí hnusné boty, jí vadí, že on při čištění zubů slintá, a oba vlastně chtějí za partnera někoho vyššího. On Jimovi řekl, že vztah neklapal, protože ona má ráda koriandr, načež Jim opáčil: „A vy ne?“ a dozvěděl se: „Ale jo. Jenom ne *tolik* jako ona.“ Ona zase vyprávěla, že se začali upřímně

nenávidět po hádce, kterou vyvolala skutečnost, pokud to Jim správně pochopil, že nemohli sehnat odšťavňovač v barvě, jež by dokonale vystihovala osobnost každého zvlášť a zároveň páru jako celku. Tehdy jim došlo, že už spolu nemůžou strávit ani minutu, a teď se tedy nesnášejí. Jim si pomyslel, že dnešní mládež má až příliš možností na výběr, to je celý problém. Kdyby v době, kdy Jimova manželka potkala Jima, existovaly tyhle moderní seznamovací aplikace, nikdy by se Jimovou manželkou nestala. Když má člověk neustále na výběr, v životě si nevybere, pomyslel si Jim. Jak vydržet ten stres, že až půjdu na záchod, ty přejeď ukazováčkem doprava nebo doleva a najdeš spřízněnou duši? Celá jedna generace bude trpět chronickým zánětem močových cest, protože bude zadržovat moč tak dlouho, dokud se partnerovi nevybije telefon. Nic z toho ale Jim neřekl nahlas, jen se pro kontrolu zeptal: „Takže je tam... prázdné?“

To mu oba potvrdili. Zbyl tam jen odšťavňovač v ne-správné barvě. Po Novém roce se byt chystají nabídnout k prodeji přes realitní kancelář, jejíž jméno si ani jeden nedokázal vybavit. Podle něj bylo „děsně trapný, tak jako strejcovsky trapný“, což ona potvrdila: „Ta makléřka, co to jméno vymyslela, má horší smysl pro humor než kadeřník. Víte, že ve městě je kadeřnictví, co se jmenuje Šmik? Jako haló? Tady Guinessova kniha rekordů, právě jste trhli rekord v trapnosti!“

V tu chvíli to Jim položil. Napadlo ho, že je škoda, že se rozešli, protože si jeden druhého zaslouží.

Došel k Jackovi a chtěl mu to všechno povědět, ovšem Jack jen štkl: „Teď ne, táto. Sehnals ty sousedy?“

Jim kývl.

„Je někdo doma?“ zeptal se Jack.

Jim zavrtěl hlavou. „Jen jsem chtěl říct, že...“ začal, ale Jack zavrtěl hlavou a dál mluvil s šéfem.

„Teď ne, tati.“

Na to už Jim neřekl nic.

A pak? Pak se kousek po kousku sesypalo všechno, co mohlo. Rukojmí byli zajatí několik hodin a vyjednávač zůstal trčet na dálnici u nejhorší hromadné bouračky roku („Stockholmáci zase vyjeli bez pořádných pneumatik,“ konstatoval Jim přesvědčeně), takže na místo vůbec nedorazil. Jim a Jack tedy byli ponecháni osudu a museli všechno řešit sami, což ale nebyla žádná hračka, protože jim trvalo dost dlouho, než s lupičem vůbec navázali kontakt (Jack to odnesl pořádnou boulí na hlavě, ovšem to je dlouhý příběh). Nakonec se jim však povedlo dostat do bytu telefon (to je ještě delší příběh), a když pak lupič všechny rukojmí propustil a vyjednávač na ten telefon zavolal, ozval se z bytu výstřel.

O několik hodin později Jack a Jim stále vyslýchali svědky na stanici. Samozřejmě to vůbec k ničemu nevedlo, protože přinejmenším jeden z nich neříkal pravdu.

Kapitola 23

Pravda je, že individuum v lupičské kukle se velmi snažilo tou pistolí na nikoho nemířit, aby nikdo nedostal strach. Nicméně první osoba, na kterou nakonec *omylem* zamířilo, se jmenovala Zara. Bylo jí mezi padesáti a šedesáti a měla na sobě pěkné oblečení, jaké mívají lidé, kteří si vybudovali finanční nezávislost z finanční závislosti druhých.

Zvláštní bylo, že když individuum vpadlo dovnitř, zakoplo a mávlo přitom rukou tak, že Zara pohlédla přímo do ústí pistole, ale ani se nezatvářila vyděšeně. Zato jiná žena kdesi jinde v bytě zaječela: „Panebože, přepadení!“ Což bylo taky zvláštní, protože individuum ani na okamžik nenapadlo někoho přepadávat tady. Nikdo nemá rád, když se stane terčem předsudků, a to, že máte pistoli, ještě nutně neznamená, že loupíte, a i když *přece jenom* loupíte, můžete se specializovat na banky, a ne na lidi. Takže když ta žena zaječela: „Rogere, vytáhni peníze!“, individuum se téměř urazilo. Co by ne. Načež muž ve středních letech v kostkované košili, zjevně Roger, našťavaně houkl od okna: „Nemám u sebe hotovost!“

Individuum se už už chystalo protestovat, ale pak náhodou zahlédlo svůj odraz v balkonovém okně. Spatřilo

maskovaný obličej, zbraň v ruce, lidi v místnosti. Jednu velmi starou ženu. Druhou těhotnou. Třetí se slzami na krajíčku. Všichni zírali na pistoli, oči zoufale rozšířené strachem, ovšem nejzoufaleji svítily oči z lupičské kukly postavy, jež se odrážela v okně. V tu chvíli dospělo individuum ke zdrcujícímu prozření: „Tady nejsou zajatí oni, ale já.“

Zara se jako jediná vůbec netvářila vyděšeně. Pak se z ulice ozvaly první policejní sirény.

Kapitola 24

Výslech svědka

Datum: 30. prosince

Jméno svědka: Zara

Jim: Dobrý den! Já jsem Jim!

Zara: No dobře, dobře, milý zlatý. Tak šup.

Jim: Rád bych zjistil, co se stalo. Povězte mi to svými slovy.

Zara: Slovy koho jiného bych to asi povídala?

Jim: Jistě, jistě. To se tak říká, že. Nejdřív vás ale chci upozornit, že všechno, co řeknete, se nahrává. Máte právo mít u výslechu advokáta.

Zara: Proč bych měla chtít advokáta?

Jim: Jen vás o tom chci informovat. Mí šéfové říkají, že jejich šéfové říkají, že všechno musí být podle pravidel. Případ si přijedou převzít zvláštní vyšetřovatelé, Stockholmáci. Syna to hrozně štve, on je taky u policie, víte. Takže jsem jen chtěl zdůraznit toho advokáta.

Zara: Milý zlatý, já si zaplatím advokáta, až já budu ohrožovat lidi pistolí. Ne poté, co někdo ohrožoval mě.

Jim: Chápu. Nechtěl jsem se vás dotknout. Víím, že jste měla těžký den. Jen mi co nejupřímněji odpovězte na moje otázky. Nedala byste si kávu?

Zara: Tak to nazýváte? Viděla jsem, co z té mašiny teče, a nenapila bych se toho, ani kdybychom my dva byli poslední lidé na planetě a vy jste mě ujišťoval, že je to jed.

Jim: Teď nevím, jestli tím víc urážíte mě, nebo to kafe.

Zara: Říkal jste, že mám odpovídat upřímně.

Jim: Jo jo. To jsem asi říkal. Smím se teda na úvod zeptat, proč jste v tom bytě byla?

Zara: Blbá otázka. To jste byl vy na těch schodech, když nás pouštěli ven?

Jim: Jo. To jsem byl já.

Zara: Takže to vy jste po nás vešel do bytu jako první? A stejně se vám povedlo nikoho nechytit?

Jim: Já tam nevešel jako první. Čekal jsem na Jacka, kolegu. Viděla jste ho tady na chodbě. První tam vešel on.

Zara: Vy policajti vypadáte všichni stejně, víte?

Jim: Jack je můj syn. To bude asi tím.

Zara: Jim a Jack?

Jim: Jo. Jako Jim Beam a Jack Daniels.

Zara: To má být legrační?

Jim: Kdepak. Ani mojí ženě to nikdy nepřípadlo legrační.

Zara: Vy jste ženatý? To jste tedy šikula.

Jim: No jo, teda vlastně ne, ale to teď není relevantní. Mohla byste mi stručně říct, proč jste v tom bytě byla?

Zara: Konala se tam prohlídka, je pro vás tento výraz záhada?

Jim: Takže jste se na ten byt přišla podívat?

Zara: Vám to pálí jako pytlíku vlhkých kukuřičných lupínků.

Jim: To znamená ano?

Zara: Znamená to, co to znamená.

Jim: Ptám se, jestli jste ten byt chtěla KOUPIŤ!

Zara: Jste makléř, nebo policajt?

Jim: Já jenom, že kdekdo by si pomyslel, že vypadáte až moc dobře situovaná na to, aby vás zajímal zrovna tenhle byt.

Zara: Ano, to by si asi „kdekdo“ pomyslel, vidíte?

Jim: Jo, teda vlastně ne, jako že já a kolegové jsme si to pomysleli. Nebo teda jeden kolega. Můj syn. Na základě svědeckých výpovědí. Prostě vypadáte jako dobře situovaná žena. A tenhle byt na první pohled není úplně to, o co by měl zájem člověk jako vy.

Zara: Milý zlatý, problém vás ze střední třídy je, že si myslíte, že člověk může být příliš bohatý na to, aby si něco kupoval. Ale tak to není. Může být jen příliš chudý.

Jim: Jasně. Jasně. No tak jdeme dál. Mimochodem, napsal jsem správně vaše jméno?

Zara: Ne.

Jim: Ne?

Zara: Ale pro vaši domněnku, že se to píše takhle, existuje velmi logické vysvětlení.

Jim: A jaké?

Zara: Že jste blbec.

Jim: Pardon. Mohla byste to vyhláskovat?

Zara: B-l-b-e-c.

Jim: Já myslel vaše jméno.

Zara: To bychom tady byli celou noc a někteří z nás mají skutečnou práci, v níž plní společenskou funkci, milý zlatý, takže mi dovolte, abych vám to shrnula: Nějaké střevo s pistolí drželo mě a hrstku méně solventních chudáků půl dne jako rukojmí, vy jste s kolegy obklíčili

budovu, všechno se vysílalo živě v televizi, a stejně jste nikoho nechytily. V první řadě jste mohli vyrazit do terénu a dotyčné střevo hledat, ale místo toho se tu potíte, protože jste v životě neviděl příjmení, které by mělo víc než tři souhlásky. Vaši šéfové by nedokázali promrhat peníze z mých daní rychleji, ani kdybych k nim přidala sirky.

Jim: Chápu, že jste rozrušená.

Zara: To jste šikula.

Jim: To jako že jste v šoku. Nikdo nečeká, že na prohlídce bytu ho někdo bude ohrožovat pistolí. Je fakt, že se všude píše, že trh s bydlením je poslední dobou tvrdý, ale *rukojmí*, to už je snad přece jenom příliš. Jeden den v novinách píšou, že „trhu diktují kupující“, další den, že „trhu diktují prodávající“, jenže ve finále trh stejně patří těm darebákům z bank, no ne?

Zara: To měl být vtip.

Jim: Ne, to já jen tak konverzuju. Při stavu dnešní společnosti by se podle mě za tím lupičem honilo podstatně míň policajtů, kdyby vykradl tu banku, než když vás zaja jako *rukojmí*. Vždyť víte, banky nemá nikdo rád. Jak se říká: „Občas je těžké poznat, kdo je větší gauner: ten, kdo banky vykrádá, nebo ten, kdo jim šéfuje?“

Zara: To se říká?

Jim: Jo. Nebo že by ne? Neříká se to? Zrovna včera jsem v novinách četl, kolik takoví ředitelé banky berou. Bydlí si v zámcích za padesát milionů, zatímco obyčejný člověk má sotva na splátky.

Zara: Můžu se vás na něco zeptat?

Jim: Jistě.

Zara: Jak je možné, že lidi jako vy si vždycky myslí, že úspěšní by měli být za svůj úspěch potrestáni?

Jim: Cože?

Zara: Stali jste se na policejní akademii obětí promyšleného spiknutí, v němž vám namluvili, že policajti mají brát stejné peníze jako ředitelé bank, nebo prostě jen nezvládáte základy matematiky?

Jim: Jo. Ne. No. Vlastně.

Zara: Nebo si myslíte, že svět vám něco dluží?

Jim: Teď mě napadá, že jsem se ani nezeptal, kde pracujete.

Zara: Jsem ředitelka banky.

Kapitola 25

Pravda je, že Zara, které je něco přes padesát, ale nikdo se neodvází zeptat, kolik přesně, o ten byt vůbec zájem neměla. Ne že by na něj neměla peníze, pravděpodobně by ho mohla zaplatit drobnými, co jí doma zapadly do pohovky. (Mimochodem, Zara považuje mince za nechutné lapače bakterií, které ohmatalo bůhví kolik sociálně slabších prstů, a raději by tu pohovku spálila, než aby jedinou minci vzala do ruky, takže to raději řekněme takhle: Zara by si ten byt klidně mohla koupit za jeden sedák dotyčné pohovky.) Na prohlídku bytu se dostavila s nakrčeným nosem a s diamantovými náušnicemi, kterými by se dalo umlátit středně velké dítě, pokud by bylo třeba. Ale ani ty při bližším pohledu nedokázaly skrýt, že Zarou zmítá hluboký zármutek.

Abychom to pochopili, měli bychom vědět, že Zara poslední dobou chodí k psycholožce. To proto, že Zařina kariéra patří k těm, u nichž se dotyčný po nějaké době musí obrátit na profesionála, aby ho instruoval, co se dá kromě kariéry v životě taky dělat. První sezení u psycholožky dopadlo nevalně. Zara totiž ze všeho nejdřív šťouchla do nějaké fotky na stole a zeptala se: „Kdo to je?“

Psycholožka odpověděla: „Moje maminka.“

Zara se zeptala: „Máte hezký vztah?“

Psycholožka odpověděla: „Nedávno umřela.“

Zara se zeptala: „A jaký vztah jste měly předtím?“

Psycholožka si pomyslela, že normálnější by bylo vyjádřit upřímnou soustrast, ale dál se tvářila přívětivě a řekla: „Nejsme tu proto, abychom se bavily o mně.“

Nato Zara opáčila: „Když přivezu svoje auto k mechanikovi, nejdřív se přesvědčím, jestli jeho auto není bezcenná hromada šrotu.“

Psycholožka se zhluboka nadechla a řekla: „Pro to mám pochopení. Takže s maminkou jsme měly moc hezký vztah. Lepší?“

Zara skepticky přikývla a zeptala se: „Spáchal nějaký váš pacient sebevraždu?“

Psycholožce se sevřela hrud', nicméně odpověděla: „Ne.“

Zara pokrčila rameny a dodala: „Pokud je vám známo.“

Říct něco takového psycholožce je docela ošklivé. Psycholožka se ale rychle vzpamatovala a řekla: „Já jsem dostudovala docela nedávno. Ještě jsem neměla moc klientů. Proč se mě na to vyptáváte?“

Zara se zadívala na jediný obraz na stěně, zamyšleně napsula rty a odpověděla překvapivě upřímně: „Chci vědět, jestli mi budete umět pomoci.“

Psycholožka zvedla ruku s propiskou, nasadila nacvičený úsměv a prohlásila: „S čím?“

Zara jí prozradila, že má „problémy se spánkem“. Doktor jí napsal prášky na spaní, ale další jí napsat nechce, dokud si nejdřív nezajde k psychologovi. „A tak jsem tady,“ pronesla Zara a poklepala si na hodinky, jako by tu byla placená od hodiny ona a ne psycholožka.

Psycholožka se zeptala: „Myslíte, že vaše poruchy spánku nějak souvisejí s prací? Když jste mi volala, říkala jste, že jste ředitelka banky. To asi může přivodit hodně stresu a tlaku.“

Zara odpověděla: „Ani ne.“

Psycholožka si povzdechla a pokračovala: „Čeho byste během našich setkání chtěla dosáhnout?“

Zara kontrovala otázkou: „Budeme tu provozovat spíš psychiatrii, nebo psychologii?“

Psycholožka se nedala: „Jaký v tom vidíte rozdíl?“

Zara odpověděla: „Psychologa člověk potřebuje, když si třeba myslí, že je delfín. Psychiatra potřebuje, pokud všechny delfíny pozabíjel.“

Psycholožka se zatvářila značně nervózně. Na další sezení už si nevzala brož s delfínem.

Když se setkaly příště, Zara se poněkud nečekaně zeptala: „Jak byste mi vysvětlila, co je panická úzkost?“

Psycholožka se rozzářila, jak se nad takovou otázkou mohou rozzářit jen psychologové: „To se těžko definuje! Ale podle většiny expertů je panická úzkost stav, kdy...“

Zara ji přerušila: „Ne. Mě zajímá, jak byste to vysvětlila vy.“

Psycholožka se nervózně zavrtěla. Uvažovala o možných odpovědích. Nakonec zvolila tuhle: „Já bych to vysvětlila tak, že panická úzkost je psychická bolest, která je natolik silná, že má fyzické projevy. Úzkost je tak intenzivní, že mozek nedokáže... no, z nedostatku lepších slov bych řekla, že mozek nemá... kapacitu na to, aby zprocesoval všechny informace. Takříkajíc se mu zhroutlí firewall. A úzkost nás naprosto přemůže.“

„Vám ta vaše práce příliš nejde,“ ucedila Zara suše.

„Prosím?“

„Už toho o vás vím víc než vy o mně.“

„Vážně?“

„Vaši rodiče pracovali s počítači. Nejspíš to byli programátoři.“

„Jak... jak sakra... já jsem přece nic... jak to víte?“

„Bylo pro vás těžké bojovat s tou hanbou? Že oni pracují s něčím, co se dá aplikovat na reálný svět, zatímco vy pracujete s...“

Zara se na chvíli odmlčela, hledala vhodný výraz. Psycholožka uraženě dodala: „...s emocemi? Já pracuji s emocemi.“

„Chtěla jsem říct ‚se žvásty‘. Ale ano. Dejme tomu, že s emocemi, jestli je to pro vás stravitelnější.“

„Můj otec je programátor. Matka byla systémová administrátorka. Jak jste to věděla?“

Zara si povzddechla, jako by se právě pokoušela naučit toustovač číst.

„Záleží na tom?“

„Ano!“

Zara si nad toustovačem opět povzddechla.

„Když jsem vás poprosila, abyste mi vysvětlila vlastními slovy — ne tak, jak jste se to učila ve škole —, co to je panická úzkost, použila jste výrazy ‚kapacita‘, ‚zprocesovat‘ a ‚firewall‘. Slova, která očividně nezapadají do běžného slovníku jedince, bývají většinou pochycená od rodičů. Pokud s nimi měl dobrý vztah.“

Psycholožka se pokusila převzít iniciativu otázkou: „Je tohle důvod, proč jste ve své práci dobrá? Že umíte v li-dech číst?“

Zara se protáhla jako znuděná kočka.

„Milá zlatá, zrovna ve vás se čte snadno. Lidé jako vy nejsou tak složití, jak by chtěli, zvlášť pokud chodili na

univerzitu. Vaše generace nechce studovat žádný obor, chce studovat jen sebe.“

Psycholožka se zatvářila krapet dotčeně. Možná trochu víc než krapet.

„Jsme tady, abychom se bavili o vás, Zaro. Co byste vlastně ráda?“

„Vždyť jsem to říkala, prášky na spaní. Nejradši nějaké, které se hodí k červenému vínu.“

„Já vám nemůžu napsat prášky na spaní. To může jedine váš lékař.“

„Tak co tady dělám?“ zasyčela Zara.

„Na to si musíte odpovědět jen vy sama,“ podotkla psycholožka.

Zhruba na téhle úrovni jejich vztah začal. Pak už to s ním šlo jen z kopce. Nutno však říct, že psycholožce nečinilo žádný problém stanovit diagnózu nové pacientky: Zara trpěla samotou. Ale místo aby to psycholožka řekla přímo (přece jenom se nezadlužila za více než pětileté studium proto, aby se naučila říkat, co si myslí), prohlásila pouze, že Zara jeví známky „deprese z vyčerpání“.

Zara nespustila oči ze zpráv v mobilu a řekla: „Jasně, jasně, jsem vyčerpaná, protože nemůžu spát, tak mi prostě zařídte ty prášky!“

To psycholožka odmítla. Místo toho začala klást otázky, jejichž cílem bylo, aby Zara zasadila svou úzkost do širšího kontextu. Jedna z otázek zněla: „Máte obavy o budoucnost planety?“

Zara odpověděla: „Ne.“

Psycholožka se mile usmála.

„Nebo se zeptám takhle: Co je podle vás největší problém tohoto světa?“

Zara rychle kývla a odpověděla, jako by šlo o samozřejmost: „Chudí lidé.“

Psycholožka ji vlídně opravila: „Myslíte... *chudoba*?“

Zara pokrčila rameny. „Klidně. Jestli se vám to líbí víc.“

Při rozloučení si Zara s psycholožkou nepotřásla rukou. Cestou ven jí na policiče posunula fotku a prohodila tři knížky. Psycholožky by neměly mít oblíbené klienty, ale kdyby takhle psycholožka nějakého oblíbeného klienta měla, určitě by to nebyla Zara.

Až na třetím sezení psycholožka pochopila, jak špatně na tom Zara vlastně je. Stalo se to těsně poté, co Zara prohlásila, že „demokracie je systém odsouzený k zániku, protože blbci uvěří čemukoli, pokud to dobře zní“. Psycholožka se to snažila ze všech sil ignorovat a raději se vyptávala na Zařino dětství a práci a neustále chtěla vědět, jak se Zara „cítí“. Jak se cítíte, když se vám děje to a to? Jak se cítíte, když o tom mluvíte? Jak se cítíte, když zkoumáte, jak se cítíte, máte pocit, že je to citlivé téma? Nakonec tedy Zara něco pocítila.

Bavily se spolu o něčem úplně jiném, ale najednou se Zara uzavřela do sebe a šeptla hlasem, který vůbec nezněl jako její:

„Mám rakovinu.“

V místnosti se rozhostilo takové ticho, že bylo slyšet i tlukot dvou srdcí. Prsty dopadly na zápisník, hrudi náhle dýchaly mělce a plíce se při každém nádechu naplnily jen do třetiny, jako by se i ony bály dělat hluk.

„To je mi hrozně, hrozně líto,“ pronesla pak psycholožka s protáhlým „rrr“ a s naučenou akademickou důstojností.

„Mně je to taky líto. Jsem z toho v depresi,“ řekla Zara a utřela si oči.

„A... rakovinu čeho?“ zeptala se psycholožka.

„Záleží na tom?“ hlesla Zara.

„Ne, ne, samozřejmě že ne. Omlouvám se. To ode mě bylo necitlivé.“

Zara se podívala z okna nebo spíš někam do neurčita, a dívala se tam tak dlouho, že nebe mezitím změnilo barvu. Z ranní na dopolední. Pak pozvedla bradu a prohlásila: „Nemusíte se omlouvat. Je to vymyšlená rakovina.“

„Pro...sím?“

„Nemám rakovinu. Lhala jsem. Přesně tohle říkám: Demokracie nefunguje!“

V tu chvíli psycholožce došlo, jak moc špatně na tom Zara je.

„To je... impozantně nevhodné téma k žertování,“ pronesla psycholožka.

Zara povytáhla obočí.

„Takže by bylo lepší, kdybych rakovinu měla?“

„Co? Ne! Tak jsem to vůbec...“

„Snad je lepší, že si dělám legraci, než kdybych doopravdy rakovinu měla, ne? Nebo byste mi ji raději přála?“

Psycholožce zrudl krk.

„Ježíš... ne. Já vám nepřeju rakovinu!“

Zara sepnula ruce na kolenou a řekla: „Ale já to z vás CÍTÍM.“

Tu noc měla psycholožka problémy se spaním, Zara občas na lidi takhle působí. Když za psycholožkou přišla příště, na stole už nestála fotka psycholožčiny matky. V tu chvíli Zaru napadlo, že by jí konečně mohla říct, proč vlastně nemůže spát. V kabelce nosila dopis, který ty příčiny vysvětloval, a kdyby jí ho ukázala, možná by se vše, co se stalo potom, odvíjelo jinak. Zara však dlouho upřeně hleděla na

obraz na zdi. Byla na něm žena, která se přes nekonečné moře dívala na obzor. Psycholožka si olízla rty a jemným hlasem se zeptala: „Co vás napadá při pohledu na ten obraz?“

„Napadá mě, že kdybych si směla na zeď vybrat jen jediný obraz, tenhle by to nebyl.“

Psycholožka se s vypětím sil usmála.

„Ptávám se pacientů, co si myslí o té ženě na obraze. Kdo je to? Je šťastná? Co myslíte?“

Zara lhostejně pokrčila rameny.

„Nevím, co jí přináší štěstí.“

Psycholožka dlouho mlčela a pak přiznala: „Tohle mi ještě nikdy nikdo neodpověděl.“

Zara si odfrkla.

„To proto, že se ptáte, jako by existoval jen jeden druh štěstí. Ale štěstí je jako peníze.“

Psycholožka se usmála s převahou, jíž je schopen pouze člověk, jenž sám sebe považuje za hlubokého.

„To zní povrchně.“

Zara si povzdechla jako puberták, který se snaží něco vysvětlit nepubertákovi.

„Já jsem neřekla, že peníze jsou štěstí. Řekla jsem, že štěstí je *jako* peníze. Je to vymyšlená hodnota, která odpovídá něčemu, co nejsme schopní zvážit ani změřit.“

Psycholožce se zachvěl hlas, zhruba na dvě slabiky.

„Hm... no, možná. Ale můžeme změřit a zvážit náklady na depresi. A taky víme, že lidé v depresích se často bojí prožívat štěstí. Protože i deprese může být bezpečnou bublinou. Člověk si začne říkat: Když nejsem smutný ani našťvaný... co vlastně jsem?“

Zara nakrčila nos.

„Věříte tomu?“

„Ano.“

„To je tím, že když lidé jako vy vidí někoho bohatšího, tak si odfrknou: ‚Možná že jsou bohatí, ale jsou *šťastní*?‘ Jako by snad smyslem života každého, kdo není naprostý blbec, bylo pořád se z něčeho radovat!“

Psycholožka si něco poznamenala a s očima upřenýma do bloku se zeptala: „A co je tedy smyslem života? Podle vás?“

Zara odpověděla jako někdo, kdo o tom přemýšlel mnoho let. Jako někdo, kdo se rozhodl, že je důležitější mít důležitou práci než vést důležitý život.

„Mít cíl. Smysl. Směr. A chcete slyšet pravdu? Pravda je, že většina lidí by radši byla bohatá než šťastná.“

Psycholožka se znovu usmála.

„Říká ředitelka banky psycholožce.“

Zara si znovu odfrkla.

„Kolik že berete za hodinu? Smím přijít zadarmo, když mi to přinese štěstí?“

V tu chvíli se psycholožka rozesmála, proti své vůli a na samé hranici neprofesionality, a samotnou ji to překvapilo tak, že se začervenala. Rychle se vzpamatovala a řekla: „Ne. Ale třeba bych vás nechala přijít zadarmo, kdyby to přineslo štěstí *mně*.“

V tu chvíli se rozesmála Zara, ne vědomě, spíš jako by z ní ten zvuk unikal. Takhle se nesmála už dlouho.

Pak dlouho rozpačitě mlčely a nakonec Zara ukázala na ženu na zdi.

„Co si myslíte vy, že dělá?“

Psycholožka se podívala na obraz a pomalu zamrkala.

„To co my všichni. Hledá.“

„Co?“

Psycholožka pohnula rameny o centimetr nahoru a o dva dolů.

„Něco, čeho by se chytla. Za co by bojovala. Na co by se těšila.“

Zara odtrhla oči od obrazu a zahleděla se přes psycholožku z okna.

„A co když se chce zabít?“

Psycholožka se dál dívala na obraz, pousmála se a nijak nedala najevo, že se v tu chvíli celá vnitřně zhroutila, naučit se tenhle výraz si žádá spoustu let tréninku a dva milované rodiče, kterým nechcete působit starosti.

„Proč myslíte, že to chce?“

„Copak na to alespoň jednou nepomyslí každý inteligentní člověk?“

Psycholožka nejdřív chtěla vyrukovat s nějakou frází, kterou se naučila ve škole, ale došlo jí, že to by nepomohlo. A tak odpověděla podle pravdy: „Ano. Možná. Co myslíte, že nám v tom brání?“

Zara se naklonila a urovnala dvě tužky na stole tak, aby ležely rovnoběžně vedle sebe. Pak špitla: „Strach z výšek.“

Na celé planetě by se nenašel člověk, který by poznal, jestli si dělá legraci, nebo ne. Psycholožka nad následující otázkou dlouho uvažovala.

„Zaro, smím se vás zeptat, jestli máte nějakého koníčka?“

„Koníčka?“ zopakovala Zara, ačkoli ne úplně pohrdavým tónem.

Psycholožka to upřesnila: „Ano. Třeba jestli se nevěnujete dobročinnosti nebo tak něco?“

Zara tiše zavrtěla hlavou. Psycholožka si nejdřív vyložila jako kompliment, že se nedočkala urážky, ale když uviděla Zařin pohled, znejistěla, vypadalo to, jako by její otázka klientce něco roztránila v nitru.

„Jste v pořádku? Řekla jsem něco špatně?“ zeptala se nervózně, ale Zara už se podívala na hodinky, vstala a zamířila ke dveřím. Psycholožka, která tuhle práci ještě nedělala dost dlouho na to, aby nezpanikařila, když se zdá, že přichází o klientku, vyhrkla něco zcela ojediněle neprofesionálního: „Hlavně neprovedte žádnou hloupost!“

Zara se překvapeně zastavila ve dveřích.

„Jako například?“

Psycholožka nevěděla, co na to říct, a tak se zahanbeně usmála a špitla: „Neprovedte žádnou hloupost, dokud... dokud mi nezaplatíte účet.“

Zara se zničehonic rozesmála. Psycholožka taky. Těžko posoudit, nakolik to bylo neprofesionální.

Když Zara odjela výtahem, zadívala se psycholožka na ženu na obraze obklopenou nebem. Zara byla vůbec první, koho napadlo, že se možná chystá vzít si život, nikdo jiný to v obraze neviděl.

Psycholožka si vždycky říkala, že ta žena sleduje obzor pohledem, který může mít jen dvě příčiny: touhu, nebo strach. Proto ten obraz namalovala, aby si to připomínala. Takovéhle motivy psychologové milují, můžete se na ně dívat, jak dlouho chcete, a toho nejpodstatnějšího si nevšimnete. Že ta žena stojí na mostě.

Kapitola 26

Jim: Tak teď si připadám hloupě.

Zara: Nějak si nedovedu představit, že by to pro vás byl nový pocit.

Jim: Kdybych věděl, že jste ředitelka banky, nikdy bych takhle nemluvil. Nebo vlastně, vůbec bych takhle mluvit neměl. Už ani nevím, co jsem chtěl říct.

Zara: Tak to bychom měli. Můžu už jít?

Jim: Ne, počkejte. Tohle je trapas. Žena mi mockrát řekla, že bych měl občas radši držet kušnu. Už vám budu jenom klást otázky, ano?

Zara: Za pokus to stojí.

Jim: Dokázala byste toho lupiče popsat? Povězte mi cokoli, co si pamatujete a co by nám mohlo pomoci při vyšetřování.

Zara: To nejdůležitější už podle všeho víte.

Jim: A to je co?

Zara: Mluvíte o něm v mužském rodě, takže zjevně víte, že je to muž. To leccos vysvětluje.

Jim: Už teď vím, že budu litovat, když se zeptám: „Jak to?“

Zara: Vždyť vy muži jste mimo mísu i na záchodě. Takže je jasné, že jakmile vám dá někdo do ruky pistoli, všechno je v háji.

Jim: Mám to brát tak, že si nepamatujete, jak vypadal?

Zara: Když má někdo lupičskou kuklu a míří na vás pistolí, psycholog by to přirovnal k situaci, kdy se na vás řítí nákladák: asi si nezapamatujete poznávací značku.

Jim: Musím přiznat, že to je velmi moudrý postřeh.

Zara: To je od vás hezké, váš názor mě opravdu nesmírně zajímá. Už můžu jít?

Jim: Bohužel ne. Poznáváte tenhle obrázek?

Zara: To je obrázek? Vypadá to spíš, jako by někdo na ten papír vylil ampulku s močí.

Jim: Vykládám si to tak, že ten obrázek nepoznáváte.

Zara: To jste šikula.

Jim: Kde v bytě jste byla, když tam ten lupič vtrhl?

Zara: U dveří na balkon.

Jim: A kde jste byla po zbytek incidentu?

Zara: Jaký to má význam?

Jim: Docela zásadní.

Zara: Ani bych neřekla.

Jim: Podívejte, podezřelá nejste. To fakt ne.

Zara: Promiňte?

Jim: Ale nic. Snažím se, abyste pochopila, že se musíte snažit pochopit, že můj kolega si myslí, že někdo z rukojmích lupiči pomohl utéct. No a u vás je divné, že jste tam vůbec byla. Za prvé jste neměla důvod ten byt kupovat. A za druhé jste se prý vůbec nebála, když na vás namířil pistoli.

Zara: Takže vy si myslíte, že já jsem mu pomohla utéct?

Jim: Ne. Ne. Vůbec. Vy nejste podezřelá. Nebo teda, zatím ne. Teda vlastně, vůbec nejste podezřelá! Ale mému kolegovi to celé přijde divné.

Zara: Vážně? Chcete vědět, co je váš kolega nejspíš zač?
Jim: Mohla byste mi říct, co se v tom bytě stalo, prosím?
Abych si to mohl nahrát? Je to moje práce.
Zara: Jistě.
Jim: Výborně. Kolik zájemců bylo v bytě?
Zara: Definujte pojem „zájemce“.
Jim: No kolik tam bylo lidí, co ten byt chtěli koupit.
Zara: Pět.
Jim: Pět?
Zara: Dva páry. Jedna babka.
Jim: Plus vy a makléřka. Takže dohromady sedm rukojmích?
Zara: Pět plus dva je sedm, ano. Šíkula.
Jim: Ale vždyť rukojmích bylo osm, ne?
Zara: Nepočítal jste králíka.
Jim: Králíka?
Zara: Slyšel jste dobře.
Jim: Jakého králíka?
Zara: Tak chcete, abych vám řekla, co se tam stalo, nebo ne?
Jim: Promiňte.
Zara: Opravdu si myslíte, že někdo z rukojmích pomohl lupiči utéct?
Jim: Vy si to nemyslíte?
Zara: Ne.
Jim: Proč ne?
Zara: Byli to samí blbci.
Jim: A lupič?
Zara: Co s ním?
Jim: Myslíte, že se postřelil úmyslně, nebo omylem?
Zara: O čem to mluvíte?
Jim: Když vás propustil, ozval se z bytu výstřel. A když jsme do bytu vešli, podlaha byla celá od krve.

Zara: Od krve? A kde?

Jim: V obývacím pokoji. Na koberci a okolo něj.

Zara: Aha. Jen tam?

Jim: Jo.

Zara: Aha.

Jim: Promiňte?

Zara: Prosím?

Jim: Řekla jste ,aha', jako byste chtěla něco dodat.

Zara: Vůbec ne.

Jim: Tak to pardon. Prostě můj kolega si je jistý, že se pachatel střelil tam. V obývacím pokoji. To jsem chtěl říct.

Zara: A vy pořád nevíte, kde je?

Jim: Ne.

Zara: Milý zlatý, jestli mi rychle nevysvětlíte, jak si můžete myslet, že jsem do toho nějak namočená, budete *litovat*, že jsem si nezavolala advokáta.

Jim: Nikdo vás nepodezírá! Kolega chtěl jen vědět, proč jste v tom bytě byla, když jste ho nechtěla koupit.

Zara: Moje psycholožka mi doporučila, abych si našla koníčka.

Jim: Ten koníček jsou prohlídky bytů?

Zara: Lidé jako vy jsou zajímavější, než by jeden myslel.

Jim: Lidi jako já?

Zara: Střední třída. Je zajímavé, jak bydlíte. Že to snesete. Nejdřív jsem šla jen na pár prohlídek, pak na další, je to jako heroin. Zkoušel jste někdy heroin? Sám sobě se hnušíte, ale nedovedete s tím přestat.

Jim: Takže jste si vypěstovala závislost na prohlídkách bytů lidí, kteří vydělávají mnohem méně než vy?

Zara: Ano. Je to, jako když děti chytají ptáčka do sklenic. Tatáž přitažlivost zakázaného ovoce.

Jim: Myslíte motýly? Takhle se chytají motýli.

Zara: Klidně. Jestli je to pro vás stravitelnější.

Jim: Takže jste na tu prohlídku šla jen tak pro zábavu?

Zara: To na vaší ruce je právě tetování?

Jim: Jo.

Zara: To má být kotva?

Jim: Jo.

Zara: Vy jste prohrál nějakou sázku?

Jim: Jak to myslíte?

Zara: Vyhrožoval někdo vaší rodině? Nebo jste si to nechal udělat dobrovolně?

Jim: Dobrovolně.

Zara: Takže jste za to někomu zaplatil?

Jim: Jo.

Zara: Proč lidi jako vy nenávidí peníze?

Jim: Tohle už nehodlám komentovat. Chci, abyste do zá-
znamu vysvětlila, proč ostatní svědci měli dojem, že jste
se nelekla, když jste uviděla tu pistoli. Myslela jste si,
že není pravá?

Zara: Bylo mi jasné, že je pravá. Proto jsem se nelekla. Překvapilo mě to.

Jim: To je divná reakce na pistoli.

Zara: Možná z vašeho pohledu. Ale já jsem docela dlouho
uvažovala o sebevraždě, takže mě pohled na pistoli překvapil.

Jim: Tak na tohle nevím, co říct. Promiňte. Vy jste uvažovala o sebevraždě?

Zara: Ano. Takže mě překvapilo zjištění, že nechci umřít.
Byl to pro mě šok.

Jim: K té psychologce jste začala chodit kvůli myšlenkám
na sebevraždu?

Zara: Ne. Potřebovala jsem psychologa, protože jsem nemohla spát. Celé noci jsem probděla a říkala jsem si,

že bych klidně spáchala sebevraždu, kdybych měla dost prášků na spaní.

Jim: A psycholožka vám poradila, abyste si našla koníčka?

Zara: Ano. Poté co jsem jí řekla, že mám rakovinu.

Jim: Jejda. To hrozně nerad slyším. To je mi moc líto.

Zara: Hochu, hochu.

Kapitola 27

Když se Zara s psycholožkou sešly znovu, Zara jí oznámila, že si našla koníčka. Začala chodit „na prohlídky bytů střední třídy“. Což je docela „zajímavé“, protože spousta těch bytů vypadá, „jako by si v nich jejich obyvatelé uklízeli sami“. Psycholožka se jí snažila vysvětlit, že takhle to zrovna nemyslela, když mluvila o „dobročinnosti“, ale Zara namítla, že na jedné prohlídce „byl chlap, který si ten byt chtěl sám zrenovovat, vlastníma RUKAMA, těma, kterýma sahá na JÍDLO, takže mi netvrďte, že se nesnažím bratřit se s méně šťastnými spoluobčany!“. Psycholožka nevěděla, co jí na to má říct, Zara si všimla, jak se mračí, vysunula spodní čelist a odfrkla si: „Urazila jsem vás? Jémine, na lidi jako vy stačí jen promluvit a už jste uražení.“

Psycholožka trpělivě přikývla a vzápětí zalitovala otázkou: „Můžete uvést jinou příležitost, při které se někdo jako já urazil, aniž jste to měla v úmyslu?“

Zara pokrčila rameny a pověděla psycholožce, jak o ní někdo řekl, že „má předsudky“, když vedla pracovní pohovor s jedním mladíkem. Důvodem bylo, že když vešel do dveří, Zara vyhrkla: „Páni, od vás bych spíš čekala, že

se budete ucházet o práci v IT oddělení, vaši krajaní to prý s počítači umí!“

Zara pak psycholožce dlouze líčila, že to myslela jako poklonu. Copak v dnešní době se už i poklony považují za předsudky?

Psycholožka nevěděla, jak o tom mluvit, aniž by mluvila o *tamtom*, a tak řekla: „Zdá se, že se často ocitáte v konfliktních situacích, Zaro. Ráda bych doporučila takovou techniku. Než se na někoho naježíte, položte si tři otázky: 1. Jedná dotyčný s přímým úmyslem mě poškodit? 2. Mám o nastalé situaci veškeré informace? 3. Získám tím konfliktem něco?“

Zara naklonila hlavu na stranu, až jí v šíji křuplo. Chápala všechna slova, ale místo aby jí dávala smysl, připadala jí zhruba tak, jako by je někdo náhodně vytáhl z klobouku.

„Na co je mi pomoc, abych se nedostávala do konfliktů? Konflikty jsou fajn. Jen slaboši věří v harmonii a za odměnu pobíhají po světě s pocitem morální nadřazenosti, zatímco my ostatní děláme něco jiného.“

„A co?“ zeptala se psycholožka.

„Vyhráváme.“

„A to je důležité?“

„Pokud nevyhráváte, tak ničeho nedocílíte, milá zlatá. Do ředitelské kanceláře nebo do vlády se nikdo nedostane jen tak náhodou.“

Psycholožka se chtěla vrátit k původní otázce, ať už byla jakákoli.

„A... kdo vyhrává, vydělává dost peněz, to je taky důležité, předpokládám. Co děláte se svými penězi?“

„Kupuju si odstup od ostatních lidí.“

Takovou odpověď psycholožka v životě neslyšela.

„Jak to myslíte?“

„V drahých restauracích jsou stoly dál od sebe. V letadlech není v první třídě prostřední sedadlo. Exkluzivní hotely mívají zvláštní vchody do luxusních apartmá. To nejdražší, co si na nejhustěji obydlených místech světa můžete koupit, je odstup.“

Psycholožka se opřela. V Zařině osobnosti nebylo těžké najít učebnicové příklady: vyhýbala se očnímu kontaktu, nechtěla si trást rukou, mírně řečeno postrádala empatii, vadil jí nepořádek, možná právě proto se rozhodla pracovat s čísly. Dokonce obsedantně urovnávala fotky na policiče, vždycky když je psycholožka před její návštěvou schválně postavila nakřivo. Lidí jako Zara je těžké se ptát přímo, a tak psycholožka zvolila otázku: „Proč máte ráda svou práci?“

„Protože jsem analytička. Většina lidí na mé pozici jsou ekonomové,“ vyhrkla Zara.

„Jaký je v tom rozdíl?“

„Ekonomové se vždycky dívají na problémy jen zepředu. Proto ekonomové nikdy nepředpovědí krach na burze.“

„A analytici podle vás ano?“

„Analytici s krachy *počítají*. Ekonomové hodně vydělávají, jen když se klientům banky daří, analytici hodně vydělávají neustále.“

„Máte kvůli tomu špatné svědomí?“ zeptala se psycholožka, jen aby zjistila, jestli Zara považuje poslední slovo za pocit, nebo za druh kožní vyrážky.

„Je snad na vině krupiór, když v kasinu prohrajete všechny peníze?“ zeptala se Zara.

„Nejsem si jistá, jestli to je spravedlivé přirovnání.“

„Proč?“

„Protože používáte výraz ‚krach na burze‘, ale ve skutečnosti nekrachuje burza nebo banka. Krachují lidé.“

„Pro tento váš názor existuje jeden velmi logický důvod.“

„Vážně?“

„Myslíte si, že svět vám něco dluží. Jenže nedluží.“

„Ještě jste neodpověděla na mou otázku. Ptala jsem se, proč máte ráda svou práci. Vy jste mi řekla, proč jste v ní *dobrá*.“

„Jen slaboši mají svou práci rádi.“

„Myslím, že to není pravda.“

„To proto, že máte svou práci ráda.“

„Říkáte to, jako by na tom bylo něco špatného.“

„Vás to pohoršilo? Lidé jako vy se pořád jen pohoršují. A víte proč?“

„Ne.“

„Protože se pletete. Kdybyste se pořád jen nepletli, nemuseli byste se pohoršovat.“

Psycholožka se podívala na hodinky. Stále se domnívala, že Zařin největší problém je osamělost, ale on je možná rozdíl mezi osamělostí a absencí přátel. Místo aby to řekla nahlas, odevzdaně hlesla: „Možná... že je vhodná chvíle dnešní sezení ukončit?“

Zara lhostejně kývla a vstala. Pečlivě zarovnala židli se stolem. Když jí ta slova splynula z úst, byla napůl otočená zády, jako by je vlastně ani nechtěla říct.

„Myslíte, že existují zlí lidé?“

Psycholožka se snažila nedat najevo překvapení. Podařilo se jí odpovědět: „Ptáte se mě jako psycholožky, nebo z čistě filozofické perspektivy?“

Zara se opět zatvářila, jako by mluvila na toustovač.

„Vám narvali do konečnicku slovník, když jste byla malá, nebo z vás tohle vyrostlo samo od sebe? Prostě mi odpovězte na otázku: Myslíte, že existují zlí lidé?“

Psycholožka se zavrtěla, až si málem posunula kalhoty předkem na zadek.

„Asi musím říct, že... ano. Myslím, že existují zlí lidé.“

„A myslíte, že o tom vědí?“

„Kam tím míříte?“

Zařin pohled padl na obraz s mostem.

„Ze zkušenosti vím, že spousta lidí jsou svině. Necitelní a bezohlední. Ale ani my si nechceme myslet, že jsme zlí.“

Psycholožka dlouho přemýšlela, než odpověděla: „Abych byla upřímná, myslím si, že my lidé máme potřebu přesvědčovat sami sebe, že přispíváme k tomu, aby byl svět lepší. Nebo aspoň ne horší. Že stojíme na správné straně. Že i když... já nevím... že i naše nejhorší činy slouží nějakému vyššímu účelu? Protože skoro každý máme nějakou hranici mezi dobrem a zlem, takže když pak svůj morální kodex porušíme, musíme si to před sebou nějak omluvit. Myslím, že v kriminologii se tomu říká neutralizační techniky. Může to být třeba náboženské nebo politické přesvědčení, případně pocit, že jsme něco *museli* udělat, prostě potřebujeme něco, co naše zlé činy ospravedlní. Myslím, že jen velmi málo lidí by dokázalo žít s vědomím, že jsou... zlí.“

Zara mlčela, jen pevně svírala svou příliš velkou kabelku a po dva prchavé okamžiky to vypadalo, jako by se chystala k něčemu přiznat, dokonce už pomalu sahala po tom dopise. Možná si i zběžně pohrála s myšlenkou, že prozradí, jak o svém koníčku lhala. Nezačala chodit na prohlídky bytů až teď, chodila na ně už deset let. A nebyl to koníček, byla to posedlost.

Ale nakonec z ní žádná slova nevyšla. Zavřela kabelku, zapadly za ní dveře a v místnosti se rozhostilo ticho. Psycholožka zůstala sedět za stolem, celá zmatená z toho,

jak ji setkání zmátlo. Chtěla si napsat poznámky k dalšímu sezení, avšak přistihla se, že má otevřený notebook a hledá v něm inzeráty bytů na prodej. Odhadovala, který asi Zara navštíví příště. Samozřejmě to nemohla poznat, ale uhodla by to snadno, kdyby jí jen Zara pověděla, že všechny dotyčné byty mají balkon, ze kterého je vidět až na most.

Zara mezitím jela výtahem. V půli cesty dolů ho zastavila nouzovým tlačítkem, aby se mohla v klidu vyplakat. Dopis v kabelce zůstával nadále neotevřený, Zara se dosud neodvážila ho přečíst, protože věděla, že psycholožka má pravdu. Zara patřila k těm, kteří by v hloubi duše neunesli, kdyby se o sobě dozvěděli ono výše řečené.

Kapitola 28

Tohle je příběh o bankovní loupeži, prohlídce bytu a zajištění rukojmích. Ale možná je to ze všeho nejvíc příběh o blbcích. I když nakonec asi nejen o nich.

Před deseti lety jistý muž napsal dopis. Poslal ho jisté ženě v bance. Pak odvezl děti do školy, pošeptal jim do oušek, že je má rád, odjel a zaparkoval auto u vody. Vylezl na zábradlí na mostě a skočil. O týden později stanula na stejném mostě mladá dívka.

Vám může být samozřejmě jedno, kdo ta dívka byla. Byla prostě jedním člověkem z několika miliard a většina lidí se pro nás lidmi nikdy nestane. Jsou pro nás jen masou. Jsme cizinci, kteří se míjejí, a když se někde v davu na ulici nitky našich kabátů na prchavý okamžik vpletou do sebe, vaše úzkost se letmo otře o mou. Nikdy se pořádně nedozvíme, co děláme jeden druhému, jeden s druhým, jeden pro druhého. Ovšem ta dívka na mostě se jmenovala Nadia. Ze zábradlí, na kterém stála, před týdnem seskočil onen muž vstříc smrti. Dívka téměř netušila, co byl zač, ale chodila do školy s jeho dětmi a ve třídě se teď nemluvalo o ničem jiném. To ji na ten nápad přivedlo. Nikdo nedokáže přesně

vysvětlit, předem ani zpětně, co vede člověka na prahu dospělosti k rozhodnutí přestat být člověkem. Jsou zkrátka období, kdy bytí příšerně bolí. Člověk se v sobě nevyzná, nemá rád tělo, ve kterém žije. Vidí v zrcadle své oči a neví, čím jsou, neustále si klade stejnou otázku: „Co je se mnou špatně?“

Proč je mi takhle?

Neprodělala žádné trauma, nenosila v sobě oprávněný žal. Jen byla pořád smutná. V prsou jí žilo drobné ošklivé stvoření, které nebylo vidět na žádném rentgenovém snímku, kolovalo jí v krvi a našeptávalo jí, že není dost dobrá, že je slabá a ošklivá a nikdy nepřestane být rozbitá. Člověk mívá nepochopitelně hloupé nápady, když mu dojdou slzy, když nemůže umlčet hlasy, které nikdo jiný neslyší, když ještě v životě nebyl v místnosti, kde by si připadal normální. Nakonec ho vyčerpá neustálé vypínání hrudi, rovnání ramen, plížení se životem kolem zdí s rukama zaťatýma v pěst a strach, že ho někdo uvidí, anebo naopak že ho neuvidí nikdo.

Nadia jen věděla, že si nikdy nepřipadá jako ten, kdo by měl něco společného s kýmkoli jiným. Na každý pocit byla vždycky sama. Seděla ve třídě se stejně starými spolužáky a navenek se tvářila, že je všechno v pořádku, ale v nitru se nacházela v lese a křičela, až jí pukalo srdce. Stromy rostly a jednoho dne už listím neproniklo slunce, takže tma pod nimi se stala neprostupnou.

A tak vešla na most, dívala se ze zábradlí na vodu hluboko pod sebou a věděla, že až na ni dopadne, bude to jako narazit do betonu, neutopí se, zabije se pádem. To ji utěšovalo, protože už jako velmi malá se bála smrti utopením.

Ne smrti samotné, ale vteřin před ní. Paniky a bezmoci. Nějaký neuvážlivý dospělý jí pověděl, že na tonoucím není vidět, že tone. „Když se topíš, nemůžeš volat o pomoc, nemůžeš máchat rukama, jen klesáš. Tví rodiče by mohli stát na břehu a vesele by ti mávali, protože by nevěděli, že umíráš.“

Přesně tak si Nadia připadala celý život. Žila mezi lidmi. Seděla s rodiči u večere a říkala si: „Copak to nevidíte?“ Ale oni to neviděli a ona nepromluvila. Jednoho dne prostě neodešla do školy, uklidila si pokoj, ustlala postel a opustila dům bez bundy, protože tu už stejně nebude potřebovat. Celý den mrzla ve městě, toulala se po ulicích, jako by chtěla, aby ji město ještě naposledy vidělo, aby pochopilo, co způsobilo, když neslyšelo křik jejího nitra. Neměla žádný konkrétní plán, jen důsledek. Při západu slunce se ocitla na zábradlí mostu. Bylo to tak jednoduché. Už jí stačilo jen zvednout nohu a pak druhou.

Uviděl ji chlapec jménem Jack. Nevěděl, proč se na ten most pořád vrací, večer co večer, rodiče mu to samozřejmě zakazovali, ale on je nikdy moc neposлуouchal. Vždycky se vykradl ven a běžel tam, jako by doufal, že opět spatří toho muže, že se mu povede vrátit čas a tentokrát udělá všechno správně. Když místo něj uviděl na zábradlí dívku, nevěděl, co na ni má zavolat. Tak nezavolal nic. Jen se k ní přihlídl a strhl ji dolů takovou silou, že se uhodila hlavou o asfalt a ztratila vědomí.

Probrala se v nemocnici. Seběhlo se to hrozně rychle, mladíka zahlédla jen koutkem oka. Když se jí sestry ptaly, co se stalo, nebyla si ani sama jistá, a tak řekla, že vylezla na zábradlí, protože si chtěla vyfotit západ slunce, a spadla na záda. Byla tak zvyklá říkat, co chtěli ostatní slyšet, aby

se nemuseli bát, že takhle odpověděla naprosto instinktivně. Sestry se sice tvářily znepokojeně a podezíravě, jenže Nadia byla dobrá lhářka. Cvičila se v tom celý život. A tak jí nakonec vyčinily: „Taková hloupost, lézt na zábradlí, mělas kliku, žes nespádla na druhou stranu!“ Přikývla. Rty měla suché a rohovky se jí zalily slzami. Kliku.

Mohla se z nemocnice vrátit rovnou zpátky most, ale neudělala to. Bylo to nevysvětlitelné, i pro ni samotnou, protože teď už se nemohla s jistotou dozvědět, co by udělala, kdyby ji ten chlapec nestrhl. Udělala by krok dopředu, nebo dozadu? Od té doby den co den přemýšlela, v čem je rozdíl mezi ní a tím mužem, který skočil. Přivedlo ji to k volbě povolání, kariéry, celého života. Stala se z ní psycholožka. Lidem, kteří za ní chodili, bylo tak zle, že se cítili jako na tom zábradlí s jednou nohou ve vzduchu, a ona seděla v křesle naproti nim a její oči říkaly: „Taky jsem tam byla a znám lepší cestu dolů.“

Dodnes samozřejmě občas myslela na to, co ji na ten most dohnalo, na všechno, co nikdy nespátřila v zrcadle. Na samotu u večere. Ale našla způsob, jak to zvládat, tunely vedoucí ven, cesty dolů. Někteří lidé se smíří s tím, že se své úzkosti nikdy nezbaví, naučí se ji zkrátka nést. Nadia se o to taky snažila. Říkala si, že přesně proto se musíme chovat k lidem hezky, i k blbcům, protože nikdy nevíme, jak těžké břímě si nesou. Brzy pochopila, že téměř všichni lidé si v duchu kladou tytéž otázky: Jsem dost dobrý? Je na mě někdo hrdý? Prospívám společnosti? Jde mi to v práci? Jsem velkorysý a starostlivý? Ujde to se mnou v posteli? Chce mě někdo za kamaráda? Byl jsem dobrý rodič? Jsem dobrý člověk?

Každý v hloubi duše chce být dobrý. Hodný. Problém samozřejmě je, že na blbce ne vždycky dokážeme být hod-

ní, protože jsou blbci. Zápasit s tímto faktem se pro Nadiu stalo celoživotním projektem, jako ostatně pro nás všechny.

S chlapcem z mostu se pak už nikdy nesetkala. Občas má neklamný dojem, že si ho jen vysnila. Možná to byl anděl. Jack Nadiu potom už taky neviděl. Na most se už nikdy nevrátil. V ten den se však pevně rozhodl stát se policistou, protože si uvědomil, že může něco dokázat.

O deset let později se Nadia jako vystudovaná psycholožka vrátí do města. Bude mít klientku jménem Zara. Zara půjde na prohlídku bytu a tam se z ní stane rukojmí. Jack a jeho táta Jim budou vyslýchat všechny svědky. Z balkonu bytu, v němž se přepadení odehraje, bude vidět až na most. Proto tam Zara bude. Před deseti lety našla na rohožce dopis, napsal ho muž, který skočil. Jeho jméno stálo úhledným písmem na zadní straně obálky, Zara si pamatovala jejich schůzku v bance, a přestože v novinách nezveřejnili identitu člověka nalezeného ve vodě, město bylo moc malé na to, aby se ji Zara nedozvěděla.

Dodnes ten dopis neustále nosí v kabelce. K mostu se vydala jen jedinkrát, týden poté, co na zábradlí vylezl onen muž, a viděla tam dívku, jež vyšplhala na totéž zábradlí, i chlapce, který ji zachránil. Zara se ani nepohnula, jen se schovala ve tmě a chvěla se. Stála tam i ve chvíli, kdy přijela sanitka a dívku odvezla. Chlapec někam zmizel. Zara pak na most vstoupila a našla dívčinu peněženku a v ní průkaz se jménem. Nadia.

Deset let pak Zara tajně sledovala její život, studium a nadějnou kariéru, ale z odstupů, protože se neodvážila k ní přiblížit. Deset let se dívala i na most, taky z odstupů, z balkonu při prohlídkách bytů. Ze stejného důvodu.

Bojí se totiž, že kdyby došla až na most, skočil by odtamtud další člověk, a kdyby vyhledala Nadiu a dozvěděla se od ní pravdu o sobě samé, pak by odtamtud skočila sama. I Zara má totiž dost lidskosti na to, aby se chtěla dozvědět, v čem je rozdíl mezi Nadiou a tím mužem, i když je jí jasné, že to vlastně slyšet nechce. Ví, že nese vinu. Že je zlá. Možná by to o sobě chtěl vědět každý člověk, ale doopravdy o to nestojí žádný. A tak Zara ten dopis doteď neotevřela.

Celý ten příběh je komplikovaný a nepravděpodobný. Možná kvůli tomu, že si často myslíme, že příběh je o něčem, ale on o tom ve skutečnosti vůbec není. Tohle například vůbec není příběh o bankovní loupeži, prohlídce bytu a rukojmích. Možná to není ani příběh o blbcích.

Čím dál víc to vypadá, že je to příběh o mostu.

Kapitola 29

Pravda? Pravda je, že ta zatracená makléřka byla zatraceně špatná makléřka a prohlídka bytu od samého začátku fiasko. Jestliže se zájemci neshodli na ničem jiném, tak na tomhle ano, nic totiž skupinu cizích lidí nestmelí víc, než když si můžou utahovat z nějakého nemehla.

Už ten inzerát, pokud se tomu tak vůbec dá říkat, byla pravopisná katastrofa s natolik rozmazanými fotkami, jako by se jejich autor domníval, že „panoramatický záběr“ stvoří tak, že hodí fotoaparát přes místnost. „Realitní kancelář NAZDAR! Bydlení ZDAR!“ hlásal nápis nad datem. Koho vůbec napadne uspořádat prohlídku bytu den před silvestrem? V koupelně byly naaranžované vonné svíčky a na konferenčním stolku v obýváku stála miska s limetkami — statečný pokus někoho, kdo o prohlídkách bytu něco zaslechl, ale nikdy žádnou neabsolvoval — skříň byla plná oblečení a v ložnici se nacházely pantofle, které jako by patřily někomu, kdo se poslední půlstoletí přemísťoval, aniž odlepoval nohy od země. Přecpaná knihovna ani nebyla barevně sladěná, knížky se povalovaly i na všech parapetech a na kuchyňském stole. Na lednici visely zažloutlé výkresy od vnoučat. Zara už zažila tolik prohlídek bytů, že

ihned rozpoznala amatéra: při prohlídce to nemá vypadat, že v bytě někdo bydlí, jinak se tam nastěhuje akorát sériový vrah, při prohlídce bytu to má vypadat, že by tam někdo mohl bydlet. Lidé si nechtějí koupit obraz, nýbrž rám. Knihy se snesou v knihovně, ovšem na stole už ne. Zara mohla zajít za makléřkou a říct jí to, jenže to by makléřka nesměla být člověk a Zara by nesměla nenávidět lidi. Zejména ty, kteří mluví.

Zara si raději byt obešla a tvářila se u toho zaujatě, protože vypožadovala, že takhle se tváří lidé, kteří chtějí byt doopravdy koupit. Byla to pro ni docela výzva, protože tady by chtěl bydlet leda drogově závislý sběratel nehtů. Když se na ni nikdo ne díval, vyšla na balkon, stoupla si k zábradlí a upřeně se zahleděla na most, až se po chvíli začala nekontrolovaně trást. Takhle reagovala pokaždé, už deset let. Neotevřený dopis měla v kabelce. Z praktických důvodů se naučila plakat téměř bez slz.

Dveře na balkon byly pootevřené a Zara slyšela hlasy, nejen ve své hlavě, ale i z bytu. Procházely se tam dva manželské páry, snažily se odmyslet si všechn ten hnusný nábytek a představit si na jeho místě svůj ještě hnusnější nábytek. Starší dvojice byla spolu už dlouho, pro mladší bylo manželství dosud čerstvou novinkou. To se vždycky pozná podle toho, jak se zamilovaní hádají: čím jsou spolu déle, tím méně slov jim stačí k tomu, aby se pohádali.

Ti dva starší se jmenovali Anna-Lena a Roger. Už byli pár let v důchodu, ale zjevně ne tak dlouho, aby si na to zvykli. Pořád byli ve stresu, i když neměli kvůli čemu spěchat. Anna-Lena byla žena velkých citů a Roger muž velkých názorů. Pokud jste si někdy říkali, jací lidé píšou na internet podrobné jednohvězdičkové recenze na různé

náradí nebo kuchyňské náčiní (případně na divadelní hry, držáky na izolepu či dekorativní skleněné kočky), tak je to právě Anna-Lena s Rogerem. Občas to náradí nebo kuchyňské náčiní ani osobně nevyzkoušeli, což je však od jadrné recenze nemohlo nijak odradit. Kdyby člověk věci zkoušel a četl o nich a neustále o nich zjišťoval pravdu, vůbec by neměl čas si na ně *vytvořit názor*. Anna-Lena na sobě měla svetr barvy, jakou normálně vidáte jen na parketových podlahách, Roger džíny a kostkovanou košili, která od něj na internetu dostala velice šťavnatou jednohvězdičkovou recenzi, protože se „srazila o několik centimetrů“, a to nedlouho poté, co Rogerova osobní váha obdržela hodnocení „očividně špatně zkalibrovaná!“. Anna-Lena zatahala za závěs a řekla: „Zelenej závěs, kdo má proboha doma zelený závěsy? Lidi dneska mají teda manýry. Ale možná jsou barvoslepí. Nebo Irové.“ Ani to neříkala nikomu konkrétnímu, prostě jen mluvila nahlas, protože pro ženu, která si zvykla, že ji už spoustu let stejně nikdo neposlouchá, je to poměrně pohodlné.

Roger kopl do podlahové lišty a zasyčel „tahle je uvolněná“, z manželčiných slov nevnímal vůbec nic. Ta lišta byla možná uvolněná proto, že do ní kopal už deset minut, jenže pro muže jako Roger je pravda zkrátka pravdou bez ohledu na příčinu. Anna-Lena mu sem tam pošeptala, co si myslí o ostatních zájemcích. Bohužel jí však šeptání šlo zhruba jako myšlení v duchu, takže spíš křičela šepem, podobně jako když někdo prdí v letadle a myslí si, že pokud si bude ulevovat postupně, nikdo to neucítí. Člověk nikdy není tak diskrétní, jak si myslí.

„Ta ženská na balkoně, ta si jako s tímhle bytem počne co, Rogere? Na tý je vidět, že je na něj moc bohatá, tak co tady proboha pohledává? A má na sobě boty. Na prohlídkách

se přece zouvá, to ví každý!“ Roger neodpověděl. Anna-Lena se na Zaru zamračila, jako by tu snad prděla. Pak se naklonila k Rogerovi ještě blíže a zašeptala: „A ty ženský v předsíni, ty si zase takovej byt už od pohledu nemůžou dovolit. No řekni?“

V tu chvíli Roger přestal kopat do lišty, otočil se na manželku a upřeně se jí zadíval do očí. Pak pronesl tři slůvka, která by se žádné jiné ženě na světě neodvážil říct. „Do prdele, miláčku.“

Už dávno se nehádají, anebo se možná hádají nepřetržitě. Když jsou spolu dva lidé dostatečně dlouho, tak přestat se hádat je totéž jako přestat se o sebe zajímat.

„Do prdele, miláčku, nezapomeň, že máš přece všem na potkání vykládat, že tenhle byt potřebuje REKONSTRUKCI! To ho pak nikdo nebude chtít,“ pokračoval Roger.

Anna-Lena se zatvářila zmateně: „Ale to je snad dobře, ne?“

Roger si povzdechl. „Do prdele, miláčku. Dobře pro nás. My to tu zrekonstruovat *umíme*. Jenže co ti ostatní? Na těch je na první pohled vidět, že vědí o rekonstrukcích hovno.“

Anna-Lena kývla, nakrčila nos a demonstrativně začichala. „Nepáchne to tady vlhkostí? Nebo dokonce plísni?“ To ji naučil Roger, takhle se ptát makléřů, a hlavně nahlas, aby to slyšeli i ostatní a trochu je to znervóznilo.

„Do prdele, miláčku, na to se ptej makléřky. Ne mě.“

Anna-Lena uraženě kývla a nahlas si pomyslela: „Jenom si to nacvičuju.“

Zara je od zábradlí balkonu slyšela. Pokaždé, když zahlédla most, cítila tutéž paniku v těle, tutéž nevolnost a chvějící se konečky prstů. Možná si namlouvala, že to jednoho dne bude lepší, nebo taky horší, a možná to jednoho dne bude

tak nesnesitelné, že sama taky skočí. Podívala se z balkonu dolů, ale nebyla si jistá, jestli je to dost vysoko. To mají lidé, kteří rozhodně chtějí žít, společně s lidmi, kteří chtějí za každou cenu umřít: pokud chtějí odněkud skočit, potřebují si být naprosto jistí výškou. Zara jen nevěděla, ke které skupině patří. Že se někomu nelíbí žít, ještě neznamená, že touží po té druhé variantě. A tak Zara už deset let chodila na prohlídky bytů, postávala na balkonech, dívala se na most a balancovala uprostřed toho nejhoršího, co měla v nitru.

Pak uslyšela z bytu další hlasy: tentokrát tu mladší dvojici, Julii a Ro. Jedna měla světlé vlasy, druhá černé a dohodovaly se tak nahlas, jako to dělají jen mladí lidé, kteří mají dojem, že každický pocit, který vyprodukuje jejich hormony, je naprosto jedinečný. Julie byla těhotná, Ro zase protivná. Jedna na sobě měla oděv, který vypadal, jako by ho sama ušila z plášťů, které ukradla zavražděným čarodějům, druhá byla oblečená, jako by prodávala drogy před bowlingovou halou. Ro (to byla samozřejmě přezdívka, ale její nositelka už s ní žila tak dlouho, že se tak začala i sama představovat, což byl jeden z mnoha důvodů, proč Zaře připadala protivná) se procházela po bytě, mávala telefonem a opakovala „tady normálně *není* signál“, na což Julie našťavaně odsekávala „no tak to je hrůza, to se spolu budeme muset *bavit*, jestli tady budeme bydlet! Přestaň furt měnit téma, musíme se domluvit, jak to bude s ptáky!“

Ty dvě se skoro nikdy na ničem neshodly, ale na Roinu obranu — ne vždycky o tom věděla. Dost často, když se zeptala: „Ty jsi našťvaná?“, totiž Julie odpověděla: „NE!!!“ a to pak Ro jen bezstarostně pokrčila rameny, jako rodinky v reklamách na prací prášek, což Julii našťvalo ještě víc,

protože snad sakra bylo naprosto zjevné, že je našťvaná. Tentokrát ale věděla i Ro, že se hádají, protože se hádaly o ptácích, jak už bylo řečeno. Když Ro začala s Julií chodit, měla doma ptáky, ne k obědu, nýbrž jako domácí mazlíčky. „Ona je pirátka?“ zeptala se Juliina matka, když na to prvně přišla řeč, ale ptáky byla Julie ochotná tolerovat, protože byla zamilovaná, a navíc, jak dlouho takový pták může žít?

Ukázalo se, že šíleně dlouho. Když to Julii došlo, pokusila se situaci dospěle vyřešit tak, že se v noci vykradla z postele a vypustila ptáky z okna, jenže jedna ta potvora se prostě zřítila na chodník a chcípla. PTÁK! Julie pak další den, když byla Ro v práci, musela pozvat na džus pár dětí ze sousedství, aby to mohla svést na ně, až Ro najde otevřenou klec. A ostatní ptáci? Zůstali sedět v kleci. Není to výsměch evoluci, že takováhle stvoření vůbec přežijí?

„Já ty ptáky prostě nenechám utratit a už o tom nechci mluvit,“ řekla Ro ublíženě a rozhlédla se po bytě s rukama vraženými do kapes šatů. Oblékla si totiž šaty, ovšem s kapsami, protože Ro chtěla vypadat hezky, ale zároveň chtěla mít kam strčit ruce.

„Fajn, fajn, fajn. A co teda říkáš na ten byt? Já myslím, že ho vezmeme!“ zafuněla Julie, protože výtah byl rozbitý a pokaždé, když Ro říkala přátelům a příbuzným „jsme těhotný“, jako by to byl týmový sport, měla Julie chuť jí ve spánku nalít do ucha roztavený vosk. Ne že by snad Julie Ro nemilovala, milovala ji tak, že to občas bylo až k nevydržení, jenže za poslední dva týdny spolu navštívily přes dvacet bytů a na každém Ro našla nějakou mouchu. Jako by se vůbec nechtěla stěhovat. Jenže tam, kde bydlely teď, se Julie každou noc budila kvůli oblíbené hře nastávajících matek „Prdy, nebo kopance?“ a pak už nemohla usnout,

protože Ro i ptáci chrápali, takže byla ochotná se přestěhovat kamkoli, kde bude víc než jedna ložnice.

„Není tu signál,“ opakovala Ro mrzutě.

„Na to ser, bereme ho,“ trvala na svém Julie.

„Ne. Já si nejsem jistá. Musím ještě nakouknout do dílny,“ oznámila Ro.

„To je walk-in closet,“ opravila ji Julie.

„Anebo dílna! Jen si přinesu metr,“ kývla Ro vesele, protože jedním z jejích nejkouzelnějších a zároveň nejotrovnějších povahových rysů bylo, že ať se zrovna hádaly o čemkoli, uměla se ve vteřince rozzářit, pokud si vzpomněla na sýr.

„Je ti doufám jasný, že nebudeš skladovat sýr v mém walk-in closetu,“ zahučela Julie, protože jejich současný byt měl sklep, kterému Julie říkala Muzeum opuštěných koníčků. Ro si zhruba jednou za tři měsíce našla novou posedlost, šaty z padesátých let, polévku s mušlemi, starožitné kávové servisy, crossfit, bonsaje nebo podcasty o druhé světové válce, během následujících tří měsíců téma s neoblomnou fanatičností nastudovala za pomoci internetových fór navštěvovaných lidmi, kterým v jejich vypolstrovaných celách bůhvíproč nezakázali wifi, jenže pak ji zničehonic omrzelo a našla si novou posedlost. Jediným koníčkem, který Ro během vztahu s Julií nepřestal bavit, bylo sbírání bot a nic nevystihne ženu přesněji než to, že vlastní dvě stě párů bot, ale stejně se neumí obout do sněhu a deště.

„No to mi teda není jasný! Vždyť jsem to ještě ani nezměnila, takže nevím, jestli se sem ten sýr vejde. A taky kytky musí něk...“ spustila Ro, protože se nedávno rozhodla, že bude pěstovat květiny pod zahřívacími lampami, a to v dílně. Která byla vlastně walk-in closet. Nebo spíš...

A tak to šlo dál a dál a dál.

Anna-Lena mezitím osahávala polštář na pohovce a přitom myslela na žraloky. Poslední dobou na ně myslela často, protože její manželství s Rogerem začínalo připomínat soužití žraloků. Anna-Lena tím tiše trpěla. Dál ohmatávala polštář a přemýšlela nahlas: „Není z Ikey? Asi jo, ten bude z Ikey. Vždyť ho poznávám. Mají ještě s květovaným vzorem, ty jsou hezčí. Ale lidi si prostě dělají, co chtějí.“

Anna-Lena by vám odrecitovala katalog Ikey, i kdyby ji vzbudili o půlnoci. Těžko říct, proč by to někdo dělal, ale *mohl* by a o to jde. Anna-Lena a Roger navštívili úplně každou prodejnu Ikey v zemi. Roger má mnoho nedostatků a chyb a Anna-Lena ví, že si to o něm lidé myslí, jenže právě v Ikee si vždycky připomene, že ji miluje. Když jsou spolu dva lidé hodně dlouho, záleží především na maličkostech. V letitém manželství nejsou k hádce potřeba slova, ale zrovna tak nejsou potřeba k vyjádření lásky. Když spolu byli Anna-Lena a Roger nedávno v Ikee na obědě, Roger navrhl, že by si mohli dát i dortík. Věděl totiž, že pro Annu-Lenu je to důležitý den a že je pro ni důležité, aby byl důležitý i pro něj. Protože takhle vypadá jeho láska.

Anna-Lena se ještě naposledy dotkla polštáře, který by byl hezčí s květovaným vzorem, a pak se diskrétně, tedy způsobem, který považovala za diskrétní, podívala na obě ženy, na těhotnou a její manželku. Roger se na ně díval taky. Držel v ruce brožurku s plánkem bytu, kterou mu dala makléřka, a mružel: „Do prdele, miláčku, koukej na tohle. Proč musejí tomu menšímu pokojíku říkat ‚dětský pokoj‘? No? Copak to nemůže být jen obyčejný ‚pokoj‘?“

Roger neměl rád, když na prohlídku přišla nějaká těhotná žena, protože těhotné vždycky každého přeplatí. Neměl

rád ani dětské pokoje. Proto se ho Anna-Lena neustále na něco vyptává, když v Ikee procházejí oddělením dětských pokojů, aby odvedla jeho pozornost. Protože takhle vypadá její láska.

Ro si Rogera všimla a zeširoka se na něj usmála, jako by nestáli na opačných stranách barikády.

„Dobrej! Já jsem Ro a támhle je moje žena Julča. Nepůjčil byste mi metr? Já jsem si ho zapomněla!“

„Ani náhodou!“ zavrčel Roger a stiskl metr, kalkulačku a poznámkový blok tak pevně, až mu zacukalo obočí.

„Klídek, jenom bych si ho půj...“ zkusila to Ro.

„Tady je každý sám za sebe,“ přerušila ji Anna-Lena ostře.

Ro se zatvářila překvapeně. Být překvapená ji znervózňovalo. Z nervozity dostávala hlad. Nablízku nebylo nic k jídlu, a tak sáhla do misky s limetkami na konferenčním stolku. Anna-Lena si toho všimla a zaječela: „Propána, co to vyvádíte? Ty nemůžete jíst. Ty jsou tu na ozdobu!“

Ro pustila limetku a zabořila ruce do kapes šatů. Vrátila se k manželce a zamumlala: „Ne. Tenhle byt, to nejsme my, miláčku. Je hezkej a tak, ale já z něj cítím negativní energii. Tady by se neprojevila naše nejlepší já, rozumíš. Pamatuješ na ten článek o osobních energiích, ten měsíc, co jsem se chtěla stát bytovou architektkou? Jak jsem se dočetla, že musíme spát otočený na východ? Akorát jsem zapomněla, jestli hlavou, nebo nohama, ...no, to je fuk. Já tenhle byt prostě nechci. Nepůjdeme?“

Zara stála na balkoně. Sestavila ze střípků emocí pohrdavý výraz a vrátila se do bytu. Zrovna v tu chvíli těhotná žena vykřikla. Nejdřív to znělo jen jako hrdelní řev zvířete, které někdo nakopl, ale postupně z jekotu vyvstávala slova:

„NE! UŽ TOHO MÁM DOST, RO! SNESU PTÁKY, SNESU TVŮJ DĚSNEJ HUDEBNÍ VKUS A SNESU I SPOUSTU DALŠÍCH VOPRUŽŮ, ALE NEHNU SE ODSUD, DOKUD TENHLE BYT NEKOUPÍME, I KDYBYCH TU MĚLA NAŠE DÍTĚ PORODIT NA ZEMI!“

V bytě se rozhostilo naprosté ticho. Všichni zírali na Julii. Jen Zara ne, ta stála u dveří na balkon a zírala na individuum v lupičské kukle. Individuum vyděšeně a ochromeně zíralo na ni. Uplynula vteřina, dvě, a Zara jediná pochopila, co se děje.

Pak si zakuklené postavy všimla i Anna-Lena a zaječela: „Panebože, přepadení!“ Všechna ústa se otevřela, ale nikdo nevydal ani hlásku. Když lidé uvidí pistoli, otupí je strach, vypne v nich všechno kromě nejnutnějších signálů z mozku, ztlumí všechn šum v pozadí. Uplynula další vteřina, dvě, a všichni slyšeli jen vlastní tep. Srdce se nejdřív zastaví, pak se rozbuší jako o závod. Nejdřív přijde šok z toho, že nechápeme, co se děje, pak šok z toho, že pochopíme naprosto *přesně*, co se děje. Pud sebezáchovy se ve vás pere se smrtelnou úzkostí, což ponechává prostor překvapivě iracionálním myšlenkám. Není neobvyklé, že když člověk uvidí pistoli, nepomyslí si „Co bude s mými dětmi?“, nýbrž „Vypnul jsem ráno kávovar?“.

Jenže mlčelo i individuum, neboť se leklo stejně jako všichni ostatní. Posléze šok pomalu přešel ve zmatek. Anna-Lena vyhrkla: „Nebo ne? Je tohle přece přepadení?“ Individuum jako by se chystalo zaprotestovat, ale to už Anna-Lena škubala Rogerem, jako se škube za závěs, a šeptala: „Rogere, vyndej peníze.“

Roger si individuum skepticky přeměřil, očividně sváděl těžký vnitřní boj, protože byl na jednu stranu škrt, jenže

na druhou se mu moc nechtělo umřít v bytě s tak rozsáhlými možnostmi rekonstrukce. A tak vytáhl peněženku ze zadní kapsy džíňů, kde ji muži jako on vždycky nosí, pokud ovšem nejsou na pláži, to si ji pak ukládají do bot, nicméně v ní nenašel nic, co by mělo nějakou cenu. Tak se otočil na nejbližšího člověka, což byla náhodou Zara stojící u dveří na balkon, a zeptal se: „Nemáte u sebe hotovost?“

Zara se zatvářila šokovaně, těžko říct, jestli kvůli pistoli, nebo kvůli té otázce.

„Hotovost? Milý zlatý, vypadám snad jako drogová dealerka?“

Individuum těkalo pohledem z jednoho na druhého, mrkalo, aby mu pot netekl do očí, nato si upravilo kuklu a zařvalo: „NE... NE, TOHLE NENÍ PŘEPADENÍ... JÁ JENOM...“ Pak se ale zadýchaně opravilo: „TEDA MĚLO TO BÝT PŘEPADENÍ! ALE NE TADY! PROSTĚ TEĎ JSTE MOJI RUKOJMÍ! OMLOUVÁM SE! DNESKA MÁM TROCHU NÁROČNÝ DEN!“

A tak to všechno začalo.

Kapitola 30

Výslech svědka

Datum: 30. prosince

Jméno svědka: Anna-Lena

Jack: Dobrý den, já jsem Jack.

Anna-Lena: Já už s dalším policajtem mluvit nechci.

Jack: To naprosto chápu. Mám jen pár stručných otázek.

Anna-Lena: Kdyby tu byl Roger, řekl by vám, že jste parta tupců, když vám uteče někdo, kdo je zavřený v bytě.

Jack: Právě proto se vás potřebuju na něco zeptat. Abychom pachatele našli.

Anna-Lena: Já chci domů.

Jack: Věřte mi, že to chápu, jen se snažíme zjistit, co se v tom bytě stalo. Mohla byste mi vyličit tu chvíli, kdy pachatel s pistolí vnikl dovnitř?

Anna-Lena: Tamta Zara vešla do bytu v botách. A ta Ro zase jedla limetky. Tak se lidi na prohlídce bytu chovat nemůžou. Existují nepsaná pravidla!

Jack: Prosím?

Anna-Lena: Jedla ty limetky. I když byly na ozdobu! To se přece nedělá, ty tam makléřka dala jako dekoraci, ty ne-

jsou k jídlu. Chtěla jsem za makléřkou dojít a všechno jí povědět, aby tu Ro vyhodila, protože to se nedělá. Jenže zrovna v tu chvíli tam vrazilo to pako s pistolí.

Jack: Přesně tak. A co se stalo potom?

Anna-Lena: Měl byste se zeptat Rogera. Ten má skvělou paměť.

Jack: Roger je váš manžel? Byli jste se na ten byt podívat spolu?

Anna-Lena: Ano. Roger říkal, že to bude skvělá investice. Tenhle stůl je z Ikey? A jo, ten je určitě z Ikey. Poznávám ho. Mají ho i v odstínu slonové kosti. Ten by se hodil líp k barvě stěn.

Jack: Já za zařízení výslechové místnosti neodpovídám.

Anna-Lena: Ale i když je to výslechová místnost, snad by tu mohlo být trochu útulně. Když už jste byli v Ikee. Ten v odstínu slonové kosti leží v samoobslužném skladu hned vedle tohohle. A vy jste vzali tenhle. Prostě si děláte, co chcete.

Jack: Promluvím si o tom s šéfem.

Anna-Lena: Dělejte si, co chcete.

Jack: Když Roger říkal, že by ten byt byl dobrá investice, znamená to, že jste v něm nechtěli sami bydlet? Jen byste ho koupili a prodali dál?

Anna-Lena: Proč se na to ptáte?

Jack: Pouze chci zjistit, kdo v tom bytě byl a proč, abych mohl vyloučit, že někdo z rukojmích se s pachatelem znal.

Anna-Lena: Znal?

Jack: Myslíme si, že měl možná komplice.

Anna-Lena: Takže si myslíte, že jsem to já a Roger?

Jack: Ne. Ne. My se takhle musíme ptát každého. Nic víc.

Anna-Lena: Takže si myslíte, že to byla ta Zara?

Jack: To jsem neřekl.

Anna-Lena: Řekl jste, že tam byl komplic. Ta Zara mi smrdí, hned jsem poznala, že je moc bohatá na to, aby ten byt chtěla koupit. A taky jsem slyšela tu těhotnou říkat manželce, že Zara vypadá jako „Cruella de Vil“. To je myslím z nějakého filmu. Každopádně to smrdí. Nebo je snad podle vás ten komplic Estelle? Co? Té je skoro devadesát, budete obviňovat devadesátníky z napomáhání zločincům? To je nějaká moderní policejní metoda?

Jack: Já nikoho neobviňuju.

Anna-Lena: My s Rogerem na prohlídkách nikomu nepomáháme, to vás ujišťuju. Roger říká, že jakmile překročíme práh, ocitáme se ve válce a jsme obklopení nepřáteli. Proto mám všem vykládat, že byt bude potřebovat rekonstrukci a ta vyjde draho. A jestli to tam nepáchne vlhkostí. A tak. Roger umí skvěle vyjednávat. Podařilo se nám pár vynikajících investic.

Jack: Takže to neděláte poprvé? Že koupíte byt a prodáte ho dál?

Anna-Lena: Roger tvrdí, že investice do bytu nemá smysl, pokud ho dál neprodáte. Takže ho koupíme, Roger ho opraví, já zařídím, pak ho prodáme a koupíme další.

Jack: To je u dvou důchodců neobvyklé.

Anna-Lena: My s Rogerem rádi pracujeme na společných projektech.

Jack: Je vám dobře?

Anna-Lena: Ano.

Jack: Vypadáte, jako byste plakala.

Anna-Lena: Měla jsem dost těžký den!

Jack: Promiňte. To ode mě bylo necitlivé.

Anna-Lena: Víím, že Roger nepůsobí moc citlivým dojmem, ale citlivý je. Stojí o společné projekty, protože se bojí,

že jinak se nebudeme mít o čem bavit. Nejsem pro něj dost zajímavá, aby se mnou trávil celé dny bez projektu.

Jack: To jistě není pravda.

Anna-Lena: Co vy o tom víte?

Jack: Asi vůbec nic. Promiňte. Teď bych se vás potřeboval zeptat na ostatní zájemce.

Anna-Lena: Roger je citlivější, než vypadá.

Jack: Dobře. Můžete mi říct něco o ostatních zájemcích?

Anna-Lena: Chtěli domov.

Jack: Domov?

Anna-Lena: Roger říká, že existují dva druhy zájemců. Ti, co chtějí investovat, a ti, co chtějí domov. Ti, co chtějí domov, jsou blázni ve vleku emocí, zaplatí cokoli, protože si myslí, že když se nastěhují zrovna sem, vyřeší to všechny jejich problémy.

Jack: Teď přesně nechápu, jak to myslíte.

Anna-Lena: My s Rogerem nepleteme do investic emoce. Ale všichni ostatní ano. Jako ty dvě ženy na prohlídce, ta těhotná a ta druhá.

Jack: Julie a Ro?

Anna-Lena: Jo!

Jack: Myslíte, že ty chtěly domov?

Anna-Lena: Zcela zjevně. Takoví lidi si na prohlídce myslí, že všechno se urovná, pokud se nastěhují. Že se třeba ráno vzbudí a bude se jim dobře dýchat. Nebudou stát v koupelně před zrcadlem s neviditelnou tíhou na prsou. Budou se miň hádat. Možná se jim zase vrátí ty bezděčné dotyky rukou, kterým se na počátku manželství nedokázali ubránit. To si myslí.

Jack: Promiňte, že to říkám, ale zase to vypadá, že pláčete.

Anna-Lena: Nepleťte se mi do toho, co dělám!

Jack: Dobře, dobře. Zdá se mi, že hodně přemýšlíte o emocích zájemců na prohlídce bytu, dá se to tak říct?

Anna-Lena: Na přemýšlení je spíš Roger. Je velmi inteligentní, abyste věděl. Říká, že člověk musí poznat svého nepřítele, a náš nepřítel hlavně chce mít to za sebou. Chce se prostě nastěhovat, mít všechno z krku a už se nikdy nikam nestěhovat. Takový Roger není. Jednou jsme viděli dokument o žralocích, Roger má dokumenty rád, existuje jeden druh žraloků, kteří umřou, když přestanou plavat. Nějak to souvisí s přísunem kyslíku, nemůžou dýchat, když nejsou v pohybu. Přesně tak dopadlo naše manželství.

Jack: Promiňte. To nechápu.

Anna-Lena: Víte, co je nejhorší na důchodu?

Jack: Ne.

Anna-Lena: Máte moc času na přemýšlení. Potřebujete projekt, proto se ze mě a Rogera stali žraloci: kdybychom se nehýbali, došel by našemu manželství kyslík. A tak kupujeme, renovujeme a prodáváme, kupujeme, renovujeme a prodáváme. Chtěla jsem zkusit golf, ale Roger nemá golf rád.

Jack: Promiňte, že vás přerušuju, ale trochu se vzdalujeme od tématu. Mluvte o rukojmích. Ne o sobě a o svém muži.

Anna-Lena: To je právě ten problém.

Jack: Co?

Anna-Lena: On už asi nechce. Být můj.

Jack: Proč si to myslíte?

Anna-Lena: Víte, kolik obchodních domů Ikea je v celé zemi?

Jack: Ne.

Anna-Lena: Dvacet. A víte, v kolika z nich jsme byli?

Jack: Ne.

Anna-Lena: Ve všech. Do jednoho. Nedávno jsme byli v posledním, myslela jsem, že Roger si to ani neuvědomil, ale když jsme šli na oběd, zničehonic se zarazil a zeptal se: „Nedáme si i dortík?“ V Ikea si dorty nikdy nedáváme. Jen oběd, ne dort. A tehdy mi došlo, že ví, že je to naše poslední Ikea. Ví, že Roger nepůsobí moc romanticky, ale občas je to ten nejromantičtější chlap pod sluncem, abyste věděli.

Jack: To zní velmi romanticky.

Anna-Lena: Možná že navenek působí tvrdě, ale jemu děti nevadí.

Jack: Prosím?

Anna-Lena: Všichni si myslí, že děti nesnáší, protože ho vždycky rozčílí, když se na plánu bytu píše „dětský pokoj“. Ale jemu to vadí, protože zmínka o dětech nafoukne cenu za metr čtvereční jako blázen. Děti mu nevadí. Má je rád. Proto musím odvádět jeho pozornost, když v Ikea procházíme kolem dětských pokojů.

Jack: To je mi líto.

Anna-Lena: Proč?

Jack: No, pochopil jsem to tak, že jste nemohli mít děti.
To je mi líto.

Anna-Lena: My máme dvě děti.

Jack: Omlouvám se. To jsem vám špatně porozuměl.

Anna-Lena: Vy máte děti?

Jack: Ne.

Anna-Lena: Naším dětem je tolik co vám. Ale oni nechtějí mít děti. Syn se chce věnovat kariéře a dcera tvrdí, že planeta je už tak dost přelidněná.

Jack: Aha.

Anna-Lena: Dovedete si představit, jak špatní rodiče jsme museli být, když se naše děti vůbec nechtějí stát rodiči?

Jack: Takhle jsem o tom nikdy nepřemýšlel.

Anna-Lena: Roger by byl skvělý dědeček, abyste věděl. Jenže teď už nechce být ani můj muž.

Jack: Jsem si jistý, že se všechno urovná.

Anna-Lena: Vždyť ani nevíte, co se stalo. Nevíte, co jsem udělala, za všechno můžu já. Už jsem to zkrátka chtěla mít za sebou, několik let jsme jenom střídali byt za bytem a nakonec jsem toho měla dost. Já chci taky domov. Ale neměla jsem právo se tak k Rogerovi zachovat. Nikdy jsem neměla dávat peníze za toho zatraceného králíka.

Kapitola 31

Brát rukojmí je mnohem těžší, než by si jeden myslel, pokud jsou to blbci.

Individuum váhalo, kukla ho svédila, všichni na něj zírali. Přemýšlelo, co by řeklo, když vtom na něj Roger ukázal celou rukou a informoval ho: „Nemáme hotovost!“

Anna-Lena stála za ním a ihned přes manželovo rameno zopakovala: „Nemáme *peníze*, chápete?“ Na vysvětlenou zamnula dvěma prsty o sebe, protože Anna-Lena se odjakživa domnívala, že Roger mluví jakýmsi zvláštním jazykem, kterému rozumí jen ona, jako by snad Roger byl kůň a Anna-Lena zaříkávačka, a tak jeho slova neustále tlumočí okolnímu světu. Když jsou spolu v restauraci a Roger požádá o účet, otočí se Anna-Lena vždycky k číšníkovi, rty naznačí „ú-č-e-t, prosím“ a jednou rukou si jakoby něco napíše do dlaně druhé ruky. Rogera by to určitě neskutečně otravovalo, kdyby někdy poslouchal, co Anna-Lena říká.

„Já nechci vaše peníze... chvíli mlčte, prosím... chci jenom slyšet, jestli...“ namítlo individuum a napjatě poslouchalo, zda už je schodiště plné policistů.

„A co tady vůbec děláte, když nechcete peníze? Jestli jsme vaši rukojmí, asi by to chtělo trochu *specifikovat* požadavky?“ odfrkla si Zara, která stála u dveří na balkon a bylo na ní vidět, že považuje lupičský výkon individua za hrubě nedostatečný.

„Můžete mi dát minutku na rozmyšlenou?“ poprosilo individuum.

Bohužel se ukázalo, že lidé v tomto bytě nebyli vůbec ochotní dát individuu minutku na rozmyšlenou. Člověk by si myslel, že když má někdo v ruce pistoli, každý ho poslechne na slovo, ale spousta lidí, kteří ještě v životě pistoli neviděli, považují takovou událost za tak nepravděpodobnou, že i když k ní nakonec dojde, ani tehdy ji nedovedou brát vážně.

Roger pistoli nejspíš neviděl ani v televizi, protože Roger má ze všeho nejradši dokumenty o žralocích, a tak na individuum bez váhání namířil prst (ovšem tentokrát prst druhé ruky, aby dal najevo, že to myslí opravdu vážně) a jasně a zřetelně se dožadoval vysvětlení situace: „Tak je to teda *loupežný přepadení*, nebo není? Nebo jsme zničehonic *rukojmí*? Jak to vidíte?“

Annu-Lenu trochu zaskočilo, že Roger na lupiče ukázal druhou rukou, protože když Roger na někoho v rozmezí pár minut namíří jednu ruku a pak druhou, nikdy to nevěstí nic dobrého, a tak mu radši šeptem zařvala do ucha: „Asi bysme neměli provokovat, Rogere.“

„Do prdele, miláčku, snad máme právo dozvědět se všechny informace?“ odpověděl Roger překvapeně, otočil se na individuum a zopakoval: „Tak je to *loupež*, nebo *NE*?“

Anna-Lena se natáhla manželovi přes rameno, ukázala na individuum palcem a ukazováčkem a rty naznačila nejdřív „beng beng“ a pak „loupež?“.

Individuum zavřelo oči a několikrát se zhluboka nadechlo, zhruba jako když se vám děti perou na zadní sedačce v autě a vás to vystresuje tak, že se naštveté a zařvete na ně trochu víc, než jste chtěli, jenže děti se pak hrozně leknou, zmlknou a vy se za to nesnášíte. Nikdo nechce být takový rodič. Pak individuum promluvílo na ostatní tónem, jakým se dětem vysvětluje, že se omlouváte, že je máte moc rádi, ale teď se prostě potřebujete soustředit na řízení: „Můžete... mohli byste si prosím všichni lehnout na zem a být chvíli zticha? Ať se můžu... zamyslet?“

Nikdo si nelehl. Roger zaprotestoval: „Ne, dokud nám to pořádně nevysvětlíte!“ Zara si nechtěla lehnout z důvodu, že: „Vidíte vůbec, jak ta podlaha vypadá? Proto může střední třída chovat domácí zvířata, vyjde to totiž nastejno!“ Julie chtěla, aby ji z toho vynechali, jelikož: „Heleďte, já když si jen sednu do křesla, tak se pak zvedám dvacet minut, takže lehat si nikam nehodlám.“

Teprve teď si individuum všimlo, že Julie je těhotná. Ro před ni okamžitě skočila s nataženýma rukama a s úsměvem ji bránila: „Mojí ženy si vůbec nevšímejte, ona má jenom pitomej smysl pro humor, nestřílejte. Poslechneme vás na slovo!“

„Já nemám pitomej...“ zaprotestovala Julie.

„Má pi-sto-li,“ zavrčela Ro, která se naposledy tvářila takhle vyděšeně, když si chtěla vyfotit boty a omylem zapnula selfie kameru.

„Vždyť ta ani nevypadá jako pravá,“ namítla Julie, jako by nejvýznamnějším následkem postřelení mohla být alergická reakce na nikl.

„No jasně, super, tak to riskněme, v sázce je jenom život našeho dítěte,“ vyjela Ro a v tu chvíli dospělo individuum k názoru, že to už by snad stačilo, a ukázalo na Julii.

„Mně nedošlo, že jste těhotná. Vy můžete jít. Nechci nikomu ublížit, dítěti už vůbec ne, jen si to potřebuju trochu promyslet.“

Když to uslyšel Roger, dostal tak skvělý nápad, jaký mohl dostat jenom on.

„Přesně tak! Běžte, všichni,“ vyhrkl. Pak předstoupil před individuum a vážně dodal: „Klidně pusťte všechny. Vždyť vám stačí jen jeden rukojmí, ne? To bude nejjednodušší, co?“

Pak si důkladně zapíchl palec do prsou, aby dal jasně najevo, kdo by ten rukojmí měl být, a dodal: „Plus makléřka. Zůstanu tu jen já s makléřkou.“

Julie se na něj podezíravě zamračila a odsekla: „To by se vám líbilo, co? Abyste mohl hned dát první nabídku, až budeme pryč.“

„Nepleťte se do toho!“ okřikl ji Roger.

„Zapomeňte na to, že vás tady necháme s makléřkou o samotě,“ zasyčela Julie.

Roger se uraženě zatahal za povislou kůži ve spodní části obličeje.

„Tenhle byt stejně není nic pro vás, tady je potřeba někdo ZRUČNEJ!“

To bylo něco pro Juliinu mírně přebujelou soutěživost, a tak odsekla: „MOJE ŽENA JE ZRUČNÁ, ŽE BYSTE ČUMĚL!“

„Cože?“ podivila se Ro, která neměla tušení, že Julie má ještě jinou ženu.

Anna-Lena si nahlas pomyslela: „Nekřičte. Myslete na dítě.“

Roger vzpurně přikývl: „Jo, myslíte na dítě!“

Anna-Lena se zatvářila spokojeně, protože ji Roger slyšel, ale Julii potemněl zrak.

„Já se odsud nehnu, dokud tenhle byt nekoupím, dědku!“

Ro ji zoufale zatahala za ruku a zasyčela: „Proč se musíš vždycky s každým hádat?“

Ro už tenhle Juliin pohled samozřejmě dobře znala. Před lety na prvním rande Julie kouřila před barem a Ro šla dovnitř objednat. O dvě minuty později přistoupil k Ro vyhazovač, ukázal oknem ven a zeptal se: „Vy jste tu s ní?“ Když Ro přikývla, okamžitě ji z baru vyhodili. Ukázalo se, že před barem je na zemi nakreslená kuřácká zóna a kouřit se smí jen v ní, ale Julie stála dva metry od kraje. Když jí vyhazovač nařídil, aby šla do vymezeného prostoru, začala poskakovat na čáře a posměšně vykřikovat: „A co tady? Můžu stát TADY? A co když budu držet cígo uvnitř, ale sama budu venku? Co tady? A co když bude cígo venku a kouř budu vyfukovat dovnitř?“ Když se totiž Julie napila, měla trochu problém s respektováním autorit a prozradit takovou vlastnost na prvním rande mohlo být velmi nemilé, jenže když se vyhazovač loučil s Ro, zeptala se ho, jak poznal, že přišla s Julií, a on nakvašeně odpověděl: „Když jsem ji vyhazoval, ukázala dovnitř a řekla: ‚Tamhle je moje holka, bez ní nikam nejdu!‘“ To bylo vůbec prvně, kdy Ro byla něčí holka. Ten večer se její bezhlavá zamilovanost proměnila v nezvratnou lásku.

Pak se samozřejmě ukázalo, že Julie má úplně stejnou povahu v opilosti jako v těhotenství, takže je čekalo osm docela náročných měsíců, ale život je holt samé překvapení. „Julčo, prosím,“ mírnila ji Ro.

Julie zavrčela: „Jestli teď odejdeme, tak až se vrátíme, bude ten byt možná prodanej. Kolik bytů už jsme spolu viděly? Dvacet? A tys na všech našla nějakou mouchu a já dál prostě nemůžu, já chci sakra tenhle a ať mi nikdo neříká, že to nejdu...“

„Má pi-sto-li!“ zopakovala Ro.

„Budeš to ty, kdo co nevidět vyprdne pětikilovou opici, Ro? Ne! Tak drž hubu!“

„Je nefér, že se při každý hádce oháníš těhotenstvím, Julčo, to už jsme probíraly...“ zahučela Ro, strčila ruce hluboko do kapes a v tu chvíli Julii došlo, že to možná trochu přehnala, protože takhle hluboko strká Ro ruce do kapes, jen když jí sousedovic děti pozabíjejí ptáky.

„Promiňte? Nechci rušit, ale...“ odkašlalo si individuum a demonstrativně zvedlo pistoli o něco výš, aby si všichni připomněli, co se tu vlastně děje.

Julie zkřížila ruce na břiše a zopakovala, aby to bylo jednou provždy jasné: „Já nikam nejdu.“

Ro vydala povzdech tak hluboký, že na jeho dně by se dala najít ropa, a odhodlaně přikývla: „A já nikam nejdu bez ní.“

Mohl to být nadmíru dojemný okamžik, kdyby ho Zara nezkazila poznámkou: „Vás nikdo nepouští, vy nejste zbouchnutá.“

V tu chvíli Ro vrazila ruce do kapes tak hluboko, že do nich protrhla díry, a zamumlala: „Heleďte se, ona je to společná pouť.“

Roger, kterého čím dál víc frustrovalo, že nikoho nezajímá to nejdůležitější, a sice že on nemá k dispozici veškeré informace, ukázal oběma rukama na individuum a zahulákal: „O co vám jde? Co? O byt?“

Anna-Lena nakreslila do vzduchu obdélník jako mim, který se snaží naznačit byt. Individuum nad oběma bezmocně zasténalo.

„Proč bych... to přece nejde... to jako že chci tenhle byt ukrást?“

Když to individuum proneslo nahlas, Rogerovi došlo, jak absurdně to zní, ale vzhledem k tomu, že Roger měl

pravdu i v situacích, kdy pravdu neměl, raději dodal: „Heleďte! Tenhle byt má obrovskéj renovační potenciál!“

Anna-Lena naznačila rukou kladivo a na vysvětlenou se s ním ohnala ve vzduchu.

Individuum si znovu odkašlalo, začínala ho trochu bolet hlava, a pak proneslo: „Nemohli byste si... třeba lehnout? Jen na chvíli? Tohle nebylo v plánu... teda bankovní loupež v plánu byla, ale tohle... tohle ne.“

Nato se z různých důvodů rozhostilo takové ticho, že bylo jen slyšet, jak individuum vzlyká. Pláč a pistole není nikdy šťastná kombinace, takže nikdo z přítomných pořádně nevěděl, jak se zachovat. Ro štouchla do Julie a špitla: „Koukej, cos provedla“, Julie jí odsekla: „Za to můžeš ty“, Roger se obrátil na Annu-Lenu a šeptl: „Fakt to tady potřebuje zrenovovat“ a Anna-Lena mu rychle odpověděla: „Že? Taky bych řekla. Máš pravdu. Ale... že je to tady cítit vlhkost? Možná dokonce plísni?“

Individuum stále vzlykalo. Nikomu se moc nechtělo na něj dívat, protože ozbrojené výlevy citů jsou vždycky nepříjemná záležitost, jak už bylo řečeno, ale nakonec k němu opatrně přicupitala Estelle. Možná jí to celé nedocházelo, nebo právě naopak docházelo. Asi teď působí zvláště, že o Estelle dosud nepadla ani zmínka. Není to tím, že by se na Estelle dalo snadno zapomenout, nýbrž spíš tím, že je nesmírně těžké si na ni vzpomenout. Estelle je taková průsvitná. Je jí osmdesát sedm let, postavu má sukovitou a zkroucenou jako zázvor a teď tedy předstoupila před individuum a zeptala se: „Jste v pořádku, drahoušku?“ A když se individuum hned nemělo k odpovědi, žvatlala vesele dál: „Jmenuju se Estelle a přišla jsem si tenhle byt obhlédnout pro dceru. Můj manžel Knut zrovna parkuje. Tady v okolí

není hračka najít parkovací místo, zvlášť když ulici brzy zaplní policejní auta. Promiňte, teď vypadáte nějak nervózně. Samozřejmě není vaše chyba, že Knut nemůže najít parkovací místo. Je vám dobře? Nechcete vodu?“

Zdálo se, že pistole ji nijak neděsí, jenže na druhou stranu Estelle byla tak milá osůbka, že kdyby ji někdo zavraždil, ještě by brala jako poctu, že si jí vrah všiml. Individuum si otřelo oči a přistoupilo k ní: „Ano, děkuji.“

„Máme i limetky!“ vyhrkla Ro a ukázala na mísu na stole, ve které byly alespoň dva tucty limetek, protože limetky jsou nesmírně oblíbené jako dekorace na prohlídkách bytů, člověk by se až mohl domnívat, že kdyby bylo zakázáno povolání realitního makléře, zemský povrch by do roka pokryla tak tlustá vrstva limetek, že by přežili jen teenageři s ostrými nožíky a nevhodně intenzivní zálibou v mexickém pivu.

Estelle přinesla sklenici vody, individuum si poodhrnu-lo kuklu, aby se mohlo napít.

„Lepší?“ zajímala se Estelle.

Individuum pomalu přikývlo a vrátilo jí sklenici.

„Je... je mi to všechno líto.“

„Ale zlato, to nevádí,“ usmála se Estelle. „Jen bych ráda podotkla, že je od vás chytré, že nechcete ukrást tenhle byt. To by byla hloupost, policie by hned věděla, kde bydlíte! A mimochodem, to mluvíte o té bance naproti přes ulici? Není to náhodou bezhotovostní pobočka?“

„Ano. Díky. Už to vím taky,“ řeklo individuum se zaťatými čelistmi.

„Šíkula,“ kývla Zara.

Individuum se k ní otočilo, naprosto nad sebou ztratilo kontrolu a zaječelo na ni, jako se ječí na děti, když se vám hádají na zadní sedačce auta: „Mně to nikdo NEŘEKL, jasný? SPLÉST se může každý!“

Roger měl v povaze, že jakmile někdo začal křičet, bez ohledu na situaci se rozkřičel ještě hlasitěji, a tak zakřičel: „DŮRAZNĚ VÁS ŽÁDÁM O INFORMACE!“

Individuum zakřičelo: „DEJTE MI MINUTU NA ROZMYŠLENOU!“

Nato opět zakřičel Roger: „POSLYŠTE, VÁM TO LOUPENÍ TEDA MOC NEJDE!“

Nato se individuum rozmáchlo pistolí a zařvalo: „TO JE VAŠE ŠTĚSTÍ!“

V tu chvíli se Ro posunula dvěma rychlými krůčky vpřed a zaječela: „KOUKEJTE VŠICHNI PŘESTAT KŘIČET! NESVĚDČÍ TO MIMINKU!“

To byla mimochodem pravda, Ro to četla ve stejné knížce, kde psali, že těhotenství je společná pouť. Nato se Ro otočila na Julii a zatvářila se, jako by si zasloužila medaili. Julie obrátila oči v sloup. „Vážně, Ro? Míří na nás pistolí a ty řešíš, že tady někdo zvyšuje hlas?“

Estelle mezitím poplácala individuum po ruce s pistolí a řekla: „Ony spolu čekají dítě, víte, i když jsou obě ze... no, víte odkud.“

Pak na individuum mrkla, jako by mu to mělo dojít. Zjevně nedošlo. A tak si Estelle upravila sukni a pronesla: „Neměli bychom se hádat. Nebude lepší, když se vzájemně představíme? Já jsem Estelle. Vaše jméno ještě neznáme.“

Individuum na vysvětlenou ukázalo na lupičskou kuklu.

„Já? No... čím přemýšlíte?“

Estelle omluvně kývla.

„Inu, asi všichni chápeme, že dáváte přednost anonymitě. Ale vy byste nám mohl povědět, jak se jmenujete?“ pronesla směrem k Rogerovi.

„Roger,“ zahuhlal Roger.

„A já jsem Anna-Lena!“ řekla Anna-Lena, zvyklá, že jí se na jméno nikdy nikdo neptá.

„Já jsem Ro a tohle je moje manželka JuliaUVAJS!“ vy-
pískla Ro a chytla se za holeň.

Individuum si je všechny prohlédlo. Kývlo.

„Fajn. Tak ahoj.“

„Tak a teď se všichni známe. Není to pěkné?“ prohlásila Estelle a potěšilo ji to natolik, že zatleskala. Na tak drobnou osůbku zatleskala překvapivě nahlas. Mimochodem, v místnosti, kde někdo drží pistoli, to není moc chytrý nápad, protože si všichni pomysleli, že zazněl výstřel, a vrhli se k zemi.

Individuum si ležící lidi překvapeně prohlíželo. Pak se podrvalo na hlavě. Otočilo se na Estelle a řeklo: „Díky. To jste nemusela.“

Anna-Lena se choulila na koberci u pohovky a asi půl minuty nemohla dýchat, než jí došlo, že jak se Roger domníval, že uslyšel výstřel, tak ji zalehl.

Kapitola 32

Výslech svědka

Datum: 30. prosince

Jméno svědka: Estelle

Jim: Opravdu je mi to moc líto. Odvezeme vás domů, jen co budeme moci.

Estelle: Ale to nic, upřímně řečeno, byla to docela vzpruha. Když je vám skoro devadesát, nic moc zajímavého se kolem vás už neděje.

Jim: No jistě, samozřejmě. Kolega vás chtěl hlavně požádat, abyste se podívala na ten obrázek, našli jsme ho na schodech a myslíme si, že je na něm opice, žába a los. Poznáváte ho?

Estelle: Bohužel ne. To má vážně být los?

Jim: Já fakt nevím. Upřímně řečeno, je nám to celkem fuk. Ale mohla byste mi říct, proč jste na tu prohlídku šla?

Estelle: Byla jsem tam s manželem. Jmenuje se Knut. Tedy on tam tak úplně nebyl. Parkoval. Chtěli jsme si ten byt prohlédnout kvůli dceři.

Jim: Všimla jste si na ostatních zájemcích něčeho zvláštního, než se objevil ten lupič?

Estelle: Ne, předtím jsem si povídala s těmi dvěma milými dívkami, které jsou... no, však víte... ze Stockholmu.

Jim: Se kterými?

Estelle: Vždyť víte. S těmi „ze Stockholmu“.

Jim: Mrkáte, jako by mi mělo dojít, co to znamená.

Estelle: S Ro a Julčou. Čekají spolu dítě. I když jsou obě, no, víte, „ze Stockholmu“.

Jim: To jako že jsou lesby?

Estelle: Na tom není nic špatného.

Jim: Říkám snad, že je?

Estelle: V dnešní době je to naprosto v pořádku.

Jim: Jistě. Nic jiného jsem nikdy netvrdil.

Estelle: Podle mě je skvělé, že je láska v dnešní době tak svobodná.

Jim: Zdůrazňuji, že jsem stejného názoru.

Estelle: V mé době by vzbudilo pozdvižení, kdyby se dva, no víte odkud, vzali a pořídili si dítě.

Jim: Dva ze Stockholmu?

Estelle: Ano. Ale já měla Stockholm odjakživa ráda. Ať si každý žije, jak chce. Ne že bych snad já někdy ve Stockholmu byla, to opravdu ne. Kdepak, nikdy jsem tam nebyla, já jsem šťastně vdaná. Za Knuta. A jsem tak spokojená.

Jim: Já už vůbec netuším, o čem se tady bavíme.

Kapitola 33

Když se na ulici poprvé ozvala policejní siréna, vyřítilo se individuum v lupičské kukle na balkon a podívalo se dolů. Tak se na internet dostaly první rozmazané snímky „maskovaného pistolníka“. Pak přijeli další policisté.

„Do prdele, do posraný prdele,“ opakovalo si individuum a vrátilo se do bytu, kde všichni kromě Julie pořád leželi na zemi.

„Já už nemůžu ležet, potřebuju na záchod! Nebo to mám udělat tady na podlahu?“ bránila se Julie vztekle, ačkoli individuum ještě ani neotevřelo ústa.

„Ne že byste tím tomu bytu uškodila,“ frkla Zara a štítivě zvedla hlavu.

Ro, která měla rozsáhlé zkušenosti s tím, že jí někdo nadává, i když neřekla jediné slovo, si sedla a přátelsky individuum poplácala po noze.

„Neberte si nijak osobně, že na vás Julča řve. Je trochu precitlivělá, protože mrňous si dělá mejdan v jejích střevech, víte.“

„Osobní sféra, Ro!“ zahučela Julie.

Julie a Ro totiž mají osobní sféru, ovšem jen Julie přesně ví, kudy vedou její hranice.

„Hele, zakázalas mi mluvit jen s ostatními zájemci a tohle není zájemce,“ ohradila se Ro.

„Ale...“ bránilo se individuum, avšak Julie ho přerušila.

„To je jedno, Ro, s nikým se tady nekamaraď! Vím, jak to končí, lidi ti vyklopí svůj životní příběh a ty pak nechceš přebít jejich nabídku.“

„To se stalo JEDNOU!“ zaprotestovala Ro.

„Třikrát,“ zařvala Julie a šklubla klikou od záchodu.

Ro vstala a omluvně se na individuum podívala. „Julča říká, že patřím k těm, co jim stačí vidět v zoo představení delfínů a pak až do smrti odmítají jíst rybí prsty.“

Individuum chápavě přikývlo. „Moje dcery jsou taky takové.“

Ro se usmála. „Vy máte dcery? Kolik jim je?“

Číslo se individuu zadrhlo v krku. „Šest a osm.“

Zara si odkašlala: „A zdědí po vás rodinný byznys?“

Individuum uraženě zamrkalo a podívalo se na pistoli v ruce. „Já... to dělám poprvé. Nejsem žádný zločinec.“

„To skutečně doufám, protože vám to tragickým způsobem nejde,“ informovala ho Zara.

„Musíte pořád jenom někoho kritizovat?“ obořila se na ni Ro.

„Já nekritizuju, jen poskytuju zpětnou vazbu,“ poskytla jí Zara zpětnou vazbu.

„Vám by okrádání lidí určitě taky nešlo bůhvíjak skvěle,“ řekla Ro.

„Já neokrádám lidi, já vykrádám banky,“ namítlo individuum.

„A jak vám to jde, na stupnici od jedné do deseti?“ zeptala se Zara.

Individuum na ni vrhlo stísněný pohled. „Tak asi dvojka.“ „Máte vůbec nějaký plán, jak se odsud dostanete?“ zajímala se dál Zara.

„Nebuďte tak náročná! Kritika nikomu nepomůže!“ zkritizovala ji Ro.

Zara se na ni pátravě podívala. „Taková jste pořád? A jste tak spokojená?“

„To mi říkáte vy, která...“ spustila Ro, načež se je individuum pokusilo uklidnit:

„Můžete toho prosím... nechat? Nemám plán. Snažím se přemýšlet. Takhle to dopadnout nemělo.“

„Co jako?“ zeptala se Ro.

„Můj život,“ vzlyklo individuum.

Zara vytáhla z kapsy telefon a oznámila: „Zavoláme policii, ať tady trochu zjedná pořádek.“

„Ne! To nedělejte!“ zaprosilo individuum.

Zara obrátila oči v sloup.

„Čeho se bojíte? To si myslíte, že nevědí, že tu jste? Stejně jim musíte zavolat a požadovat výkupné.“

„Odsud se nedá volat, není tu signál,“ poinformovala ji Ro.

„To jsme někde v ghettu?“ podivila se Zara a zatřásla mobilem, jako by to mohlo pomoci.

Ro zastrčila ruce do kapes šatů a rozjímala napůl sama pro sebe: „Vlastně je to asi dobře, já jsem totiž četla, že děti, co vyrůstají v prostředí bez obrazovek, jsou inteligentnější. Technologie brzdí vývin mozku.“

Zara sarkasticky přikývla.

„Vážně? Povídejte mi ještě chvilku o té spoustě laureátů Nobelovy ceny, kteří vyrostli u amišů.“

„Ale fakt, já jsem četla, že podle jednoho výzkumu vlny z mobilu způsobují rakovinu,“ trvala na svém Ro.

„No dobře, ale co v případě nouze? Co když se sem nastěhujete, vašemu dítěti zaskočí v krku oříšek a ono se udusí, protože nebudete moct zavolat sanitku?“

„Co to melete? Kde by naše dítě vzalo oříšky?“

„Třeba je někdo v noci hodí do škvíry na dopisy.“

„Nejste vy úplně na hlavu?“

„No JÁ tady nechci, aby se mi udusilo dítě...“

Prerušila je Julie, která se najednou zase objevila vedle nich.

„O čem se tu dohadujete?“

„Ona si začala! Já jsem jenom chtěla bejt milá, to NENÍ stejný, jako když jsem nechtěla jíst rybí prsty,“ zařvala Ro na svou obranu a ukázala na Zaru.

Julie zasténala. Omluvně se podívala na Zaru.

„Vyprávěla vám Ro o zoo? Přitom delfíni ani nejsou ryby.“

„A co jako? A vůbec, nechtěla náhodou na záchod?“ odsekla Ro.

„Bylo obsazeno,“ pokrčila Julie rameny.

Individuum se podrvalo na lupičské kukle. Spočítalo lidi v místnosti. Vykoktalo: „Po... počkejte... jak ‚obsazeno‘?“

„Obsazeno!“ zopakovala Julie, jako by to mohlo pomoci.

Individuum došlo ke dveřím koupelny a vzalo za kliku. Bylo zamčeno.

A tak se z toho stal příběh o králíkovi.

Kapitola 34

Estelle: Velmi ráda bych zdůraznila, že jsem si jistá, že ve Stockholmu je mimořádně příjemně. Pokud má člověk rád Stockholmány. A povím vám, že Knut namouduši nemá žádné předsudky, protože jednou v mládí jsem mu uklízela v kanceláři a našla jsem v šuplíku časopis, který byl celý o Stockholmu.

Jim: To je hezké.

Estelle: To mi tehdy namouduši nepřipadlo. Velmi jsme se kvůli tomu pohádali.

Jim: Chápu. Vy jste tedy předtím, než se objevil lupič, mluvila s Ro a Julií?

Estelle: Chovají ptáky. A pořád se hádaly. Ale roztomile. Ti druzí dva, Roger a Anna-Lena, se samozřejmě taky hádali, ale ne tak roztomile.

Jim: Proč se Roger a Anna-Lena hádali?

Estelle: Kvůli králíkovi.

Jim: Jakému králíkovi?

Estelle: Ále, to je dlouhá historie, abych pravdu řekla. Hádali se kvůli ceně za čtvereční metr, víte? Rogera zlobilo, že všichni nafukují cenu za čtvereční metr. Říkal,

že trhem s nemovitostmi manipulují hajzlové z realitek, hajzlové z bank a Stockholmáci.

Jim: Počkejte, to jako že homosexuálové manipulují trhem s nemovitostmi?

Estelle: Homosexuálové? Proč by to dělali? Větší hloupost jsem neslyšela! Kdo vám to řekl?

Jim: Vy jste přece mluvila o Stockholmácích.

Estelle: No ano, ale to jsem myslela Stockholmáky, a ne „Stockholmáky“.

Jim: V tom je rozdíl?

Estelle: Ano, jedni jsou Stockholmáci a druzí jsou „Stockholmáci“.

Jim: Promiňte, vy mě prostě matete. Já se snažím chronologicky zapisovat události.

Estelle: Jen si dejte načas, mně to nevadí, já nikam nespěchám.

Jim: Pardon, ale můžeme se ještě vrátit k první otázce?

Estelle: Jak zněla?

Jim: Všimla jste si na ostatních zájemcích něčeho zvláštního?

Estelle: Zara vypadala smutně. Anně-Leně se nelíbily zelené závěsy. A Ro se bála, že šatna je moc malá. I když je to walk-in closet, jak se tomu dnes říká. Ani jsem ten výraz neznala, než ho Julča použila.

Jim: Ne, počkejte, to nesedí. Na pláнку žádná šatna není.

Estelle: Možná je tam zakreslená menší než ve skutečnosti.

Jim: Na pláncích se snad musí zachovávat měřítko?

Estelle: To já nevím, musí?

Jim: Podle plánu nemá šatna ani půl metru čtverečního. Můžu se vás zeptat, jak je vlastně velká?

Estelle: Mně míry moc nejdou. Ale Ro povídala, že si tam chce zařídit dílnu. Skladovat tam sýr, víte? A pěstovat

květiny. Nebo zkrátka nějaké rostliny. Julča z toho není vůbec nadšená. Jednou Ro vyráběla domácí šampaňské a nacákala ho Julii do šuplíku se spodním prádlem, kvůli čemuž se Roinými slovy „šíleně porafaly“.

Jim: Promiňte, ale můžeme se soustředit na velikost té šatny?

Estelle: Julča důrazně trvá na označení walk-in closet.

Jim: Je dost velká na to, aby se tam někdo schoval?

Estelle: Kdo?

Jim: Kdokoli.

Estelle: Domnívám se, že ano. Je to důležité?

Jim: Ne. Ne, asi není. Ale kolega chtěl, abych se všech svědků vyptal na případné skryšce. Nedáte si kávu?

Estelle: Nebudu zapírat, že káva by byla přímo skvostná.

Kapitola 35

Individuum se podívalo na dveře záchodu. Pak na všechny rukojmí. Zeptalo se: „Myslíte si, že tam někdo je?“

Zara opáčila otázkou, v níž se dala zaslechnout špetka sarkasmu: „Co myslíte vy?“

Individuum zamrkalo tolikrát, až to vypadalo, že vysílá zprávu morseovkou.

„Takže podle vás tam vážně někdo je?“

„Neměli náhodou vaši rodiče stejné příjmení, když se seznámili?“ otázala se Zara.

Nato se místo individua urazila Ro a štěkla: „Proč jste pořád taková semetrika?“

Nato Julie kopla Ro do holeně a sykla: „Nepleť se do všeho, Ro!“

„To ty pořád vykládáš, jak musíme učit naše dítě bránit se šikaně! Přece ji nenechám takhle mluvit s...“ protestovala Ro.

„S kým? S někým, kdo nás drží jako rukojmí? Takhle jako vypadá šikana? Jejkote, míří na nás pistolí, hlavně ať z nás nemá bolístku na duši!“ zasténala Julie.

„Já nejsem...“ ozvalo se individuum, ale Julie varovně zdvihla prst.

„Víte co? Vy za všechno můžete, tak teď zavřete klapačku.“

Zara si prohlížela prach na svém oděvu a netvářila by se přitom štitivěji, ani kdyby vylezla z hromady výkalů, načež poznamenala: „Ještě že váš potomek bude mít alespoň jednu mámu, která není komunistka.“

Julie se na ni otočila: „A vy *taky* zavřete klapačku.“

Nato Zara skutečně zavřela klapačku. Nikoho to nepřekvapilo víc než ji samotnou.

Mezitím Roger opatrně vstal. Pomohl na nohy Anně-Leně, ta se mu podívala do očí a on najednou nevěděl kam s nimi, nebyli zvyklí vzájemně se dotýkat při rozsvíceném světle. Anna-Lena se začervenala, Roger se odvrátil a začal roztržitě klepat do zdí, aby vypadal zaneprázdněně. Na prohlídkách bytů vždycky klepal do zdí, Anna-Lena přesně nevěděla proč, ale vždycky jí vysvětloval, že to dělá proto, aby poznal, jestli se do nich „dá vrtat“. To bylo pro Rogera důležité, aby se do zdí dalo vrtat, a neméně důležité bylo vědět, jestli je zeď nosná, anebo ne. Když zbouráte nosnou zeď, zřítí se celá střecha. Zjevně to poznáte podle zaklepání, tedy alespoň pokud jste Roger, a tak na každé prohlídce klepal a klepal a klepal. Anna-Lena si občas říkala, že všichni lidé mají v životě vteřiny, které prozrazují, kým doopravdy jsou, drobné okamžiky, do nichž lze zabalit celou jejich duši, a u Rogera to bylo tohle klepání. Občas se totiž po zaklepání zastavil, jen nakratičko, takže si toho nikdo na světě kromě Anny-Leny nemohl všimnout, a pohlédl na zeď s touhou. Jako dítě. Jako by doufal, že jednoho dne někdo zaklepe z druhé strany. Tyhle vteřiny měla Anna-Lena na Rogerovi nejraději.

Klep klep klep. Klep. Klep. Klep.

Náhle se uprostřed klepu zarazil. Zaslechl totiž, jak Ro, Julie a Zara diskutují o zamčených dveřích na záchod. Roge-
rovi přeběhl mráz po zádech, neboť pochopil, že se tam
může ukrývat to nejhorší, co si jen lze představit: zájemce.
Rozhodl se proto okamžitě opanovat situaci, dokráčel přímo
k zamčeným dveřím a zvedl ruku, aby zaklepal, když
vtom Anna-Lena vykřikla: „NE!“

Roger se na svou ženu překvapeně ohlédl. Třásla se po
celém těle, zrudlá až ke konečkům prstů.

„Prosím... neotvírej ty dveře,“ šeptla. Roger ji nikdy ne-
viděl tak vyděšenou, zaboha nechápal, čeho se tolik bojí.
Zara se podívala na něj, potom na ni. Načež poměrně před-
vídatelně zamířila přímo ke dveřím a zaklepal. Po chvíli
někdo zaklepal z druhé strany.

V tu chvíli se Anně-Leně rozkutálely po bradě slzy.

Kapitola 36

Výslech svědka

Datum: 30. prosince

Jméno svědka: Roger

Jack: Jste v pořádku?

Roger: Co je to za otázku?

Jack: Mám dojem, že vám teče krev z nosu.

Roger: No jo, no jo, to se mi občas stává, můj mastičkář tvrdí, že je to „ze stresu“. To je fuk, radši se ptejte.

Jack: Fajn, tak dobře. Vy jste přišel na prohlídku bytu se svou manželkou Annou-Lenou?

Roger: Jak to víte?

Jack: Mám to v papírech.

Roger: Proč máte moji ženu v papírech?

Jack: Vyslýcháme všechny svědky.

Roger: Moji ženu nemáte co mít v papírech.

Jack: Uklidněte se.

Roger: Já jsem úplně klidnej.

Jack: Podle mé zkušenosti lidé říkají přesně tohle, když klidní nejsou.

Roger: Odmítám odpovídat na otázky o své ženě!

Jack: No dobře, dobře. A odpovíte mi na otázku o pachateli?

Roger: Jak to mám vědět, dokud mi je nepoložíte?

Jack: Pro začátek: Kam myslíte, že se schoval?

Roger: Kdo?

Jack: Kdo myslíte?

Roger: To individuum, co nás přepadlo?

Jack: Ne, Valda.

Roger: To je kdo?

Jack: Vy neznáte... ach jo, to je jedna stará dětská knížka, jmenuje se *Kde je Valda?*. To byl sarkasmus, zapomeňte na to.

Roger: Já nemám důvod číst dětské knížky.

Jack: Omlouvám se. Povíte mi, kam se podle vás schoval pachatel?

Roger: Jak to mám vědět?

Jack: Jistě mi tu otázku prominete, máme totiž pádné důvody se domnívat, že pachatel je pořád v bytě. Vy byste mi možná uměl pomoci, vaše žena říká, že před každou prohlídkou provádíte důkladné rešerše. A kontrolujete, jestli rozměry odpovídají plánu.

Roger: Makléřům se nedá věřit. Občas jsou tak tupí, že by nezměřili ani pravítko pravítkem.

Jack: Přesně tak to myslím. Všiml jste si u tohohle bytu něčeho zvláštního?

Roger: Jo. Ta makléřka byla diletantka.

Jack: Jak to?

Roger: Na plánu chyběl metr mezi zdma.

Jack: Vážně? Mezi kterými zdmi? Ukážete mi to?

Roger: Tady. Když na zeď zaklepete, je to slyšet. Je tam meziprostor.

Jack: Kde by se tam vzal?

Roger: Nejspíš kdysi dávno, když zdejší lidi byli bohatší a byty levnější, byl tenhle byt propojenej se sousedním do jednoho velikýho. Zato teď je celej trh zmanipulovanej, aby se dali okrádat slušní lidi. Za to můžou makléři. A bankéři. A Stockholmáci. Furt jenom nafukujou ceny. Proč sakra obracíte oči v sloup?

Jack: Promiňte. Nechci se vám do toho plést. Ale copak vy jste se ženou v posledních letech nekoupili a neprodali několik bytů ze spekulativních důvodů? To snad taky nafukuje ceny, ne?

Roger: To už je dneska neslušný vydělávat peníze?

Jack: To jsem neřekl.

Roger: Já jsem dobrej vyjednávač, to není zločin, aby bylo jasno.

Jack: Ne, ne, to opravdu není.

Roger: Nebo jsem si aspoň myslel, že jsem dobrej vyjednávač.

Jack: Teď vám tak docela nerozumím.

Roger: Byl jsem inženýr. Než jsem šel do důchodu. To v papírech nemáte?

Jack: Cože? Ne.

Roger: Takže to je úplně nepodstatný, jo? Celej život makám, ale pro vaše papíry je to nepodstatný? Víte, co posledních pár let dělali?

Jack: Ne.

Roger: Švindlovali. Stejně jako ona.

Jack: Vaše žena?

Roger: Ne, Valda.

Jack: Cože?

Roger: Myslel jste si, že bejt sarkastickej umí jenom vaše generace, mladej?

Kapitola 37

Julie ukázala bradou na dveře záchodu, natáhla dlaň k individuu a nařídila: „Dejte mi tu pistoli.“

„No to... to ani náhodou! Co chcete dělat?“ vzpíralo se individuum a pistoli schovalo pod bundu, jako by to bylo koťátko a individua se právě někdo zeptal, jestli někde nevidělo koťátko.

„Jsem těhotná a potřebuju na záchod. Dejte mi tu pistoli, ustřelím zámek,“ zopakovala Julie.

„Ne,“ zavylo individuum.

Julie rozhodila rukama.

„Tak to udělejte vy. Ustřelte ten zámek.“

„Nechci.“

Juliiny oči se strašidelně zúžily.

„Jak jako, že nechcete? Držíte nás všechny jako rukojmí, venku je policie a na záchodě máte neznámýho člověka. Vždyť to může být kdokoli. Musíte si zjednat respekt! Jak jinak chcete úspěšně loupit? Nemůžete si nechat od kdekoho nařizovat, co máte dělat!“

„Ale vy mi přece taky nařizujete, co mám děl...“ bránilo se individuum, ale Julie odsekla:

„Teď vám nařizuju: Odstřelte ten zámek!“

V tu chvíli se už už zdálo, že individuum poslechne, ale nestihlo to. Ozvalo se totiž cvaknutí, klika se pomalu pohнула a ze záchodu zahalekal hlas: „Nestřílejte. Nestřílejte, prosím.“

Vyšel odtamtud muž v kostýmu králíka. Tedy, pokud bychom chtěli být hnidopiši, ne v celém kostýmu. Vlastně měl jen nasazenou králíčí hlavu, jinak byl oděn pouze do ponožek a slipů. Bylo mu kolem padesáti a poměr množství ošacení k ploše odhalené kůže diplomaticky řečeno nelichotil jeho postavě.

„Neubližujte mi, prosím, já jenom dělám svoji práci!“ hořkoval muž uvnitř králíčí hlavy stockholmským nářečím a držel nad ní ruce. Byl to totiž Stockholmák, jak se ukázalo. Totiž člověk narozený ve Stockholmu, nebyl to „Stockholmák“ ve významu „blbec“, jak to slovo používají Jim a Jack. (Což však přirozeně vůbec neznamená, že nemohl být i blbec, jsme přece ve svobodné zemi.) A rozhodně to nebyl „Stockholmák“ v tom smyslu, který onomu slovu propůjčuje Estelle, když popisuje rodinné vztahy, na kterých není nic špatného (a *i kdyby* byl, tak by na tom samozřejmě také nebylo nic špatného!). Byl to zkrátka úplně obyčejný Stockholmák a vyděšeně křičel z králíčí hlavy: „Anno-Leno, řekni jim, ať na mě nestřílejí!“

Všichni ztichli, ale nikdo neztichl víc než Roger. Hleděl na Annu-Lenu, ta hleděla na králíka a plakala, poklepávala si prsty do boků a vyhýbala se Rogerovu překvapenému pohledu. Nevzpomínala si, kdy naposledy svého muže překvapila, překvapení už se po tolika letech manželství nesluší. To už se sluší mít v životě jedinou věc, jediného člověka, se kterým můžete počítat natolik, že ho berete za samozřejmost. Teď, přesně v tuhle vteřinu, se Rogerovi to všechno

zhroutilo, jak si Anna-Lena uvědomovala. Zoufale šeptla: „Neubližuj mu. To je Lennart.“

„Ty ho ZNÁŠ?“ zafuněl Roger.

Anna-Lena zdrceně přikývla.

„Jo, ale není to tak, jak si myslíš, Rogere!“

„To je... to je...“ zápasil Roger sám se sebou, než konečně vyřkl ta nemyslitelná slova: „...další zájemce?“

Anna-Lena se nezmohla na odpověď, načež se Roger otočil na podpatku a vrhl se k záchodovým dveřím s takovou vervou a silou, že ho Julie i Ro (Zara jen úslužně uskočila stranou) musely pevně držet, aby králíka neuškrtil.

„Proč moje žena brečí? Kdo jsi? Zájemce? Okamžitě odpověz!“ hřímal Roger.

Ani tentokrát se okamžitě odpovědi nedočkal, což Annu-Lenu opět zabořilo. Roger býval v práci důležitý a vážený, dokonce i šéfové ho poslouchali. Do důchodu Roger neodešel, důchod ho postihl. V prvních měsících jezdil kolem práce, občas i několikrát denně, protože v nitru doufal, že uvidí, jak to tam bez něj nezvládají. Jenže zvládali. Vůbec nebylo těžké ho nahradit, Roger odešel domů, ale firma si jen tak existovala dál. Tohle poznání Rogera zatížilo a zpomalilo.

„ODPOVĚZ!“ uhodil na králíka, jenže králík měl plno práce s tím, že si sundával králíčí hlavu, která se mu nějak zasekla. Po holých zádech mu od chlupu k chlupu stékaly krůpěje nervózního potu jako v nějakém nechutném pinballu a slipy se mu shrnuly na půl žerdi.

Individuum němě stálo stranou, v čemž Zara vycítila další příležitost ke zpětné vazbě a šťouchla do něj.

„Vy nic neuděláte?“

„Co jako?“ zajímalo se individuum.

„Zjednejte si pořádek! To držíte rukojmí poprvé v životě?“ opáčila Zara.

„Já do rukojmí nedělám, já vykrádám banky,“ zasténalo individuum.

„To si trochu fandíte, ne?“

„Přestaňte do mě rýt, prosím.“

„Uf! Střelte toho králíka, ať je tady trochu pořádek. A ať máte respekt. Stačí, když ho střelíte do nohy.“

„NE! NESTŘÍLEJTE!“ vykřikl králík.

„Přestaňte mi rozkazovat,“ požádalo individuum.

„Třeba je to policajt,“ napadlo Zaru.

„Ani tak ho nechci...“

„Dejte mi tu pistoli.“

„Ne!“

Zara se bezstarostně obrátila ke králíkovi: „Co jste zač? Jste policajt? Odpovězte, nebo střelíme.“

„Jedině JÁ tady střílím! Případně nestřílím!“ zaprotestovalo individuum.

Zara ho shovívavě poplácala po rameni.

„Hmm. Ale jistě že ano, jistě.“

Individuum frustrovaně přešlapovalo z nohy na nohu.

„Mě tady nikdo neposlouchá! Jste nejhorší rukojmí v dějinách lidstva!“

„Prosím vás, nestřílejte, mně se zasekla hlava,“ houkl Lennart z králíčí hlavy a dodal: „Anna-Lena všechno vysvětlí, my jsme... já jsem tu... s ní.“

Rogerovi náhle nestačil vzduch. Otočil se znovu k Anně-Leně, tak pomalu, jak se k ní neotočil od onoho dne na počátku devadesátých let, kdy zjistil, že si spletla videokazetu a kusem telenovely přemazala nesmírně důležitý dokument o antilopách. Roger pro její zradu nenacházel slov ani tehdy, natož teď. Nikdy se jim spolu nekomunikovalo snadno, možná si Anna-Lena myslela, že se to zlepší,

až se narodí děti, jenže to dopadlo naopak. Rodičovství je série let, kdy všechny kyslík v rodině spotřebují emoce dětí, je to citově tak intenzivní období, že někteří dospělí dlouhá léta nenajdou chvíli na to, aby někomu pověděli taky o svých citech, a pokud se jim k tomu nenaskytne šance dostatečně dlouho, nakonec zapomenou, jak se to dělá.

Roger projevoval lásku k Anně-Leně jinak. Drobnostmi: například že každý den kontroloval šroubky a panty zrcadlových dvířek její skříňky v koupelně, aby se daly otevírat a zavírat bez sebemenšího odporu. Věděl, že Anna-Lena v denní dobu, kdy skříňku otevírá, není na odpor připravená. Anna-Lena se začala zajímat o bytový design až na stará kolena, ale v jedné knížce se dočetla, že každý designér potřebuje v novém objektu nejprve „kotvu“. Něco neměnného a definitivního, pevný bod, ze kterého všechny ostatní prvky vycházejí v širších a širších kruzích. Pro Annu-Lenu byla kotvou skříňka v koupelně a Roger to chápal, protože znal hodnotu nepohyblivých předmětů, například nosné zdi. Tu si člověk nemůže přizpůsobit, jen se sám přizpůsobit jí. A tak kdykoli se stěhovali z bytu, odšrouboval Roger koupelnovou skříňku jako poslední a v novém bytě ji připevnil jako první. Takhle dával Anně-Leně najevo lásku. Jenže ona mu tu teď přichystala překvapení a přiznala se: „To je Lennart, my... no, vlastně... my jsme... my spolu máme... to ses nikdy neměl dozvědět, miláčku!“

Ticho. Zrada.

„Tak vy dva... ty a... vy jste... za mými zády?“ soukal ze sebe Roger.

„Není to tak, jak si myslíš,“ ujišťovala ho Anna-Lena.

„Vůbec ne tak, jak si myslíš,“ zapřísahal se králík.

„Ani trošičku,“ doplnila Anna-Lena.

„Nebo teda... trošičku možná jo, záleží na tom, co si vlastně myslíš,“ připustil králík.

„Mlč, Lennarte!“ zarazila ho Anna-Lena.

„Tak prostě pověz pravdu,“ požádal ji králík.

Anna-Lena se nadechla nosem a zavřela oči.

„Lennart je jenom... seznámili jsme se na internetu. Já jsem nechtěla... prostě se to stalo, Rogere.“

Roger zvadle máchal zbloudilými pažemi kolem sebe. Nakonec se obrátil na individuum, ukázal na králíka a zašeptal: „Kolik chcete za to, že ho zastřelíte?“

„Můžete po mně všichni přestat chtít, ať na někoho střílím?“ zaúpělo individuum.

„Navlékneme to jako nehodu,“ slíbil Roger.

Anna-Lena k němu zoufale přikročila a pokusila se dotknout konečků jeho prstů.

„Prosím tě, Rogere, miláčku, uklidni se...“

To Roger rozhodně neměl v plánu. Ukázal na králíka celou dlaní a prohlásil: „Ty! Umřeš, slyšíš? Umřeš a hotovo!“

Anna-Lena v záchvatu paniky vyhrkla to jediné, co ji napadlo, aby upoutala jeho pozornost: „Rogere, počkej! Jestli tady někdo umře, stane se z bytu dějiště vraždy a cena za čtvereční metr půjde nahoru! Lidi takový byty milují!“

Nato se Roger zarazil, v pěstech mu cukalo, ale zhluboka se nadechl a poněkud se mu vrátil rozum. Cena za čtvereční metr je cena za čtvereční metr. Nejprve mu ochabla ramena, pak je následoval celý Roger, tělesně i duševně. Sklopil oči k zemi a zašeptal: „Jak dlouho už to trvá? Mezi tebou a tím... zasraným králíkem?“

„Rok,“ odpověděla Anna-Lena.

„ROK!“

„Ale no tak, Rogere, vždyť jsem to dělala pro tebe.“

Rogerovi se trásly tváře zoufalstvím a zmatkem, rty se mu pohybovaly, ale všechny emoce zůstávaly uvnitř. Vtom muž s králíčí hlavou vycítil šanci vysvětlit, jak se věci mají *doopravdy*, což učinil tónem, jakého jsou schopní jen muži ve středních letech se stockholmským přízvukem silným jako silnice: „Helejse, Rogouši, smím ti říkat Rogouši? Neměj mi to za zlý! Na mě se ženský obracej běžně, hele, protože jsem ochotnej dělat věci, do jakejch by se jejich chlapům nechtělo.“

Rogerovi se celá hlava pokryla vráskami.

„Cože? Co vy dva spolu vlastně máte?“

„Máme *obchodní* vztah, já jsem profesionál,“ uvedl to králík na pravou míru.

„Profesionál? Ty mu PLATÍŠ, aby s tebou spal, Anno-Leno?“ zařval Roger.

Anna-Lena vyvalila oči na dvojnásobek obvyklé velikosti.

„Zbláznil ses?“ sykla.

Králík přistoupil o krok blíž k Rogerovi, aby nedorozumění vysvětlil.

„Ne, ne, nemyslel jsem takovejhle profesionál. Já s lidma nespím. Teda ne pracovně. Já jsem kazič prohlídek, profesionální kazič prohlídek, tady je moje vizitka.“ Králík vylovil z ponožky navštívenku. Stálo na ní *Lennart Bez Hranic*. Tedy vlastně *Lennart Bez Hranic, akciová společnost*, aby to firmě dodalo na serióznosti.

Anna-Lena se kousla do rtů a doplnila: „Jo. Lennart mi pomáhá. Nám pomáhá!“

„Cože?“ vyhrkl Roger.

Králík hrdě přikývl.

„Tak jasně že, Rogouši. Občas jsem soused alkoholik, občas si pronajmu byt o patro vejš, než se koná prohlídka, a pouštím tam na plný pecky porno. Ale tohle je moje nej-

dražší služba.“ Ukázal na sebe, od ponožek přes spodky a nahý trup až ke králičí hlavě, kterou se mu stále nepovedlo sundat. Pak se představil: „Tohle je ‚Kadící králík‘, hele. Premiovej balíček. Když si ho někdo objedná, vklouznou do bytu před prohlídkou jako první a schovám se na záchodě. Až zájemci otevřou dveře, uvidí tam kadit nahého dospělýho chlapa s králičí hlavou. Přes to se lidi do smrti nepřenesou. Hnusný podlahy nebo olezlý tapety, to se dá po nastěhování zrenovovat a zapomenout, víd’? Ale kadící králík?“ Demonstrativně si zatukal do králičích spánků: „To nevytěsniš! Tam nechceš bydlet!“ Což všichni přítomní při pohledu na králíka bezvýhradně pochopili.

Anna-Lena vztáhla ruku k Rogerovi, ten ucukl, jako by se o ni spálil. Fňukla: „Prosím tě, Rogere, vzpomínáš loni na ten červený dům z přelomu století, ten s čerstvě vyměněnými stoupačkami? Jak se tam zničehonic objevil opilý soused a začal po zájemcích házet špagety s boloňskou omáčkou?“

Roger si odfrkl tak uraženě, až se mu zaleskly rty.

„Jasně že pamatuju! Ten jsme koupili za tři sta dvacet pět tisíc pod tržní cenou!“

Králík spokojeně přikývl.

„Nechci se chlubit, ale ožralej soused se špagetama je moje nejpopulárnější postava.“

Roger hleděl na Annu-Lenu.

„Chceš říct, že... ale... celý moje vyjednávání s makléřem? Všechna moje *taktika*?“

Anna-Lena mu nedokázala pohlédnout do očí.

„Ty jsi vždycky tak smutný, když tvoji nabídku někdo přebije. Chtěla jsem, abys... vyhrával.“

Nepověděla mu celou pravdu: že ona je z těch, kteří chtějí domov, že už to chce mít z krku, že chce taky někdy

do kina a koukat na smyšlený příběh, a ne pořád na televizní dokumenty. Že nechce být žralokem. Bála se, že tuhle zradu už by Roger nepřežil.

„Kolikrát?“ šeptl Roger zlomeně.

„Třikrát,“ zalhala Anna-Lena.

„Ne, šestkrát! Pamatuju si adresy, poprvý to bylo...“ opravil ji králík.

„Mlč už, Lennarte,“ vzlykla Anna-Lena.

Lennart poslušně přikývl a znovu začal škubat a trhat králíčí hlavou, čemuž se věnoval dlouho a důkladně, dokud šťastně nevykřikl: „Už asi povoluje!“

Roger mezitím hleděl do země a zatínal prsty na nohou, protože Roger byl z těch, jejichž emoce sídlí v nohou. Odešel táhlým půlkruhem až k balkonovým dveřím, přitom si ukopl palec o podlahovou lištu a tiše, tichounce nadával zasrané liště a zasranému králíkovi.

„Ty zasranej... zasranej... zasranej...“ mumlal, jako by hledal nejhorší možnou urážku. Nakonec ji našel: „Ty zasranej *Stockholmáku*.“ Prsty na nohou ho bolely stejně jako srdce, proto zaťal ruce v pěst, pozvedl zrak, proběhl bytem zpátky tak rychle, aby mu v tom nikdo nestihl zabránit, a králíka praštil. Vší svou láskou, vší silou, jedinou ranou.

Králík se natáhl jak široký tak dlouhý přes práh koupelny. Naštěstí náraz Rogerovy pěsti z velké části pohltila měkká králíčí hlava a zbytek Lennartova postava (měl konzistenci polévkového noku). Když otevřel oči a pohlédl do stropu, skláněla se nad ním Julie.

„Žijete?“ zeptala se.

„Ta hlava už se zase zasekla,“ odpověděl Lennart.

„Jste zraněný?“

„Myslím, že ne.“

„Super. Tak uhněte. Potřebuju čurat.“

Králík něco omluvně zakňoural a vyplazil se z koupelny. Po cestě podal Julii vizitku, pokýval hlavou nad jejím břichem tak usilovně, až mu králíčí uši spadly přes oči, a vypravil ze sebe: „Dělám i dětský oslavy. Kdyby vás děti štvaly.“

Julie za ním zavřela dveře. Ale vizitku si nechala. To by udělal každý normální rodič.

Anna-Lena se dívala na Rogera, ale ten jí odmítal pohled oplatit. Z nosu mu kapala krev, doktor Anně-Leně řekl, že je to reakce na stres z toho, že Rogerovi diagnostikovali vyhoření.

„Ty krvácíš, dojdou pro kapesníčky,“ zašeptala, ale Roger se utřel rukávem košile.

„Jsem jenom trochu unavenej, sakra!“

Rázně odkráčel do předsíně, hlavně proto, že potřeboval odejít do jiné místnosti, přičemž proklínal otevřenou dispozici bytu. Anna-Lena chtěla jít za ním, ale chápala, že Roger potřebuje odstup, a tak se otočila a uchýlila se do šatny, protože ta byla od Rogera nejdál. Tam si sedla na stoličku a zhroutila se. Nevšimla si, že tu odněkud studeně táhne jako z otevřeného okna. Což by v šatně vskutku nemělo.

Individuum stálo v bytě obklopené Stockholmány v obrazném i doslovném slova smyslu. „Stockholm“ totiž označuje mnohem širší pojem než jen místo a pro jedince jako Roger i pro většinu z nás ostatních je to symbolické označení všech protivných lidí, kteří stojí v cestě našemu štěstí. Lidí, kteří si myslí, že jsou něco víc než my. Bankéřů, kteří nám zamítnou půjčku, psychologek, které se vyptávají, když chceme jenom prášky na spaní, dědků, kteří nám

vyfouknou objekt k renovaci, a králíků, kteří nám vyfouknou manželku. Jsou to všichni, kteří nás nevidí, nerozumějí nám, nezajímají se o nás. Všichni mají ve svém životě Stockholmáky, dokonce i Stockholmáci mají své Stockholmáky, pro ně jsou to „Newyorčani“ nebo „politici z Bruselu“ nebo nějakí jiní hajzlové někde jinde, kde si lidi myslí, že jsou ještě něco víc než Stockholmáci.

Všichni, kdo se toho dne nacházeli v onom bytě, měli své komplexy, démony a úzkosti: Roger se cítil ublížený, Anna-Lena toužila po domově, Lennartovi nešla sundat králíčí hlava, Julie byla unavená, Ro nervózní, Zaru všechno bolelo a Estelle... no... o Estelle ještě nikdo nevěděl, co je vlastně zač. Možná ani ona sama. Občas je „Stockholm“ kupodivu poklona: sen o větším městě, kde se můžeme stát někým jiným. Něco, po čem toužíme, ale na co si netroufáme. Všichni přítomní v bytě zápasili se svými příběhy.

„Promiňte,“ ozvalo se zničehonic do ticha individuum. V tu chvíli to vypadalo, že nikdo neposlouchá, ale slyšeli to všichni. Díky tenkým stěnám a té zatracené otevřené dispozici slovo dolehlo i do šatny, do předsíně a na záchod. Možná neměli mnoho společného, ale všichni věděli, jaké to je udělat chybu.

„Promiňte,“ zopakovalo individuum tišeji, a přestože nikdo neodpověděl, právě takhle to začalo: pravda o tom, jak se individuu podařilo uprchnout z bytu. Stačilo vyslovit tohle slovo. Všichni, kteří ho slyšeli, potřebovali někomu prominout.

Pak taky ještě existuje stockholmský syndrom.

Kapitola 38

Jack: Dobře. Dobře. Můžeme se soustředit na moje otázky?

Roger: Králík jeden zasranej. Přesně tihleti manipulují s trhem. Bankéři a makléři a zasraný králíci. Manipulují se vším. Všechno je švindl.

Jack: Teď mluvíte o Lennartovi? Na seznamu svědků ho mám, ale když opouštěl byt, králíčí hlavu na sobě neměl. Co myslíte tím, že všechno je „švindl“?

Roger: Všechno. Celej svět je švindl. Dokonce i v mojí práci švindlovali.

Jack: Já myslím na té prohlídce.

Roger: No jó, no bodejť, já jsem si z práce uhnal nemoc, ale to je vám samozřejmě fuk! V týhle pitomý konzumní společnosti jsou lidi nahraditelný, že jo?

Jack: Ne, ne, takhle jsem to nemyslel.

Roger: Ten diletantskej doktor tvrdil, že jsem prej „vyhořelej“. Hovno vyhořelej, jenom jsem byl trochu unavenej. A zničehonic se mnou začali jednat v rukavičkách, šéf si se mnou chtěl „pohovořit“ o mým „pracovním prostředí“. Já jsem chtěl makat, rozumíte? Jsem chlap! Ale celej poslední rok mi jenom uměle vyměřšleli úkoly a neexistující projekty. Neměli pro mě uplatnění, jenom jim

mě bylo líto. Mysleli si, že mi to nedojde, ale mně to došlo, jsem snad sakra chlap. Rozumíte mi?

Jack: Naprosto.

Roger: Chlap chce, aby mu řekli do očí pravdu, že už ho nepotřebujou. Ale oni švindlovali. A teď i Anna-Lena. Zjevně jsem nikdy nebyl dobrej vyjednávač, ve skutečnosti mi umetal cestičku zasranej králík.

Jack: Chápu.

Roger: Tak o tom dost pochybuju, mladej.

Jack: Jako že chápu, že vás to ranilo.

Roger: Víte, co se stalo s firmou, když jsem skončil?

Jack: Ne.

Roger: Nic. Nestalo se nic. Všechno běželo normálně dál.

Jack: To mě mrzí.

Roger: To určitě.

Jack: Mohl byste mi už něco povědět o tom prostoru mezi stěnami? Ukažte mi to zase na plánu. O jak velké ploše se bavíme? Vešel by se tam stojící dospělý člověk?

Roger: Tady. Je to nejmíň metr. Když ten starej byt dělili na dva samostatný, tak nejspíš postavili druhou zeď, místo aby zesílili tu, co už tam byla.

Jack: A proč?

Roger: Protože to byli diletanti.

Jack: Takže tady nechali volný prostor?

Roger: Jo.

Jack: Takže podle vás se mi pachatel zazdil?

Roger: Nedělejte si z toho srandu.

Jack: Počkejte tady.

Roger: Kam jdete?

Jack: Musím si promluvit s kolegu!

Kapitola 39

Roger dlouho postával v předsíni u vstupních dveří, jednou rukou si pevně mačkal kořen nosu, aby zastavil krvácení, a druhou držel na klice, připravený z bytu odejít. Do předsíně vešlo individuum a uvidělo ho, nicméně nemělo to srdce mu bránit. Jen řeklo: „Běžte, Rogere, jestli chcete. Já to pochopím.“

Roger váhal. Zkusmo vzal za kliku, ale neotevřel. Kopl do podlahové lišty tak silně, až se uvolnila.

„Neříkejte mi, co mám dělat!“

„Jak chcete,“ opáčilo individuum, neschopné podobit, že lupiči to mají v popisu práce.

Potom už víc témat k hovoru nenašli, ale individuum sáhlo do kapsy, vytáhlo balíček vaty a podalo ho Rogerovi s vysvětlením: „Mojí dceři občas taky teče krev z nosu, takže mám vždycky u sebe...“

Roger přijal dar skepticky. Ucpal si chumáčky vaty obě nosní dírky. Pořád ještě křečovitě svíral kliku, ale nedovedl přesvědčit své nohy, aby opustily byt. Nevěděly, co by si ve světě počaly bez Anny-Leny.

V předsíni stála lavička, a tak si individuum sedlo na jeden konec a Roger po chvilce na druhý. Krvácení přestalo,

už bylo načase. Utřel si nos i oči do rukávu. Dlouho nic neříkali, pak ze sebe individuum vypravilo: „Mrzí mě, že vás do toho všechny zatahuju. Nechci nikomu ublížit. Jenom potřebuju šest tisíc pět set na nájem, a tak mě napadlo vyloupit banku a pak ty peníze co nejrychleji vrátit. I s úrokem!“

Roger neodpověděl. Zvedl ruku a zaklepal na stěnu za sebou. Opatrně, téměř něžně, jako by se bál, že se stěna z bortí. Klep, klep, klep. Postrádal emoční výbavu na to, aby pověděl pravdu, totiž že Anna-Lena je jeho nosná stěna. A tak prohlásil: „Pevným, nebo pohyblivým?“

„Prosím?“ řeklo individuum.

„Říkáte, že chcete vrátit peníze s úrokem. S pevným, nebo s pohyblivým úrokem?“

„To nemám rozmyšlené.“

„V tom může být setsakra rozdíl,“ informoval ho Roger.

Jako by individuum nemělo beztak dost starostí.

Mezitím vyšla z koupelny Julie. Automaticky pohlédla vyčítavě na Ro stojící v obýváku.

„Kde je Anna-Lena?“

Ro se zatvářila stejně nechápavě, jako když se dozvěděla, že existuje správný a špatný způsob ukládání nádobí do myčky.

„Myslím, že v šatně.“

„Sama?“

„Jo.“

„A ty ses za ní nešla podívat, jak jí je? Právě ji seřval ten její starej premenstruák, pro kterýho dělala VŠECHNO, a ty za ní ani nezajdeš? Třeba má před rozvodem a ty ji necháš samotnou? Jak můžeš bejt tak NECITLIVÁ?“

Ro prostrčila jazyk mezi zuby.

„Já jenom abych... nevykládej si to špatně. Bavíme se teď o Anně-Leně, anebo se bavíme... o tobě? Jako jestli jsem provedla něco jinýho, kvůli čemu jsi naštvaná, a teď děláš, že jsi naštvaná kvůli tomuhle, abys mi naznačila, že...“

„Ty občas nechápeš fakt *nic*!“ zamručela Julie a zamířila k šatně.

„No ale ty občas nejsi naštvaná kvůli tomu, kvůli čemu tvrdíš, že jsi naštvaná! A já jenom chci vědět, jestli jsem necitlivá proto, že jsem necitlivá, anebo...“ snažila se za ní Ro volat, ale Julie jí odpověděla posunkem, který si jinak schovávala výhradně pro komunikaci s rozezlenými muži v německých autech. Ro odešla do obývacího pokoje, vzala si z mísy limetku a neuroticky ji začala okusovat neoloupanou. U okna však stála Zara a té se Ro trochu bála, jako všichni chytří lidé, a tak raději zamířila do předsíně.

Tam seděli individuum a Roger, každý na svém konci lavičky. Ro po celé své manželství poslouchala, že by se měla naučit při styku s lidmi „nepřekračovat hranice“, akorát se to ještě nenaučila, a tak se všoupla doprostřed. „Všoupla“ možná není to pravé slovo, ale Roin táta tomu tak říkal. On taky trpí poruchou vnímání hranic, a to natolik, že Julie tvrdí, že kdyby on a Ro otevřeli atlas, viděli by v něm jen moře. Ro se od táty naučila všechno, co umí, v dobrém i zlém.

Z jednoho konce lavičky na ni nelibě zašilhalo individuum, z druhého podrážděně Roger, oba vyšoupnutí tak daleko, že jednou hýždí seděli mimo lavičku.

„Limetku?“ nabídla Ro vesele. Zavrtěla hlavou. Ro pohledla omluvně na Rogera a dodala: „Sorry, že o vás manželka řekla, že jste premenstruák.“

„Cože o mně řekla?“

„Aha, vy jste to neslyšel? V tom případě nic.“

„Co to znamená? Co je to sakra premenstruák?“

„Neberte si to osobně, Juliiny nadávky skoro nikdy nikdo nechápe, ale ona je umí vyslovit tak, abyste pochopil, že je to něco ošklivého. Má na to talent. A jsem si jistá, že s Annou-Lenou nemáte nakročeno k rozvodu.“

Roger vytřeštil oči, až je měl větší než uši: „Kdo tady mluvil o rozvodu?“

Ro se zakuckala limetkovou slupkou. Někde v jejím mozku, v té části, která řídí logiku a racionalitu, přeskočilo tisíc prťavých nervových impulzů, které řvaly: „OKAMŽITĚ PŘESTAŇ MLUVIT!“ Přesto Ro uslyšela sama sebe říkat: „Nikdo, fakt nikdo nemluvil o rozvodu! Určitě se to všechno urovná. A kdyby se to *neurovnalo*, tak mně náhodou přijde děsně romantický, když se staří lidi rozvedou. Vždycky mi to udělá radost, je to hezký, když si důchodci myslí, že si ještě stihnou najít novou lásku.“

Roger založil ruce na prsou. Jen taktak pootevřel ústa a procedil mezi zuby: „Pěkně děkuju, vy srandistko. Jste jako motivační příručka, akorát naopak.“

Nervové impulzy konečně doputovaly z mozku do jazyka, a tak Ro přikývla, ztěžka polkla a omluvila se: „Sorry. Moc mluvím. Julča to říká pořád. Že jsem tak pozitivní, až tím lidi deprimuju. Prej vždycky vidím sklenici napůl plnou, jenže i to úplně stačí, aby se v ní někdo utopil, a...“

„To by mě zajímalo, jak na to přišla,“ odfrkl si Roger.

Ro pokračovala zkroušeně: „Nebo vlastně dřív říkala, že jsem moc pozitivní. Co otěhotněla, hrozně jsme zvážněly, všichni rodiče jsou tak seriózní a my se do toho snažíme taky vpravit. Občas mám pocit, že na tolik odpovědnosti nejsem připravená, zdá se mi, že na mě klade přílišný požadavek i mobil, když chce aktualizovat software, tak na

něj křičím: ‚VŽDYŤ MĚ ZADUSÍŠ!‘ To se na děti nesmí. A děti se musejí aktualizovat v jednom kuse, protože se můžou omylem zabít i při přecházení ulice nebo když snědí oříšek! Mně jenom za dnešek mobil spadl třikrát na zem, takže nevím, jak zvládnou člověka.“

Individuum se zeptalo soucitně: „Kdy to čeká? Julie?“

Ro se ihned rozzářila.

„Teď! Každým dnem!“

Rogerovi křečovitě škublo v obočí. Pak pronesl téměř stejně soucitně: „Aha. Pokud tenhle byt *nechcete* koupit, tak vám radím, neriskujte a snažte se to mimino neporodit tady. To by ten byt pro ni získal sentimentální hodnotu. A cena za čtvereční metr by vylítla až do oblak.“

Ro se asi správně měla rozzlobit, ale zatvářila se spíš smutně.

„Budu na to myslet.“

Individuum si na svém konci lavičky povzddechlo a odevzaně vyhrklo: „Tak to mám dneska aspoň jeden dobrý skutek, ne? Věznění rukojmích určitě cenu za čtvereční metr snižuje!“

Roger si znovu odfrkl.

„Naopak. Ta blbá makléřka příště napíše do inzerátu jenom ‚Znáte z televize!‘ a bude to ještě horší.“

„Promiňte,“ hleslo individuum.

Ro se opřela o zeď a žvýkala limetku i se slupkou. Individuum ji uchváceně sledovalo.

„Poprvé vidím někoho jíst limetku takhle sakumprásk. Je to dobré?“

„Moc ne,“ připustila Ro.

„Pomáhá to proti kurdějím. Dřív to jedli námořníci,“ informoval je Roger.

„Vy jste byl námořník?“ podivila se Ro.

„Ne. Ale hodně koukám na televizi,“ odpověděl Roger.

Ro zamyšleně přikývla, možná čekala, až se jí někdo na něco zeptá, ale když se k tomu nikdo neměl, prohlásila na rovinu: „Abych byla upřímná, já ten byt koupit nechci. Dokud se na něj nepodívá můj táta a neschválí ho. Vždycky si prohlíží všechno, co kupuju, a než se nějak rozhodnu, nechávám si to od něj schválit. Můj táta rozumí všemu.“

„A kdy přijde?“ otázal se Roger podezřívavě, vytáhl tužku a blok s nápisem *Ikea* a začal vyčíslovat různé ceny za čtvereční metr. V tabulce v bloku měl sepsané rizikové faktory, které by mohly cenu zvýšit: porod, vražda (pokud se dostane do televize), Stockholmáci. Tabulka na protější straně obsahovala to, co by mělo cenu snížit: vlhkost, plíseň, nutná rekonstrukce.

„Nepřijde,“ odpověděla Ro a pokračovala spíš výdechy než slovy: „Je nemocnej. Stařecká demence. Leží v domově. To je hrozný, jak to zní, že tam leží, a ne bydlí. Ten domov by se mu nelíbil, protože je tam všechno rozbitý, kapou kohoutky, hučí větráky, okna mají uvolněný háčky a nikdo neumí nic opravit. Táta vždycky všechno opravil. Vždycky si věděl rady. Netroufala jsem si ani koupit plato vajec těsně před datem spotřeby, dokud jsem mu nezavolala a nenechala si to schválit.“

„Dojemné,“ poznamenalo individuum.

„Díky,“ šeptla Ro. „O nic nejde. Táta říká, že vajíčka vydrží mnohem dýl, než si lidi myslí.“

Roger si zapsal do tabulky *stařecká demence*, načež ho rozesmutnilo, když si uvědomil, že ho to nepotěšilo. Bylo jedno, kdo jsou jeho konkurenti, on už stejně neměl Annu-Lenu. A tak zastrčil blok i tužku zpátky do kapsy. Zamručel: „Je to tak. Za to můžou politici, co manipulují s trhem, protože chtějí, abysme spotřebovávali vejce rychleji.“

Viděl to v jednom dokumentu, který dávali v televizi hned po dokumentu o žralocích. Rogera vejce nijak zvlášť nezajímala, ale občas, když Anna-Lena usnula, vysedával vzhůru dlouho do noci, protože mu ležela hlavou na rameni a on ji nechtěl budit.

Ro si třela bříška prstů o sebe, neboť patřila k lidem, jimž tam sídlí emoce, a pak řekla: „Taky by se tátovi v tom domově nelíbilo topení. Mají takový to moderní, co upravuje pokojovou teplotu podle venkovní teploty, takže si ji člověk nemůže nastavit sám.“

„Fuj!“ odplivl si Roger, protože byl bytostně přesvědčený, že o pokojové teplotě by si člověk měl rozhodovat sám.

Ro se mírně usmála.

„Ale táta má moc rád Julču, jak ten ji má rád. Byl tak pyšnej, že jsem si ji vzala, protože je pořádná a svědomitá, takhle to řekl,“ vyprávěla Ro, když vtom zničehonic vyhrkla: „Já budu strašná máma.“

„Kdepak,“ utěšovalo ji individuum.

Ro však trvala na svém: „Jo, fakt. Nevím o dětech nic. Jednou jsem hlídala syna svojí sestřenice a ten nechtěl nic jíst a jenom pořád fňukal, že ho něco bolí. Tak jsem mu řekla, že ho určitě bolí, jak mu rostou křídýlka, protože děti, co špatně papají, se promění v motýly.“

„To je roztomilé,“ usmálo se individuum.

„Jenže pak se ukázalo, že měl akutní zánět slepého střeva,“ dodala Ro.

„Jauvajs,“ neusmálo se individuum.

„Vždyť to povídám, nic nevím! Táta mi umře a já budu máma a chtěla bych bejt stejně dobrej rodič jako on, ale nestihla jsem se ho zeptat, jak se to dělá. Rodič toho musí umět šíleně moc a musí to umět hned od začátku. A Julča pořád chce, abych ROZHODOVALA, jenže já ani nevím... já

se neumím ani rozhodnout, jestli koupit vajíčka. Tohle nezvládnou. Julča tvrdí, že na všech bytech hledám mouchy schválně jenom proto, že se bojím... nevím čeho. Prostě že se něčeho bojím.“

Roger se ztěžka opíral o zeď a tužkou z Ikey se šťoural pod nehtem palce. Moc dobře chápal, čeho se Ro bojí: že koupí byt, nenajde na něm jedinou chybu a pak v něm bude muset bydlet a přiznat si, že chyba je v ní. Pro Rogera nebylo v posledních letech vůbec těžké si to přiznat, jen si to nedokázal přiznat nahlas, protože měl ohromnou zlost. Tu může člověk dostat na stáří, že mu sebralo tolik věcí, například schopnost být něco platný nebo alespoň schopnost nakukat milované osobě, že sám funguje. Anna-Lena ho prohlédla, teď už to věděl, poznala na něm, že jí nemá co nabídnout. Jejich manželství se proměnilo v předstíraný obdiv a v králíky schované na záchodě, takže o jeden byt víc nebo míň, na tom už nesejde. A tak se Roger šťoural pod nehtem tužkou z Ikey, dokud neulomil špičku, pak zakašlal a dal Ro ten nejkrásnější dar, jaký si uměl představit.

„Měly byste s manželkou ten byt koupit. Nemá žádný mouchy. Zrenovovat potřebuje jenom malinko, není tu vlhkost ani plíseň, kuchyně a koupelna jsou v perfektním stavu a finanční situace společenství vlastníků je dobrá. Je tu pár uvolněných podlahových lišt, ale to se dá opravit.“

„Já nevím, jak se opravují lišty,“ šeptla Ro.

Roger dlouho, předlouho mlčel a pak, aniž na ni pohlédl, pronesl dvě nejtěžší slova, jaká může starší muž říct mladší ženě.

„To zvládnete.“

Kapitola 40

Jim si nese z kuchyňky policejní stanice kávu, ale nestihne se ani napít, protože z Rogerova výsledku se vyřítí Jack a volá: „Musíme zpátky do bytu! Víím, kde se pachatel scho-vává! Je ve zdi!“

Jim vůbec nechápe, co to má u všech všudy znamenat, ale poslechne. Vyběhnou ze stanice, nasednou do auta a vrátí se na místo činu, přičemž si malují v růžových bar-vách, že jakmile budou uvnitř, všechno do sebe zapadne, že jen přehlédli něco do očí bijícího, co jim poskytne všechny odpovědi daleko dřív, než přijedou Stockholmáci a pokusí se slíznout všechnu smetanu.

Částečně se samozřejmě nemýlí. Opravdu přehlédli něco do očí bijícího.

Na chodbě hlídkuje policista, který odhání novináře a jiné pochybné existence, aby tu nečmuchaly. Jack a Jim ho znají, jak jinak, tohle město je příliš malé, a jestli se o mladých policistech občas žertem říká, že to „nejsou nejostřejší tuž-ky v penálu“, pak se tenhle policista nachází zcela mimo penál. Skoro si kolegů nevšimne, když kolem něj projdou. Jack a Jim na sebe nespokojeně pohlédnou.

„Kdyby to bylo na mně, místo činu bych ho hlídat nenechal,“ zamručí Jack.

„Kdybych potřeboval v hospodě na záchod, taky bych ho hlídat moje pivo nenechal,“ zamručí Jim, aniž dá najevo, co z toho je podle něj závažnější. Jenže je den před silvestrem a nedostatek personálu jim nedopřává luxus si mezi kolegy vybírat.

Při pátrání se rozdělí. Jack proklepává všechny stěny nejprve klouby prstů, potom koncem svítilny, Jim se snaží tvářit, že má taky dobré plány a nápady, a tak nadzvedne pohovku, aby zjistil, jestli se pod ní náhodou někdo neskrývá. Na konferenčním stolku leží několik krabic od pizzy, a tak Jim u jedné nadzvedne víko, aby se podíval, jestli v ní něco nezbylo, a když si toho všimne Jack, rozšíří se mu nosní dírky na dvojnásobek.

„Prosím tě, táto, ty bys to jedl, kdyby tam něco bylo? Vždyť to tu leží celej den!“

Táta uraženě zavře víko.

„Pizza se nekazí.“

„Kdybys byl koza a bydlel na smetišti, tak to pochopím,“ zamumlá Jack a znovu se pustí do pečlivého klep, klep, klep na všechny stěny, hlasitě i tiše, zprvu nadějně, pak čím dál zoufaleji, šátrá dlaněmi po tapetách jako někdo, kdo právě upustil klíč do jezera. Jackova sebejistá fasáda se kousek po kousku drolí, až z něj konečně vytryskne odevzanost, kterou celý den potlačoval.

„Ne. Krucinál. Spletl jsem se. Není šance, že by tady byl.“

Stojí u zdi, za níž by se měl nacházet prostor, o kterém mluvil Roger. Jenže do něj nevede cesta. Jestli je lupič uvnitř, musel někdo stěnu probourat a díru zase zazdít, na což je stěna příliš úhledně zatmelená a natřená. Na to v žádném případě neměl čas. Jack ze sebe vychrlí proud

názvů pohlavních orgánů a hospodářských zvířat. Opře se o zeď a křupne mu v zádech. Jim vidí, že synovu tvář zachvátil pocit nezdaru, že se mu zmenšila vzdálenost mezi ušima a rameny, a tak ho s nasazením veškerého otcovského soucitu povzbudí: „A co šatna?“

„Moc malá,“ odsekne Jack.

„Jenom na plátku. Ta Estelle tvrdila, že je to úplnej walk-in closet...“

„Cože?“

„Tak to nazvala. Copak jsem to nenapsal do poznámek k výsledku?“

„Proč jsi mi nic *neřekl*?“ vybuchne Jack mířící k šatně.

„Nevěděl jsem, že je to důležitý,“ brání se Jim.

Když Jack strčí hlavu do šatny a hledá vypínač, praští se hlavou o ramínko přesně do místa, kde už má velkou bouli. Zabolí ho to tak, že dá ramínku ránu pěstí. Takže ho rozbolí i ruka. Ale Jim měl pravdu, šatna je větší, než prozrazuje plánek.

Kapitola 41

Někdo zaklepal na dveře šatny.

Klep, klep, klep.

„Dále,“ zvolala Anna-Lena nadějně, ale pak ji zdrtilo, že to není Roger.

„Můžu?“ zeptala se Julie vlídně.

„A proč?“ opáčila Anna-Lena s odvráceným obličejem, neboť se domnívala, že pláč je činnost ještě soukromější než návštěva toalety.

Julie pokrčila rameny.

„Už mám těch lidí dost. Vy zjevně taky. Takže máme něco společného.“

Anna-Lena si musela připustit, že už dlouho neměla nic společného s nikým kromě Rogera a že to zní hezky. A tak, usazená na stoličce a napůl skrčená pod hustou řadou ramínek s prastarými pánskými obleky, pomalu přikývla.

„Promiňte, že brečím. Víím, že chyba byla na mojí straně,“ zašeptala.

Julie se rozhlédla, kam by si sedla, a nakonec si přitáhla kovové schůdky, které stály až u zadní stěny, a posadila se

na nejspodnější stupínek. Pak řekla: „Když jsem otěhotněla, máma mi ze všeho nejdřív poradila: „Hlavně se nauč chodit brečet do šatny, Julčo, protože děti se bojí, když se brečí před nimi.““

Anna-Lena si utřela slzy a vystrčila hlavu zpod obleků. „Tohle vám máma poradila ze všeho *nejdřív*?“

„Já jsem byla problémový dítě, takže si vypěstovala zvláštní smysl pro humor,“ usmála se Julie.

Anna-Lena se také mírně usmála. Přátelsky ukázala na Juliino břicho.

„Je vám dobře? Vám i... malému?“

„Ale jo, díky. Chodím čurat pětatřicetkrát denně, nenávidím ponožky a začínám mít dojem, že teroristi, co vyhrožují bombou v dopravních prostředcích, jsou jenom těhotný ženský, který doopravdy cítí, jak lidi v autobuse SMRDÍ. Protože to je fakt hnus. Chápete, že tuhle nějaký chlap vedle mě jedl salám? Salám! Ale jinak jo, díky, máme se i s mrnětem dobře.“

„Je to hrůza, být rukojmí, a ještě k tomu těhotná,“ řekla Anna-Lena vlídně.

„Kdepak. Pro vás je to úplně stejně zlý. Já toho jenom víc nosím.“

„Bojíte se té pistole?“

Julie klidně zavrtěla hlavou.

„Vlastně ne. Upřímně řečeno, myslím, že ani není opravdová.“

„Taky bych řekla,“ přikývla Anna-Lena, ačkoli ve skutečnosti o tom neměla nejmenší tušení.

„Policie už tu bude každou minutu, hlavně se musíme uklidnit,“ ujistila ji Julie.

„To doufám,“ přikývla Anna-Lena.

„Mně se zdá, že má větší strach než my.“

„Jo, to máte asi pravdu.“

„A jak je vám?“

„Já... já vlastně nevím. Hrozně jsem Rogerovi ublížila.“

„Prosím vás. Něco mi říká, že jste toho od něj za ty roky musela skousnout tolik, že jste si kvit.“

„To neznáte Rogera. Je citlivější, než si lidi myslí. Jenom má svoje principy.“

„Citlivej a s principama, to je mi povědomý,“ přikývla Julie a pomyslela si, že to je výstižný popis všech chlapů v dějinách, kteří někdy rozpoutali válku.

„Jednou v podzemní garáži poprosil Rogera nějaký mladík s černým plnovousem, aby mu přepustil parkovací místo, a Roger čekal dvacet minut, teprve pak odjel. Z principu!“

„Kouzelný,“ řekla Julie.

„Vy ho neznáte,“ trvala na svém Anna-Lena, v obličeji celá bledá.

„Při vši úctě, Anno-Leno: kdyby byl Roger tak citlivej, jak říkáte, brečel by teď v šatně on.“

„On je citlivý... uvnitř. Jenom nechápu, že... když uviděl Lennarta, okamžitě ho napadlo, že spolu máme... *poměr*. Jak si to o mně mohl myslet?“

Julie se v rámci možností snažila na schůdcích najít pohodlnou polohu k sezení a přitom spatřila v lesklém kovu svůj odraz. Moc jí nelichotil.

„Jestli si Roger myslel, že jste mu nevěrná, tak má problém on, a ne vy.“

Anna-Lena si vši silou tiskla ruce na stehna, aby se jí přestaly třást prsty. Přerývaně mrkala.

„Vy Rogera neznáte.“

„Znám dost jemu podobných.“

Anna-Lena zavrtěla hlavou.

„Z principu čekal dvacet minut, než odjel. To ráno jsme se totiž koukali v televizi na zprávy a jeden politik tam říkal, že musíme přestat pomáhat přistěhovalcům. Že si jen tak přijedou a myslí si, že dostanou všechno zadarmo, takhle přece nemůže společnost fungovat. Hodně nadával a tvrdil, že jsou všichni stejní. A Roger volil jeho stranu, víte? Roger má velmi vyhraněné názory na ekonomiku a daň z pohonných hmot a podobně a nemá rád, když Stockholmcí nařizují lidem mimo Stockholm, jak mají žít. A umí dát najevo emoce. Takže se občas chová trochu jako hulvát, ale má své principy. Nikdo nemůže tvrdit, že ne. Zkrátka potom, co jsme slyšeli mluvit toho politika, jsme se vydali do nákupního centra, bylo těsně před Vánoci, takže když jsme odtud odjížděli, garáže praskaly ve švech. Dlouhé fronty aut, však to znáte. A ten mladík s černým plnovousem nás uviděl, jak jdeme k autu, stáhl okénko a zeptal se, jestli odjíždíme a jestli by mohl zaparkovat na našem místě.“

V tuhle chvíli už se Julie chystala vstát a proměnit walk-in closet ve walk-out closet.

„Koukněte, Anno-Leno. Já to asi nechci slyšet do konce...“

Anna-Lena velmi chápavě přikývla, nebylo to zdaleka poprvé, kdy na její historku někdo zareagoval takhle. Ale byla tak zvyklá přemýšlet nahlas, že ji stejně dopověděla.

„Byla tam taková zácpa, že tomu mladíkovi trvalo dvacet minut, než se dostal do naší části garáže. Roger odmítal odjet, dokud nebyl u nás. Ten mladík měl na zadním sedadle dvě malé děti, já jsem si toho nevšimla, ale Roger ano. Když jsme odjížděli, řekla jsem mu, že jsem na něj pyšná, a on odpověděl, že to sakra ještě neznamená, že změnil názor na ekonomiku, daň z pohonných hmot nebo Stockholmány. Jenom že si uvědomil, že v očích toho mladíka vypadá on, Roger, úplně stejně jako ten politik z televize,

stejně stárí, stejná barva vlasů, stejný přízvuk a tak. A Roger nechtěl, aby si ten vousáč myslel, že jenom proto jsme všichni stejní.“

Utřela si nos rukávem saka. Přála si, aby patřilo Rogerovi.

Je třeba zmínit, že během celé historky se Julie chystala vstát ze schůdků, což byl manévr, který si žádal svůj čas, a tudíž teď trvalo stejně dlouho, než se zase posadila. Teprve potom otevřela ústa a nejdřív jen udýchaně zakašlala, ale pak vyprskla smíchy.

„Nic hezčího a střelenějšího jsem neslyšela už hodně dlouho, Anno-Leno.“

Anna-Lena rozpačitě zahýbala špičkou nosu nahoru a dolů.

„S Rogerem se hodně hádáme o politice, máme hodně odlišné názory, ale já myslím... podle mě spolu dva můžou vycházet, i když jeden s druhým nesouhlasí, rozumíte mi? Víím, že lidi občas mají Rogera za burana, jenže on není vždycky takový buran, jak vypadá.“

Julie připustila: „My s Ro taky nevolíme stejnou stranu.“

Chtěla dodat, že je to proto, že Ro má politické názory jako pošahaná hipísačka, na což se přijde až po pár měsících vztahu, ale nakonec si to rozmyslela. Protože dva se můžou milovat jeden druhému navzdory.

Anna-Lena si utřela do rukávu celý obličej.

„Nikdy jsem neměla jednat Rogerovi za zády! V práci býval hodně dobrý, klidně se mohl stát šéfem, jenže k tomu nedostal příležitost. A teď je smutný, když... nevyhrává. Chtěla jsem, aby se cítil jako vítěz. Tak jsem zavolala tomu Lennartovi Bez Hranic' a nejdřív jsem se ubezpečovala, že to bude jenom jednou, ale... ono je to čím dál lehčí. Člověk

si říká, že... vy jste mladá, vy to asi nepochopíte, jenže... každá lež je o něco snazší než ta předchozí. Přesvědčovala jsem sebe samu, že to dělám pro Rogera, ale dělala jsem to samozřejmě pro sebe. Už jsem zařídila spoustu bytů přesně tak, aby vypadaly jako opravdový domov, aby někdo přišel na prohlídku a pomyslel si: „Jééé, tady chci bydlet!“ Jenom si přeju, abych na tu prohlídku někdy přišla já. Abych zase někde bydlela. My už jsme s Rogerem tak dlouho nikde nebydleli. Všude jsme jenom... na skok.“

„Jak dlouho jste spolu?“

„Od mých devatenácti.“

Julie dlouho uvažovala nad následující otázkou, ale pak ji vyslovila: „Jak se to dá zvládnout?“

Anna-Lena odpověděla zcela bez rozmýšlení: „Lidi se milují tak dlouho, až už bez sebe nemůžou žít. A i když se pak na chvíli milovat přestanou, tak... bez sebe stejně nemůžou žít.“

Julie několik minut mlčela. Její matka žila sama, zatímco Roini rodiče byli manželé čtyřicet let. Byť Julie milovala Ro sebevíc, tohle ji občas děsilo. Čtyřicet let. Jak člověk vydrží tak dlouho milovat? Ukázala na stěny šatny a usmála se na Annu-Lenu: „Mě moje žena přivádí k šílenství. Chce tady vyrábět víno a skladovat sýr.“

Anna-Lena vystrčila obličej pruhovaný od slz zpoza dvou párů kalhot se stejným vzorkem a odpověděla, jako by prozrazovala velmi trapné tajemství: „Mě občas Roger taky přivádí k šílenství. On si fénuje... no, však víte... fouká si fénem pod ručník. Není normální fénovat se... tam. To se mi chce na něj řvát.“

Julie se otrásla.

„Fuj! To dělá Ro taky. Je to tak odporný, že se mi z toho zvedá kufr.“

Anna-Lena se kousla do rtu.

„Musím přiznat, že to mě nikdy nenapadlo. Že i vy můžete mít stejný problém. Čekala bych, že to bude snazší, když žijete... se ženou.“

Julie se hlasitě zachechtala.

„Člověk se nemůže zamilovat do pohlaví, Anno-Leno. Jen do blbce.“

Nato se zasmála i Anna-Lena, mnohem hlasitěji, než byla zvyklá. Pak se na sebe dívaly, Anna-Lena byla dvakrát starší než Julie, ale v tu chvíli měly společné naprosto všechno. Obě provdané za blbce, co nechápou rozdíl mezi vlasy a chlupy. Anna-Lena se usmála na Juliino břicho.

„Kdy to bude?“

„Nejradši TEĎ! Slyšíš, ty malej vetřelče?“ odpověděla Julie napůl Anně-Leně, napůl svému malému vetřelci.

Anna-Lena nevypadala, že ví, co je vetřelec, nicméně zavřela oči a řekla: „My máme syna a dceru. Ve vašem věku. Jenže děti mít nechťejí. Roger to těžce nese. Možná vám to nepřijde, pokud ho jen tak potkáte a pořádně ho neznáte, ale byl by z něj vynikající dědeček, kdyby dostal příležitost.“

„Na to je snad ještě spousta času?“ prohodila Julie hlavně proto, že jejich děti byly v jejím věku a ona si nechťela připadat jako stará máma.

Anna-Lena sklesle zavřťela hlavou.

„Ne. Rozhodli se, že je mít nebudou. To se smí, to je... tak to dneska zkrátka je. Dcera říká, že planeta je přelidněná a ona prý trpí klimatickou úzkostí. Já nevím, proč jí nestačí obyčejná úzkost. To vážně potřebujeme nové úzkosti?“

„A proto nechce mít děti?“

„Jo. Tak to tvrdí. Anebo jsem ji špatně pochopila. To nejspíš. Ale třeba životnímu prostředí prospěje, když bude

míň lidí, já nevím. Jenom bych chtěla, aby si Roger připadal zase důležitý.“

Julie tuhle logiku zjevně nechápala.

„A s vnoučatama by si připadal důležitěj?“

Anna-Lena se mírně usmála.

„Vedla jste někdy tříleté dítě za ruku ze školky domů?“

„Ne.“

„Nikdy jindy není člověk důležitější.“

Dál jen seděly a mlčely. Trochu se chvěly v průvanu, který je dosud nepřiměl k otázce, kde se tu bere.

Kapitola 42

Estelle se neslyšně odšourala do předsíně, její staré tělo za poslední roky získalo takovou lehkost, že by se mohla stát vynikající lovkyní divoké zvěře, jen kdyby tolik nemluvila. Vlídným pohledem spočinula postupně na individuu, Rogerovi a Ro sedících na lavičce, a když si jí nikdo z nich nevšímal, omluvně si odkašlala a zeptala se: „Smím se zeptat, jestli někdo nemá hlad? V mrazáku je jídlo, můžu něco ukuchtit. Nebo tedy, předpokládám, že je tam jídlo. V kuchyni. Lidé mívají v kuchyni jídlo.“

Estelle neznala lepší způsob, jak dávat lidem najevo svůj zájem, než ptát se, jestli nemají hlad. Individuum se nešťastně, avšak vděčně usmálo.

„Trocha jídla by bodla, díky, ale nechci být na obtíž.“

Zato Ro nadšeně přikývla, a to z jediného důvodu, že měla takový hlad, že by snědla i neoloupanou limetku: „Neobjednáme si pizzu?“

Ta představa ji tak rozdychtila, že omylem šťouchla loktem do Rogera a vytrhla ho z hlubokého zamyšlení. Podíval se na ni.

„Co?“

„Pizzu!“ zopakovala Ro.

„Pizzu? Teď?“ odfrkl si Roger a podíval se na hodinky.

Individuum si právě něco uvědomilo a zoufale si povzdechlo: „Ne. Já nemám peníze ani na pizzu. Neumím se postarat ani o vlastní rukojmí, aby mi neumřeli hladu...“

Roger založil ruce na prsou a zahleděl se na individuum. Poprvé ne opovržlivě, spíš zvědavě.

„Můžu se zeptat, co máte v plánu? Jak se odsud chcete dostat?“

Individuum zničeně zamrkalo a bez okolků přiznalo: „Nevím. Tak daleko to nemám promyšlené. Jenom chci... jenom potřebuju peníze na nájem, protože se rozvádím a právník říká, že mi jinak seberou děti. Moje holky. Ach jo, to je dlouhá historie, já vás s ní nebudu zatěžovat... promiňte, asi bude lepší, když to vzdám rovnou! Je mi to jasné!“

„Pokud se vzdáte a vyjdete na ulici, tak vás policajti možná zastřelí,“ odpověděla Ro nikterak povzbudivě.

„Ale co to povídáte?“ řekla Estelle.

„To je nejspíš pravda, máte zbraň a představujete nebezpečí, na takový se střílí bez varování,“ informoval je Roger.

Otvory v lupičské kukle zvlhly.

„Tohle ani není opravdová pistole.“

„Vůbec nevypadá jako opravdová,“ přitakal Roger na základě svých nadmíru rozsáhlých neznalostí oboru.

Individuum zašeptalo: „Jsem nemehlo. Nemehlo a troška. Nemám žádný plán. Jestli mě chtějí zastřelit, tak ať si mě zastřelí. Stejně se mi nikdy nic nepovede.“

Rázně vstalo a s novou rozhodností zamířilo ke vstupním dveřím.

Cestu mu zastoupila Ro. Částečně samozřejmě proto, že individuum mluvilo o svých dětech, ale taky proto, že Ro

v této životní fázi silně sympatizovala s pocitem, že ať člověk udělá cokoli, je to špatně. (A částečně taky z toho důvodu, že Ro měla hodně, hodně, hodně ráda pizzu.) A tak vyhrkla: „No haló! To se po tom všem jen tak VZDÁTE? Snad si aspoň objednáme tu pizzu, ne? Ve filmu policajti vždycky posílají rukojmím pizzu. Zadarmo!“

Estelle sepjala ruce na břicho a připustila: „Proti pizze nic nemám. Myslíte, že by nám k ní dali takový ten dobroučkový salát?“

Roger zabručel, aniž zvedl oči: „Zadarmo? To myslíte vážně?“

„Ani ledvinový kameny neberu víc vážně,“ ujišťovala ho Ro. „Ve filmu dostávají rukojmí *vždycky* pizzu! Pokud vymyslíme, jak kontaktovat policii, tak si můžeme objednat!“

Roger dlouho, předlouho civěl do země. Pak zašilhal k zavřeným dveřím šatny na druhém konci bytu a pokusil se přes ně vycítit manželčinu přítomnost. Kůže pod očima mu nepravidelně škubala. Potom jako by se rozhodl k činu, neboť ze zkušenosti věděl, že z dlouhého dumání ještě nikdy nevzešlo nic dobrého, se rázně plácl dlaněmi do kolen a vstal. Převzal iniciativu. To ho rozehrálo po celém těle. „Fajn. Zařídím pizzu!“

Vypochoďoval na balkon. Estelle se ihned vytratila do kuchyně, aby nachystala talíře. Ro zamířila nejkratší cestou k šatně, aby se zeptala Julie, jakou pizzu chce. Individuum zůstalo o samotě s pistolí v ruce. Mumlalo si pro sebe: „Nejhorší rukojmí v dějinách lidstva. Vy jste ti *nejhorší* rukojmí v dějinách lidstva.“

Kapitola 43

Jack a Jim zpřevracejí celou šatnu vzhůru nohama, ale žádné stopy po lupiči nenajdou. Bedna u zadní stěny je prázdná až na sbírku více či méně prázdných lahví od vína, těžko říct, co za ožralu si schovává lahve do šatny. Vyházejí všechno oblečení, pánské obleky a dámské šaty, které vypadají, že je ušili před vynálezem barevné televize. Jinak nenajdou nic. Jim se při hledání tak zpotí, že si nevšimne, jak uvnitř studeně táhne. To až Jack se zarazí a nervózně začenicchá jako labrador na hudebním festivalu.

„Páchnou tu cigarety,“ konstatuje a masíruje si bouli na čele.

„Třeba si sem někdo ze zájemců šel tajně zakouřit, což se vzhledem k okolnostem dá pochopit,“ spekuluje Jim.

„Ale to by to tu smrdělo víc. Nikde jinde v bytě kouř cítit není, jako by tady někdo... vyvětral?“

„Jak by dokázal vyvětrat v šatně?“

Jack neodpoví, metodicky začne propátrávat prostor a hledat původ průvanu, o němž se původně domníval, že se mu jen zdá. Náhle popadne kovové schůdky válející se na zemi, odsune hromadu oblečení, vyšplhá nahoru a bouchá dlaní do stropu, dokud něco nepovolí.

„Tady je nějaká stará ventilace!“

Než Jim stihne zareagovat, strčí Jack hlavu do otvoru. Jim toho využije, zatřese lahvemi od vína nalezenými v bedně, a napije se z jedné, která není tak docela prázdná. Protože víno se taky nekazí.

Jack volá ze schůdků: „Tady je nad stropem úzká chodba, podle mě tudy táhne z podkroví.“

„Chodba? Dá se jí proplazit ven?“ zajímá se Jim.

„Čert ví, je fakt hodně úzká, ale někdo malej by možná... počkej...“

„Vidíš něco?“

„Snažím se svítit před sebe, abych viděl, kam to vede, ale něco tady leží, je to... chlupatý.“

„Chlupatý?“ zneklidní Jim a představí si všechna zvířata, která by Jacka vskutku nenadchla, kdyby je našel mrtvá ve ventilaci. Jack až na výjimky nemá rád ani živá zvířata.

Jack zakleje, nález vytáhne a hodí na Jima. Je to králičí hlava.

Kapitola 44

Roger vykoukl přes zábradlí balkonu a zakřičel na policisty: „Požadujeme zásilku!“

„Sanitku? Máte raněné?“ zavolal jeden z policistů. Jmenoval se Jim, nijak skvěle neslyšel a příliš mnoho situací s rukojmími nezažil. Vlastně žádnou, abychom byli přesní.

„Ne! Máme hlad!“ křikl Roger.

„Že je v bytě had?“ zařval policista.

Vedle něj stál druhý, mladší policista. Pokoušel se staršího umlčet, aby Rogera sám lépe slyšel, ale starší ho samozřejmě neposlechl.

„NE! PIZZU!“ křikl Roger, ale protože měl nosní dírky ucpané velkými chumáči vaty, znělo to bohužel spíš jako „pizdu“.

„CHRISTU? VY TAM MÁTE NĚJAKOU ZRANĚNOU CHRISTU?“ zahulákal starší policista.

„VY JSTE NEDOSLÝCHAVEJ?“

„NEPOSPÍCHAVEJ?“

„TICHO, TÁTO, JÁ HO PŘES TEBE NESLYŠ...“ obořil se na ulici mladší policista na staršího, ale to už Roger z čiré frustrace opustil balkon. Takhle sprostě nenadával od doby, kdy nějaká zatracená lobbistická organizace přejmenovala

jeho oblíbené bonbony, protože jejich původní název kohosi urážel. Vřítíl se zpátky do bytu a zamával blokem a tužkou z Ikey.

„Sepíšeme seznam a hodíme jim ho,“ oznámil. „Jakou pizzu si kdo dá?“ dožadoval se a ukázal na individuum: „Vy první!“

„Já? Mně je to celkem jedno. Jakoukoli,“ píplo individuum zkroušeně.

„Máte místo mozku hořčici? Rozhodněte se už někdy! Jinak vás nikdo nebude respektovat!“ vybuchla Zara z pohovky (na kterou si pochopitelně sedla až poté, co mezi sebe a potah vložila ručník z koupelny, protože bůhví jaká socka ze střední třídy tu seděla před ní, určitě nějaká potetovaná).

„Já se neumím rozhodovat,“ vypravilo ze sebe individuum, což bylo patrně to nejpravdivější, co za celý den řeklo. V dětství se totiž člověk těší, že v dospělosti si o všem bude rozhodovat sám, ale když dospěje, zjistí, že právě rozhodování je ze všeho nejhorší. Na všechno muset mít názor, pro kterou stranu má hlasovat ve volbách, jaké tapety se mu budou líbit, jaké má mít sexuální preference a který jogurt nejlépe zrcadlí jeho osobnost. Člověk si pořád vybírá a je ostatními vybírán, neustále, každou vteřinu. Tohle bylo na rozvodu nejhorší, pomyslelo si individuum, člověk si říká, že má všechno za sebou, jenže najednou si musí vybírat znova. Vždyť už jsme měli tapety a servis, balkonový nábytek byl v podstatě nový a děti měly začít chodit na plavání. Měli jsme společný život, copak to nestačilo? Individuum dospělo do bodu, kdy mělo mít konečně v životě všechno... hotové. To pak člověk nečeká, že ho vyženou zpátky do divočiny, aby znovu zjišťoval, kým je. Všechny tyhle myšlenky si individuum chtělo utřídit, ale samozřejmě to nestihlo, protože mu do nich zase vpadla Zara.

„Musíte si klást požadavky!“

Roger přisvědčil: „To je fakt. Jinak ti policajti venku znervózní a začnou strílet. O tom jsem viděl dokument. Když držíte rukojmí, musíte říct, co chcete, aby se mohlo vyjednávat.“

Nešťastné individuum odpovědělo upřímně: „Já chci domů k dětem.“

Nad tím Roger dlouho hloubal. Pak oznámil: „Takže vám píšu capriccioso, tu má rád každý. Další! Co chcete za pizzu?“

Teď se díval na Zaru. Ta vypadala, že ji právě postihl šok.

„Já? Milý zlatý, já pizzu nejím.“

V restauraci si Zara objednávala vždycky korýše a pečlivě zdůrazňovala, aby jí je naservírovali s neporušeným krunýřem, protože to je záruka, že se v kuchyni nikdo nedotýkal jejich obsahu. Pokud v dotyčné restauraci neměli korýše, objednávala si Zara vařená vejce. Nesnášela ovoce, ale banány a kokosové ořechy jí vyhovovaly. V jejích představách pekla servíroval ďábel každé jídlo jako bufet a ona se pokaždé ocitla ve frontě za někým nachlazeným.

„Všichni dostanou pizzu! Ta je zadarmo!“ objasnil k Zařině smůle Roger a potáhl nosem.

Zara nakrčila čelo a po něm celý zbytek obličeje.

„Pizza se jí rukama. Stejnýma rukama, kterýma se *renovují* byty.“

Ale Roger se samozřejmě nedal, postupně si změřil pohledem Zařinu kabelku, boty a hodinky, načež naškrábal do bloku instrukce.

„Píšu tam, že chcete tu nejdražší, spokojená? Třeba mají nějakou s lanýžema, plátkama zlata a mládatama ohroženého druhu želvy. Takovou marinaru pro pracháče. Další!“

Estelle znervózňela, že se musí rozhodnout tak rychle, a proto vyhrkla: „Dám si to co Zara.“

Roger přimhouřil oči. Do bloku napsal „capricciosa“.

Pak přišla na řadu Ro, čímž se jí ve tváři rozhostil výraz, který by se mohl zalíbit jen matce a výrobci defibrilátorů.

„Já si dám kebabovou s česnekovou omáčkou. S extra omáčkou. A s extra kebabem. Klidně trochu připálenou. Počkejte, zjistím, co chce Julča!“

Zabušila na dveře šatny.

„CO JE?“ zařvala Julie.

„Objednáváme pizzu!“ zahlaholila Ro.

„JÁ CHCI HAWAII BEZ ANANASU A BEZ ŠUNKY, ALE S BANÁNEM A ARAŠÍDAMA, A AŽ JI NEPEČOU MOC DLOUHO!“

Ro si povzdechla tak zhluboka, až jí zaprašťelo v páteři. Naklonila se blíž ke dveřím.

„Nemůžeš si projednou vybrat pizzu z jídelníčku, lás-ko? Normální pizzu, sakra? Musím pokaždý udílet do telefonu instrukce, jako bych učila slepýho přistávat s letadlem?“

„A EXTRA PORCI SÝRA, POKUD MAJÍ DOBREJ SÝR! ZEPTEJ SE, JESTLI MAJÍ DOBREJ SÝR!“

„PROČ SI PROSTĚ NEVYBEREŠ NĚCO Z JÍDELNÍČKU JAKO NORMÁLNÍ ČLOVĚK?“

Nebylo zcela jasné, jestli Julie neslyší, co Ro říká, anebo na to jednoduše kašle, každopádně však ze šatny zavolala: „A OLIVY! ALE NE ZELENÝ!“

„To vůbec není hawaii,“ zamumlala Ro tichounce pro sebe.

„ALE JE!“

Roger si to v rámci možností zapisoval. Pak se dveře šatny otevřely, Julie vykoukla a řekla zničehonic velmi mile: „Anna-Lena si prej dá to co vy, Rogere.“

Roger nad blokem zvolna přikývl. Odešel do kuchyně, aby nikdo neviděl, že musí nalistovat novou stránku, protože ta první je tak mokrá, že se na ni nedá psát. Když se vrátil do obývacího pokoje, zvedl nesměle ruku králík.

„Já si dám...“ ozvalo se z hlavy.

„Capriccioso!“ přerušil ho Roger, mrknutím odehnal slzy a vrhl na králíka pohled, který jasně říkal, že teď vážně není vhodná chvíle na to být vegetarián nebo na nějakou podobnou kravinu, a tak králík jen přikývl a zamumlal: „Já si tu šunku sundám, v pohodě, není problém.“

Pak se Roger rozhlédl po něčem vhodně těžkém, k čemu by papír připevnil, a zrak mu padl na kulatý předmět, který vypadal, že má ideální hustotu. A tak se stalo, že když policisté opět uslyšeli z balkonu někoho volat, podíval se Jack nahoru a dostal přímo do čela limetkou.

Z takové rány je při téhle výšce boule jako prase. I tak někdy dopadá „aktivní naslouchání“.

Kapitola 45

Jack se nasouká do prostoru nad stropem šatníku jen polovinou těla. Pak si musí Jim stoupnout na schůdky a vši silou ho zatahat za obě nohy, aby ho vyprostil, jako by syn byl krysa, která vlezla do lahve limonády a vypila jí tolik, že ztloustla a zpátky už se neprodere. Když se Jack konečně dostane ven, svalí se oba na hromadu, V Jimovi zapraská, Jack žuchne. Oba leží na podlaze šatny v jednom klubku, zamotaní do dámského šatstva z minulého století, a kolem nich se prokutálí králičí hlava tak, že chuchvalce prachu před ní v úděsu prchají. Jack předvede další slovní ukázkou svých znalostí anatomie zemědělské fauny, načez se vyškrábe na nohy a shrne situaci: „Jo, je tam stará úzká ventilační šachta, jenže na konci je zahrazená. Cigaretovej kouř tamtudy možná projde, ale člověk ne. Ani náhodou.“

Jim se tváří nešťastně, hlavně proto, že Jack se tváří taky nešťastně. Syn se vyřítil ven, kdežto táta ještě zůstane v šatně, aby mu dal čas rázovat kolem dokola po obýváku a nadávat. Když Jim konečně vyjde, spatří Jacka, jak zamýšleně stojí před krbem.

„Myslíš, že lupič mohl utéct tudy?“ diví se Jim.

„Myslíš, že je to vánoční skřítek?“ opáčí Jack tak zbytečně kousavě, že toho ihned zalituje. V krbu je však popel a ještě trochu hřeje, někdo tady velmi nedávno rozdělal oheň.

Jack popel opatrně prohrábne svítilnou a vyloví zbytky lupičské kukly. Podrží je proti světlu. Prohlédne si krev na podlaze a nábytek, v duchu skládá stopy jako puzzle.

Jim mezitím bloumá napohled bezcílně kolem, ocitne se v kuchyni a otevře lednici (což možná prozrazuje, že to bloumání nakonec nebylo tak bezcílné). Stojí tam zelný salát v porcelánové misce, pečlivě zabalený do plastové fólie. Kdo má na tohle čas, když je rukojmí? A ještě důležitější otázka vytane Jimovi na mysli: Kdo tohle provede se *zelným salátem*? Co za šílence s amputovanými chuťovými pohárky si pomyslí: To si ZÍTRA pochutnám? Jim zavře lednici, vrátí se do obývacího pokoje. Jack pořád stojí u krbu, v ruce lupičskou kuklu, ramena odevzdaně svěšená.

„Ne, táto, nechápu, jak se z tohohle bytu dostal, přemýšlím o tom ze všech možných i nemožných úhlů, ale pořád nemám páru...“

Jack vypadá tak smutně, že se mu táta okamžitě pokusí zvednout náladu otázkami.

„Jenže co ta krev? Jak mohl lupič ztratit tolik krve, a přesto se dostat...“ začne Jim, ovšem nečekaně ho přeruší hlas z předsíně. Patří hlídkujícímu policistovi.

„Ale to není lupičova krev,“ vyhrkne bezstarostně dotyčný a zašťárá si mezi zuby.

„Co to plácáte?“ podiví se Jack.

„Šušššfnuršule,“ odpoví hlídkující policista, celou ruku má narvanou v ústech, jako by krev byla mnohem méně důležitá než suvenýr z oběda, který mu tam někde uvízl.

Ruka vyjde ven s úlomkem oříšku kešu. Ústa se zasmějí a zatváří se vesele.

„Prosím?“ řekne Jim s rapidně se snižující trpělivostí. Veselý policista na hlídce ukáže na zaslou krev.

„Říkám, že to je umělá divadelní krev. Koukejte, jak schne, takhle pravá krev nevypadá,“ vysvětlí a v ruce dál svírá úlolek kešu, jako by váhal, jestli ho má vyhodit, anebo si ho zarámovat na památku mimořádného osobního výkonu.

„Jak to víte?“ zajímá se Jim.

„Ve volném čase dělám kouzelníka. Nebo vlastně úplně upřímně: ve volném čase dělám *policajta*!“

Jeho očekávání, že se Jim a Jack zasmějí, se ukáže jako příliš optimistická prognóza, a tak poněkud rozpačitě zakašle a dodá: „No prostě pořádám vystoupení a tak. Třeba v domovech důchodců. Abych rozproudil show, občas předstírám, že jsem se pořezal, a k tomu mám umělou krev. A fakt mi to jde. Kdybyste měli po kapsách balíček karet, tak můžu...“

Jack, který nevypadá, že by někdy v životě měl „po kapsách“ balíček karet, ukáže na krev.

„Jste si úplně jistý, že to není pravá krev?“

Hlídkující policista přesvědčeně přikývne.

Jack a Jim na sebe zamyšleně hledí. Pak oba zapnou svítilny, přestože je rozsvíceno, a začnou procházet byt centimetr po centimetru. Dokolečka dokola. Dívají se všude, avšak nevidí nic. Na konferenčním stolku stojí vedle krabic od pizzy mísa limetek. Všechny sklenice jsou úhledně rozestavené na podložkách. Na podlaze je značka v místě, kde policie našla pistoli. Hned vedle značky se nachází stolek s lampičkou.

„Táto? Když jsme se dostali dovnitř, kde jsme našli ten telefon, co jsme sem poslali pachateli?“ zeptá se zničehonic Jack.

„Tamhle na tom stolečku,“ odpoví Jim.

„Tím se to vysvětluje,“ vzdychne Jack.

„Co se tím vysvětluje?“

„Celou dobu uvažujeme špatně.“

Kapitola 46

Výslech svědka

Datum: 30. prosince

Jméno svědka: „Julča“ a „Ro“

Jack: Jelikož jste svědkyně v případě závažného trestného činu, musím opravdu trvat na tom, že si s vámi promluvíím postupně a ne s oběma najednou.

Julča: A proč?

Jack: Prostě proto.

Julča: Promiňte, neposedl vaše tělo démon, kterej mluví jako moje máma? Co znamená „prostě proto“?

Jack: Jste svědkyně ve věci vyšetřování trestného činu. Na to jsou předpisy.

Julča: Je některá z NÁS z trestného činu podezřelá?

Jack: Ne.

Julča: Tak vidíte. Budeme tady spolu. A víte proč?

Jack: Ne.

Julča: Prostě proto!

Jack: Bože, jestli se někdy někde sešla protivnější sbírka svědků, tak vážně nevím kde.

Julča: Prosím?

Jack: Nic jsem neřekl.

Julča: Ale řekl, vždyť slyším, jak si tam něco mumláte.

Jack: To nic. Vyhráváte, můžete tu být spolu.

Ro: Julča se jenom bojí, že bych tady bez ní plácla nějakou blbost.

Julča: Ticho, miláčku!

Ro: Vidíte?

Jack: Proboha, přestanete se někdy pošťuchovat? Řekl jsem, že to půjde! Vyslechnu vás obě najednou! Ale není to tak správně!

Ro: Musíte se tak vztekat?

Jack: Já se nevztekám.

Ro: Fajn.

Julča: Hm, vůbec.

Jack: Potřebuju vaše pravá jména.

Ro: To jsou naše pravý jména.

Jack: To nejsou přezdívky?

Julča: Prosím vás, není to jedno? Soustředte se radši na ten výslech. Mně se chce na záchod.

Jack: Ano, ano, jistěže, „Jak se jmenujete?“ je totiž děsně složitá otázka.

Julča: Přestaňte si mumlat a ptejte se konečně.

Jack. Jasně. Já jsem jenom policajt, takže je úplně normální, abyste vy rozhodovala o tom, jak mám postupovat.

Julča: Co?

Jack: Ale nic. Potřebuju si ověřit, že jste se po celou dobu, kdy jste byly drženy jako rukojmí, nacházely v bytě. Je to tak?

Ro: Jak se to vezme, rukojmí. To zní dost tvrdě.

Julča: Prosím tě, Ro, seber se trochu, co jsme byly, když ne rukojmí? Ta pistole na nás mířila omylem?

Ro: Byly jsme spíš nešťastný důsledek několika špatných rozhodnutí.

Julča: Jako že někdo zakopl a spadl hlavou do lupičský kukly?

Jack: Můžete se, prosím, soustředit na mou otázku?

Julča: Na jakou?

Jack: Byly jste v bytě celou dobu?

Ro: Julča byla dost dlouho v dílně.

Julča: To není žádná dílna!

Ro: No tak šatna. Přestaň mě chytat za slovo.

Julča: Ty víš moc dobře, jak se tomu říká.

Jack: Takže jste byla v šatně? Jak dlouho?

Julča: Nevím, mám v tom zmatek.

Jack: Máte potíže s orientací?

Julča: Co jste to řekl?

Jack: Ne, já jsem myslel, teda vlastně takhle jsem to nemyslel.

Julča: Aha. A jak jste to přesně myslel?

Jack: Nijak. Tou orientací jsem nemyslel nic jiného než to, jak je možné, že nevíte, jak dlouho jste kde byla, neboli čistě fyzikální orientaci v čase a prostoru.

Julča: Byly jsme celou dobu v bytě.

Ro: Proč jsi najednou tak našťvaná?

Julča: Že by HORMONY, Ro? TOHLE mi chceš říct?

Ro: Ne. Nechci. A když jsem to neřekla, tak se to nepočítá.

Jack: Já chápu, že máte za sebou těžký den, ale jenom se snažím zjistit, kde se kdo nacházel v různých okamžicích. Například když vám dovezli pizzu.

Ro: Proč je to důležitý?

Jack: Protože je to naposledy, kdy s jistotou víme, že se pachatel nalézal v bytě.

Ro: Když jsme jedli pizzu, seděla jsem na šezlongu.

Jack: Na čem?

Julča: To je taková pohovka. Něco jako divan.

Ro: Ne, ne, kolikrát ti mám vysvětlovat, že to *není* něco jako divan? Víš, jak poznáš, že šezlong není divan? Podle toho, že kdyby byl, TAK BY TO BYL DIVAN!

Julča: Já už na to nemám, to se budeme hádat úplně stejně, jako když jsem nevěděla, co je ušák? Vy víte, co je ušák?

Jack: Já? Nevím, asi zajíc?

Julča: Vidíš? Já jsem ti to říkala.

Ro: TO NENÍ ZAJÍC!

Julča: Prej je to druh křesla s opěrkama na hlavu.

Jack: To jsem netušil.

Julča: To netuší nikdo normální.

Ro: Vyrostli jste všichni v jeskyni? Jako fakt? Ušák se vyvinul z fotelu. To doufám víte, co je?

Jack: Fo... co?

Julča: Jak můžeš vědět, co je fotel, a přitom říkat walk-in closetu šatna?

Ro: Protože slovo walk-in closet vymyslel nějaký džusblogger, co tři roky nevykadil pevnou šišku, zatímco fotel je skutečnej nábytek!

Julča: Vidíte, co zažívám? Loni byla tři měsíce posedlá fotelama, protože se chtěla živit jako truhlářka. To bylo těsně předtím, než se rozhodla stát instruktorkou jógy, a hned potom, co chtěla být makléřka hedgeových fondů.

Ro: Musíš to pořád nafukovat? Já jsem nechtěla být makléřka hedgeových fondů.

Julča: A co teda?

Ro: Day trader.

Julča: Jakej je v tom rozdíl?

Ro: To už jsem nestihla zjistit. Tou dobou jsem se začala zajímat o sýr.

Jack: Rád bych se vrátil ke své otázce.

Ro: Jste nějak ve stresu. To není zdravý, takhle se kousat do jazyka.

Jack: Byl bych míň ve stresu, kdybyste mi odpověděly na otázku.

Julča: Seděly jsme na pohovce a jedly pizzu.

Jack: Díky! A kdo byl tou dobou v bytě?

Julča: My dvě. Estelle. Zara. Lennart. Anna-Lena a Roger. To střevo s pistolí.

Jack: A makléřka?

Julča: Jasně.

Jack: Kde byla makléřka?

Julča: Přesně v tu chvíli?

Jack: Jo.

Julča: Jsem vaše džípíeska nebo co?

Jack: Jenom chci, abyste mi potvrdila, že všichni ostatní taky seděli u stolu a jedli pizzu.

Julča: Asi jo.

Jack: Asi?

Julča: Co máte za problém? Jsem těhotná a byla tam pistole, měla jsem jiný starosti, nejsem sakra učitelka ve školce, co v autobusu počítá batůžky.

Ro: To je bonbon?

Jack: To je žvýkačka.

Julča: Nežer furt!

Ro: Jenom jsem se zeptala!

Julča: Víte, že ona na všech prohlídkách bytů otevírá ledničku? Připadá vám to v pohodě?

Jack: Je mi to úplně jedno.

Ro: Hele, oni CHTĚJÍ, aby se lidi koukli do ledničky. To patří k „homestylingu“, reality to dělají a všichni to vědí. Jednou jsem tam našla tacos. Dodnes patří mezi tři nejlepší, co jsem kdy jedla.

Julča: Moment, tys je jedla?

Ro: To se smí.

Julča: Tys snědla jídlo, cos našla u cizích lidí v lednici? Děláš si srandu?

Ro: Co vyvádíš? Byly kuřecí. Teda myslím, že byly kuřecí. Po nějaké době v lednici chutná všechno jako kuřecí. Až na ropuchu. Vyprávěla jsem ti, jak jsem jedla ropuchu?

Julča: Co? Ne! Nevyprávěj mi to, nebo se pobližu, myslím to vážně.

Ro: Jak nevyprávěj? To ty pořád říkáš, že o sobě musíme vědět všechno!

Julča: No tak jsem změnila názor. Už se mi zdá, že toho o sobě víme úplně akorát.

Ro: Připadá vám divný jíst tacos, který jsou někde na ozdobu?

Jack: Byl bych moc rád, kdybyste mě do toho nezatahovaly.

Julča: Připadá mu to úchylný.

Ro: To neřekl! Víte, co je úchylný? Julča si schovává sladkosti. Chová se takhle dospělej člověk?

Julča: Ano, schovávám DRAHOU čokoládu, protože mám za manželku černou díru.

Ro: Lže. Jednou jsem zjistila, že si koupila čokoládu bez cukru. Bez cukru! A tu taky schovala, jako bych byla sociopatka, co se neovládne a sežere i čokoládu bez cukru.

Julča: A pak jsi ji sežrala.

Ro: Jo, abych ti dala lekci. Ne proto, že by mi chutnala.

Julča: Hej vy! Jsem připravená odpovídat vám na otázky.

Jack: Páni. Jaké štěstí.

Julča: Tak budete klást ty otázky, nebo ne?

Jack: Dobře. Když vás pachatel pustil a vy jste vyšly z bytu, vzpomínáte si, s kým jste scházely po schodech?

Julča: Přece s ostatníma rukojmíma.

Jack: A můžete je vyjmenovat? Tak, jak si pamatujete, že jste šli po schodech?

Julča: Jasně. Já a Ro, Estelle, Lennart, Zara, Anna-Lena a Roger.

Jack: A makléřka?

Julča: No dobře, a makléřka.

Jack: Makléřka snad byla taky s vámi?

Julča: Bude to trvat ještě dlouho?

Ro: Mám hlad.

Kapitola 47

Každé povolání má své technikálie, nástroje a pomůcky a složité termíny, kterým nikdo zvenčí pořádně nerozumí. U policie je jich možná víc než ve většině ostatních profesí, její jazyk se neustále mění, a jak mladí policisté vymýšlejí novotvary, staří se v nich postupně ztrácejí. Takže Jim ani nevěděl, jak se ten telefonní nesmysl jmenuje. Pochoopil jenom, že je na něm něco speciálního, takže se s ním dá volat i tam, kde skoro není signál, a Jack se zalykal štěstím, že ho na policejní stanici mají. Jack se, pravda, občas nad telefonními nesmysly zalykal štěstím víc, než Jim považoval za přiměřené, nicméně právě tenhle telefon poslali v závěru operace do bytu s rukojmími, takže se nakonec skutečně hodil. Vlastně to celé napadlo Jima, na což byl nemálo hrdý. Hned poté, co byli rukojmí propuštěni, zavolal na tenhle telefon vyjednávač s cílem přesvědčit pachatele, aby se dobrovolně vzdal. V tu chvíli se ozval výstřel.

Jack sice Jimovi objasnil technický princip tohoto telefonu velmi důkladně, ale Jim mu samozřejmě dál říká jen „speciální nesmysl, co slyší signál, i když je signál vybitej nebo co“. Když se ho chystali poslat do bytu, Jack

pochopitelně kladl Jimovi na srdce, aby zkontroloval, jestli je zapnutý zvuk. Takže přirozeně nebyl.

Ted' se Jack rozhlíží po bytě.

„Táto, když jsme sem ten telefon posílali, díval ses, jestli má zapnutej zvuk?“

„Jo, jo, jo, jasně,“ odpoví Jim.

„Aha, takže... ne?“

„Možná jsem na to zapomněl, to zas jo.“

Jack si z přemíry frustrace promasíruje dlaněmi celý obličej.

„Takže byl možná nastavenej na vibrace?“

„Možná byl, to zas jo.“

Jack ohmatá stoleček, kde telefon ležel, když vtrhli do bytu, ten jen taktak balancuje na třech vratkých nohách, je to učiněný akt vzdoru vůči gravitaci. Jack se podívá na zem do míst, kde našli pistoli. Sleduje pohledem cosi neviditelného a přejde k zelenému závěsu. Ve zdi je zavrtaná kulka.

„Pachatel se nepostřelil,“ konstatuje Jack tiše.

Vůbec nebyl v bytě, když k výstřelu došlo, uvědomí si vzápětí.

„Já to nechápu,“ pronese za ním Jim, ale ne zlostně, jak to dělávají někteří tátové, nýbrž hrdě, jak to umí jen málokterý. Jim si rád nechává od syna vysvětlovat skutečnosti přesahující jeho chápání, avšak když se do toho Jack pustí ted', chybí v jeho hlasu jakékoli uspokojení: „Telefon ležel na tomhle vratkém stolečku, táto. Pistole nejspíš hned vedle něj. Když jsme na něj po propuštění rukojmích zavolali, začal vibrovat, stolek se zakymácel, pistole spadla na zem a vystřelila. Mysleli jsme si, že pachatel postřelil sám sebe, ale on tu vůbec nebyl. Už byl pryč. Tu krev... tu

umělou krev nebo co to sakra je... sem musel někdo vylít už předtím.“

Jim se dlouho na syna dívá. Podrbe se ve vousech.

„Něco ti povím. Na jednu stranu to vypadá jako nejmazanější zločin na světě...“

Jack přikývne, podrbe se na velké bouli, kterou má dosud na čele, a dokončí tátovu myšlenku: „...ale na druhou stranu ho asi spáchal naprostej blbec.“

Přínejmenším jeden z nich má samozřejmě pravdu.

Jack se na pohovku sesune, Jim na ni padne, jako by do něj někdo strčil. Jack vytáhne z aktovky všechny poznámky z výslechů svědků, a aniž prozradí, na co myslí, rozloží je kolem sebe. Znovu si všechno důkladně přečte. Když odloží poslední list, chvíli se metodicky kouše do jazyka, hlouběji a hlouběji v ústech, protože tam Jackovi sídlí stres.

„Jsem to ale blbec,“ řekne.

„Jak to?“ podiví se Jim.

„Krucinál. Kurva do prdele já se na to... jsem BLBEC! Kolik lidí bylo v bytě, táto?“

„Myslíš kolik zájemců?“

„Ne, myslím celkem, kolik lidí bylo *celkem* v bytě?“

Jim se zakoktá, přičemž doufá, že to bude znít, jako by alespoň něco chápal: „Tak to spočítáme... sedm zájemců. Nebo... no jo... ten byt vlastně chtěli koupit jenom ta Ros Julčou, Roger s Annou-Lenou a Estelle...“

„To je pět,“ přikývne netrpělivě Jack.

„Jo, pět. To sedí, jo. Pak Zara, o který přesně nevíme, proč tam byla. A Lennart, ten tam byl proto, že si ho najala Anna-Lena. Takže to máme... jeden, dva, tři, čtyři, pět...“

„Celkem sedm lidí!“ přikývne Jack.

„Plus pachatel,“ dodá Jim.

„Přesně. Plus... makléřka.“

„Plus makléřka, jasně, tak to máme, no jo, devět!“ pronese Jim, náhle rozradostněný vlastními matematickými schopnostmi.

„Víš to jistě, táto?“ povzdechne si Jack.

Dlouho se na tátu dívá a čeká, že mu to docvakne, jenže se neděje nic. Vůbec nic. Jen dvě oči na něj civí stejně, jako když se před mnoha a mnoha lety spolu koukali na film a Jack musel tátovi nakonec vysvětlit: „Prosím tě, táto, ten plešoun byl celou dobu MRTVEJ. Proto ho viděl jenom ten malej kluk!“ Načež táta vyhrkl: „Jako že byl duch? Ale to je přece nesmysl. Vždyť byl vidět!“

Ona se tehdy smála, Jimova žena a Jackova máma, jejdánánku, jak ta se smála. Jejdánánku, jak jim teď chybí. Jen kvůli ní jsou k sobě pořád ještě shovívaví, i když už není mezi nimi.

Po její smrti Jim rychle zestárl, zmenšil se, nikdy už znovu nevdechl všechen vzduch, který mu její ztráta vyrazila z plic. Když té noci seděl v nemocnici, připadalo mu, že život je díra v ledu a on se pustil okraje a vklouzl do temnoty v sobě. Tehdy pošeptal rozhněvaně synovi: „Zkoušel jsem mluvit s Bohem, vážně jsem s ním zkoušel mluvit, ale co je to za Boha, když dopustí, aby takhle onemocněl kněz? Vždycky činila ostatním jenom dobro, tak jakej Bůh zrovna NA NI seslal takovou chorobu?“

Jack tehdy nedovedl odpovědět, pořád to nedovede. Jen tátu mlčky v čekárně objímal, až se nedalo poznat, čí slzy mu tečou po krku. Další den ráno se zlobili na slunce, že vyšlo, nemohli odpustit světu, že žije dál bez ní.

Když ta chvíle nadešla, Jack vstal, dospělý a vzpřímený, prošel několikerymi dveřmi a zastavil se před jejím pokojem. Byl to hrdý mladý muž, neochvějný ve svých přesvědčeních, nebyl věřící a máma ho za to samozřejmě nikdy nevyplísnila jediným přísným slovem. Patřila k těm kněžím, jimž všichni nadávali: věřící za to, že věří málo, a všichni ostatní za to, že věří moc. Pobývala na moři s námořníky, v poušti s vojáky, ve vězení se zločinci a v nemocnici s hříšníky a ateisty. Uměla si s kýmkoli přihnout ze sklenky a dávat k lepšímu oplzlé vtipy. Když se jí někdo zeptal, co by si o tom pomyslel Bůh, odpovídala vždycky: „Na všem se s ním asi neshodnu, ale podle mě ví, že dělám, co můžu. A taky ví, že možná pracuju pro něj, ale sloužím lidem.“ Požádal-li ji někdo, aby shrnula svůj pohled na svět, ocitovala Martina Luthera: „Kdybych věděl, že zítra bude konec světa, ještě dnes bych šel a zasadil jabloň.“ Svůj jablečný koláč naučila syna milovat, ale k víře v Boha ho nepřiměla nikdy, protože náboženství se sice dá lidem vtlouct do hlavy, jenže víra se naučit nedá. Té noci, úplně sám na konci špatně osvětlené chodby v nemocnici, kde jeho matka sama držela za ruku tolik umírajících, padl Jack na kolena a modlil se k Bohu, aby mu mámu nebral.

A když si ji Bůh stejně vzal, došel Jack k její posteli a pevně sevřel její ruku v dlani, jako by doufal, že ji tím probudí a dostane vynadáno. Pak bezútěšně zašeptal: „Neboj se, mami, já se o tátu postarám.“

Poté zavolal své sestře. Ta byla samozřejmě samý slib, jako vždycky. Že jenom potřebuje peníze na letenku. Jasně. Jack jí peníze poslal, ona však na pohřeb nedorazila. Jim ji pochopitelně v životě nenazval „závislačkou“ nebo „narkomankou“, to tátové nesvedou. Vždycky říká, že jeho dcera je „nemocná“, s tím se žije snáz. Ale Jack říká sestře podle

pravdy: feťačka. Je o sedm let starší než on, při takovém věkovém rozdílu člověk nemá starší sestru, ale idol. Když se odstěhovala z domova, nemohl odejít s ní, když hledala sama sebe, neuměl jí pomoci, a když se propadla na dno, nedovedl ji zachránit.

Od té doby jsou spolu jen Jack a Jim. Posílají jí peníze, kdykoli zavolá, kdykoli předstírá, že se vrátí domů, jen když jí už vážně úplně naposledy dají peníze na letenku. A ještě trošku na smáznutí pár menších dluhů. Nic hrozného, ona všechno vyřeší, jen když... Oni samozřejmě vědí, že by neměli. To člověk vždycky ví. Feťáci jsou závislí na drogách, ale jejich příbuzní jsou závislí na naději. Drží se jí jako klíště. Pokaždé když jim volá neznámé číslo, táta zadoufá, že je to ona, kdežto bratr se vyděsí, protože je přesvědčený, že jim někdo chce oznámit, že je mrtvá. Oběma zní v hlavě tytéž nevyřešené otázky: Co jsme to za policajty, že se neumíme postarat ani o svou vlastní holčičku? Co jsme to za rodinu, že jí neumíme pomoci, aby si pomohla sama? Co je to za Boha, že sešle nemoc na svou služebnici, a co je to za dceru, že nepřijede na pohřeb?

Když obě děti ještě bydlely doma a všichni byli patřičně šťastní, zeptal se Jack jednoho večera mámy, jak to může vydržet, když sedává u umírajících v jejich poslední hodině a ví, že je nemůže zachránit. Máma ho políbila do vlasů a řekla: „Víš, jak sníst slona, chlapče?“ Jack odpověděl jako dítě, které už tenhle vtip slyšelo desettisíckrát: „Kousek po kousku, mami.“ Máma se podesetitísíci rozesmála, jako to rodiče dělávají. Pak mu pevně sevřela ruku a řekla: „Nedokážeme změnit svět, často nedokážeme změnit ani lidi. Jedině kousek po kousku. A tak pomáháme, kdekoli máme příležitost, chlapče. Zachraňujeme, koho můžeme.“

Snažíme se, co to jde. A pak hledáme způsoby, jak přesvědčit sami sebe, že to... stačí. Abychom se naučili s našimi nezmary žít a neutopili se v nich.“

Jack nedokázal pomoci sestře. Nezachránil muže na mostě. Ti, kteří skočí... ti skočí. My ostatní musíme druhý den vstát z postele, kněží musejí vyjít z domu a pustit se do práce, policisté jakbysmet. Teď se Jack dívá na umělou krev na podlaze, na díru po kulce ve zdi, na stoleček, kde ležel telefon, a na konferenční stůl, na němž zůstaly krabice od pizzy.

Pohlédne na Jima, táta rozhodí rukama a chabě se usměje.

„Já to vzdávám. Ty z nás dvou jsi génius, kluku. Na cos přišel?“

Jack ukáže bradou na krabice od pizzy. Odhrne si vlasy z boule na čele. Znovu vypočítá jména.

„Roger, Anna-Lena, Ro, Julča, Estelle, Zara, Lennart, lupič, makléřka. To je devět lidí.“

„Jo, to je.“

„Ale když mě trefili limetkou do hlavy, bylo na papírku jenom osm položek.“

Jim nad tím dumá tak usilovně, až se mu chvějí nosní dírky.

„Třeba lupič nemá rád pizzu?“

„To je možný.“

„Ale ty si to nemyslíš?“

„Ne.“

„Jak to?“

Jack vstane a sbalí přepisy výslechů do aktovky. Kousne se do jazyka.

„Je makléřka ještě na stanici?“

„Jo, je.“

„Zavolej tam, ať ji nikam nepouštějí!“

Jimovi se čelo svažuje do záhybů tak hlubokých, že by se v nich dalo zabloudit.

„Ale... *proč*, chlapče. Co to...“

To už Jack tátu konečně přeruší: „Podle mě nebylo v bytě devět lidí. Podle mě jich bylo osm. O jednom člověku jsme celou dobu jenom *předpokládali*, že tam je. Už to sakra chápeš, táto? Pachatelka se ani neschovala, ani neutekla, ale vypochoďovala na ulici přímo nám před nosem!“

Poprvé řekne pachatelka, a ne pachatel.

Kapitola 48

Žena v lupičské kukle seděla sama v předsíni. Slyšela sice hlasy svých rukojmích, ale ty k ní mohly klidně doléhat z jiné doby. Propast věčnosti se otevřela mezi ní a ostatními, právě tak jako mezi ní a tím člověkem, kterým byla dnes ráno. Nebyla v bytě sama, ale nikdo na světě už s ní nesdílel následky jejího jednání, a to je největší, nejhorší, definitivní samota: když někam míříš a nikdo tě nenásleduje. Za chvíli odsud všichni odejdou, a jakmile vkročí na chodník, stanou se oběťmi. Ona bude pachatelkou. Pokud ji policie rovnou nezastřelí, tak si posedí ve vězení dobrých... vůbec nevěděla, kolik... dlouhých let? Zestárne v cele. Nikdy nevidí, jak se její dcery učí plavat.

Holky. Ach, holky. Opička a žabka vyrostou a naučí se lhát. Doufala, že jejich táta bude mít dost rozumu alespoň na to, aby je to naučil pořádně. Lhát, že jejich máma je mrtvá, místo aby říkaly pravdu. Pomalu, pomaloučku si sundala lupičskou kuklu. Už nesloužila žádnému účelu a lupička to dobře věděla, bylo by dětinsky naivní myslet si cokoli jiného. Policii nikdy neuteče. Vlhké a zacuchané vlasy jí spadly kolem krku. Potěžkala pistoli v ruce a sevřela ji, tiskla ji čím dál pevněji, ale tak pozvolna, že to bylo sotva vidět.

Prozrazovaly to jen prohlubující se vrásky v kůži a postupně bělající klouby prstů, až nakonec ukazováček nahnál spoušť. Pomyslela si: Kdyby byla pravá, zastřelila bych se teď?

Nestihla úvahu dokončit. Její ruku zničehonic uchopily něčí prsty. Nevykroutily jí pistoli z ruky, jen na ni zatlačily směrem dolů. Na lupičku hleděla Zara, ani soucitně, ani znepokojeně, nicméně ruku z pistole nesundala.

Zara se od první chvíle přepadení upřímně snažila nemyslet na nic konkrétního, vlastně se nepřetržitě snažila nemyslet pokud možno vůbec. Když v sobě někdo deset let nosí takovou bolest jako ona, tak se to musí naučit, jestli chce přežít. Ale poté co uviděla lupičku, jak tam sedí sama s pistolí, něco jejím krunýřem proniklo. Krátká vzpomínka z dlouhých hodin v ordinaci s obrazem ženy na mostě, kdy se psycholožka podívala na Zaru a pronesla: „Něco vám povím, Zaro. Na úzkosti je zvláštní, že vytloukáme chaos chaosem. Člověk, který se dostane do katastrofální situace, málokdy couvne, většinou se naopak rozběhne vpřed ještě vyšší rychlostí. Vytvořili jsme život, ve kterém se díváme, jak ostatní narážejí do zdi, ale přitom doufáme, že zrovna my tou zdí nějak projdeme. Čím víc se k ní blížíme, tím víc v nás roste jistota, že nás zázračně zachrání čím dál nepravděpodobnější řešení, zatímco všichni, kdo nás pozorují, jen čekají na... srážku.“

Tehdy se Zara rozhlédla po místnosti, na stěnách nevisely žádné diplomy z prestižních škol. Držitelé těch nejznamenitějších si je kdovíproč vždycky ukládají do zásuvky.

Zeptala se bez opovržení: „Učili vás nějaké teorie, proč lidé takhle fungují?“

„Stovky,“ usmála se psycholožka.

„Které věříte?“

„Věřím té, co říká, že po dostatečně dlouhé době přestane člověk vnímat rozdíl mezi letem a pádem.“

Zara se bránila všem myšlenkám, ale tahle k ní pronikla. Takže když stála v předsíni bytu a držela ruku na pistoli, řekla to nejhezčí, co může žena na její pozici říct lupičce v její situaci. Tři slova.

„Nevyvedte žádnou hloupost.“

Lupička se na ni dívala, oči lesklé, v hrudi prázdno. Žádnou hloupost však nevyvedla. Dokonce se mdle usmála. Byl to pro obě nečekaný okamžik. Zara se otočila a rychle, téměř vylekaně, zamířila k balkonu. Vytáhla z kabelky sluchátka, nasadila si je a zavřela oči.

O chvíli později jedla poprvé v životě pizzu. To bylo taky nečekané. Dostala capricciosu. Chutnala odporně.

Kapitola 49

Jack vyskočí z auta dřív, než se kola dotočí. Vtrhne na stanicí a rozběhne se k výslechové místnosti, kde sedí makléřka, tak rychle, že se nejdřív praští boulí do dveří a pak teprve je otevře. Jim funí za ním, snaží se syna uklidnit, jenže to je marné.

„Nazdar! Bydl...“ spustí makléřka, ale Jack okamžitě zafuní:

„UŽ VÍM, KDO JSTE!“

„Já vám nerozum...“ vyjekne makléřka.

„Uklidni se, Jacku!“ zafuní Jim ode dveří.

„JSTE TO VY!“ křičí Jack, který rozhodně nemá v plánu se uklidnit.

„Já?“ podiví se makléřka, a když pohlédne Jackovi do očí, je na ní vidět, jak je vděčná, že nablízku nejsou žádné telefonní seznamy.

Jackovi vítězoslavně blýskne v očích, nakloní se nad stůl, máchne pěstmi do vzduchu a sykne: „Mělo mi to dojít hned. Žádná makléřka v bytě nebyla. To VY jste ta lupička!“

Kapitola 50

Jack si jistě připadal jako blbec, že nepochopil dávno, kdo je vlastně ten lupič, teď se mu to jevilo tak samozřejmé. Možná za to mohla jeho máma. Sice držela jeho a tátu pohromadě, ale občas ho taky rozptylovala, a zrovna dneska se mu uhnízдила v myšlenkách na zatraceně dlouho. Otravná ženská, po smrti o nic míň než zaživa, možná že někdy existoval hádavější kněz než ona, ale jen čert ví, jestli existovali dva. Dokud žila, v jednom kuse se se všemi přela, hlavně se synem, a nepřestalo to ani po pohřbu. Protože nejurputněji bojujeme s těmi, kdo jsou úplně jiní než my, nýbrž s těmi, kdo jsou téměř úplně stejní.

Občas cestovala, když někde došlo ke katastrofě a dobročinné organizace hledaly dobrovolníky, a neustále ji přitom provázela kritika ze všech stran, z církve i mimo ni: buď byla moc nábožná, anebo málo. Buď neměla pomáhat vůbec, anebo někde jinde. Lidem, kteří sami nedělají nikdy nic, se nikdo nekritizuje snáze než ten, kdo alespoň zkouší odněkud začít. Jednou se na druhé straně zeměkoule ocitla uprostřed ozbrojených nepokojů, chtěla odtáhnout do bezpečí krvácející ženu a v tom chaosu sama utrhla ránu na

paži. Odvezli ji do nemocnice, tam se jí podařilo vypůjčit si telefon a zavolat domů. Jim seděl u zpráv a čekal. Trpělivě ji vyslechl, jako obvykle šťastný úlevou, že to přežila, ale když Jack pochopil, co se stalo, popadl telefon a zařval tak, že se mu hlas z reproduktoru vrátil ozvěnou: „Cos tam pohledávala? Proč takhle hazarduješ se životem? PROČ NEMYSLÍŠ NA SVOJI RODINU?“

Máma samozřejmě chápala, že syn tak huláká ze strachu a z lásky, a tak odpověděla jako vždycky: „V přístavu jsou lodě v bezpečí, chlapče, ale pro přístavy se lodě nestavějí.“

Jack řekl něco, čeho okamžitě zalitoval: „Myslíš si, že tě Bůh ochrání před noži jenom proto, že jsi farářka?“

Byla v nemocnici na opačném konci světa, ale přesto vycítila jeho bezedný děs, takže její šepot napůl odplavily slzy. „Bůh nechrání lidi před noži, chlapče. K tomu nám dal bližní, abychom se chránili navzájem.“

Žádné argumenty tou paličatou ženskou nepohnuly, Jacka samotného štválo, jak ji občas obdivuje. Zato Jim ji miloval tak, až mu to bralo dech. Od té doby už tolik necestovala, a už nikdy tak daleko. Pak onemocněla, opustila je a svět přišel o dalšího drobného ochránce.

Takže když vypuklo drama s rukojmími, když Jack a Jim stáli den před silvestrem na ulici před domem a šéfové jim právě nařídili, aby počkali na Stockholmáky, oba mysleli na ni a na to, co by teď udělala. Poté co Jacka trefila do čela limetka a oni zjistili, že na papíře, kterým je obalená, stojí objednávka pizzy, oběma samozřejmě došlo, že lepší příležitost k navázání kontaktu s lupičem už se jim nenaskytne. A tak Jack zavolal vyjednávači. Ten, ač Stockholmák, uznal, že mají pravdu.

„Jo, jo, to by mohl být kanál k navázání komunikace, předat jim pizzu, to by šlo. Ale co ta bomba na schodišti?“ zeptal se.

„To není žádná bomba!“ odpověděl Jack se skálopevnou jistotou.

„Odpřísáhl byste to na smrt svojí matky?“

„Pozor, ať vás ze záhrobí neprokleje, klít uměla vždycky, to byste koukal, kolik od ní znám sprostých slov. Tenhle pachatel není nebezpečný. Jenom má strach.“

„Jak to víte?“

„Protože kdyby byl nebezpečný a věděl, co provádí, tak by sakra neobjednával pizzu pro všechny rukojmí tak, že po nás hodí LIMETKOU. Půjdu dovnitř a promluví s ním, já...“ Jack se zarazil. Chtěl říct *já všechny zachráním*. Ale ztěžka polkl a dodal: „...to zařídím. Já to zařídím.“

„Mluvili jste se všemi sousedy?“ zajímal se vyjednávač.

„Celý dům je prázdný,“ ujistil ho Jack.

Vyjednávač pořád trčel u nehody na dálnici, příliš mnoho kilometrů odtud, dokonce ani policejní auta nemohla projet, a tak nakonec na Jackův plán přistoupil. Požadoval však, ať Jack nechá do bytu dopravit telefon, aby on, vyjednávač, mohl sám lupiči zavolat a vyjednávat o propuštění rukojmí. A slíznout všechnu smetanu, až se to vyřeší, pomyslel si Jack hořce.

„Mám kvalitní telefon,“ řekl Jack, a taky že měl: ten, kterému Jim říkal „speciální nesmysl, co slyší signál, i když je signál vybitej nebo co“.

„Zavolám tam, až tu pizzu snědí, po jídle bývá s lidmi lepší domluva,“ prohlásil vyjednávač, jako by se takové znatosti dneska získávaly na vyjednávačských školách.

„Co když nám neotevře?“ ptal se Jack.

„Tak necháte pizzu i telefon na schodech.“

„Jak víme, že si ten telefon do bytu vezme?“ dotazoval se dál Jack.

„Proč by si ho nevzal?“

„Připadá vám, že se zatím rozhoduje racionálně a logicky? Třeba je ve stresu a bude si myslet, že je to nějaká past.“

Vtom dostal zničehonic nápad Jim. Což ho samotného překvapilo.

„Můžeme ten telefon schovat do krabice od pizzy!“ navrhl.

Jack drahnou chvíli na tátu užasle hleděl. Pak přikývl a řekl do mobilu: „Dáme ten telefon do krabice od pizzy.“

„Jo, jo, to je dobrý nápad,“ uznal vyjednávač.

„Tátův,“ pronesl Jack pyšně.

Jim se odvrátil, aby syn neviděl jeho rozpaky. Našel si na Googlu pizzerie v okolí, do jedné z nich zavolał a učinil nikterak konvenční objednávku: osm pizz a jeden stejno-kroj rozvažeče pizzy. Jim se nicméně dopustil té chyby, že prozradil, že je od policie, takže mu majitel pizzerie, který moc dobře uměl číst místní zprávy na sociálních sítích a nebyl žádný hlupák, sice dal množstevní slevu na pizzy, ale oděv mu pronajal za dvojnásobek běžné ceny. Jim se majitele pizzerie zlostně otázel, jestli náhodou není postava z anglické vánoční pohádky z poloviny devatenáctého století, na což se majitel pizzerie klidně otázel, zda pan policista někdy slyšel o pojmech „nabídka a poptávka“. Když nakonec pizzy i oděv dorazily, Jack se na ně vrhl, ale Jim je odmítal pustit.

„Co děláš? Jdu tam já!“ řekl Jack rázně.

Jim zavrtěl hlavou.

„Ne. Pořád si myslím, že na schodech je možná bomba. Takže jdu já.“

„Proč bys chodil ty, když si myslíš, že je to bomba? To bych snad sakra měl jít j...” začal Jack, ale táta trval na svém.

„Ty seš si jistej, že to není bomba, chlapče. Vid’?”

„Jo!”

„Tak vidíš. Takže ti může bejt jedno, že jdu já.”

„Je ti jedenáct nebo co?”

„A tobě?”

Jack zoufale hledal protiargument.

„Přece tě nenechám...”

Jim už se mezitím převlékl, přímo na ulici, přestože mrzlo. Nedívali se na sebe.

„Máma by mi to nikdy neodpustila, kdybych tě tam poslal,” řekl Jim s očima upřenýma do země.

„A myslíš, že by to odpustila mně, kdybych tam poslal tebe? Byls její manžel,” ucedil Jim do zdi.

Jim pozvedl oči k nebi.

„Ale pro tebe to byla máma.”

Ani s ním občas nebyla domluva, s dědkem tvrdohlavým.

Kapitola 51

Policejní stanice. Výslechová místnost. Makléřce se vytrá-
tí z obličejů všechna krev. Koktá strachy bez sebe.

„Lululupička? Jájájá? Jajajak bybybych já...”

Jack chodí kolem dokola, mává rukama, jako by dirigoval neviditelný symfonický orchestr, a sám se sebou je neskonale spokojený.

„Jak to, že mi to nedošlo hned? Vždyť nic *neumíte*. O tom bytě jste vykládala samé nesmysly. *Opravdová* makléřka by svou práci nedělala takhle mizerně!”

Makléřka vypadá, že se co nevidět rozpláče.

„Koukejte, já se snažím, jak nejlíp umím. Víte, jak je těžký dělat makléřku v téhle krizi?”

Jack ji probodne očima.

„Ale vy **NEJSTE** makléřka! Vy jste totiž **LUPIČKA!**”

Makléřka se zoufale dívá na Jima ve dveřích, hledá jakoukoli podporu. Ale Jim jí jen pohled nešťastně oplácí. Jack mezitím bouchá oběma pěstmi do stolu a rozzuřeně na ni upírá zrak.

„Mělo mi to dojít hned. Když ostatní svědci popisovali, co se událo, ani jednou se o vás nezmínili. Protože jste tam

vůbec nebyla. Přiznejte se! Odpoutala jste naši pozornost tím, že jste požádala o ohňostroj, a pak jste z bytu vypochoďovala přímo nám před norem. Vyklopte pravdu!“

Kapitola 52

Pravda? Ta skoro nikdy není tak složitá, jak si myslíme. Jenom doufáme, že složitá je, abychom si připadali chytřejší, když na ni přijdeme s předstihem. Tohle je příběh o mostu, blbcích, rukojmích a o prohlídce bytu. Ale taky je to příběh o lásce. Vlastně hned o několika.

Když Zara naposledy předtím, než se stala rukojmí, navštívila psycholožku, přišla brzy. Pozdě nechodila nikdy, ale na druhou stranu bylo neobvyklé, že nevkočila dovnitř přesně s úderem smluvené hodiny.

„Děje se něco?“ podivila se Nadia.

„Jak to myslíte?“ opáčila Zara vzdorovitě.

„Většinou nechodíte dřív. Je vám něco?“

„Nemáte náhodou v popisu práce to poznat?“

Nadia si povzdechla.

„Jenom jsem se zeptala.“

„To je kadeřávek?“

Nadia se podívala do plastové misky na psacím stole. Přikývla.

„Zrovna obědvám.“

Jiní pacienti by v tom možná vycítili rýpnutí. Ne však Zara, pochopitelně.

„Takže jste veganka,“ pronesla bez otazníku.

Psycholožka zakašlala, jako to lidé dělávají, když jsou poníženi vlastní předvídatelností.

„To přece nemusím být? Tedy ano, *jsem* veganka, ale kadeřávek se snad smí jíst i bez toho?“

Zara nakrčila nos.

„Jenže tenhle je z restaurace. Takže jste si mohla jídlo vybrat. A vy jste si vybrala kadeřávek.“

„To dělají jenom vegani?“

„Můžu se pouze domnívat, že jejich finanční gramotnost je ovlivněna nedostatkem vitaminů.“

Nadia se usmála.

„Hledíte na mě skrz prsty proto, že jsem veganka, anebo proto, že za to platím?“

„Hledět na vás skrz prsty je zcela možné z více důvodů současně.“

Nadia spolkla poslední kousek kadeřávku i sebeúcty, zavřela plastovou misku a zeptala se:

„Jak jste se měla od našeho posledního setkání, Zaro?“

Zara místo odpovědi vytáhla z kabelky lahvičku dezinfekce, zády ke stolu si pečlivě natřela prsty, prohlédla si knihovnu a konstatovala: „Na psycholožku tu máte nějak moc knih, které nepojednávají o psychologii.“

„A o čem podle vás pojednávají?“

„O identitě. Právě proto jste veganka.“

„Člověk může být vegan z více důvodů.“

„Například?“

„Je to šetrné k životnímu prostředí.“

„Možná. Ale podle mě se lidi jako vy stávají vegany, protože si tak připadáte lepší. Mimochodem vám to ničí i držení těla. Nedostatek vápníku.“

Nadia si diskrétně poposedla. Usilovně se snažila nevypadat, že právě napřímila záda.

„Vy za tenhle čas platíte, Zaro. Na někoho, kdo kritizuje finanční gramotnost druhých, jste ochotná vyplýtvat docela dost peněz na rozhovor o... mně. Nechcete se pobavit o tom proč?“

Zara se nad tím zamyslela, aniž odtrhla oči od knihovny.

„Možná příště.“

„To mám radost.“

„Z čeho?“

„Že bude nějaké příště.“

Zara se otočila a zamžourala na Nadiu, aby zjistila, jestli to byl vtip. Když se jí to nepodařilo, vrátila se na židli, znovu si natřela ruce, zahleděla se z okna za Nadiinými zády a spočítala okna v protější budově. Pak prohlásila: „Nedoporučila jste mi brát antidepressiva. Většina psychologů by mi je však poradila.“

„Máte zkušenost s mnoha jinými psychology?“

„Ne.“

„Takže tak usuzujete na základě vlastní analýzy?“

Zara pohlédla na obraz na zdi.

„Chápu, že mi nechcete dát prášky na spaní, protože se bojíte, že bych spáchala sebevraždu. Ale neměla byste mi v tom případě předepsat antidepressiva?“

Nadia složila dva nepoužité papírové ubrousky a schovala je do zásuvky stolu. Přikývla.

„Máte pravdu. Nenavrhl jsem medikaci. Účelem antidepressiv je totiž zploštit výkyvy emocí směrem nahoru i dolů. Kdo je užívá správně, necítí takový smutek jako předtím,

ale necítí ani radost.“ Podržela dlaň vodorovně ve vzduchu. „Ocitne se zkrátka... na rovině. Člověk by myslel, že pacientům na antidepresivech se stýská především po citových vrcholech, že ano? Jenže je to naopak. Ti, kteří medikaci ukončují, většinou říkají, že chtějí znovu plakat. Dívají se s někým, koho milují, na smutný film a chtějí... cítit totéž.“

„Nemám ráda filmy,“ informovala ji Zara.

Nadia se nahlas zasmála.

„Jistě, jak taky jinak. Ale podle mě nepotřebujete zakoušet méně emocí, Zaro. Myslím, že jich potřebujete zakoušet víc. Nejste deprimovaná. Jste osamělá.“

„To zní jako dost neprofesionální analýza.“

„Možná.“

„Co když odsud odejdu a zabiju se?“

„To se nestane.“

„Proč ne?“

„Před chvilkou jste řekla, že přijdete ‚příště‘.“

Zara upřela pohled na Nadiinu bradu.

„A vy mi věříte?“

„Ano.“

„Proč?“

„Protože vidím, že si nepouštíte lidi k tělu. Připadala byste si slabá. Ale podle mě se nebojíte, že vám ublíží, naopak se bojíte, že vy ublížíte jim. Jste empatičtější a morálnější, než si chcete přiznat.“

To Zaru velmi hluboce urazilo. Sama nevěděla, jestli ji spíš urazila skutečnost, že ji Nadia nazvala slabou, nebo že ji nazvala morální.

„Třeba mám jenom dojem, že nemá cenu mluvit s lidmi, kterých budu mít nakonec stejně plné zuby.“

„Jak to víte, když to nikdy nezkusíte?“

„Vždyť jsem *tady*, a vás jsem začala mít plné zuby hodně brzy.“

„Pokuste se tu otázku brát vážně,“ zaprosila Nadia, ale samozřejmě marně. Zara jako vždycky odbočila od tématu.

„Tak PROČ jste tedy veganka?“

Nadia vysíleně zaúpěla.

„To budeme zase probírat tohle? No dobře: Jsem veganka, protože mi není lhostejná klimatická krize. Kdyby všichni lidé byli vegani, tak by...“

Zara jí posměšně skočila do řeči: „...polární ledovce přestaly tát?“

Nadia projevila trpělivost, jakou si každý vegan vypěstuje během vánočních večeří se staršími příbuznými.

„To přímo ne. Ale být vegan je součást širšího řešení. A skutečnost, že polární ledovce tají, je...“

„K čemu potřebujeme tučňáky?“ zajímala se Zara upřímně.

„Chtěla jsem říct, že tání polárních ledovců je příznak, ne problém. Jako vaše poruchy spánku.“

Zara počítala okna.

„Vědci zjistili, že jistý ohrožený druh žab sežere tolik hmyzu, že kdyby vyhynul, všichni se zadusíme hejny komárů. Koho by ovlivnilo vyhynutí tučňáků, kromě výrobců péřových bund?“

Teď Nadia ztratila nit, což měla Zara možná v úmyslu.

„Ale bundy se... cože... vy si myslíte, že bundy se vyrábějí z tučňáčího perí? Ty se dělají z *husího*!“

„A husy jsou méně důležité než tučňáci? To mi připadá velmi neveganské.“

„Nic takového jsem neřekla!“

„Mně to tak vyznělo.“

„Vy to děláte úplně automaticky, víte o tom?“

„Co?“

„Jakmile přijde řeč na skutečný cit, změníte téma.“

Zara se zatvářila, jako by se nad tím doopravdy zamyslela. Pak řekla: „A co medvědi?“

„Prosím?“

„Co kdyby na vás zaútočil medvěd? Dokázala byste ho zabít?“

„Proč by na mě útočil?“

„Třeba by vás někdo unesl a zdrogoval a probudila byste se v kleci s medvědem a musela byste se s ním utkat na život a na smrt.“

„Tak teď už jste jednoduše nepříjemná. A ráda bych zdůraznila, že mám za sebou rozsáhlé studium psychologie, takže hranici pro použití tohoto slova mám nastavenou *hodně* vysoko.“

„Nebuďte tak přecitlivělá. Odpovězte na otázku: Zabila byste medvěda, kdybyste ho nepotřebovala sníst? Tedy, ne že byste měla vidličku, ale dejme tomu, že byste měla nůž?“

Nadia zasténala: „Už zase.“

„Co?“

Nadia se podívala na hodinky. Zara si toho všimla. Spočítala dvakrát všechna okna. Nadia si toho všimla. Chvilí se dívaly každá jinam a pak Nadia řekla: „Zeptám se vás takhle: Snažíte se zesměšnit ekologické hnutí, protože stojí v protikladu k finanční branži, ve které pracujete?“

Zara odsekla rychleji, než sama čekala, občas člověk neví, co je pro něj citlivé téma, dokud nedostane šanci to zjistit. „Heleďte se, ekologické hnutí se zesměšňuje i bez cizí pomoci! A já nehájím finanční trh, hájím ekonomiku.“

„Jaký je v tom rozdíl?“

„Jedno je příznak. To druhé je problém.“

Nadia přikývla, jako by to chápala.

„Nevybudovali náhodou ekonomiku lidé? Není to konstrukt?“

Zařina odpověď překvapivě postrádala povýšenost, naopak málem nesla stopy soucitu.

„V tom je ten problém. Vybudovali jsme ji příliš silnou. Zapomněli jsme, jak jsme chamtiví. Vlastníte byt?“

„Ano.“

„Máte na něj hypotéku?“

„To má snad každý, ne?“

„Ne. Kdysi dávno, když si člověk vzal hypotéku, očekávalo se, že ji splatí. Ale když si každá druhá rodina s malými dětmi a středními příjmy půjčí vyšší částku, než naspoří za celý život, tak už banka neposkytuje *půjčku*. Poskytuje *dotaci*. A bydlení přestává být bydlením. Stává se investicí.“

„Teď přesně nerozumím, co z toho plyne.“

„Plyne z toho, že chudí chudnou, bohatí bohatnou a vzniká třídní hranice mezi těmi, kdo půjčku dostanou, a těmi, kdo ji nedostanou. Protože i když lidé vydělávají sebevíc, stejně se na konci měsíce za bezesných nocí strachují kvůli penězům. Všichni pokukují po tom, co si pořídil soused, a diví se ‚Kde na to bere?‘, protože všichni si žijí nad poměry. Takže ani skutečně bohatí lidé si nepřipadají skutečně bohatí, protože si nakonec nemůžou koupit nic jiného než dražší verzi něčeho, co už mají. Na úvěr.“

Nadia se zatvářila jako kočka, když poprvé spatří člověka na bruslích.

„Jednou... počkejte... jednou jsem slyšela nějakého pána, co pracoval v kasinu, jak říká, že nikoho nezruinuje prohra, že lidi ruínují pokusy vyhrát peníze zpátky. Takhle nějak to myslíte? Proto krachuje burza a trh s nemovitostmi?“

Zara pokrčila rameny.

„Jistě. Je-li to tak pro vás stravitelnější.“

Vtom psycholožka zničehonic, aniž sama chápala proč, položila otázku, která klientce vyrazila dech: „Takže se trápíte výčitkami svědomí kvůli klientům, kterým jste půjčku *neschválila*, anebo kvůli těm, kterým jste ji *schválila příliš vysoko*?“

Zara se tvářila lhostejně, ale prsty zaťala do područek židle tak silně, že když se pustila, měla odkrvené dlaně. Zamaskovala to tak, že si je natřela, a očnímu kontaktu se vyhnula tak, že spočítala okna. Pak si honem odfrkla.

„Co mi povíte na tohle? Kdyby ochránci zvířat skutečně zvířata chránili, nechtěli by po mně, abych jedla šťastná prasata.“

Nadia obrátila oči v sloup. „Nechápu, jak to souvisí s mou otázkou.“

Zara pokrčila rameny.

„Všechny ty řeči o bio zemědělství a reklamy na volně pobíhající slepice a šťastná prasata... není ode mě mnohem neetičtější jíst šťastná prasata? Nebylo by lepší sníst prase, které prožilo strašný život, než prase, které si užívá podle hesla *carpe diem* a má rodinu a přátele? Zemědělci tvrdí, že šťastná prasata mají chutnější maso, takže předpokládám, že počkají, až se prase zamiluje nebo až se mu narodí mláďata, zkrátka až bude úplně NEJŠTĚSTNĚJŠÍ v životě, a pak ho střelí do hlavy a vakuově zabalí. Tohle že je etické?“

Psycholožka vzdychla.

„Vykládám si to tak, že nechcete mluvit o svých klientech a jejich půjčkách.“

„Napadlo vás, že vegani pořád mluví o tom, jak zachraňují planetu, jako by je planeta potřebovala? Planeta přežije miliardy let i bez lidí. Zabíjíme jenom sami sebe.“

Ani tohle nebyla zrovna správná odpověď, jako obvykle. Nadia se podívala na hodinky a okamžitě toho zalitovala,

protože Zara si toho všimla a vstala, jako vždycky. Zara se nikdy nenechávala prosit, aby odešla, takže hlídala lidem hodinky, a když se na ně podívali podruhé, zvedla se. Nadia se zastyděla a vykoktala: „Ještě máme čas... jestli chcete... po vás žádného klienta nemám.“

„Milá zlatá, já mám práci,“ odpověděla Zara.

Nadia sebrala odvahu a zeptala se na rovinu: „Můžete mi o sobě prozradit aspoň jednu jedinou věc?“

„Pardon?“

Nadia vstala a naklonila hlavu na stranu, aby zachytila Zařin pohled.

„Za celou dobu, co spolu mluvíme, jste mi o sobě nepověděla nic opravdu osobního. Vůbec nic. Jaká je vaše oblíbená barva? Máte ráda umění? Byla jste někdy zamilovaná?“

Zara povytáhla obočí až k okraji vlasů.

„Myslíte, že by se mi lépe spalo, kdybych byla zamilovaná?“

Nadia vybuchla smíchy.

„Ne. Jenom mě to zajímá. Vím o vás hrozně málo.“

Ze všech zvláštních okamžiků, které mezi nimi nastaly, byl tenhle nejzvláštnější.

Zara několik minut stála za židlí a vyčkávala. Pak se zhluboka nadechla a svěřila se Nadie s něčím, co ještě neprozradila vůbec nikomu: „Mám ráda hudbu. Jakmile přijdu domů, pustím si... hudbu, velmi nahlas. Pomáhá mi to pročistit hlavu.“

„Jenom doma?“

„V práci si ji tak nahlas pouštět nemůžu. Když není opravdu hodně hodně hlasitě, tak to nefunguje.“

Při těch slovech si Zara zatukala na čelo. Jako by chtěla vysvětlit, co přesně nefunguje.

„Jakou hudbu?“ zeptala se Nadia opatrně.

„Death metal.“

„Proboha.“

„To je vaše odborné vyjádření?“

Nadia se zahihňala, stydlivě a velmi neodborně, hihňání se na katedře psychologie opravdu nevyučuje.

„Ne, jenom jsem to *vůbec* nečekala. Proč zrovna death metal?“

„Je to takový řev, že se mi v hlavě rozhostí ticho.“

Zaře zbělaly klouby prstů, jak svírala kabelku. Nadia si toho všimla, a tak vytáhla ze zásuvky poznámkový blok, něco do něj napsala a papír jí podala.

„To je předpis na prášky na spaní?“ zeptala se Zara.

Nadia zavrtěla hlavou.

„To je kvalitní značka sluchátek. Tady v ulici je obchod s elektronikou. Kupte si je, a až vás bude něco štvát, můžete poslouchat hudbu, ať jste kde jste. Třeba vám to pomůže víc chodit ven? Potkávat lidi? Možná se dokonce... zamilovat?“

Té poslední věty psycholožka pochopitelně ihned zalitovala. Zara neodpověděla. Zastrčila lístek do kabelky, ulpěla pohledem na dopise na jejím dně a rychle ji zavřela. Při odchodu za ní Nadia, celá vylekaná, že postupovala příliš tvrdě, úzkostlivě zavolala:

„Nemusíte se zamilovat, Zaro, tak jsem to nemyslela! Jenom mě napadlo, že by vám prospělo zkusit něco nového. Měla byste si dopřát... šanci... mít někoho plné zuby!“

Zara stála ve výtahu. Když se dveře zavřely, pomyslela na lidi a jejich půjčky. Na ty, které schvalujeme, a na ty, které zamítáme. Pak zmáčkla nouzové tlačítko.

Kapitola 53

Dole na ulici se zatím Jack snažil vymyslet jiný způsob, jak kontaktovat lupiče, než poslat dovnitř Jima s pizzami. Přemýšlel a přemýšlel a přemýšlel, protože mladí muži jsou si sice skoro pořád vším naprosto jistí, ale dokonce i pro Jacka by bylo příjemnější vědět na sto procent, že ta bomba není bomba, než posílat na schodiště tátu, aby tuhle teorii prověřil.

„Počkej, táto, já mám...“ začal, zvedl telefon a řekl vyjednavací: „Než se tam vydáme s těmi pizzami, chci si utvořit lepší přehled o situaci. Půjdu do domu, který stojí naproti přes ulici. Možná odtamtud uvidím na schodiště.“

Vyjednavač opáčil skepticky:

„K čemu to bude?“

„Třeba k ničemu,“ připustil Jack, „ale *možná* že oknem uvidím, jestli to je opravdu bomba, nebo ne, a než pošlu kolegu dovnitř, chci aspoň vědět, že jsem zkusil všechno.“

Vyjednavač zakryl mluvítka rukou a chvíli mluvil s někým jiným, asi s nějakým otravným šéfem. Pak se ozval znovu: „Jo. Jo. Dobře.“

Nedodal, jak Jacka obdivuje, že ve vysoce kritické situaci nazval tátu „kolegou“, nicméně ho obdivoval.

A tak Jack vešel do protějššího domu. Vyjednávač pořád visel na lince a po jednom a půl patru se zeptal:

„Co děláte?“

„Jdu po schodech,“ odpověděl Jack.

„Tam není výtah?“

„Nemám rád výtahy.“

Ozval se zvuk, jako by si vyjednávač poklepal telefonem na čelo.

„Vy jste ochotný jít do domu, kde je bomba a ozbrojený lupič, ale bojíte se výtahů?“

Jack odsekl: „Já se NEBOJÍM výtahů! Bojím se hadů a rakoviny, výtahy jenom NEMÁM RÁD!“

Vyjednávač se uchechtl.

„Nemůžete přivolat posily?“

„Všechny dostupné síly už máme na místě. Ohrazují perimetr a evakuují okolní budovy. Posily už jsem zavolal, ale obě čekají na manželku.“

„Cože?“

„Oba pili. Musí je sem přivést manželky.“

„Pili? Dneska? Den *před* silvestrem?“ podivil se vyjednávač.

„Nevím jak ve Stockholmu, ale tady bereme silvestr vážně,“ odpověděl Jack.

Vyjednávač se zasmál.

„Stockholmáci neberou vážně nic důležitého, však víte.“

Jack se zaculil. Pár schodů váhal, ale nakonec položil otázku, ke které se odhodlával celou dobu.

„Už jste nějaké osvobození rukojmích zažil?“

Vyjednávač taky zaváhal.

„Jo. Jo. Zažil.“

„Jak to dopadlo?“

„Klábosil jsem s pachatelem čtyři hodiny, pak rukojmí pustil a vyšel ven.“

Jack odhodlaně přikývl a zastavil se v předposledním patře. Stoupl si k oknu a podíval se malým dalekohledem. Viděl dráty na podlaze schodiště, visely z kartonové krabice, na které bylo něco napsáno černou fixou. Co přesně, na to by přísahat nemohl, ale vypadalo to zatraceně podobně jako V-Á-N-O-C-E.

„Není to bomba,“ řekl do telefonu.

„A co to teda je?“

„Vypadá to jako balkonová světýlka.“

„Tak to bychom měli.“

Jack zamířil ještě výš, do posledního patra, pokud lupič nezatáhl závěsy, možná uvidí až do bytu.

„Jak jste ho dostal ven?“ zeptal se do telefonu.

„Koho?“

„Toho pachatele. Minule.“

„Aha. Normálně, kombinací všeho, co mě kdy učili. Nepoužívat zápory, neříkat *to nejde* nebo *nemůžete* nebo *nechcete*. Snažit se najít něco, co s ním mám společného. Zjistit jeho motivaci.“

„To jste ho vážně dostal ven takhle?“

„Ne, ne, vlastně ne. Řekl jsem mu vtip.“

„To jako fakt?“

„Jo. Jo. Fakt. Mluvili jsme čtyři hodiny a on najednou zmlkl. To se učí hned na první hodině...“

„Udržovat jeho pozornost? Nedopustit, aby v telefonu nastalo ticho?“

„Jo, přesně tak. Nevěděl jsem, co dělat, tak jsem to riskl a zeptal se ho, jestli chce slyšet veselou historku. Mlčel aspoň minutu a pak řekl: ‚No? Tak povíš mi ji, nebo ne?‘ Tak jsem vyrukoval se dvěma Iry ve člunu, znáte to?“

„Ne,“ odpověděl Jack.

Vyjednavač se zhluboka nadechl.

„No, takže dva irští bratři rybaří na moři. Najednou přijde vichřice a odnese jim obě vesla. Vlny se vzdouvají, moře bratry unáší tmou a oni jsou přesvědčení, že nadešla jejich poslední hodinka. Ale vtom si jeden všimne, že se ve vodě něco leskne, a vyloví lahev. Odšpuntují ji a PUF! zjeví se kouzelný džin. Nabídne jim, že jim splní jedno přání. Tak se oba rozhlízejí po rozbouřeném moři, nemají vesla, jsou několik mil od břehu a první bratr už chce vyslovit přání, zatímco druhý vesele zvolá: ‚Už to mám! Přeju si, aby se všechna voda v moři proměnila v pivo!‘ Džin se na něj podívá jako na debila, ale řekne: ‚Jistě, mně je to jedno, staniž se.‘ A PUF! celé moře se promění v pivo. Džin zmizí. První bratr koukne na druhého a vykřikne: ‚Ty blbče! Měli jsme jediný přání a tys chtěl, aby se moře proměnilo v pivo? Chápeš, co jsi způsobil?‘ Druhý bratr zahanbeně zavrtí hlavou. První smutně rozhodí rukama a řekne...”

Vyjednač udělá dramatickou pauzu, jenže k pointě se nedostane, protože Jack ho přeruší:

„Teď musíme čurat do člunu!“

Vyjednač si odfrkne tak dotčeně, až v reproduktoru zapraská.

„Tak vy to znáte, jo?“

„Moje máma měla ráda vtipy. Vážně se vám po tomhle ten pachatel vzdal?“

Ve sluchátku nastane ticho, až příliš dlouhé.

„Asi se bál, že mu povím ještě jeden.“

Znělo to, jako by se vyjednač chtěl zasmát, ale moc mu to nešlo. Jack si toho všiml. Už vystoupal do nejvyššího patra, a tak se oknem podíval na protější balkon. Překvapeně sebou trhl.

„Sakra... to je divný.“

„Co?“

„Vidím na balkon toho bytu, kde jsou rukojmí. Stojí tam ženská.“

„Ženská?“

„Jo. Má sluchátka.“

„Sluchátka?“

„Jo.“

„Jaká sluchátka?“

„Kolik je druhů sluchátek? Není to jedno?“

Vyjednavač si povzdechl.

„Pravda. Hloupá otázka. A jak je stará?“

„Něco přes padesát. Možná starší.“

„Starší než padesát, nebo starší než něco přes padesát?“

„Sakra do pr... já nevím! Stojí tam ženská. Úplně normální ženská.“

„Jo, jo, jo, klid. Vypadá vyděšeně?“

„Vypadá... znuděně. Rozhodně se nezdá, že by byla v nebezpečí.“

„To je nějaké divné přepadení.“

„To teda. A to na těch schodech rozhodně není bomba. Pokusil se vyloupit bezhotovostní banku. Od začátku tvrdím, že nemáme tu čest s profíkem.“

Vyjednavač nad tím chvíli uvažoval.

„Jo. Asi máte pravdu.“

Patrně chtěl promluvit sebejistě, ale Jack zaslechl pochybnost. Oba muži dlouho svorně mlčeli, než ho Jack vyzval: „Tak s pravdou ven. Co se stalo, když jste osvobozoval ty rukojmí minule?“

Vyjednavač si povzdechl.

„Chlápek je propustil. Jenže než jsme se dostali dovnitř, zastřelil se.“

Ta slova se zaryla Jackovi pod kůži a po zbytek dne mu tam zůstala.

Už se chystal sejít po schodech, když vtom si vyjednaváč odkašlal.

„Poslyšte, Jacku, můžu se na něco zeptat já vás? Proč jste odmítl to místo ve Stockholmu?“

Jack zvažoval, jestli má lhát, avšak scházely mu síly.

„Odkud to víte?“

„Než jsem vyrazil, mluvil jsem s jednou šéfkou. Ptal jsem se, co máme na místě za lokály. Říkala, že mám chtít mluvit s Jackem, protože to je machr. Prý vám několikrát nabízela místo, ale vy jste odmítl.“

„Já už místo mám.“

„Jenže ne takové, jaké vám nabídla.“

Jack si defenzivně odfrkl.

„Vážně si vy Stockholmáci myslíte, že se kolem toho vašeho úžasného města točí celej svět?“

Vyjednaváč se zasmál.

„Víte, já jsem vyrostl ve vesnici, kde se do obchodu pro mlíko muselo jezdit čtyřicet minut autem. Vaše město jsme tam brali jako velkoměsto. Pro nás jste byl Stockholmák vy.“

Jack se taky zasmál.

„Každý je asi pro někoho Stockholmák.“

„Tak co vám vadí? Bojíte se, že byste tu práci nezvládl?“

Jack si otřel dlaně o kalhoty.

„Vy jste můj psycholog nebo co?“

„Mám dojem, že byste ho možná potřeboval.“

„Můžeme se soustředit na *tuhle* práci?“

Vyjednaváč chvíli váhal a pak se zeptal: „Víš váš táta, že vám to místo nabídli?“

Jack se chystal něco odpovědět, ale co, to se vyjednávač nikdy nedozvěděl, protože v tu chvíli vyhlédl Jack na schodišti z okna a zjistil, že táta už nestojí dole na ulici, jak měl nařízeno.

„Co to má DO PRDELE bejt!“ zahřměl Jack. Ukončil hovor a rozběhl se.

Kapitola 54

Zara vyšla na balkon jen chvíličku předtím, než ji Jack spatřil. Bylo to hned poté, co v předsíni řekla lupičce „nevyvedte žádnou hloupost“, a tudíž víc než kdy jindy potřebovala na vzduch. Kdo by sledoval Zaru jen zezadu, když kráčela k balkonovým dveřím, ten by si pomyslel, že je rozezlená. Musel by vidět její obličej, aby pochopil, že je rozhozená. Právě překvapila sama sebe, ztratila nad sebou kontrolu, zakusila emoce. V jiných lidech by to možná zanechalo jen mírnou pachut', jako kdyby zjistili, že se jim začíná líbit stejná hudba jako jejich rodičům, nebo jako kdyby kousli do čokolády a zjistili, že je to játrová paštika, ale Zaře to přivodilo paniku. Propadá snad empatii?

Důkladně si natřela prsty dezinfekcí, několikrát spočítala okna v protější budově, snažila se zhluboka dýchat. Strávila v tom bytě příliš mnoho času, ti lidé ji připravili o odstup, na to nebyla zvyklá. Přitiskla se ke zdi, aby ji přes zábradlí nespátril nikdo z ulice. Narazila si na uši sluchátka a zvýšila hlasitost, dokud kravál hudby nepřehlušil kravál v její hlavě. Dokud basy neduněly silněji než srdce.

V tom křehkém okamžiku ho možná našla. Průměří se sebou samou.

Dívala se, jak se nad městem uvelebují zima. Na tomhle ročním období měla ráda ticho, zato se jí nikdy nezamlouvala jeho samolibost. Vždyť první sních přichází až poté, co podzim odedře všechnu práci, uklidí listí a pečlivě vymete z lidské paměti vzpomínky na léto. Zima pak jen přidusá s pár stupni mrazu a sklídí všechnu chválu jako muž, který dvacet minut griluje, akorát v životě neprostřel k večeři.

Neslyšela, že se dveře balkonu otevřely, ale ucítila, jak jí vlasy pročísló chlupaté ucho, načež se vedle ní postavil Lennart. Nesměle jí zaťukal na sluchátko.

„Co je?“ odsekla.

„Kouříte?“ zeptal se Lennart, který si sice ještě nesundal králíčí hlavu, ale v čenichu měl dýchací otvor a byl si víceméně jistý, že cigareta se do něj vejde.

„Rozhodně ne!“ řekla Zara a vrátila si sluchátko na ucho.

Lennarta to překvapilo, ačkoli to přes neměnnou lhostejnost králíčí hlavy nebylo poznat. Zara vypadala, jako že kouří, když ne proto, že jí to chutná, tak alespoň proto, aby ostatním kazila vzduch. Králík znovu zaklepal na sluchátko a ona ho s krajní nechutí nadzvedla.

„Co teda děláte na balkoně?“ zeptal se.

Zara si ho přeměřila dlouhým pohledem, který začínal u ponožek a pokračoval přes holé nohy a spodky s vytahanou gumou až k nahé hrudi, kde už chlupy začínaly šedivět.

„Skutečně se domníváte, že jste v situaci, v níž byste mohl zpochybňovat životní rozhodnutí druhých?“ opáčila, ale k její zlosti to nevyznělo tak zlostně, jak chtěla.

Lennart se podrbal na velkých neživých králíčích očích a odpověděl: „Já vlastně taky nekouřím. Jenom při slavnostních příležitostech. Nebo když jsem rukojmí!“

On se zasmál, ona ne. On zmlkl. Ona si přitiskla sluchátko zpět na ucho, jenže on jí na něj samozřejmě hned zaťukal.

„Můžu tady s váma chvíli stát? Trochu se bojím, že kdybych zůstal vevnitř, tak mě Roger zmlátí.“

Zara neodpověděla, opět si sluchátko nasadila a králík na něj okamžitě znovu zaťukal.

„Vy jste tady na safari, vidíte?“

Zaskočeně se na něj zamračila.

„Jak to myslíte?“

„Jenom takovej postřeh. Na prohlídkách bytů je skoro vždycky někdo jako vy. Někdo, kdo ten byt nechce, ale je zvědavěj. Vyrazil na safari. Vyzkoušet si jinej životní styl. Takový lidi se člověk v mé profesi naučí rozeznat.“

Ze Zařina pohledu odkapával jed, ale ústa zůstala zavřená. Je nepříjemné, když vás prohlédnou, to si pak přitáhnete šaty o něco těsněji k tělu, zvlášť pokud jste to vy, kdo je zvyklý každého vždycky prohlédnout. Instinkt jí radil odpovédět něco zlomyslného, zjednat si kolem sebe prostor, ale ke svému úžasu pronesla: „Není vám zima?“

Lennart zavrtěl hlavou tak, že Zara musela uskočit před uchem. Pak si poklepal na huňatý obličej a zachechtal se: „Kdepak. Prý že sedmdesát procent tělesného tepla uniká hlavou a tu mám zaseklou, takže ztrácím jenom třicet procent!“

Blbec, pomyslela si Zara, ale neřekla nic. Králík se ošil a dodal: „Ach jo, to byl fór. Prostě asi nejsem zimomřivej, no.“

Tím se muži, kteří nosí takhle přiléhavé spodky, obvykle v mrazu nechlubí, pomyslela si Zara. Nasadila si opět sluchátka a doufala, že to bude stačit k tomu, aby se ho zbavila, ale když na ni zase zaklepal, pochopitelně předem uhodla, že teď přijde věta začínající slovem *já*.

„Já jsem vlastně herec. To kažení prohlídek je jenom takovej melouch.“

„Zajímavé,“ pronesla Zara tónem, který by si pouze děti a prodejci telefonních tarifů vyložili jako pobídku k dalšímu hovoru.

„Pracovníci v kultuře zažívají těžký časy,“ přikývl králík.

Zara si odevzdaně stáhla sluchátka na krk. Odfrkla si.

„A tím si omlouváte, že zneužíváte toho, že i prodejci bytů zažívají těžké časy? Jak to, že vy ‚pracovníci v kultuře‘ nikdy nemáte rádi kapitalismus, až na případy, kdy z něj sami těžíte?“

Vypadlo to z ní jen tak, sama nevěděla proč. Mezi jeho ušima stále viděla most. Králičí slechy zádumčivě vlály v prosincovém větru.

„Promiňte, ale nepřipadáte mi jako někdo, komu by bylo líto prodejců bytů.“

Zara si odfrkla nakvašeněji.

„Prodejci i kupci jsou mi ukradení. Zato mi není ukradené, že si zjevně neuvědomujete, že váš ‚melouch‘ manipuluje s ekonomikou.“

Králičí hlava se nehybně tlemila, zatímco Lennart uvnitř soustředěně přemýšlel. Pak řekl největší blbost, jaká vůbec může vyjít někomu z úst, ať už králičích, či lidských: „Co mám já společného s ekonomikou?“

Zara si natřela ruce. Spočítala okna.

„Správně by se měl trh regulovat sám, ale lidi jako vy ničí rovnováhu mezi nabídkou a poptávkou,“ vysvětlila spíš odevzdaně než naštvaně.

Králík samozřejmě vyrukoval s tou nejpředvídatelnější námitkou: „To není pravda. Kdybych to nedělal já, dělal by to někdo jinej. Zákony neporušuju. Byt je největší život-

ní investice a každé chce co nejlepší cenu, já jenom poskytuji službu, která...”

„Správně by bydlení nemělo být investice,“ odpověděla Zara chmurně.

„A co by to mělo být?“

„Bydlení.“

„Vy jste komunistka nebo co?“ zachechtal se králík.

Zara dostala chuť dát mu jednu do čenichu, pořádnou, jenže místo toho ukázala mezi jeho uši a řekla: „Když před deseti lety vypukla finanční krize, z tamtoho mostu skočil jeden muž, protože na druhém konci světa se zhroutil trh s bydlením. Nevinní dostali padáka a viníci bonusy. A víte proč?“

„Teď ale trochu přehá...”

„Protože lidi jako vy přestali dbát na rovnováhu systému.“

Lennart přezíravě zafuněl do králíčí hlavy, protože mu dosud plně nedošlo, s kým se pustil do diskuse.

„Hele, uklidněte se, za finanční krizi mohli bankéři, já nevytvírám...”

„Pravidla? To jste chtěl říct? Že nevytváříte pravidla, jenom hrajete hru?“ přerušila ho Zara unaveně, protože by raději vypila nitroglycerin a šla si zaskákat na trampolínu, než aby zase jednou musela poslouchat, jak jí nějaký muž přednáší o ekonomické odpovědnosti.

„Jo! Vlastně ne! Ale...”

Zara strávila tak velkou část života v zasedáčkách společně s příslušníky cílové skupiny prodeje manžetových knoflíčků, že jí byl zbytek králíkova monologu předem jasný, takže se rozhodla ušetřit sobě čas a jemu hlasivky: „Nechte mě hádat, kam tím míříte: Nezáleží vám na prodeji tohoto bytu, nezáleží vám ani na Rogerovi a Anně-Leně, záleží vám jenom na vás samotném. Nicméně se budete hájit

tím, že na trhu s bydlením se nedá podvádět, protože *trh* ve skutečnosti neexistuje, je to jenom *konstrukt*. Jenom čísla na obrazovkách počítačů. Takže vy nenesete žádnou odpovědnost, že je to tak?“

„Ne...“ ozval se Lennart, ale nestihl se ani nadechnout, než Zara spustila nanovo:

„A pak určitě vyrukujete s pseudopsychologickými žvásty o tom, že peníze nemají žádnou hodnotu, protože jsou *taky* jenom konstrukt. Načež samozřejmě přijde *lekce dějepisu*, v níž ve své ohromné moudrosti poučíte mou nevzdělanou maličkost o ekonomické teorii a o vzniku burzy. Možná mi dokonce povíte, že Hanoj v roce 1902 bojovala s invazí krysu tak, že nabídla občanům odměnu za každou zabitou krysu, jejíž ocas přijdou odevzdat na policii. A k čemu to vedlo? Lidé začali chovat krysy doma! Víte, kolik chlapů už mi tuhle historku vyprávělo jako důkaz toho, že obyčejní lidé jsou sobečtí a nespolehliví? Víte, kolik každá žena na světě denně potká mužů, kteří se domnívají, že jakákoli myšlenka, co se zrodí v jejich chlapeckých mozech, je klenot, jímž ji musejí obdarovat?“

Lennart, abychom k němu byli spravedliví, už mezitím ucouvl o tři kroky k zábradlí. Ale Zara se tak rozohnila, že stihl říct jen: „Já...“, než prskla: „Vy? Vy co? VY chamtivý nejste, to jenom všichni OSTATNÍ? Tohle jste chtěl říct?“

Králík zavrtěl ušima.

„Ne. Ne. Omlouvám se. Nevěděl jsem, že z toho mostu někdo skočil. Vy jste ho zna...“

Zaře se do tváří nahrnula tepající krev, krk jí pod sluchátky rudě svítil. Nemluvila už s Lennartem, s kým přesně mluvila, to jí asi samotné nebylo příliš jasné, ale cítila se, jako by deset let čekala na příležitost někoho seřvat. Úplně kohokoli. Hlavně sama sebe. A tak hulákala: „Problém jsou

lidi jako VY a JÁ, copak to nechápete? Pořád se hájíme tím, že poskytujeme službu. Že jsme jenom součást trhu. Že si lidé za všechno můžou sami. Jsou chamtiví, neměli nám svoje peníze dávat. A my se potom divíme, proč burzy krachují a město je plné kryš...“

V očích jí zuřil hněv, z nosu jí přerývaně stoupaly oblázky páry. Králík neodpovídal, jen na ni upíral strnulé oči a ona se snažila ovládnout svůj pulz. Pak se zevnitř hlavy ozvalo zachroptění, nejdřív si Zara pomyslela, že ho klepla pepka, jenže pak pochopila, že tenhle zvuk Lennart vydává, když se směje, až se za břicho popadá. Zamával rukama.

„Abych byl upřímněj, už hezkou chvíli netuším, co to melete. Ale vzdávám se, vyhráváte, vyhráváte!“

Zaře se zúžily oči právě tak strachy jako vzteky. S králíkem se jí mluvilo snáze než s jinými lidmi, protože se mu nemusela dívat do očí. Nebyla připravená na to, co s ní ten pocit udělá. Zaťala prsty do stehén a narovнала je, zaťala a narovнала, ještě jednou a ještě. Pak pronesla tišeji: „Vyhrávám, opravdu? Vyhrávají Anna-Lena a Roger? On chce být bohatý, ona mu chce dělat radost, a přitom jenom odkládají nevyhnutelný rozvod. Ale to vás jedině potěší, protože si budou muset koupit *dva* byty.“

Vtom se něco stalo. Lennart poprvé zvýšil hlas:

„TAK ALE TO UŽ BY STAČILO! Protože... v tohle... v tohle já NEVĚŘÍM!“

„A v co věříte?“ zařvala Zara a pod vlivem všeho, co vedlo až k tomuto okamžiku, se jí nakonec zlomil hlas. Pevně zavřela oči, sevřela do dlaní sluchátka. Deset let čekala, až se na tohle někdo zeptá jí. Takže ji málem skolilo, když odpověděl:

„V lásku.“

Lennart to slovo vypustil do vzduchu tak bezstarostně, jako by si vůbec neuvědomoval jeho velikost. Na to Zara nebyla připravená a k naštvání by stačilo i méně. Lennartův hlas se teď z králičí hlavy ozýval tlumeněji a ublíženě: „Mluvíte, jako bych byl rád, když se lidi rozvádějí. Naopak. Každý člověk, co zažil tisíc prohlídek bytů, ví, že na světě je víc lásky než jejího opaku.“

Na to neměla odpověď ani Zara. Navíc to vypadalo, že mu pořád není zima, té hlavě skopové v hlavě králičí, což ji hnětlo ještě víc. Přestaň mluvit o lásce, krucinál, a klepej kosu jako každá jiná hlava skopová, pomyslela si a přichystala se k zničující replice. Místo ní však uslyšela sama sebe: „Z čeho tak usuzujete?“

Králíkovi se zahoupaly uši.

„Ze všech bytů, co na prodej nejsou.“

Zara si sáhla prsty na krk. Nebyla to úplně pitomá odpověď a ji samozřejmě štválo, že Lennartovi chybí i obyčejná lidská slušnost být prostě hlavou skopovou. Romantická hlava skopová je totiž skoro nesnesitelná, a právě to „skoro“ může dohnat ženu se sluchátky k šílenství.

A tak zůstala zticha a dívala se na most. Pak si odevzdala povzdechla a vylovila z kabelky dvě cigarety. Jednu strčila králíkovi do čenichu a druhou sobě do koutku úst. Králík měl alespoň dost rozumu na to, že do ní nezačal rýt: Neříkala jste *náhodou* před chvilkou, že *nekouříte*? To Zara ocenila. Když mu podala zapalovač, omylem si zapálil čumák a musel sám sebe plácet dlaněmi, aby ho uhasil. To taky ocenila.

Kouřili beze spěchu. Pak pronesl Lennart ztěžka, ovšem bez výčitek, nad střechy domů: „Myslete si o mně, co chcete, ale Anna-Lena je jedna z mála klientek, kterým... fandím.“

Nechce udělat z manžela boháče, jenom mu chce dát pocit, že je potřebnej. Všichni automaticky předpokládají, že je ušlápnutá puťka, která vždycky dělala ústupky a obětovala se pro jeho kariéru, jenže víte, kde dřív pracovala?“

„Ne,“ přiznala Zara.

„Byla šéfka analytickýho oddělení v jednom velkým americkým průmyslovým koncernu. Nejdřív jsem tomu taky nevěřil, vždyť ta ženská je popletená jak pletýnka, ale garantuju vám, že chytřejší a vzdělanější osobu v tomhle bytě nenajdete. Když měli malý děti, Rogerovi se v práci dařilo, akorát jí se dařilo víc, a tak Roger odmítl manažerský místo, aby mohl být s dětma doma a ona mohla jezdit na služební cesty. Mělo to být jen na pár let, jenže pak její kariéra nabrala ještě vyšší obrátky, kdežto jeho se zadrhla, a čím víc mu utíkala platově, tím těžší bylo si to prohodit. Když děti vyrostly a Anna-Lena dosáhla všech svých snů, přišla samozřejmě za Rogerem a řekla: ‚Teď je řada na tobě.‘ Jenže jemu už žádný manažerský místo nenabídli. Byl moc starej. Ti dva se už o tom nemůžou bavit, protože mluvení spolu nikdy netrénovali. A ona mu to teď oplácí tím, že se pořád stěhuje a renovuje a má s ním... společnej projekt. Roger už nemá děti, o který by se staral, takže si připadá bezcennej. A Anna-Lena chce jenom domov. Říkejte si o mně, co chcete, ale neopovažujte se naznačovat, že těm dvěma nefandím.“

Zara si zapálila další cigaretu, hlavně proto, aby zaměstnala oči pohledem na její řetavý konec.

„S tímhle vším se vám Anna-Lena svěřila?“

„To byste se divila, s čím se lidi svěřujou.“

„Ne, to bych se nedivila,“ zašeptala Zara.

Chtěla se mu svěřit, že potřebuje odstup. Že si nedokáže přestat natírat ruce dezinfekcí. Že ve všech místnostech

všechno počítá, protože ji to uklidňuje. Že má ráda kalkulačky a modelace, protože věří v řád. Ale taky se mu chtěla svěřit, že ekonomický systém, kterému zasvětila svůj život, je největší problém světa, protože jsme ho vybudovali příliš silný. Zapomněli jsme, jak jsme chamtiví, a především jsme zapomněli, jak jsme slabí. Teď nás to drtí.

Tohle všechno chtěla říct, jenže za svůj život si zvykla, že jí stejně nikdo nerozumí, nebo nechce rozumět. A tak mlčela. Upřímně litovala, že vůbec kdy promluvila.

Vykouřili další cigaretu. Zaře vadila jeho společnost méně, než očekávala, a dnešní den jí přinesl víc nových zážitků, než byla schopná vstřebat, a tak když se k ní králičí uši opět přiblížily, prsty jí okamžitě přejely po okrajích sluchátek. Viděla na něm, že hledá, na co by se jí ještě zeptal, aby hovor neuvázl, což bylo to nejhorší, co mohl muž Zaře udělat. Protože muže nakonec vždycky napadnou jenom dvě otázky: „Kde pracujete?“ a „Jste vdaná?“

Jenže tenhle zpropadený Lennart se místo toho zeptal: „Co to posloucháte?“

Sakra už, pomyslela si Zara. Mohl by ses laskavě aspoň trochu trást zimou a nezajímat se o mě? Otevřela ústa, chtěla toho říct nekonečně mnoho, ale nakonec z ní vypadlo jen: „Ta lupička se brzy vzdá. Každou chvíli sem vtrhne policie. Měl byste si obléknout kalhoty.“

Králík zklamaně přikývl. Zanechal ji s nasazenými sluchátky a s hudbou na plné pecky, aby dál pořád dokola počítala okna. Není to milostný příběh, o jakém se skládají básně, to asi ne. Přesto jeden druhým pořádně zamávali.

Kapitola 55

Estelle opatrně zaklepala na dveře šatny. Julie otevřela.

„Jenom jsem chtěla oznámit, že pizzy jsou na cestě, ale napadlo mě, jestli už teď nemáte hrozný hlad, chudinko, když jíte za dva? Nedala byste si zatím něco menšího? V mrazáku je jídlo. Tedy, lidé skoro vždycky mívají v mrazáku jídlo,“ nabídla Estelle.

„Ne, díky, jste hodná, to je dobrý,“ usmála se Julie. Měla ovšem radost, že se o ni Estelle zajímá, tohle by mělo dělat víc lidí, ptát se jí, jestli nemá hlad, a ne pořád, jak jí je.

„Inu, inu, tak to nebudu rušit,“ řekla Estelle a už zavírala dveře šatny.

„Nechcete dál?“ zeptala se Julie tak, jak se popravdě lidé ptají jen tehdy, když alespoň trošičku doufají, že odpověď bude znít ne.

„Ráda!“ zašvitořila Estelle, vstoupila do šatny a zavřela za sebou dveře. Protlačila se kolem schůdků a obsadila poslední volné místo k sezení: bednu úplně vzadu. Tam se pjala ruce na klíně, vlídně se usmála a prohlásila: „Inu, inu, nedopadlo to nakonec docela pěkně? Pizzu jsem nejedla léta. Beze všeho souhlasím s tím, že ta patálie s přepadením a rukojmími nebyla pro nikoho z nás příjemná, ale

osobně čerpám povzbuzení z toho, že nás přepadla žena. Vy ne? Není to hezké, když se děvče umí za sebe bít?“

Julie položila palec na bod přesně mezi očima, silně ho zmáčkla a s vypětím sebeovládání odpověděla: „Hm. Míří na nás pistolí, ale... jasně. Girl power!“

„Podle mě ta pistole není opravdová!“ vpadla do hovoru Anna-Lena.

Julie zavřela oči, aby nebylo vidět, jak je obrací v sloup. Estelle se zvědavě usmála a zeptala se: „Inu, inu, já jsem vás jistě vyrušila, jsem to ale potřeštěná stará bába. O čem jste si povídaly?“

„O manželství,“ vzlykla Anna-Lena.

„Ach!“ zvolala Estelle, jako by v televizním kvízu právě ohlásili její oblíbené téma.

Julii to nadšení poněkud obměkčilo, a tak se jí zeptala: „Váš muž se jmenuje Knut? Jak dlouho jste manželé?“

Estelle tiše počítala, dokud jí nedošla čísla. „S Knutem jsme manželé odjakživa. Tak už to u starých lidí bývá. Čas před ním přestal existovat.“

Julie si musela přiznat, že se jí taková představa moc líbí.

„Jak se dá tak dlouhý manželství vydržet?“ zeptala se.

„Musíte bojovat,“ odpověděla Estelle upřímně.

Tohle se Julii zase tolik nelíbilo.

„To nezní moc romanticky.“

Estelle se potutelně uculila.

„Musíte si pořád vzájemně naslouchat. Ale ne *úplně* pořád. Když si budete naslouchat *úplně* pořád, hrozí, že potom nedokážete jeden druhému odpustit.“

Julie se nešťastně poškrábala na obočí.

„My s Ro jsme se dřív uměly usmiřovat. Tak jsme se uměly usmiřovat, až bylo jedno, že se umíme i hádat. Občas

jsem se s ní pohádala schválně jenom proto, že jsme se tolik uměly... však víte. Jenže teď, ach jo, já nevím. Prostě v nás už občas nemám takovou důvěru.“

Estelle zatočila snubním prstenem a zamyšleně si olízla rty.

„Když jsme byli s Knutem čerstvě zamilovaní, dohodli jsme se, jak se budeme hádat, protože Knut vždycky říkal, že zamilování dříve či později vyprchá a pak se začneme hádat, ať chceme, nebo nechceme. A tak jsme uzavřeli něco jako Ženevské konvence, ve kterých si země stanovily pravidla války. Slíbili jsme si s Knutem, že byť bychom se sebevíc zlobili, nikdy nebudeme říkat něco jenom proto, abychom tomu druhému vědomě ublížili. Nesmíme se při hádce snažit vyhrát. To by totiž dříve či později skončilo tak, že by jeden z nás vyhrál. A to žádné manželství nepřežije.“

„Fungovalo to?“ zeptala se Julie.

„Nevím,“ připustila Estelle.

„Jak to?“

„Zamilování nikdy nevyprchalo.“

Kdyby se v tu chvíli někdo snažil nepocítit k Estelle sympatie, byl by naprosto bez šance. Chvíli se rozhlížela po šatníku, jako by si chtěla na něco vzpomenout, pak vstala a nadzvedla víko bedny.

„Co to děláte?“ podivila se Julie.

„Jenom nakukuju,“ omluvila se Estelle.

Anny-Leny se to velmi dotklo, neboť Anna-Lena se domnívala, že pro čenichání na prohlídkách bytů existují nepsaná pravidla.

„To se nedělá! Smíte se dívat jenom tam, kde je otevřeno. Kromě kuchyně. V kuchyni smíte vytáhnout šuplík, ovšem jenom na pár vteřin, abyste viděla, jak je velký, nesmíte

hned počítat přibory nebo odsuzovat lidi za jejich životní styl a podobně. Na to jsou... pravidla! Myčka se otevřít smí, ale pračka ne!“

„Nezažila jste náááhodou těch prohlídek trochu moc...?“ ozvala se Julie.

„Já vím,“ vzdychla Anna-Lena.

„Tady je víno!“ zavýskla radostně Estelle a vytáhla z bedny dvě lahve.

„Vino?“ zopakovala Anna-Lena, náhle rozjařená, neboť hrabat se v bednách bylo zjevně v pohodě, pokud tam člověk našel víno.

„Dáte si?“ nabídla Estelle.

„Já jsem těhotná,“ upozornila ji Julie.

„To nesmíte pít víno?“

„To nesmím vůbec pít alkohol.“

„Ale... víno?“

Estelliny kulaté oči zářily dobrotou. Vždyť víno jsou jenom hrozny. Děti mají rády hrozny.

„Pro víno to platí taky,“ přisvědčila Julie trpělivě a vzpomněla si, jak Ro odpověděla: „Furt! Teďka piju za tři!“, když se jich sestra na gynekologii rutinně vyptávala, jestli často pijí alkohol. Sestra nepochopila, že Ro si dělá legraci, a zavládla napjatá atmosféra, Julie se při té vzpomínce nahlas zasmála. To se stane snadno, že se hodně smějete, když žijete s blbkou.

„Provedla jsem něco?“ polekala se Estelle, napila se vína přímo z lahve, pak ji podala Anně-Leně a ta si bez váhání dvakrát zhluboka přihnula, což bylo pro Annu-Lenu velmi netypické. Byl to pro všechny zvláštní den.

„Ne, ne, jenom jsem si vzpomněla, co jednou udělala moje manželka,“ řekla Julie a se značně nevalným úspěchem se snažila přestat smát.

„Juliina manželka je blbá! Stejně jako Roger!“ vysvětlila Anna-Lena úslužně a polkla doušek, který svým objemem převyšoval kapacitu ústní dutiny, což mělo za následek zachvat ostrého kašle. Julie plácala Annu-Lenu po zádech. Estelle jí mezitím držela lahev a průběžně snižovala její váhu. Pak pronesla tiše: „Knut není blbec. To opravdu ne. Pouze mu velice dlouho trvá, než zaparkuje. Škoda že tady není, já jsem... inu, nebyla jsem připravená být rukojmí sama.“

Julie se usmála.

„Nejste sama, vždyť máte nás. A ta lupička nevypadá, že by nám chtěla ublížit, uvidíte, že to dobře dopadne. Ale... můžu se vás na něco zeptat?“

„Jistěže, zlatíčko.“

„Vy jste *věděla*, že v tý bedně je víno? Nebo proč jste se začala hrabat zrovna tam?“

Estelle se začervenala. Po dlouhém váhání přiznala: „Já si doma schovávám víno do šatny. Knutovi to připadalo jako hloupost. Tedy chci říct, že mu to *připadá* jako hloupost. Inu, podle sebe soudím tebe, a tak mě napadlo, že pokud tu bydlí někdo, kdo se bojí, že sem přijdou lidé a najdou víno a pomyslí si: ‚Tady jistě bydlí nějaký alkoholik‘, tak schová víno do šatny.“

Anna-Lena si ještě dvakrát lokla, hlasitě škytla a prohodila: „Alkoholici nemívají doma neotevřené lahve. Jenom prázdné lahve.“

Estelle se na ni vděčně usmála a bez přemýšlení odpověděla: „To jste hodná, že to říkáte. Knut by s vámi jistě souhlasil.“

Stařeně se zaleskly oči, nejen vínem. Když to uviděla Julie, svraštila čelo do tak hlubokých zamyšlených vrásek, že se jí náhle úplně změnil účes. Něžně se dotkla Estelliny paže a zašeptala: „Estelle? Knut teď neparkuje, že?“

Estelliny úzké rty se smutně vpily do sebe, takže přes ně málem neprošlo slůvko přiznání.

„Ne.“

Kapitola 56

Výslech svědka

Datum: 30. prosince

Jméno svědka: Lennart

Jack: Takže jestli tomu rozumím správně: vy jste v bytě ne-
byl jako zájemce, ale proto, že si vás najala Anna-Lena,
abyste prohlídku zkazil?

Lennart: Přesně. Lennart Bez Hranic, to jsem já. Chcete
vizitku? Děláám i rozlučky se svobodou, pokud vám třeba
ženich přebíral holku.

Jack: To je vaše povolání? Kazič prohlídek?

Lennart: Ne, já jsem povoláním herec. Jenom je teď tro-
chu nouze o role. Ale hrál jsem v *Kupci z Benátek*. V di-
vadle.

Jack: Benátském.

Lennart: Kdepak, tady v našem místním divadle!

Jack: Ta hra se jmenuje *Kupec benátský*. Ne z *Benátek*. To
je fuk, nepovíte mi radši něco o tom pachateli?

Lennart: To asi ne. Už jsem řekl všechno, co si pamatuju.

Jack: Fajn, ale stejně vás bohužel musím požádat, abyste
tu zatím zůstal, kdyby vyvstaly další otázky.

Lennart: Nemá problém!

Jack: A jo vlastně, ještě jedna věc: Co to mělo být s tím ohňostrojem?

Lennart: Cože?

Jack: Ten ohňostroj, o který pachatel požádal.

Lennart: Co je s ním?

Jack: Když pachatel vezme rukojmí, tak není normální, aby výměnou za jejich propuštění požadoval ohňostroj. Normální je chtít peníze.

Lennart: Při vši účtě: *normální* je rukojmí vůbec nebrat.

Jack: To je jistě správný postřeh, ale vás opravdu nenapadlo, že ohňostroj je divný požadavek? To bylo poslední, co pachatel chtěl, než vás pustil.

Lennart: Já nevím. Bude silvestr. Ohňostroje má snad rád každý?

Jack: Kromě pejskařů.

Lennart: Jé.

Jack: Děje se něco?

Lennart: Jenom mě to překvapilo. Myslel jsem, že všichni policajti mají rádi psy.

Jack: Já jsem neřekl, že nemám rád psy!

Lennart: Každý by řekl, že psi nemají rádi ohňostroje. Ale vy jste řekl *pejskaři*.

Jack: Nejsem zrovna blázen do zvířat.

Lennart: Promiňte. Profesní deformace. V mém povolání se člověk naučí v lidech číst.

Jack: V herectví?

Lennart: Ne. V tom druhém. Mimochodem, všichni ostatní jsou ještě na stanici?

Jack: Kdo?

Lennart: Vždyť víte, ti ostatní, co byli v bytě.

Jack: Máte na mysli někoho konkrétního?

Lennart: Zaru. Například.

Jack: Například?

Lennart: Nemusíte se tvářit, jako bych se choval nějak neslušně. Přece se snad můžu zeptat?

Jack: Ano. Zaru je tady. Proč?

Lennart: Ále. Jenom mě to zajímalo. Některý lidi člověka prostě zaujmou a ona je po dlouhý době jediná, v kom jsem číst nedokázal. Snažil jsem se, jenže se v ní vůbec nevyznám. Proč se smějete?

Jack: Nesměju.

Lennart: Smějete!

Jack: Promiňte, já jsem nechtěl. Jenom jsem si vzpomněl, co vždycky říká můj táta.

Lennart: Co?

Jack: Ve které se nevyznáš, tu si vezmeš za ženu. A celý život si nad ní budeš lámat hlavu.

Kapitola 57

Smrt smrt smrt, pomyslela si Estelle v šatníku. Kdysi před mnoha lety se dočetla, že takhle zahajuje telefonní hovory její oblíbená spisovatelka. „Smrt smrt smrt.“ Tím bylo tohle téma odbyté a mohlo se probírat něco jiného. Jinak se od určitého věku žádný hovor netýkal života, pouze toho, co je po něm. Teď už tomu Estelle rozuměla. Tatáž spisovatelka také napsala, že „člověk by se měl naučit žít tak, aby byl se smrtí kamarád“, ale s tím už měla Estelle větší potíže. Z dob, kdy četla dětem pohádky na dobrou noc, si pamatovala, že Petr Pan jednou vykřikl: „Umírání bude úžasně velké dobrodružství!“ Možná pro toho, kdo umírá, pomyslela si Estelle, ovšem ne pro tu, která tady po něm zbude. Na ni čeká už jen tisíc úsvitů, v nichž život bude krásným vězením. Chvěly se jí tváře, připomínaly jí, že je stará, kůži měla teď tak tenkou, že se neustále třásla ve větru, který nikdo jiný nevnímal. Neměla nic proti stárí, pouze proti samotě. Když poznala Knuta, nebyl to příběh lásky, tak jak si tenhle pocit představovala podle knížek, vždycky to byl spíš příběh dítěte, které si našlo ideálního kamaráda na hraní. Když se Knut Estelle dotýkal, a to i na samém konci života, bylo jí, jako by lezla po stromech a skákala do vody. Nejvíc se jí stýskalo po tom,

jak ho rozesmávala, až mu u snídaně létala vajíčka z koutků úst. S přibývajícím věkem to bylo čím dál legračnější, zvláště od té doby, co začal používat umělé zuby.

„Knut je mrtvý,“ vyslovila poprvé nahlas a ztěžka polkla.

Julie se nerozhodně mlčky dívala do země. Anna-Lena chvíli přemýšlela, co říct, a nakonec se k Estelle jen naklonila a poklepala jí na rameno lahví vína. Estelle si lahev vzala a dvakrát si mělce lokla, pak ji vrátila a pokračovala napůl sama pro sebe: „Ale jak ten uměl parkovat, můj Knut. Na pětníku zajel na volné místo. Občas, když mě to bolí nejvíc, když uvidím něco legračního a pomyslím si: ‚Tomuhle by se smál, až bychom měli vajíčka po celé tapetě‘, tak... tak si představuju, že tu zkrátka je a směje se. Nebyl to dokonalý muž, bohové vědí, že takový chlap neexistuje, ale když jsme někam jeli v dešti, vždycky mě vysadil přímo před vchodem. Abych mohla čekat v teple, než... zaparkuje.“

Mezi tři ženy se vplížilo mlčení, pomalu z nich vyždímalo všechnu slovní zásobu, až vůbec nevěděly, co říct. Smrt smrt smrt, pomyslela si Estelle.

Během posledních nocí, kdy Knut ležel na nemocničním lůžku, se ho zeptala: „Bojíš se?“ Odpověděl: „Jo.“ Pak mu prsty zabloudily do jejích vlasů a dodal: „Ale trocha klidu a míru mi bodne. To mi dej napsat na náhrobek.“ Nato se Estelle tak rozesmála, až měl celý polštář samý sopel. Když ji opustil, plakala tolik, že nemohla popadnout dech. Její tělo už nikdy nebylo jako dřív, ohnula se a už se nenarovnala.

„Byl moje ozvěna. Teď je všechno tak tiché,“ řekla ostatním ženám v šatně.

Anna-Lena si dala načas, než otevřela ústa, protože navzdory počínající pilostlosti chápala, že patří k dobrým

mravům nepůsobit chamtivě. Byly to samozřejmě promarněné vteřiny, neboť když svou myšlenku vyslovila nahlas, nezakryla by její naději všechna dobrá vůle světa ani párem volů.

„Takže... jestli není pravda, že váš muž parkuje auto, smím se zeptat, jestli je pravda, že tenhle byt vybíráte pro dceru, anebo...“

„Ne, ne, dcera bydlí s manželem a dětmi v řadovce,“ odpověděla Estelle zahanbeně.

Kousek od Stockholmu, ale to neřekla, protože nechtěla tenhle hovor ještě víc komplikovat.

„Takže si to tu... jen tak prohlížíte?“ zeptala se Anna-Lena.

„Dejte pokoj, Anno-Leno, ona s váma a Rogerem nesoutěží o to, kdo ten byt koupí! Nebudte tak necitlivá!“ vyštěkla Julie.

Anna-Lena se zadívala do lahve a zamumlala: „Snad se můžu zeptat.“

Estelle je obě, jednu po druhé, vděčně poplácala po pažích a zašeptala: „Kvůli mně se nehádejte, zlatíčka. Na to už jsem moc stará, aby se kvůli mně někdo hádal.“

Julie rozmrzele přikývla a chytila se za břicho. Anna-Lena učinila zhruba totéž s lahví vína.

„Kolik je vašim vnoučatům?“ zeptala se.

„Jsou v pubertě,“ odpověděla Estelle.

„To je mi vás líto,“ řekla Anna-Lena soucitně.

Estelle se chabě usmála. Kdo někdy bydlel s pubertáky, ten ví, že existují jen sami pro sebe, zatímco jejich rodiče mají práce až nad hlavu se všemi životními etapami. Jejich i svými. Pro Estelle tam už nezbylo místo, byla spíš na obtíž, sice měli radost, když jim na své narozeniny zvedla telefon, ale po zbytek času se domnívali, že její čas se zastavil.

Stala se hezkou ozdobou, která se vyvěšuje do oken jen na Vánoce a o letním slunovratu. Když vyprávěla, její hlas tápal, protože nebyla zvyklá k tomu mít příležitost.

„Ne... nechci ten byt koupit. Akorát nemám co dělat. Občas chodím na prohlídky bytů jen ze zvědavosti, poslouchat lidi, poznat jejich sny. Nikdy nemá člověk větší sny, než když hledá bydlení. Víte, Knut umíral pomalu. Mnoho let ležel v ústavu, já jsem nemohla začít žít, jako by byl mrtvý, jenže... on nežil. Ne doopravdy. Tak jsem si dala od života pauzu, abych tak řekla. Každý den jsem jezdila autobusem do ústavu a sedávala Knutovi u postele. Četla jsem knihy. Ze začátku nahlas, ke konci v duchu. Tak už to chodí. Ale aspoň to byla činnost. Tu člověk potřebuje.“

Ano, pomyslela si Anna-Lena, je to tak, člověk potřebuje projekt.

„Život utíká moc rychle. Přinejmenším pracovní život,“ zapřemýšlela nahlas a velmi zrozpačitěla, když zjistila, že ji Julie slyšela.

„Co jste měla za práci?“ zeptala se Julie.

Anna-Lena nabrala vzduch do plic, váhavě, ale přitom hrdě.

„Byla jsem analytička v průmyslovém koncernu. Nebo vlastně šéfka analytického oddělení, i když jsem se snažila jí nebýt.“

„Šéfka?“ zopakovala Julie a okamžitě se zastyděla, jak to vyznělo.

Anna-Lena uviděla v jejích očích úžas, nicméně na něj byla zvyklá, nebrala to ve zlém. Za normálních okolností by jednoduše změnila téma, ovšem teď ji asi zmohlo víno, protože si pomyslela nahlas: „Jo jo. Jenže já jsem nechtěla. Být šéfka. Právě proto mi generální ředitel to místo dal. Říkal, že nadřízený nesmí vést podřízené tak, že jim

říká, co mají dělat, nýbrž tak, že je nechá dělat, co umějí. Tak jsem se snažila být spíš učitelka než šéfka. Víím, že si to o mně lidi nemyslí, ale já nejsem špatná učitelka. Když jsem odcházela do důchodu, přišli za mnou dva moji zaměstnanci a prozradili mi, že teprve během děkovné řeči pochopili, že jsem několik let byla jejich šéfka. To by asi kdekdo vzal jako urážku, ovšem mně to přišlo... fajn. Pokud pro někoho něco uděláte tak, aby si myslel, že zvládl všechno sám, tak jste odvedli dobrou práci.“

Julie se usmála.

„Vy jste samé překvapení, Anno-Leno.“

Anna-Lena se zatvářila, jako by v životě nedostala hezčí poklonu. Jenže pak jí oči opět zastřel smutek a hanba, a tak je rychle zavřela a pomalu otevřela.

„Každý si myslí, že jsem, no... kdo nás vidí, toho napadne, že jsem vždycky stála v Rogerově stínu. Ale tak to není. Roger měl dostat šanci stát se šéfem. Jenže mně se v práci... dařilo skvěle, čím dál líp, a tak odmítl povýšení, aby mohl chodit do školky a ze školky a tak. Já jsem cestovala a dělala kariéru a neustále jsem si slibovala, že příští rok bude na řadě on. Jenže na to nikdy nedošlo.“

Odmlčela se. Julie výjimečně netušila, co má říct. Estelle pořádně nevěděla, kam s rukama, takže nakonec otevřela bednu a strčila je dovnitř. Ven se vrátily se zápalkami a krabičkou cigaret.

„To se podívejme,“ vyhrkla radostně.

„Kdo tady vůbec *bydlí*?“ podivila se Julie.

„Dá si někdo?“ nabídla Estelle.

„Já nekouřím!“ oznámila ihned Anna-Lena.

„Já taky ne. Přestala jsem. Až na občasné výjimky. Vy kouříte?“ zeptala se Estelle Julie, ovšem rychle dodala: „To se vlastně v těhotenství nesmí. Za mých časů se kouřilo.

Tedy trochu se to omezovalo, to ano. Ale vy asi nekouříte vůbec?“

„Ne, vůbec,“ ujistila ji Julie trpělivě.

„Vy mladí. Tolik se zabýváte tím, jaký máte na děti vliv. Jeden pediatr v televizi říkal, že o generaci dříve za ním chodívali rodiče a ptali se: ‚Dítě se nám počurává v posteli, co je s ním špatně?‘ A teď, o generaci později, se rodiče ptají doktorů: ‚Dítě se nám počurává v posteli, co je s *námi* špatně?‘ Berete všechnu vinu na sebe.“

Julie se opřela hlavou o stěnu.

„Určitě děláme stejné chyby jako vy. Jenom v jiných verzích.“

Estelle zatočila krabičkou cigaret v dlaních.

„Já jsem chodívala kouřit na balkon, protože doma to Knutovi smrdělo a mně se líbil výhled. Bylo od nás vidět až na most. Ano, úplně jako z tohohle bytu. Bývala jsem z toho nadšená. Ale potom... inu... možná si vzpomínáte, že před deseti lety z toho mostu skočil muž? Psali to ve všech novinách. A já... já jsem si zjistila, v kolik hodin přesně skočil, a došlo mi, že těsně předtím jsem kouřila na balkoně. Knut na mě zavolał, že je něco v televizi, tak jsem zaběhla dovnitř, cigaretu jsem nechala dohořet v popelníku a mezitím ten muž vylezl na zábradlí a skočil. Od té doby nekouřím na balkoně.“

„Ale Estelle, vy za to přece nemůžete, že někdo skočil z mostu,“ utěšovala ji Julie.

„Ani ten most,“ ozvala se Anna-Lena.

„Cože?“

„Most taky nemůže za to, že z něj lidi skáčou. Já si na to moc dobře vzpomínám, víte, protože Roger to hrozně těžce nesl.“

„On toho muže znal?“ podivila se Estelle.

„Ne ne ne. Ale hodně toho věděl o tom mostu. Roger byl inženýr, abyste věděly, stavěl mosty. Ne zrovna *tenhle* most, jenže kdo se zajímá o mosty tolik jako Roger, ten se nakonec začne zajímat o všechny mosty. V televizi o tom muži mluvili, jako by za jeho smrt mohl ten most. Roger z toho byl smutný. Říkal, že mosty se stavějí proto, aby lidi sbližovaly.“

To byla nepopsatelně zvláštní, a přitom romantická řeč, pomyslela si Julie. Buď kvůli tomu zjištění, anebo protože byla vyčerpaná a měla hlad, se zničehonic sama dala do vyprávění: „Před pár lety jsem byla se snoubenkou v Austrálii. Chtěla vyzkoušet bungee jumping z mostu.“

„Vaše snoubenka? Takže Ro?“ přikývla Estelle.

„Ne, moje bejvalá snoubenka.“

Byl to dlouhý příběh. Jako koneckonců všechny příběhy, jestliže je vyprávíte od samého začátku. Například *tenhle* příběh by byl podstatně kratší, kdyby pojednával jen o třech ženách v šatně. Jenže on pojednává taky o dvou policistech a jeden z nich zrovna stoupal po schodech.

Kapitola 58

Dole na ulici se mezitím stalo to, že Jack před odchodem do protějšího domu nařídil tátovi, aby počkal na místě. Aby za žádnou cenu nikam nechodil. A už vůbec ne do domu, v němž byli drženi rukojmí. „Prostě čekej tady,“ řekl syn.

A tak ho táta pochopitelně neposlechl.

Vzal pizzy, odešel do bytu a vrátil se s novinkou, že mluvil s lupičem.

Kapitola 59

V šatně Julie samozřejmě hned zalitovala, že o své bývalé snoubence vůbec začínala, a tak řekla: „Když jsem poznala Ro, byla jsem zasnoubená. Ale to je na dlouhý vyprávění. Zapomeňte na to.“

„Na dlouhá vyprávění máme moře času,“ zaprosila Estelle, protože právě našla v bedně další lahev vína.

„Vaše snoubenka chtěla skočit z mostu?“ zopakovala Anna-Lena rozrušeně.

„Jo. Bungee jumping. S takovým tím gumovým lanem kolem nohou.“

„To je ale šílenství.“

Julie si kroužila konečky prstů po spáncích.

„Mně se to taky nelíbilo. Jenže ona furt chtěla něco dělat. Chtěla *zážitky*. Na týhle cestě jsem pochopila, že s ní nemůžu žít, protože tolik zážitků nezvládám. Zatoužila jsem po každodennosti, po nudě, a ona se nikdy nudit nechtěla. Tak jsem se vrátila z Austrálie o týden dřív než ona, vymluvila jsem se na práci. A tehdy jsem prvně políbila Ro.“

Při těch slovech se Julie zahihňala. Částečně studem, ale možná taky proto, že už si hrozně dlouho nevzpomněla na to, jak jejich láska začala. Na to člověk zapomene, když je

ve víru života, který přišel potom, a když s někým čekáte dítě, najednou se vám vymaže z paměti, že jste kdysi milovali někoho jiného.

„Jak jste se potkaly? S Ro?“ zeptala se Estelle, v koutcích úst jí ulpěly kapky vína.

„Poprvý? Přišla ke mně do obchodu. Já jsem květinářka, ona chtěla tulipány. To bylo několik měsíců před Austrálií. Tehdy jsem to nijak neřešila, ona byla... krásná, to je jasné, to vidí každý...“

Estelle dychtivě přikývla: „Ano, to je první, co mě napadlo! Je opravdu úchvatně krásná! A tak exotická!“

Julie si povzddechla. „Exotická? Protože má jinou barvu vlasů než vy a já?“

Estelle se zatvářila nešťastně: „To už se dnes nesmí říkat?“

Julie přesně nevěděla, odkud má začít vysvětlovat, že její žena není žádné ovoce, a tak se radši rychle nadechla a pokračovala: „No prostě byla krásná. Šíleně krásná. Dokonce krásnější než teď. Teda ne že by teď... hlavně jí to proboha neříkejte... pořád je krásná! A já, no, já jsem moc chtěla, však víte... s ní. Akorát jsem byla zadaná. Ona ke mně dál chodila kupovat tulipány. Občas i několikrát týdně. A uměla mě rozesmát, nahlas a z plna hrdla, takových lidí moc nepotkáte. Náhodou jsem se o tom zmínila před mámou a ta řekla: „Jenom s krásnými se dlouho žít nedá, Julčo. Ale s vtipnými, jéminánku, s těmi člověk vydrží celý život.““

„Chytrá maminka,“ řekla Estelle.

„Jo.“

„Je v důchodu?“

„Jo.“

„Co dřív dělala?“

„Uklízela v kancelářích.“

„A co dělal tatínek?“

„Mlátil ženský.“

Estelle oněměla, Anna-Lena zařala zuby. Julie se na ně dívala a myslela na maminku. Nejhezčí na ní bylo to, jak hleděla životu zpřímá do očí, a ať už ji vlácel čímkoli, odmítala přestat být romantička. Na to je potřeba srdce, jaké skoro nikdo nemá.

„Ubohé dítě,“ zašeptala Estelle.

„Takovej hajzl,“ zamumlala Anna-Lena.

Julie pokrčila rameny, jako to dělají děti, které dospěly příliš brzy, a zaplašila emoce.

„Odešly jsme od něj. Vůbec nás nehledal. Ani jsem se ho nenaučila nenávidět, protože máma mě nenechala. Po tom všem, co jí provedl, mi ani nedovolila ho nenávidět. Vždycky jsem si přála, aby poznala někoho novýho, někoho hodnýho, kdo by ji rozesmával, ale na to mi tvrdila, že jí stačím já. Jenže pak... když jsem jí pověděla o Ro, tak ve mně máma uviděla něco, díky čemu jsem já uviděla něco v ní, ono to asi zní... nevím, jak to vysvětlit. Něco, co kdysi zažila, akorát už v to nedoufala, chápete, jak to myslím? A já jsem si pomyslela... tenhle pocit, to je ono? To, o čem všichni mluví? To skutečný?“

Anna-Lena si otřela víno z brady.

„A co bylo dál?“

Julie zamrkala, nejdřív rychle, pak pomalu.

„Snoubenka byla pořád ještě v Austrálii. A Ro přišla ke mně do obchodu. To ráno jsem mluvila po telefonu s mámou a ta se jenom smála, když jsem namítala, že přece nevím, co Ro cítí a jestli vůbec něco cítí. Na to máma řekla prostě: ‚Hele, Julčo, nikdo nemá až *takhle* rád tulipány!‘ Snažila jsem se to popřít, ale máma odpověděla, že na ni stejně myslím tolik, že už prakticky nevěrná jsem. Že prej

Ro je moje ‚tajnosnubná květina‘. A já jsem se rozbřečela. Potom jsem stála v květinářství a Ro se objevila a něco řekla a já, já jsem se rozesmála tak, že jsem jí omylem prskla do obličeje. Ona se taky smála. Pak sebrala odvalu, protože já jsem žádnou neměla, a zeptala se, jestli bych s ní nezašla na skleničku. Souhlasila jsem, ale byla jsem tak nervózní, že jsem se strašně opila. Zaskočila jsem si ven na cigaretu, pohádala se s vyhazovačem a ten mě nepustil zpátky dovnitř. Tak jsem ukázala oknem na Ro, která stála u baru, a řekla jsem, že to je moje holka. Vyhazovač jí to šel říct a ona vyšla ven a byla moje holka. Zavolala jsem snoubence a zasnoubení jsem zrušila. Určitě se od té doby nepřetržitě baví. A já... já se s Ro tak šíleně ráda nudím, zní to divně? Taky se s ní ráda hádám o pohovkách a o domácích zvířatech. Ona je můj všední den. Můj celej... svět.“

„Mně se všední dny líbí,“ připustila Anna-Lena.

„Vaše maminka měla pravdu, že kdo vás umí rozesmát, ten vám vydrží na celý život,“ zopakovala Estelle a vzpomněla si na jednoho britského spisovatele, který napsal, že nic není tak nakažlivé jako dobrá nálada. Pak si vzpomněla na americkou spisovatelku, která napsala, že samota je jako hlad, teprve když se pustíte do jídla, uvědomíte si, jak prázdný máte žaludek.

Julie vzpomínala, že když pověděla mamince, že je těhotná, maminka se nejdřív podívala na břicho jí, pak Ro a zeptala se: „Jak jste se dohodly, která z vás... to odnosiť?“ Julie se samozřejmě naštvála a odpověděla ironicky: „Stříhly jsme si kámen nůžky papír, mami!“ Maminka se podívala smrtelně vážně na ni, pak na Ro a řekla: „A kdo vyhrál?“

Julie se tomu doteď smála. A tak ženám v šatně svěřila: „Ro bude úžasná máma. Umí rozesmát každý dítě, úplně

jako moje máma, protože oběma se vývoj humoru zastavil v devíti letech.“

„I vy budete úžasná máma,“ ujišťovala ji Estelle.

Julie mrkla a kruhy pod očima se jí mírně zhouply.

„Já nevím. Připadá mi všechno hrozně obrovský a ostatní rodiče jsou v jednom kuse tak... veselí. Pořád samý vtípky a legrácky a s dětma si prej člověk musí hrát, jenže mě nebaví si hrát, nebavilo mě to, ani když jsem byla malá. Takže se bojím, že to dítě zklamu. Všichni tvrdili, že až otěhotním, tak to bude jiný, jenže já *vůbec* nemám ráda děti. Myslela jsem si, že se to změní, jenže teď vídám děti kamarádů a furt mi přijdou otravný a jejich fóry pitomý.“

Nato si vzala slovo Anna-Lena, stručně a konkrétně.

„Nemusíte mít ráda všechny děti. Stačí jedno. A dítě nepotřebuje nejlepší rodiče na světě, stačí mu jeho rodiče. A úplně na rovinu, dost často mu stačí jenom šofér.“

„Díky, že to říkáte,“ šeptla Julie upřímně. „Když já se prostě bojím, že moje dítě nebude šťastný. Že bude muset snášet moji úzkost a nejistotu.“

Estelle ji pohladila po vlasech. Pomaličku, patrně jak kvůli sobě, tak kvůli ní.

„I z vašeho dítěte bude člověk, uvidíte. A lidé přece bývají blázni.“

„Fakt povzbudivý,“ usmála se Julie.

Estelle ji dál klidně hladila po vlasech.

„Budete dělat, co je ve vašich silách, Julie? Budete to dítě chránit s nasazením vlastního života? Budete mu zpívat a číst pohádky a slibovat, že zítra bude všechno lepší?“

„Jo.“

„Budete ho vychovávat, aby z něj nevyrostl blbec, který si v tramvaji nesundává batoh?“

„Vynasnažím se,“ slíbila Julie.

Estelle si vzpomněla na dalšího spisovatele, který před téměř sto lety napsal, že vaše děti nejsou vašimi dětmi. Jsou syny a dcerami života toužícího po sobě samém.

„Pak vám to půjde hezky. Nemusíte být ráda matkou, rozhodně ne pořád.“

Do hovoru vpadla Anna-Lena: „Já jsem teda špatně snášela hovínka. Ze začátku to ještě šlo, ale kolem jednoho roku jsou jako od labradora. Od dospělého, ne od štěněte, ovšem spíš...“

„Fajn,“ přikývla Julie, aby ji umlčela.

„V určitém věku mívají konzistenci lepidla, zalezou pod nehty, pak se cestou do práce podržte v obličejích a...“

„Díky! Díky, to stačí!“ prosila Julie, jenže Anna-Lena ani nepřibrzdila.

„Nejhorší je, když si začnou domů vodit kamarády a na jednu vám sedí na záchodě úplně cizí pětiletý kluk a volá, že chce utřít zadek. Hovínka vlastních dětí se ještě dají vydržet, ale jiných...“

„DÍKY!“ naléhala Julie.

Anna-Lena sklapla. Estelle se zahihňala.

„Budete dobrá máma. A jste dobrá manželka,“ dodala, přestože Julie svou druhou obavu vůbec nevyslovila nahlas. Julie se chytla dlaněmi za břicho a zadívala se na své nehty.

„Myslíte? Občas mám dojem, že na Ro jenom štěkám. I když ji miluju.“

Estelle se usmála.

„Ona to ví. Věřte mi. Pořád vás umí rozesmát.“

„Jo. A jak.“

„Takže to ví.“

„Fíha, kdybyste jenom tušila, s ní se směju nonstop. Když jsme se s Ro chystaly poprvé... no, však víte...“ usmála

se Julie, ale pak se zarazila, neboť ji nenapadalo slovo, o němž by si byla jistá, že ty dvě staré paní nevydělají.

„Co?“ zeptala se Anna-Lena nechápavě.

Estelle ji štouchla do boku a mrkla.

„Vždyť víte. Když se chystaly poprvé ‚do Stockholmu‘.“

„AHA!“ vyhrkla Anna-Lena a od kotníků nahoru celá zrudla.

Jenže Julie je neposlouchala. Pohled se jí rozostřil, kdesi v paměti měla zasutý vtip, který jí Ro pověděla v taxíku tehdy poprvé, a chtěla ho dát k lepšímu. Ale někde mezi slabikami ztratila nit.

„Já... ježiš, to je trapný, já jsem to zapomněla. Ten den jsem prala bílý prádlo a prostěradla jsem pověsila na dveře ložnice, aby uschly. A když Ro ty dveře otevřela a ty prostěradla ji plácly do obličeje, tak sebou nějak divně trhla. Potom dělala jakoby nic, ale cítila jsem, že se stáhla do sebe, proto jsem se zeptala, co je, a ona mi to nejdřív nechtěla říct. Nechtěla mě tím zatěžovat tak brzo, bála se, že se s ní rozejdu ještě dřív, než se pořádně dáme dohromady. Ale nakonec jsem ji ukecala, protože na ukecávání jsem machr, a celou noc mi vyprávěla, jak její rodina utekla až sem. V nejkrutější zimě šli přes hory a děti si musely nést bílý prostěradla. Kdyby uslyšely vrtulníky, lehly by si do sněhu a hodily je přes sebe, aby nebyly vidět. Rodiče by se rozběhli každé jinam, protože vrtulníky by střílely na pohyblivé cíle. A ne na... vůbec jsem nevěděla, co jí na to mám...“

Zlomilo ji to, jako když popraská vrstvička ledu na kaluži, nejdřív se objevily jen vrásky kolem očí, tenké jako vlas, pak zbytek, celý najednou. Límec svetru ztmavl. Myslela na to, co jí Ro té noci vyprávěla, na všechny nepochopitelné

ukrutnosti, jichž jsou některé lidské zrůdy schopny vůči druhým, na úchylné šílenství války. I na to, jak Ro po tom všem přesto vyrostla v člověka, který umí rozesmávat. Rodiče ji totiž na cestě přes hory naučili, že humor je poslední obranná linie duše, dokud se smějeme, ještě jsme neumřeli, slovní hříčky a fekální vtípky byly jejich vzdorem proti beznaději. To vše Ro Julii vylíčila onoho prvního večera a pak se pro ni stala všemi všedními dny světa.

To se pak člověk smíří i s ptáky.

„Tajnosnubná květina,“ přikývla Estelle zvolna. „To se mi líbí.“ Na pár minut se odmlčela. Pak z ní vyletělo: „Taky jsem kdysi měla utajený románek! Knut se to nikdy nedozvěděl.“

„No páni,“ vydechla Anna-Lena, které se zdálo, že hovor se teď už poněkud zvrhává.

„A vůbec to není tak dávno. Už jsem byla stará. I podzim života přináší pokušení, abyste věděly,“ usmála se Estelle.

„Kdo to byl?“ zeptala se Julie.

„Soused z domu. Hodně četl, jako já. Knut nečetl nic. Tvrdil, že spisovatelé jsou jako hudebníci, že se neumějí vymáčknout k věci. Ale tenhle pán, náš soused, měl vždycky pod paží knihu, když jsem ho potkala ve výtahu. Já taky. Jednou mi tu svou podal a povídá: ‚Už jsem to dočetl, myslím, že by se vám to líbilo.‘ A tak jsme si začali vyměňovat knížky. Četl nádherné věci. Bylo to jako — obávám se, že pro to nenajdu slova — jako s někým cestovat. Kamkoli. Do vesmíru. Trvalo to dlouho. Časem jsem začala dělat oslí uši na stránkách, kde se mi něco obzvlášť líbilo, a on mi psal drobné poznámky na okraj. Jenom jednotlivá slova. ‚Krása‘. ‚Pravda‘. V tom je síla literatury, víte, že může být

milostnou korespondencí mezi dvěma lidmi, kteří umějí vyjádřit své city jen tak, že odkážou na city jiných. Jednou v létě jsem knížku otevřela a vysypal se z ní písek, to jsem věděla, že se mu líbila tak, že se od ní nemohl odtrhnout. Občas mi dal knihu, v níž byl papír zkrabacený, a já poznala, že plakal. Jednou ve výtahu jsem mu to řekla a on odpověděl, že to o něm vím jen já.“

„A tehdy jste spolu...“ přikývla Julie s hříšným úsměvem.

„Ne, ne, ne, ach...“ pípala Estelle, patrně by ráda dokončila myšlenku slovy, že ona si teoreticky *přála*, aby se to stalo, ale že z toho nic nebylo. „To nikdy, to bychom nikdy, to bych nemohla.“

„Proč ne?“ zeptala se Julie.

Estelle se usmála, hrdě a zároveň toužebně. K tomu je zapotřebí jistý věk, jistý životní příběh.

„Protože s kým jdeš na tancovačku, s tím musíš tancovat. A já jsem šla s Knutem.“

„Takže... co se stalo?“ podívala se Anna-Lena.

Estelle dýchala beze spěchu, mnoho velkých tajemství už jí nezbyvalo, možná že po tomhle už vůbec žádné.

„Jednou mi ve výtahu dal knihu a v ní ležel klíč od jeho bytu. Že prý nemá nablízku žádné příbuzné a bude rád, když někdo z domu bude mít záložní klíč, ,kdyby se něco stalo‘. A já jsem nic neřekla a nic neudělala, ovšem měla jsem dojem, že on... by možná chtěl. Aby se něco stalo.“

Usmála se. Julie taky.

„Takže za celou tu dobu jste spolu nikdy...“

„Ne, ne, ne. Vyměňovali jsme si knížky. Dokud pár let nato neumřel. Měl něco se srdcem. Jeho sourozenci nabídli byt k prodeji, ale na prohlídku tam nechali jeho nábytek. Tak jsem tam šla a předstírala jsem zájem. Procházela jsem se jeho domovem, dotýkala se jeho kuchyňské linky a ra-

mínek na věšáku. Nakonec jsem stanula před jeho knihovnou. Bylo to podivuhodné, znát někoho výhradně jen podle toho, co čte. Měli jsme rádi stejné hlasy, stejným způsobem. A tak jsem si tam pár minut postála a rozjímala o tom, čím jsme se jeden druhému mohli stát, kdyby všechno bylo jinak, v jiném životě.“

„A pak?“ šeptla Julie.

Estelle se usmála. Vzдорovitě. Šťastně.

„Pak jsem šla domů. Ale klíč od jeho bytu jsem si nechala. Knutovi jsem to nikdy neprozradila. To byl můj utajený románec.“

V šatně se na chvíli rozhostilo ticho. Nakonec sebrala odvahu Anna-Lena a pronesla: „Já jsem žádný románec nikdy neměla. Ale jednou jsem přešla k jinému kadeřníkovi a pak jsem se několik let bála chodit kolem toho starého.“

Nebyla to zrovna historka k popukání, to opravdu ne, jenže Anna-Lena chtěla také přispět svou troškou do mlýna. Na románec nikdy neměla čas, jak to lidi u všech všudy stíhají? Tolik stresu, pomyslela si, celý další chlap. Sama pořád jezdila do práce a z práce, do práce a z práce a hryzly ji výčitky svědomí, že ani doma, ani v práci to nezvládá. To je pak snadné soucítit s druhými, kteří něco nezvládají. A právě proto Anna-Lena ze všech zájemců o byt, které to už napadlo, jako první řekla nahlas: „Podle mě bychom té lupičce měli pomoci.“

Julie zvedla oči, podívaly se na sebe se zcela novým respektem.

„Jo, podle mě taky! Zrovna jsem na to myslela. Myslím, že takhle to vůbec neměla v plánu,“ přikývla Julie.

„Jenom absolutně netuším, jak to máme udělat,“ přiznala Anna-Lena.

„To je fakt, policajti už nejspíš barák obklíčili, takže bohužel nemá kudy uprchnout,“ povzddechla si Julie.

Estelle pila víno. Krabičkou cigaret jen točila v ruce, protože před těhotnými ženami se nesmí kouřit, kdepak, alespoň dokud se neopijete tak, že můžete s čistým svědomím tvrdit, že jste si jich nevšimli.

„Možná by se mohla přestrojit,“ pronesla zničehonic a na *str* ve slově *přestrojit* se jí jen maličko zapletl jazyk.

Julie nechápavě zavrtěla hlavou.

„Co? Kdo by se mohl přestrojit?“

„Lupička,“ vysvětlila Estelle a zase si lokla vína.

„Za co?“

Estelle pokrčila rameny.

„Za makléřku.“

„Makléřku?“

Estelle přikývla.

„Viděly jste snad od chvíle, kdy sem lupička přišla, v tomhle bytě nějakou makléřku?“

„Ne... vlastně ne, když o tom teď mluvíte...“

Estelle se napila. Znovu přikývla.

„A jsem si poměrně jistá, že ti policisté na ulici předpokládají, že na prohlídce bytu je i makléřka. Takže pokud...“

Julie na ni zírala. Pak se rozesmála.

„Takže pokud se lupička vzdá a propustí všechny rukojmí, může předstírat, že je makléřka, a odejít normálně s náma! Estelle, vy jste GENIÁLNÍ!“

„Že děkuju.“ Estelle přivřela jedno oko a nakoukla do lahve, aby zjistila, kolik ještě musí vypít, než si bude moct zakouřit.

Julie se s námahou, ale spěšně zvedla ze schůdků a rozběhla se ke dveřím, aby zavolala Ro a hned jí nový plán vy-

světlna, jenže zrovna když se chystala dveře otevřít, ozvalo se zaklepání. Ne silně, jen akorát na to, aby sebou všechny tři ženy trhly, jako by někdo vhodil dovnitř štěňata a prskavky. Julie pootevřela na škvírku, venku stál králík a tvářil se zahanbeně, pokud se to tedy dalo vůbec poznat.

„Promiňte. Nerad ruším. Ale dostal jsem nakázáno, abych si oblíkl kalhoty.“

„Vy máte kalhoty tady?“ podivila se Julie.

Králík se podrbl na krku.

„Ne, ne, před prohlídkou jsem je měl v koupelně. Jenže jak jsem si myl ruce, tak jsem si je trochu pocákal vodou a pak jsem si všiml na umyvadle vonný svíčky. Tak mě napadlo, že ty kalhoty nahřeju a usuším je. A potom... omylem... no prostě jsem ty kalhoty podpálil. A musel jsem je CELÝ polejt vodou, abych je uhasil. Takže byly šíleně mokré. A pak začala prohlídka a slyšel jsem, že už jste v bytě, načež do toho zařvala ta lupička a neměl jsem čas... no abych to zkrátil, jsou furt mokré. Tak mě napadlo...“

Králičí hlava se zhoupala směrem k oblekům na ramínkách, jako by Lennart doufal, že si je bude moct půjčit. Králičí uši přitom praštily Julii do čela, a tak před nimi ucouvla, což si však králík vyložil jako pobídku, aby vstoupil.

„No jistě, pojďte dál, beze všeho...“ zavrčela Julie.

Králík se se zájmem rozhlédl.

„Tady je to útulný!“ řekl.

Anna-Lena zalezla pod saka a otřela si oči. Estelle si zapálila cigaretu, neboť měla pocit, že teď už je tak trochu všechno fuk, a když na ni Anna-Lena vrhla vyčítavý pohled, začala se Estelle bránit: „No co! Vždyť to foukám do ventilace!“

Králíkovi se mírně zakymácela hlava a z ní pak vyšla otázka: „Do jaký ventilace?“

Estelle zakašlala, těžko říct, jestli kvůli kouři, nebo kvůli té otázce: „Inu... to jenom hádám, ovšem nějaká ventilace tu nejspíš je. Vždyť od stropu táhne!“

„O čem to mluvíte?“ podivila se Julie.

Estelle znovu zakašlala. Pak přestala kašlat. Jenže někdo kašlal dál, nahoře nad stropem.

Dívali se na sebe, jeden králík a tři ženy, mírně řečeno pestrá sbírka existencí v šatně na prohlídce bytu, kam vpadla lupička. V tomhle městě už se určitě staly podivnější věci, ale zase ne o moc podivnější. Estelle si pomyslela, že kdyby teď do šatny vešel Knut, nahlas by se rozesmál a všude by se rozlétla vajíčka, to by se jí líbilo. Kašlání nad stropem se ozývalo dál, jako by se ho někdo snažil potlačit a jen ho tím zhoršoval. Jako v kině.

Julie dotáhla schůdky k zadní stěně, Estelle se zvedla z bedny, Anna-Lena pomohla králíkovi nahoru. Ten se zapřel dlaněmi, dokud strop nepovolil. Objevil se otvor a nad ním se nacházel malý, stísněný prostor.

A tam seděla makléřka.

Kapitola 60

Na policejní stanici už má Jack hlasivky vyřvané vzteky.

„Řekněte pravdu! Proč jste po nás chtěla ten ohňostroj? Kde je pravá makléřka? EXISTUJE VŮBEC pravá makléřka?“

Makléřka má sako dosud pomačkané jako buldočí čumák, po dlouhých hodinách skrývání se v prostůrku nad šatnou, a snaží se a snaží a vysvětluje a vysvětluje. Jenže jestli nás dnešní doba a internet něčemu naučily, pak tomu, že nemůžete čekat vítězství v diskusi jenom proto, že máte pravdu. Makléřka neumí dokázat, že není lupička, protože to by dokázala jediné tak, že by prozradila, kde se teď nachází lupička, což ale makléřka vůbec netuší. Jack zase odmítá uvěřit, že makléřka je makléřka, protože by to znamenalo, že přehlédl něco naprosto zjevného, potažmo že není zase tak úžasně chytrý, a na to zkrátka není připraven.

Jim, který mlčel skoro celý výslech, pokud se tedy dá nazvat „výslechem“ Jackův nepřetržitý křik, opatrně vezme syna za rameno a řekne: „Nedáme si pauzu, hochu?“

Jack ho probodne očima: „Tys naletěl, táto, copak to nechápeš? Nesls nahoru pizzy a NALETĚLS jí!“

Jim zplihne, je raněný, právě byl oficiálně prohlášen za pitomce.

„Nemůžeme si prostě dát pauzu? Jenom na chvíličku? Vypít si kafe... vodu...“

„Ne, dokud nepřijdu na to, co se sakra doopravdy stalo!“ sykne Jack.

Což se mu nepodaří.

Kapitola 61

Doopravdy se stalo to, že ve chvíli, kdy Jack praštil vyjedna-
vači telefonem a vyběhl z činžáku na protější straně ulice,
Jim právě vycházel z domu, kde byli drženi rukojmí. Jack
pochopitelně zuřil, že Jim vešel dovnitř, přestože měl
rozkaz zůstat na ulici, ale Jim se ho snažil klidnit.

„Klídek, hochu, klídek. To na těch schodech není bom-
ba, jenom vánoční světýlka.“

„TO VÍM TAKY! PROČ JSI ŠEL DOVNITŘ, JEŠTĚ NEŽ JSEM
SE VRÁTIL?“

„Protože jsem věděl, že kdybych na tebe čekal, tak mi to
nedovolíš. Mluvil jsem s tím lupičem.“

„No to si PIŠ, že bych ti to ne... Počkej, cože?“

„Povídám, že jsem mluvil s tím lupičem.“

Pak Jim přesně vypověděl, co se stalo. Nebo vlastně, tak
přesně, jak uměl. Ono je totiž potřeba vědět, že k Jimovým
velkým talentům nepatří vypravěčství. Jeho žena vždycky
říkala, že když Jim chce povědět vtip, tak začne pointou,
pak se zarazí, zvolá: „Ne, moment, ještě se něco stalo před-
tím, miláčku, co se vlastně stalo před tou legrační částí?“
a pak to zkusí od začátku, jen aby to zase úplně popletl.

Nikdy si nepamatuje konce filmů, bez ohledu na to kolikrát je viděl, a pokaždé ho znovu překvapí, kdo je vrah. Není žádná hvězda společenských her ani televizních kvízů, kdy si se jemu, ženě i synovi líbil pořad, ve kterém celebrity seděly ve vlaku a podle různých náznaků hádaly, kam jedou, a manželka vždycky napodobovala Jima, jak sedí na gauči a během jedné epizody vzrušeně hádá cokoli od španělských velkoměst přes africké republiky až po ptáivé rybářské vesničky v Norsku. „Trefil jsem se!“ jásal vždycky na konci, načež Jack odsekl: „Když postupně hádáš VŠECHNO, tak se to nepočítá, jako že ses trefil!“ A ona? Ona se jen smála. Jimovi se po tom tolik stýská. Jemu nebo s ním, to je jedno, hlavně že se smála.

A tak se Jim chopil šance vejít do domu, když ho Jack neviděl, protože věděl, že ona by to taky udělala. Jakmile dorazil do patra s krabicí a zjistil, že vánoční světylka jsou vánoční světylka, připadal si jako naprostý hlupák, to tedy ano. Ale ona by se tomu smála. A tak pokračoval vzhůru.

V nejvyšším patře se nacházely dva byty. Nalevo se odehrávalo přepadení, napravo bydleli chlapec a dívka, kteří se neshodli na koriandru a odšťavňovači a jimž musel Jim před chvílí volat (a o jejichž rozchodu teď věděl víc podrobností, než by normálnímu člověku bylo milé). Pro jistotu otevřel škvíru na dopisy, jenže v bytě bylo zhasnuto a pošta na rohožce prozrazovala, že už dlouho není nikdo doma. Teprve pak Jim zmáčkl zvonek bytu, v němž byli drženi rukojmí.

Dlouho nikdo neotevíral, ačkoli zvonil a zvonil a zvonil. Pak mu došlo, že zvonek nefunguje, a zaklepal. I to musel zopakovat několikrát, ale nakonec se dveře pootevřely na úzkou škvíru a vykoul muž v obleku a v lupičské kukle. Podíval se sejdřív na pizzy, pak na Jima.

„Nemám peníze,“ oznámil muž v lupičské kukle.

„To nevádí,“ řekl Jim a pizzu mu podal.

Muž v lupičské kukle si ho podezřívavě změřil.

„Vy jste policajt?“

„Ne.“

„Ale jo, jste.“

Jim si všiml, že muž střídá nářečí, jako by se nemohl rozhodnout. Ani z jeho vzhledu toho nebylo moc patrné, dokonce ani to, jestli je vysoký, nebo malý, protože neotevřel dveře úplně.

„Proč myslíte, že jsem policajt?“ zeptal se Jim nevinně.

„Protože rozvažejí pizzu nedávaj pizzu zadarmo.“

To už Jim poznal, že nemá cenu zapírat, a tak řekl: „Máte pravdu. Jsem policajt, ale jsem sám a neozbrojený. Jsou uvnitř nějací zranění?“

„Ne. Nikomu se nic nestalo. Aspoň ne od chvíle, kdy sem přišli,“ odpověděl lupič.

Jim přátelsky přikývl.

„Víte, kolegové na ulici už jsou nervózní, protože nekladete žádné požadavky.“

Muž v lupičské kukle zmateně zamrkal.

„Vždyť jsem chtěl pizzu.“

„Já myslím... podmínky pro propuštění rukojmí. Chceme hlavně, aby se nikomu nic nestalo.“

Muž v lupičské kukle si vzal krabice s pizzami, vztyčil prst (ale ne prostředníček, hulvát to nebyl) a řekl: „Dejte mi minutku!“

Zavřel dveře a zmizel v bytě. Minuta uběhla, pak ještě jedna, a zrovna když se Jim chystal zaklepat, dveře se na pár centimetrů pootevřely. Muž v lupičské kukle vykoul a řekl: „Ohňostroj.“

„Nerozumím,“ odpověděl Jim.

„Chci ohňostroj, co bude vidět z balkonu. Pak propustím rukojmí.“

„To myslíte vážně?“

„A žádný prdítka, co jenom tak blafnou, nepokoušejte se mě podfouknout! Pořádněj ohňostroj. Různý barvy, takový ty rachejtle, co se snášej jako déšť, prostě ohňostroj se vším všudy!“

„A pak propustíte rukojmí?“

„Pak propustím rukojmí.“

„To je váš jediný požadavek?“

„Jo.“

A tak Jim sešel po schodech na ulici a pověděl tohle všechno Jackovi.

Ale dodejme radši ještě jednou, že Jim skutečně ve vyprávění historek nevyniká. Vlastně je spíš úplný vypravěčský tragéd. Takže je možné, že si nezapamatoval všechno zcela správně.

Kapitola 62

Roger měl pravdu, když nad plánkem prohlásil, že nejvyšší poschodí domu patrně kdysi zabíral jeden velký byt. V době, kdy se stavěl výtah, celé patro přebudovali a prodali ho jako dva oddělené byty, což dalo vzniknout několika kreativním stavařským úkazům. Mimo jiné dvojité zdi v obývacím pokoji, ale především zaslepené ventilační šachtě nad šatnou. Ta tam zůstala dodnes a rok za rokem upadala v zapomnění, dokud si náhle, tak jako lidé, jež stáří učinilo přebytečnými, nenašla způsob, jak o sobě dát vědět. V zimě totiž z podkroví věkovité budovy foukal studený průvan, byla tam špatná izolace, a tak si vzduch našel cestičku do šatny. Všiml si toho jen ten, kdo se posadil až k zadní stěně, na bednu napěchovanou vínem. Nebylo to pochopitelně vůbec špatné místo na kouření na zapřenou, pokud by někoho lákalo, ale jinak ventilace už mnoho let neplnila vůbec žádnou funkci. Až do dne, kdy jistá makléřka zjistila, že tento prostor má ideální velikost k tomu, aby do něj vyšplhala poměrně drobná makléřka a schovala se v něm před ozbrojenou lupičkou.

Otvor ve stropě byl tak úzký, že se jím sotva protáhla, což samozřejmě znamenalo, že byl příliš úzký na to, aby

v něm neuvízl Lennart, a to tak pevně, že když se snažil vyprostit tělo, *konečně* povolila králičí hlava. Svalil se po zádech ze schůdků a tvrdě dopadl na zem. Makléřka vyděšeně vykoukla vedle králičí hlavy z otvoru, aby zjistila, jestli se nezabil, načež pochopitelně i ona ztratila rovnováhu, propadla stropem a přistála přímo na Lennartovi. Anně-Leně se pod nimi zasekla noha, takže se taky poroučela k zemi. Teď byla řada na schůdcích, aby se zakymácely a spadly, a při té ráně se poklop ve stropě zabouchl. Králičí hlava zůstala nahoře.

Roger, Ro a lupička samozřejmě kravál ze šatny uslyšeli a celí vyděšení se přiběhli podívat, co se děje. V šatně se všichni sbírali ze země, mimo šatnu všichni koumali, za které části těl mají tahat, nebylo to zcela nepodobné snaze o rozpletení balkonových světylek o Vánocích rok poté, co jste se pohádali s manželkou o bordelech, narvali všechno do krabice a pomysleli si: Seru na to, rozpletu to příští Vánoce.

Když se nakonec všichni vyškrábali na nohy, zahleděli se v hromadném úleku na Lennartovy spodky, protože tam se nedalo nedívat, a sám Lennart nic nechápal, dokud Anna-Lena nezavyla: „Teče ti KREV!“

Lennart, teď už bez králičí hlavy, se musel předklonit hodně hluboko, aby si viděl pod pupek, a skutečně, ze spodků mu kapala krev.

„Ale ne,“ vyhrkl, zastrčil ruku pod gumu a vytáhl mokré pytlík, který vypadal jako něco, o čem doufáte, že si toho vaše děti nevšimnou, když to míváte na dálnici. Rozběhl se k záchodu, jenže ho nenapadlo nic lepšího než zakopnout v obýváku o koberec a jak široký tak dlouhý se natáhnout na zem, krvavý pytlík mu vylétl z rukou a jeho obsah pocákal celou podlahu.

„Co to do pr...“ zařval Roger.

Lennart ihned zafuněl: „Nebojte se! To je umělá krev! Měl jsem ji v pytlíku ve spodcích, protože občas je potřeba balíčku Kadící králík dodat větší grády, aby to lidi fakt odstrašilo.“

„Tohle jsem si NEOBJEDNALA!“ důrazně upozornila Anna-Lena.

„Já vím, to je bonus,“ přisvědčil Lennart a nějak se zvedl na nohy.

„Padejte si oblíct kalhoty,“ pronesla Julie ostře.

„Jo, vážně,“ zaprosila Anna-Lena.

Lennart poslechl a zamířil do šatny. Vyšel z ní právě ve chvíli, kdy se Zara vracela z balkonu. Tehdy ho poprvé spatřila oblečeného a bez králičí hlavy. Bylo to zlepšení, jak si musela připustit. Nehnusil se jí.

Ostatní přítomní pozorovali krev na koberci a podlaze a přesně nevěděli, co teď dělat.

„Ale barva je to hezká,“ pokusila se Ro.

„Taková moderní!“ přikývla Estelle, protože nedávno slyšela v rádiu, že v populární kultuře teď vraždy *frčí*.

V Rogerovi mezitím, jak jinak, zesílila potřeba zjišťovat informace, a tak se obrátil na makléřku a žádal vysvětlení: „Kde jste sakra byla?“

Makléřka si rozpačitě upravila pomačkané a trochu moc velké sako.

„Ále, to víte, když prohlídka začala, byla jsem v šatně.“

„Proč?“ vyslýchal ji Roger.

„Byla jsem nervózní. To já před velkou prohlídkou bývám, tak se vždycky zamknu na pár minut na záchodě a pronesu k sobě motivační řeč. Něco jako ‚To zvládneš! Jsi silná a sebevědomá makléřka a tenhle byt CHCE, abys ho prodala

zrovna TY!‘ Ale na záchodě bylo obsazeno, tak jsem šla do šatny. A vtom jsem uslyšela...”

Ukázala zdvořilým, avšak bojácným gestem na ženu, která stála uprostřed místnosti s lupičskou kuklou v jedné ruce a s pistolí v druhé. Estelle ihned úslužně přispěchala na pomoc: „Ano, tohle je sice lupička, ale není nebezpečná! Jenom nás tak trochu drží jako rukojmí, ovšem dobře se o nás stará. Dostaneme pizzu!“

Lupička omluvně kývla na makléřku a prohlásila: „Promiňte. Nebojte se, ta pistole není pravá.“

Makléřka se úlevně usmála a pokračovala: „No, takže jsem byla v šatně a vtom jsem uslyšela někoho vykřiknout: ‚PŘEPADENÍ!‘ A zareagovala jsem instinktivně, abych tak řekla.“

„Jak to myslíte, instinktivně?“ chtěl vědět Roger.

Makléřka si smetla ze saka prach.

„Příští týden mě čeká několik důležitých prohlídek. Reální kancelář Nazdar má za své klienty odpovědnost. Tak jsem si řekla: ‚Nesmíš umřít. To by bylo nezodpovědné.‘ Vzápětí jsem si všimla díry ve stropě, tak jsem tam vylezla a schovala se.“

„Na celou dobu?“ užasl Roger.

Makléřka příkyvovala, až jí křupalo v páteři. „Doufala jsem, že tamtudy někam prolezu, ale nešlo to.“ Náhle jako by si vzpomněla na něco zásadního, spráskla dlaně a zahulákala: „Jejda, já se tu vykecávám... Tak především: Bydle ní ZDAR! Jsem moc ráda, že jste se na této prohlídce sešli v tak hojném počtu, nechce náhodou někdo učinit nabídku rovnou?“

Skupinku lidí v bytě tahle otázka příliš nenadchla. A tak makléřka vesele máchla rukama.

„Chcete se tu ještě porozhlédnout? Nespěchejte! Dnes už žádné další prohlídky nemám!“

Rogerovi kleslo obočí.

„Proč vůbec pořádáte prohlídku den před silvestrem? To jsem ještě nezažil. A zažil jsem fakt hodně, aby bylo jasno.“

Makléřka se zatvářila tak radostně, jak se může zatvářit jen makléřka, kterou právě vysvobodili z těsného prostoru.

„Bylo to přání prodávajícího a mně je to jedno, v realitní kanceláři Nazdar jsou VŠECHNY dny pracovní!“

V odpověď se jí dostalo kolektivního obrácení očí v sloup. Jediná Estelle pouze potřásla hlavou a zeptala se: „Tady je ale zima, nezdá se vám?“

„Že jo? Roger by měl přepočítat náklady na topení!“ prohodila Ro, aby odlehčila atmosféru, ale hned toho zalitovala, protože Roger se zatvářil velmi neodlehčeně.

Julii už bolela většina částí těla a rapidně jí docházela trpělivost, a tak si proklestila lokty cestu k balkonu a zavřela dveře. Pak došla ke krbu a začala do něj rovnat dřevo.

„Ať se zahřejeme, než dorazí pizza.“

Lupička pořád stála uprostřed pokoje s pistolí v ruce, naprosto bez užitku. Dívala se na svůj hlouček rukojmích. Teď se rozrostl o další osobu, takže předpokládala, že pobyt ve vězení se jí tím pádem přímo úměrně prodlouží. Vzdychla: „Nemusíte čekat na pizzu. Všichni můžete jít. Já se vzdám a nechám policajty, ať... já vlastně nevím, co chtějí dělat. Běžte napřed, já tady počkám, aby se nikomu z vás nic nestalo. Nikdy jsem nechtěla... brát rukojmí. Potřebovala jsem jenom peníze na nájem, aby mi exmanželův právník nesebral dcery. Byla to... já se omlouvám. Jsem blbá, tohle si nezasloužíte... promiňte.“

Po tvářích se jí koulely slzy, už se je nijak nesnažila zastavit. Vypadala v tu chvíli tak malá, a právě to možná ostatní ovlivnilo, anebo se v ten okamžik každý z nich zamyslel nad tím, co vlastně dnes prožil a co to pro něj

znamená. Náhle se zvedla vlna protestů, všichni se vzájemně překřikovali:

„Přece nemůžete jen tak...“ začala Estelle.

„Vždyť jste nikomu neublížila,“ pokračovala Anna-Lena.

„Tohle se musí nějak vyřešit,“ přitakávala Julie.

„Třeba najdeme únikovou cestu?“ navrhoval Lennart.

„Každopádně je třeba shromáždit všechny informace, než nás pustíte!“ soudil Roger.

„Vždyť jsme ani nezačali s podáváním nabídek,“ upozorňovala makléřka.

„Mohli bysme *aspoň* počkat na ty pizzy?“ dožadovala se Ro.

„Ano, najíme se! Vždyť jsme se tu nakonec tak hezky seznámili! A to je vaše zásluha!“ prohlásila Estelle.

„Policajti určitě nebudou střílet, nebo přinejmenším ne moc,“ utěšovala lupičku Anna-Lena.

„Půjdeme všichni s váma! Když vyjdeme najednou, tak střílet nebudou!“ napadlo Julii.

„Musí tady bejt úniková cesta, když se dá tajně vplížit na prohlídku, tak se dá i tajně z prohlídky odplížit,“ podotkl Lennart.

„Teď si sedneme a dáme dohromady plán!“ domáhal se Roger.

„A nabídky!“ zadoufala makléřka.

„A k tomu pizzu!“ dodala Ro.

Lupička si prohlížela jednoho po druhém, dlouho, předlouho. Pak vděčně šeptla: „Příšerní rukojmí.“

„Pomozte mi prostříť stůl,“ poprosila lupičku Estelle a zatahala ji za ruku.

Lupička se nevzpírala, odešla s Estelle do kuchyně a vrátila se se sklenicemi a talíři. Julie dál rovnala dřevo do krbu.

Zara chvíli zápasila se svou osobností, ale pak Julii bez vzvání podala svůj zapalovač.

U krbu si Roger lámal hlavu, jak přesně být prospěšný, a nakonec se zeptal Julie: „Víte, jak se to dělá?“

Julie se na něj zamračila a měla sto chutí mu říct, že rozdělávat oheň ji naučila máma, a navíc měla sto chutí mu to říct takovým tónem, aby si Roger nebyl jistý, jestli Julie s mámou náhodou společně neupálily Juliina tátu. Ale všichni za sebou měli dlouhý den, vzájemně vyslechli své příběhy a už si nebyli tolik protivní, a tak Julie pronesla něco bezmezně velkorysého:

„Ne. Mohl byste mi to ukázat?“

Roger pomalu přikývl, přidřepl si a zašťáral v dříví.

„Mohli bysme... teda podle mě, jestli vám to nebude... mohli bysme to udělat spolu,“ zamumlal.

Julie polkla a přikývla.

„S radostí.“

„Díky,“ řekl Roger tiše.

Pak jí ukázal, jak se rozdělává oheň.

„To má takhle čoudit?“ zajímala se Julie.

„To dřevo je nějaký divný,“ zabručel Roger.

„Fakt?“

„Co to je kurva za debilní polena?“

„Otevřel jste klapku do komína?“

„Jasně že jsem otevřel klapku do komína, sakra!“

Julie otevřela klapku do komína. Roger zabručel tišeji, Julie se rozesmála. On taky. Nedívali se na sebe, do očí je štípal kouř a po tvářích jim tekly slzy. Julie na něj zašilhala.

„Máte hodnou ženu,“ řekla.

„Ta vaše taky ujde,“ odpověděl Roger.

Oba šťárali dřívkem v ohni.

„Jestli s Annou-Lenou tenhle byt vážně chcete, tak...“ začala Julie, jenže Roger ji přerušil.

„Ne. Ne. Tohle je perfektní byt pro děti. Měly byste ho s Ro koupit.“

„Ro ho určitě nebude chtít, vždycky na všem najde nějakou mouchu,“ povzdechla si Julie.

Roger šťoural do ohně čím dál urputněji.

„Jenom se bojí, že pro vás a to děcko nebude dost dobrá. Musíte jí říct, že to jsou kecy. Dělá si starosti, že neumí připevňovat lišty, ale musíte jí vtlouct do hlavy, že připevňovat lišty neumí nikdo, dokud poprvý lištu nepřipevní. To se naučí!“

Julie jeho slova zpracovávala. Hleděla do krbu. Roger také. Oba v ruce dřívko, v krbu trochu ohně, spousta kouře.

„Můžu vám říct něco osobního, Rogere?“ šeptla po chvíli.

„Hm.“

„Už nemusíte Anně-Leně nic dokazovat. Už nemusíte nikomu nic dokazovat. Jste dost dobřej.“

Dál se vrtali v ohni. Oběma se valila do očí mohutná oblaka kouře. A nic víc neříkali.

Ozvalo se zaklepání na dveře. Policistovi na schodech totiž konečně docvaklo, že zvonek nefunguje.

Kapitola 63

„Já otevřu,“ nabídla se lupička.

„Ne! Co když je to policie?“ vykřikla Ro.

„To bude jenom poslíček s pizzou,“ usoudila lupička.

„Blázníte? Policie by nikdy neposlala k rukojmím poslíčka! Vždyť jste ozbrojená a smrtelně nebezpečná!“ zaprotetovala Ro.

„Já nejsem nebezpečná,“ zašeptala lupička ublíženě.

„Tak jsem to nemyslela,“ omluvila se Ro.

Roger vstal od krbu, který teď už dýmal podstatně méně, a ukázal na lupičku třískou, jako by ukazoval celou rukou.

„Ro má pravdu. Jestli otevřete, možná vás policajti zastřelí. Radši půjdu já!“

Julie přisvědčila, byť trochu moc čile na to, aby to Rogerovi bylo příjemné: „No jasně! Ať jde Roger! Kdoví? Třeba nakonec vymyslíme, jak vám pomůžeme uprchnout, a pak se policajti nikdy nedozvědí, že jste ženská. Všichni budou automaticky předpokládat, že lupič je chlap!“

„Jak to?“ podivil se Roger.

„Protože ženy obvykle nebývají tak padlé na hlavu,“ vmísila se do hovoru Zara, nápomocná jako vždy.

Lupička si nejistě povzdechla. Avšak Anna-Lena udělala drobný, drobounký krůček do středu místnosti a špitla: „Prosím tě, Rogere, neotvírej. Co když budou strílet.“

Rogerovi zastřel oči kouř, i když teď už nikde žádný nebyl. Nic neřekl. A tak předstoupil Lennart a prohlásil: „No co! Tak otevřu já! Dejte mi tu kuklu a já budu dělat, že vás držím jako rukojmí. Vždyť jsem herec, hrál jsem v místním divadle v *Kupci benátském*.“

„Nejmenuje se to *Kupec z Benátek*?“ zarazila se Anna-Lena.

„Co já vím?“ opáčil Lennart.

„Jé, tu hru mám moc ráda, je v ní jeden krásný citát! O svíčke!“ zajásala Estelle vzrušeně, ale zaboha si nemohla vzpomenout, jak ten citát zní.

„Ježíšikriste, přestaňte blábolit a trochu se SOUSTŘEĎTE!“ zařvala Julie, protože se už zase ozvalo zaklepání na dveře.

Lennart přikývl a natáhl ruku k lupičce. „Dejte mi tu kuklu a pistoli.“

„Ne, dejte to mně, já jdu!“ sykl Roger, jemuž se opět vrátila potřeba být platný.

Oba muži vypjali jeden k druhému hruď, co to jen šlo. Roger měl zase chuť dát Lennartovi přes hubu, teď bez králičí hlavy po tom zatoužil ještě víc. Ovšem Lennart patrně poznal, jak Rogera uvnitř všechno bolí, protože prohlásil, ještě než Roger zaťal pěsti: „Nebuď naštvanej na svoji ženu, Rogere. Buď naštvanej na mě.“

Roger se sice dál tvářil rozzlobeně, ale někde ho píchlo, jeho vztek dostal trhlinu a tou z něj pomalu unikal vzduch.

„Já...“ zamručel a přitom se vyhýbal pohledu na Annu-Lenu.

„Nech to na mně,“ požádal ho Lennart.

„Prosím, miláčku,“ šeptla Anna-Lena.

Roger zvedl oči jen k její bradě a zjistil, že se celá třese. V tu chvíli ustoupil. Mohl to být nádherný okamžik, kdyby si jen odpustil poznámku: „Nevím, jestli to zrovna ode mě vezmeš, Lennarte, ale doufám, že tě střelí jenom do nohy.“

Bylo to od něj milejší, než to vyznělo.

V tu chvíli si Estelle vzpomněla na celý citát z té divadelní hry, a tak vychrlila: „Světlo, co vidíme, je z mého domu. Jak daleko ta malá svíčka svítí — tak dobrý skutek září ve zlém světě!“

Pamatovala si z toho ještě jeden citát: „Smutek tak připravil mne o rozum, že sám v sobě se vůbec nevyznám“, ale ten nahlas neproněsala, aby nekazila atmosféru. Lupička se na stařenku zahleděla.

„Promiňte, teprve teď mě napadá, že čekáte na manžela, jmenuje se Knut? Zrovna parkoval auto, když jsem... určitě má hrozný strach!“ vyhrkla, zdrcená výčitkami svědomí.

Estelle poplácala lupičku po paži.

„Ne, ne, s tím si nedělejte starosti. Knut už umřel.“

Lupička zbledla.

„Zatímco jste byla tady? On UMŘEL a vy jste přitom byla tady... ach, panebože...“

Estelle zavrtěla hlavou.

„Ne, ne, ne. Už je mrtvý nějaký ten pátek. Celý svět se netočí okolo vás, děvenko.“

„Já...“ vypravila ze sebe lupička.

Estelle ji pohládila.

„To jsem řekla jen tak, že Knut parkuje auto, protože občas si připadám moc sama. Cítím se pak líp, když můžu předstírat, že je na cestě. Zvlášť takhle před silvestrem, on totiž míval silvestry hrozně rád, stávali jsme spolu u okna

v kuchyni a koukali na ohňostroj. Tedy... dlouho jsme stáli na balkoně..., ale tam už nechodím od doby, co se před deseti lety na mostě stala taková věc. To je dlouhý příběh. Koukali jsme s Knutem z kuchyně na ohňostroj a... člověku se stýská po zvláštních věcech. Tohle mi chybí skoro ze všeho nejvíc. Knut ohňostroje miloval, takže na silvestra se cítím víc sama než jindy. Jsem potřeštěná stará bába.“

Všichni ostatní zmlkli a naslouchali jejímu vyprávění. Mohl to být poměrně hezký okamžik, kdyby si na druhém konci pokoje neodkašlala Zara.

„Všichni si myslí, že z celého roku lidé nejčastěji páchají sebevraždu na Vánoce. Ale to je mýtus. Nejvíc sebevražd připadá na silvestra.“

Zato tohle poněkud zkazilo atmosféru. To tedy ano.

Lennart se díval na Rogera, Roger se díval na lupičku, lupička se dívala na všechny. Pak odhodlaně přikývla. Když se nakonec dveře bytu otevřely, stál za nimi policista Jim. Chvilí nato sešel na ulici a oznámil synovi, že mluvil s lupičem.

Kapitola 64

Jack se s dupotem vyřítí z výslechové místnosti, vzteky celý vysílený. Vyděšená makléřka zevnitř sleduje, jak mladý policista rázuje po chodbě sem a tam. S nadějí se zadívá na starého, který zůstal u ní a tváří se smutně. Jim neví, kam s rukama a vlastně ani kam s ostatními částmi těla, a tak jí jen podá sklenici vody. Sklenice se chvěje, ačkoli ji makléřka drží všemi deseti prsty.

„Věřte mi, přísahám, že nejsem lupička...“ prosí.

Jim vykoukne na chodbu, kde pochoduje jeho syn a mlátí pěstmi do zdi. Pak kývne na makléřku, zaváhá, znovu kývne, zarazí se, ale nakonec se letmo dotkne dlaní jejího ramene a přizná: „Já vím.“

Ona se tváří překvapeně. On zahanbeně.

Starý policista, který si ještě nikdy nepřipadal starší než teď, zvedne ruku a zatočí snubním prstenem. Starý zvyk, trocha útěchy. Vždycky si říkal, že na smrti je nejtěžší gramatika. Často se mu stane, že se přerekne, Jack ho skoro nikdy neopraví, synové asi nemají to srdce. Zhruba jednou za půl roku se Jack zmíní o prstenu: „Táto, není už načase

ho sundat?“ Táta vždycky přikývne, jako by na to jen zapomněl, zatahá za něj, jako by vězel na prstu mnohem pevněji než ve skutečnosti, a zamumlá: „Jasně, jasně.“ Ale nikdy ho nesundá.

Na smrti je nejtěžší gramatika, slovesný čas, to, že nebude našťvaná, až zjistí, že koupili novou pohovku, aniž se jí zeptali. *Nebude*. Už nikdy nic nebude. *Byla*. Tehdy se opravdu *našťvala*, když Jim a Jack bez ptaní koupili novou pohovku, páni, jak ta se našťvala. Procestovala půl zeměkoule, viděla všechnen chaos světa, ale když se vrátila domů, muselo být všechno jako dřív, jinak se vztekala. Byl to samozřejmě jen jeden z jejích střelených zvyků a úchylek: k snídani si místo vloček dávala smaženou cibulku, na popcorn si lila béarnskou omáčku, a pokud vedle ní někdo zívá, přiskočila k němu a rychle mu strčila ukazováček do úst, jen aby zjistila, jestli ho stihne vytáhnout, než se ústa zavřou. Občas nasykala Jimovi do bot vločky, občas nacpala Jackovi do kapes vařená vejce a ančovičky, ten jejich výraz, když na to přišli, ji bavil čím dál víc. Po tomhle se člověku stýská. Že dělala to, že dělala ono. Ona *byla*, ona *je*. Byla Jimova manželka. Jackova máma je mrtvá.

Gramatika. S tou je největší peklo, myslí si Jim. Byl by tak rád, kdyby se to synovi povedlo, kdyby všechno vyřešil a všechny zachránil. Jenže to nejde.

Zamíří na chodbu. Podívá se na Jacka. Jsou tam sami, jejich hovor nikdo neuslyší. Syn se na něj otočí, celý zoufalý.

„MUSELA to udělat makléřka, táto, MUSELA...“ vypraví ze sebe, ale jak se tou větou prokousává, hlas mu slábne. Jim útrpně pomalu vrtí hlavou.

„Ne. Ta to nebyla. Lupička už nebyla v bytě, když jsi tam vtrhl, hochu, to máš pravdu. Ale taky nevyšla s rukojmími ven.“

Jackovy oči divoce těkají po chodbě. Zatne pěsti, zase hledá, do čeho by praštil.

„Táto, jak to víš? Jak to sakra víš?“ zakřičí, jako by křičel na moře.

Jim zamrká, jako by zadržoval příliv.

„Protože jsem ti neřekl pravdu, hochu.“

A pak ji řekne.

Kapitola 65

Někdejší rukojmí teď smějí všichni pohromadě odejít domů. Tenhle příběh pro ně končí stejně náhle, jako začal. Sbalí si věci a z policejní stanice jsou vlídně vyvedeni zadním schodištěm. Když se za nimi zavrou dveře, překvapeně se na sebe zadívají: makléřka, Zara, Lennart, Anna-Lena, Roger, Ro, Julie a Estelle.

„Co vám policajti říkali?“ zeptá se okamžitě Roger.

„Ptali se na spoustu věcí, ale my s Julčou jsme hrály blbý!“ oznámí Ro spokojeně.

„Šikulky,“ pochválí je Zara.

„Takže když vás teď policajti pouštěli, neřekli vám *vůbec* nic zvláštního?“ vyslýchá je Roger.

Všichni vrtí hlavou. Ten mladý policista, Jack, před chvílí obešel všechny místnosti a prostě oznámil, že můžou jít, a omluvil se, že to trvalo tak dlouho. Zdůraznil jen, že nesmějí odejít předním vchodem, protože tam čekají novináři.

Takže teď stojí skupinka u zadního vchodu. Nervózně po sobě pokukují. Otázku, na kterou všichni myslí, nakonec vysloví Anna-Lena: „Zvládla to? Když jsme vycházeli z bytu, viděla jsem na schodech stát policajta, toho star-

šho, a napadlo mě: Jak kolem něj proboha chce projít do protějšího bytu?“

„Přesně! Když mi policajti řekli, že ta pistole byla pravá a že uslyšeli z bytu výstřel, tak mě napadlo... fuj...“ přikývne mamléřka a ani se jí nechce myšlenku dokončit.

„Kdo jí pomohl ven, když ne my?“ chce vědět Roger.

Na to nikdo neumí odpovědět, ale Estelle se podívá na mobil, přečte si zprávu a tiše přikývne. Úlevně se usměje.

„Píše, že je v pořádku.“

Nato se usměje i Anna-Lena.

„Tak ji od nás pozdravujte.“

Estelle jí to slíbí.

Za jejich zády vyjde z policejní stanice dvacetiletá dívka. Snaží se tvářit sebejistě, ale očima divoce těká kolem a hledá, kam se vydat a s kým.

„Je vám dobře, děvenko?“ zeptá se Estelle.

„Co? Co je vám do toho?“ sykne London.

Julie si přečte jmenovku na její blůze, London si ji zapomněla sundat, když jela z práce rovnou na výslech.

„Vy jste seděla za přepážkou v tý přepadený bance?“

London váhavě přikývne.

„Hodně jste se bála, děvenko?“ zajímá se Estelle.

London přikývne, ale ne jako by chtěla, spíš jako by odpovídalo jen její tělo, protože mozek si netroufá.

„V tu chvíli ne. Když... se to stalo. Pak už jo. Až když... prostě když mi docvaklo, že ta bouchačka je asi pravá.“

Všichni lidé na schodišti chápavě přikývnou. Ro zastrčí pod kabátem ruce do kapes šatů, šklubne zátylkem směrem k malé kavárně na protější straně ulice a nabídne jí: „Nedáš si kafe?“

London má chuť zalhat: „Simvás, paní, já mám spoustu plánů a akcí, zejtra je silvestr, takže ne.“ Ale řekne jen: „Kafe nepiju.“

„Tak pro tebe vymyslíme něco jinýho,“ slibuje Ro.

Je to hezký slib, a tak London pomalu přikývne. Ro se stane její první kamarádkou po dlouhé době. Možná vůbec první.

„Počkejte na mě,“ prosí Julie.

„Co je? Bojíš se, že mě PŘEPADNOU, když půjdu sama, nebo co?“ uchechtne se Ro.

Julie se neuchechtne. Ro si odkašle a zamumlá: „Dobrý, dobrý, na tyhle srandičky je ještě brzo, chápu, chápu.“

Když přejdou ulici, pošeptá jí London: „To fakt nebyl moc dobrej vtip.“

„Ty jsi vtipová policie nebo co?“ zabručí Ro.

„Miláčku! Jestli tě zastřelí, tak dám pryč tvoje ptáky!“ zavolá za nimi Julie.

„TOHLE bylo vtipný!“ zazubí se London, která se už dlouho neměla čemu smát. Možná vůbec nikdy.

O pár dní později dostane dopis od jisté lupičky, která prosí o odpuštění, pro dvacetiletou holku to znamená tolik, že se s tím mnoho let nikomu nesvěří. Teprve až se zamiluje. Ale to je úplně jiný příběh.

Julie na schodišti obejme všechny, kteří se obejmout nechají. Když dojde k Estelle, zadívá se mladá žena mnohem starší ženě dlouze do očí. Estelle řekne: „Chtěla bych vám dát jednu knihu. Od svého oblíbeného básníka.“

Julie se usměje.

„Napadlo mě, že se vlastně budeme často vídat. Mohli bysme si vyměňovat knížky ve výtahu.“

„Jak to myslíte?“ podiví se Estelle.

Julie se otočí na makléřku.

„Vyřídíte všechny papíry?“

Makléřka přikývne tak šťastně, že u toho poskočí snožmo. I Roger se usměje, zničehonic ho to rozradostnilo.

„Takže ten byt nakonec kupujete? Dali vám dobrou cenu?“

Julie zavrtí hlavou.

„Ne. Tenhle byt ne. Ten druhý.“

Roger se hlasitě rozesměje. To už se nestalo dlouho. Anna-Lena je tak šťastná, že si musí sednout, přímo na schody, přímo do sněhu.

Kapitola 66

Pravda pravda pravda.

Takže Jim se vrátil na ulici a povyprávěl Jackovi, co se v domě stalo a že mluvil s lupičem. Jenže ono se to nestalo úplně přesně takhle. Vlastně ani trochu. Což je částečně tím, že Jim vůbec neumí vyprávět příběhy, a hlavně tím, že umí výborně lhát.

Totíž když Jim přinesl pizzy, neotevřel mu Lennart. Otevřela mu lupička, opravdová lupička. Roger i Lennart ji dlouho přesvědčovali, že kuklu si nasadí oni, ale ona po dlouhém váhání odmítla. Dívala se na oba muže, hlas jí jehl vděčnosti, nicméně hlavou zavrtěla odhodlaně.

„Zjevně nejsem příkladem pro svoje dcery a nenaučím je, aby nevyváděly blbosti. Aspoň jim teda snad ukážu, jak přijímat odpovědnost za svoje činy.“

A tak když Jim zazvonil, otevřela. Bez kukly. Vlasy jí splývaly na ramena, měla stejný odstín vlasů jako Jimova dcera. K tomu, aby k sobě dva cizí lidé pocítili sympatie, občas stačí jedna společná věc. Lupička uviděla Jimův snubní prsten, starý a poškrábaný, ze zašlého stříbra. A Jim

spatřil ten její, tenký a úzký, z hladkého zlata bez kamenů. Ani ona, ani on si ho dosud nesundali.

„Vy jste policajt?“ zeptala se tak otevřeně, že to Jima okamžitě vyvedlo z míry.

„Jak jste to poznala...“

„Policajti by sem nepustili opravdového poslíčka, kdyby si mysleli, že jsem ozbrojená a nebezpečná,“ zasmála se a spíš to vypadalo, že jí puká obličej, než že vypukla v smích.

„Ne, ne... teda vlastně jo, jo... jsem policajt, už je to tak,“ přikývl Jim a podal jí pizzy.

„Díky,“ řekla a uchopila krabice jednou rukou, v druhé pohupovala pistolí, z níž Jim nespouštěl oči.

„Jak se cítíte?“ zeptal se, což by asi neudělal, kdyby byla maskovaná.

„Nemám dneska nejlepší den,“ přiznala.

„Máte tam někoho raněného?“

Dotčeně zavrtěla hlavou.

„Já bych nikdy...“

Jim se na ni díval, zkoumal roztřesené prsty a otisky zubů na spodním rtu. Když nakoukl do bytu, neslyšel nikoho brečet ani nikoho křičet, nikoho, kdo by působil vyděšeně.

„Potřebuju, abyste tu pistoli na chvíli odložila,“ požádal ji.

Lupička omluvně přikývla. Rozhlédla se, podívala se na lidi v obýváku a pak se zeptala: „Můžu jim nejdřív dát ty pizzy? Jsou hladoví. Mají za sebou dlouhý den... já...“

Jim přikývl. Lupička se otočila, zašla na chvíli dovnitř a vrátila se bez krabic a bez pistole. V obýváku nějaký hlas vykřikl: „Tohle NENÍ hawaii!“ a další se zasmál: „Ty víš HOVNO, co je hawaii!“ *Zasmál.* Pak se rozlehl šum hovoru

cizích lidí, kteří si pomalu přestávali být vzájemně cizí. Je patrně těžké přesně definovat běžné držení rukojmích, ale tohle to rozhodně nebylo. Jim se pátravě zadíval na lupičku.

„Smím se zeptat, co vás k tomu vedlo?“

Lupička, teď už neozbrojená, se nadechla, až byla dvakrát větší než obvykle, a pak vydechla, až byla menší než kdy dřív.

„Vůbec nevím, odkud začít.“

V tu chvíli udělal Jim něco hluboce neprofesionálního. Natahl ruku a otřel jí slzu z tváře.

„Moje žena měla oblíbenej vtíp. ‚Jak se jí slon?‘“

„Nevím.“

„Kousek po kousku.“

Usmála se.

„To by se líbilo mým dětem. Mají smysl pro špatný humor.“

Jim zastrčil ruce do kapes a ztěžka se posadil na podlahu vedle dveří. Lupička zaváhala, pak si sedla k němu s nohama křížem. Jim se taky usmál.

„Moje žena měla taky smysl pro špatnej humor. Ráda se smála a vyvolávala hádky. Čím byla starší, tím byla hádavější. Pořád mi tvrdila, že jsem až moc hodnej. To je hrozný, když vám tohle řekne farářka, vidíte?“

Lupička se tiše zasmála. Přikývla.

„S kým se hádala?“

„Se všema. S církví, farníkama, politikama, s lidma, co věří v Boha, s lidma, co nevěří v Boha... Vzala si za úkol bránit ty nejslabší: bezdomovce, uprchlíky, dokonce i zločince. Protože v Bibli říká Ježíš něco jako: ‚Hladověl jsem, a dali jste mi najíst, byl jsem bez domova, a ujali jste se mne, byl jsem nemocen, a navštívili jste mne, byl jsem ve vězení, a přišli jste za mnou.‘ Pak říká zhruba to, že

co činíme pro ty nejslabší z nás, činíme pro něj. A moje žena brala všechno tak STRAŠNĚ doslova. Proto se pořád s někým hádala.“

„Už umřela?“

„Jo.“

„To je mi líto.“

Jim vděčně přikývl. Pomyslel si, jak je divné, že ani po takové době nedokáže pochopit, že už s ním není. Srdce si pořád nezvyklo, že když zívne, žádný uhihňaný blázínek mu nestrčí prst do pusy a nenasype mu mouku na polštář, zrovna když se chce svalit do postele. Nikdo se s ním nehádá. Nikdo se s ním nemiluje. Na tu zatracenou gramatiku si nejde zvyknout. Smutně se usmál: „Teď je řada na vás.“

„S čím?“ podivila se lupička.

„S vaším příběhem. Co vás sem přivedlo.“

„Jak dlouhý ten příběh chcete?“

„Jak dlouhý chcete vy. Kousek po kousku.“

To od něj bylo hezké. A tak lupička vyprávěla.

„Opustil mě manžel. Nebo spíš vykopl. Zahýbal mi s mojí šéfovou. Zamilovali se do sebe. Nastěhoval si ji do našeho bytu, protože byl psaný jen na něj. Seběhlo se to dost rychle, nechtěla jsem dělat scény a vyvolávat... zmatky. Kvůli dětem.“

Jim pomalu přikývl. Díval se na její prsten a točil svým, nic není těžší než si ho sundat.

„Máte holky, nebo kluky?“ zeptal se.

„Holky.“

„Já mám holku a kluka.“

„No a... někdo by měl... já nechci, aby musely...“

„Kde jsou teď?“

„U svého táty. Dneska večer jsem je měla vyzvednout. Oslavit s nimi silvestra. Ale teď... já...“

Zmlkla. Jim zamyšleně přikývl.

„Na co jste potřebovala ty peníze?“

Zoufalství v obličeji prozrazovalo, jaký chaos jí vládne v srdci. „Na nájem. Potřebuju šest tisíc pět set. Manželův právník mi vyhrožuje, že mi děti seberou, když nebudu mít kde bydlet.“

Jim se pevně chytil zábradlí na schodišti, aby se nezhroutil, neboť mu vynechalo srdce. Soucit je zavrať. Šest tisíc pět set, protože si myslela, že jinak přijde o děti. O své děti.

„Na to jsou zákony a pravidla, čistě právnícky vám nikdo nemůže vzít děti jenom proto, že...“ začal, ale pak si to rozmyslel: „Jenže TEĎ už může... teď jste spáchala LOUPEŽ a...“ Téměř mu selhaly hlasivky, když zašeptal: „Děvče nešťastný, co jste to VYVEDLA?“

Lupička nutila jazyk, aby se pohnul, a rty, aby se otevřely, i ty nejmenší svaly jí však vypovídaly službu.

„Jsem... jsem blbá. Já vím, já vím, já vím. Nechtěla jsem se s manželem hádat před holkama, myslela jsem si, že to vyřeším sama. Jenže jsem nadělala akorát zmatky. Je to moje vina, jenom moje vina. Jsem připravená se vzdát, pustím všechny rukojmí, slibuju, pistole leží tamhle, ani není pravá...“

Jim si pomyslel, že to je teda pro vyloupení banky důvod jak noha: nechtít vyvolávat konflikty. Snažil se na ni dívat jako na zločince, snažil se na ni dívat, a nevidět svou dceru, nedařilo se mu ani jedno.

„I když propustíte rukojmí a vzdáte se, stejně půjdete do vězení. Přestože ta pistole není opravdová,“ vysvětloval omluvně. Samozřejmě byl policistou dost dlouho na to, aby poznal, že opravdová je. Věděl, že lupička nemá šanci, byť by každý slušný člověk měl pro její situaci maximální pochopení. Loupit v bankách se nesmí, pobíhat se střelnou

zbraní po ulici se nesmí, takovým zločincům to jen tak nedaruje, pokud je chytíme. A tak Jim dospěl k poznání, že jediný způsob, jak ji uchránit od trestu, je neudělat to. Nechytit ji.

Rozhlédl se po schodišti. Na dveřích bytu, v němž se nacházeli rukojmí, visel inzerát s textem: *Na prodej! Realitní kancelář NAZDAR! Bydlení ZDAR!* Jim se na něj dlouho díval a lovil v paměti.

„Vtipný,“ řekl nakonec.

„Co?“ zeptala se lupička.

„Realitní kancelář Nazdar. I když vlastně je to celkem... trapný jméno.“

„Asi ano,“ přikývla lupička, která tomu doteď nevěnovala příliš pozornost.

Jim se podrbl na nose.

„Možná je to jenom náhoda, ale mluvil jsem před chvílí se sousedama tady odnaproti. Rozcházejí se. Protože ona má ráda koriandr a on má taky rád koriandr, akorát ne tolik, což zjevně jako důvod stačí, pokud je člověk mladý a má internet.“

Koutky lupiččiných úst se pokusily roztáhnout do úsměvu.

„Nikdo se dneska nechce nudit.“

Pomyslela si, že úplně nejhorší a citově nejhuře překonatelné je na její situaci to, že svého manžela pořád miluje. Pokaždé když ji tohle zjištění zdrtilo, jako by jí v těle každá žilka zvlášť vybuchla. Nedokázala ho přestat milovat ani po tom, co udělal, a ani pak se neubránila pochybnostem, jestli za všechno nakonec nemůže ona. Třeba nebyla dostatečně vtipná, to se pak nedá po nikom chtít, aby s někým takovým žil.

„Jo, jo, přesně tak! Mladý musejí bejt pořád čerstvě zamilovaný, nic jim nesmí zevšednět, udrží pozornost asi tak dlouho jako kočka mezi třpytivýma hopíkama,“ přikývl s náhlým zápalem Jim a pokračoval: „Takže se rozcházejí a budou byt prodávat. Nepamatovali si, jak se ta realitka jmenuje, jenom že je to trapný jméno. A víte, co mě napadlo? Realitní kancelář Nazdar je trapný jméno!“

Ukázal na ceduli na dveřích bytu, v němž se nacházela makléřka. Pak na protější byt. Tohle město nebylo tak velké, aby se v něm nacházely spousty realitních kanceláří s trapnými jmény. Dokonce i kadeřnictví Šmik tu bylo jen jedno.

„Promiňte, ale nechápu, co z toho plyne,“ řekla lupička.

Jim se poškrábal ve vousech.

„Jenom si říkám... je tam s váma i makléřka?“

Lupička přikývla.

„Jo, všichni jsou z ní na prášky, když jsem tam před chvílí donesla ty pizzy, zrovna nutila Rogera, aby si stoupl k balkonu, a sama se pak postavila na druhý konec bytu a hodila mu svoje klíče, aby viděl, jak daleko se dá dohodit v bytu s otevřenou dispozicí.“

„Jak to dopadlo?“

„Roger uhnul. Málem vysklila okno,“ usmála se lupička. Má milý úsměv, pomyslel si Jim. Ta nechtěla nikomu ublížit. Podíval se znovu na inzerát.

„Já nevím, možná to je... ale pokud ten protější byt prodává *stejná* makléřka, třeba má klíče u sebe, a jestli jo...“

Nezmohl se na to, aby to vyslovil.

„Jak to myslíte?“ zeptala se lupička.

Jim sebral odvahu, vstal a odkašlal si.

„Myslím to tak, že pokud protější byt prodává *stejná* makléřka a má klíče u sebe, tak byste se mohla schovat tam.

Až sem dorazí další policajti a začnou vás hledat, nebudou vyrážet dveře všech bytů najednou.“

„Proč?“

Jim pokrčil rameny. „My policajti nejsme zase takoví machři. Všichni se budou soustředit nejdřív na to, aby dostali ven rukojmí, a pokud ti za sebou zavřou dveře, budou policajti předpokládat, že pachatel... vy... je pořád v bytě. V *tomhle* bytě. Až vyrazíme dveře a zjistíme, že tam nejste, nemůžeme jen tak vpadnout do všech ostatních bytů, to by šéfům praskla žilka. Byrokracie, však víte. Nejdřív musíme odvézt rukojmí na stanici a vyslechnout je. A potom, já nevím... třeba vymyslíte, jak se odtamtud nenápadně vyplížit. Hele, víte co? I KDYBY vás v tom bytě někdo našel, můžete dělat, že tam BYDLÍTE! Celou dobu jsme měli za to, že lupič je chlap.“

Teď lupička vytřeštila oči ještě nechápavěji.

„Proč?“ zopakovala.

„Protože ženský většinou nedělají... tohle,“ vysvětlil Jim co nejdiplomatictěji.

Lupička potřásla hlavou.

„Ale ne, já myslím proč? Proč to pro mě děláte? Jste policajt! Správně... správně byste to dělat neměl.“

Jim neohrabaně přikývl. Přešel si dlaněmi po kalhotách, pak zápěstími po čele.

„Moje žena s oblibou citovala kohosi, kdo řekl... jak ono to bylo... něco jako, že i kdyby věděl, že zítra bude konec světa, šel by dnes zasadit jabloň.“

„Hezké,“ šeptla lupička.

Jim přikývl. Promnul si oči hřbetem ruky.

„Já vás nechci... zatknout. Víím, že jste udělala chybu, ale... to se stane.“

„Díky.“

„Ale musíte se okamžitě jít zeptat makléřky, jestli má klíč od protějšího bytu. Protože synovi za chvíli dojde trpělivost a přiběhne sem a...“

Lupička zamrkala rychleji.

„Prosím? Synovi?“

„Je taky policajt. Bude ve dveřích první.“

Lupičce se sevřelo hrdlo, zadrhl se jí hlas.

„Ten má asi kuráž, vidíte?“

„Měl kurážnou mámu. Ta by pro něj taky vyloupila banku, kdyby musela. Já jsem ani nevěřil v Boha, když jsme se poznali. Byla krásná, já ne. Uměla tančit, já se sotva držel na nohou. Na začátku vztahu jsme asi neměli společného nic kromě toho, jak bereme svoji práci. Že zachraňujeme, koho můžeme.“

„Já nevím, jestli si záchranu zasloužím,“ zašeptala lupička.

Jim jen přikývl a podíval se jí do očí. Upřímný a čestný muž se právě chystal popřít principy povolání, jemuž zasvětil celý svůj dospělý život.

„Přijďte za mnou za deset let a uvidíme, jestli jsem se spletl.“

Otočil se a chtěl odejít. Lupička váhala, polkla a nakonec zavolala: „Počkejte!“

„Ano?“

„Můžu... můžu ještě klást požadavky na propuštění rukojmích, nebo už je pozdě?“

„No to si děláte...“

Nakrčil čelo, nejdřív zmateně, potom téměř zlostně. Lupička váhala.

„Ohňostroj,“ vypravila ze sebe nakonec. „Je tu jedna stará paní, která se vždycky s manželem koukala na ohňostroj.“

Už umřel. Celý den ji držím jako rukojmí. Ráda bych jí dopřála ohňostroj.“

Jim se uchechtl. Přikývl.

Pak sešel ze schodů a lhal svému synovi.

Kapitola 67

Lupička se vrátila do bytu. Podlaha byla celá od krve, nicméně v krbu praskal oheň. Ro seděla na pohovce, jedla pizzu a rozesmávala Julii. Roger a makléřka se dohadovali o výměře bytu uvedeně v plánu, ne že by Roger ještě chtěl tenhle byt koupit, ale „přece je sakra důležitý, aby informace byly správně“. Zara a Lennart stáli u okna, Zara ukusovala pizzu a Lennart se královsky bavil tím, jak se u toho ošklibá. Nezdálo se, že se jí líbí, kdepak, ale taky se nezdálo, že se jí hnusí. Naopak se zdálo, že ona jemu připadá úžasná.

Anna-Lena stála stranou, v ruce držela talíř, jenže pizza na něm stýdla nedotčená. Všimla si jí samozřejmě Julie a vstala z pohovky. Došla k ní a zeptala se: „Je všechno v pořádku, Anno-Leno?“

Anna-Lena se podívala směrem k Rogerovi. Od chvíle, kdy ze záchodu vylezl králík, spolu pořád ještě nepromluvíli.

„Jo,“ zalhala.

Julie ji vzala za paži, ne aby ji utěšila, nýbrž aby ji povzbudila.

„Já přesně vím, co si myslíte, že jste udělala za chybu, ale to, že jste tolikrát zaplatila Lennarta, jenom aby si Roger připadal jako vítěz, je asi to nejšvihlejší, nejdivnější a nejromantičtější, co jsem kdy slyšela!“

Anna-Lena zkusmo šťouchla do pizzy na talíři.

„Roger se měl stát šéfem. Měl dostat šanci. Já jsem si pořád říkala, že příští rok bude na řadě on. Jenže roky plynuly rychleji, než jsme si mysleli. Občas mě napadá, že když jsou spolu dva dost dlouho a mají děti, začne život připomínat šplhání na strom. Nahoru a dolů, nahoru a dolů, snažíte se zvládat všechno, být schopní, šplháte a šplháte a vzájemně se po cestě jen tu a tam zhlédnete. Mladí to asi nechápou, ale s dítětem se v životě všechno změní, někdy máte pocit, že se s partnerem vůbec nesetkáváte. Jste především rodiče a spoluhráči, až v druhé řadě manželé. Šplháte na strom... a občas se zhlédnete. Vždycky jsem si myslela, že tak to zkrátka je, tak to musí být, to je život. Hlavně že šplháme na stejný strom, přesvědčovala jsem sama sebe. Protože se dříve či později ocitneme... zní to tak troufale... dříve či později se ocitneme oba na stejné větvi. To si pak sedneme, vezmeme se za ruce a budeme se kochat výhledem. Myslela jsem si, že na to dojde, až zestárneme. Jenže život ubíhá rychleji, než si jeden myslí. Roger se nikdy na řadu nedostal.“

Julie ji pořád držela za paži. Teď už míň proto, aby ji povzbudila, zato víc proto, aby ji utěšila.

„Moje máma vždycky říká, že se za sebe nikdy nemám omlouvat. Nikdy neprosit o odpuštění za to, že jsem v něčem dobrá.“

Anna-Lena si váhavě ukousla pizzy a s plnou pusou poznamenala: „Chytrá máma.“

Mlčely.

Pak to bouchlo.

Jednou. Dvakrát. Po chvíli se strhl praskot a výbuchy, bylo jich tolik a tak rychle za sebou, že je nikdo nestíhal počítat. Lennart, který stál nejbliž u okna, zvolal: „Koukejte! Ohňostroj!“

Jim poslal jednoho mladého policistu ze stanice, aby koupil rachejtle. Teď je odpaloval z mostu. Lennart, Zara, Julie, Ro, Anna-Lena, Roger a makléřka vyšli na balkon. Tam podívanou uchváceně sledovali. Skutečně to nebyla prdítko, co jenom tak blafnou, byl to pořádný ohňostroj různých barev, snášel se jako déšť, prostě se vším všudy. I Jim měl totiž shodou okolností rád ohňostroje.

Lupička a Estelle se bok po boku dívaly z okna v kuchyni.

„To by se Knutovi líbilo,“ kývla Estelle.

„Doufám, že se to líbí i vám,“ řekla lupička.

„Náramně, děvenko, náramně. Děkuji!“

„Mrzí mě, co jsem vám všechno provedla,“ vzlykla lupička.

Estelle nešťastně našpulila rty.

„Třeba to policii nějak vysvětlíme? Že to byla chyba?“

„To asi ne.“

„A nemůžete uprchnout? Někde se schovat?“

Z Estelle táhlo víno. Zorničky se jí mírně chvěly. Lupička se chystala odpovédět, ale pak jí došlo, že čím méně se Estelle dozví, tím lépe. Ať kvůli ní nemusí u výsledku lhát. A tak řekla: „Ne. To asi nepůjde.“

Estelle ji vzala za ruku. Nic moc jiného udělat nemohla. Ohňostroj byl krásný, Knut by měl velikou radost.

Když podívaná skončila, vešla lupička do obýváku, všichni ostatní se zatím z balkonu vrátili. Lupička se pokusila diskrétně naznačit makléřce, že by si s ní ráda promluvila o samotě, jenže to bohužel vůbec nešlo, protože makléřka byla zcela pohlcená hádkou s Rogerem o to, jakou cenu by měla Julii a Ro nabídnout, kdyby chtěly byt koupit.

„No dobře! No DOBŘE!“ křikla makléřka nakonec. „Můžu cenu mírně snížit, ale JENOM proto, že za dva týdny nabídnu k prodeji ten druhý byt a nechci, aby si konkurovaly!“

Roger, Julie a Ro naklonili hlavy na stranu tak, až jim o sebe ťukly.

„Jakej... druhý byt?“ zeptal se Roger.

Makléřka si odfrkla, našťvaná sama na sebe, že se podřekla.

„Tady naproti, na druhé straně od výtahu. Ještě jsem ani nedala inzerát na web, protože když prodáváte dva byty najednou, dostanete za oba míň peněz, to ví každý správný makléř. Ten druhý byt vypadá úplně stejně jako tenhle, jenom má trochu menší šatnu, ale kdovíproč je tam mnohem lepší signál, což je v dnešní době pro lidi děsně důležité. Bydlí tam pár, co se rozchází, strašně se mi v kanceláři pohádali, už vyklidili z bytu všechnen nábytek, zůstal tam jenom odšťavňovač. Chápu, že si ho ani jeden nechtěl vzít, protože má *příšernou* barvu...“

Takhle makléřka blábolila ještě drahnou chvíli, jenže nikdo už ji neposlouchal.

Roger a Julie se podívali na sebe, pak na lupičku, pak na makléřku.

„Počkejte, vy prodáváte i protějšší byt? Na druhý straně od výtahu? A... tam teď nikdo nebydlí?“ ujišťovala se Julie.

Makléřka přestala blábolit a začala přikyvovat. Julie se podívala na lupičku a obě pochopitelně napadlo to samé: řešení téhle situace.

„Máte od toho bytu klíče?“ zeptala se Julie s nadějným úsměvem, přesvědčená, že tohle bude dokonalý závěr celého příběhu.

Jenže makléřka se na ni bohužel podívala, jako by se ptala na úplnou pitomost. „Proč bych je měla mít? Vždyť ho budu prodávat až za dva týdny, to si myslíte, že jen tak u sebe nosím cizí klíče? Co bych to byla za makléřku?“

Roger vzdychl. Julie vzdychla zhluboka. Lupička vůbec nedýchala, jen se v duchu propadla do beznaděje.

„Kdysi jsem měla utajený románek!“ ozvala se Estelle z druhého konce bytu vesele, protože v kuchyni našla další lahev vína.

„Teď ne, Estelle,“ snažila se ji umlčet Julie, ale stařenka si nedala pokoj. Byla krapet opilá, nač to zastírat, už v šatně do sebe nalila na svůj věk úctyhodné množství vína.

„Kdysi jsem měla *utajený románek!*“ zopakovala, úkosem pohlédla na lupičku a lupička ihned znervózněla z toho, jaké podrobnosti asi budou po tomhle úvodu následovat. Estelle zamávala lahví a pokračovala: „Miloval knížky a já také, ale můj manžel ne. Knut zase měl rád hudbu. Hudba sice taky ujde, ovšem ani zdaleka to není *totéž*, vidíte? VIĎTE?“

Lupička zdvořile zavrtěla hlavou.

„Není. Já mám taky ráda knížky.“

„Já to hned věděla, je to na vás poznat! Že chápete, že lidé potřebují i pohádky, nejen příběhy! Mně jste se líbila od první chvíle, kdy jste sem přišla, abyste věděla. Trochu jste si to zavařila s tou pistolí a tak dále, ale kdo si nikdy

v životě nic nezavařil? Všichni zajímaví lidé alespoň jednou provedli pořádnou hloupost. Já jsem třeba měla románek za Knutovými zády, s mužem, který miloval knihy jako já. Pokaždé když něco čtu, myslím na ně oba, protože ten muž mi dal klíč a já jsem to Knutovi nikdy neprozradila.“

„Prosím vás, Estelle, my tady teď něco...“ zkusila to Julie, ale Estelle ji úplně ignorovala. Přejížděla rukou po knihovně. Při jednom z posledních setkání ve výtahu jí soused dal velmi tlustou knihu, kterou napsal muž. Soused v ní podtrhl jednu větu, schovanou mezi stovkami stránek: *Spíme, dokud se nezamilujeme*. Estelle mu za ni dala knihu, jejíž autorka jakožto žena nepotřebovala stovky stránek, aby sdělila, co sdělit chtěla. Hned na začátku Estelle podtrhla: *Láska je, že chci, abys byl*.

Teď jí prsty šátraly po knihách v policích, připomínala spíš někoho, kdo sní, než někoho, kdo hledá. Zprostřed jedné řady vypadla kniha, jako by to ani nebylo schválně, nýbrž jen jako by Estelle nehty zavadila o její hřbet. Kniha přistála na podlaze a otevřela se na jedné z prvních dvojstránek. Klíč, který se z ní vykutálel, se měkce odrazil od papíru a zazvonil o parkety.

Estellin hrudník se zadýchaně a opile zvedal, jazyk se jí možná trochu pletl, ale pohled měla jasný. „Když Knut onemocněl, přepsali jsme byt na dceru. Myslela jsem, že se sem třeba s dětmi nastěhuje, pochopitelně to bylo bláhové. Nechtěli bydlet tady. Měli svůj vlastní život, své vlastní bydlení. Jenže tenhle byt se nehodí pro jednoho člověka. A tak nakonec dcera řekla, že bychom ho měli prodat a sehnat pro mě něco menšího, o co bude snazší se starat. Je docela možné, že tím myslela, že bude snazší se starat o mě. Zavolala různým makléřům a všichni jí řekli, že není normální pořádat prohlídku těsně před silvestrem, ale já jsem chtěla...

inu, říkala jsem si, že zrovna teď by mi trocha společnosti udělala radost. Tak jsem se z bytu vytratila, než makléřka přišla, a když prohlídka začala, vrátila jsem se a předstírala, že jsem jenom obyčejný zájemce. Nechtěla jsem totiž ten byt prodat, aniž budu vědět, kdo ho kupuje. Tohle není jen byt, je to můj domov, nechci ho přenechat někomu, kdo se tu jen na chvíli ohřeje a vydělá peníze. Chci někoho, kdo tu bude bydlet s láskou jako já. To mladí asi pochopí těžko.“

Nebyla to pravda. V bytě se nenacházel jediný člověk, který by to dokonale nechápal. Makléřka si odkašlala.

„Takže... já jsem nebyla první, komu vaše dcera zavolala?“

„Jé, to ne, to ne, volala VŠEM ostatním makléřům, dokud jí nezbylo než zavolat vám. Ale koukejte, jak pěkně to dopadlo!“ usmála se Estelle.

Makléřka si ze saka smetla prach a sebeúctu.

„Takže tohle je klíč od...“ spustila lupička, hleděla na něj, pořád tomu však nemohla uvěřit.

Estelle přikývla.

„Od mého utajeného románku. Bydlel v protějším bytě, na druhé straně od výtahu. Umřel tam. Když jeho byt prodávali, stála jsem na prohlídce před knihovnou a myslela na to, co by bylo, kdybych poznala dříve jeho než Knuta. To si člověk může dovolit, když už je hodně starý, popustit uzdu fantazii. Ten byt koupila mladá dvojice. A nevyměnila zámek.“

Nato si Julie poněkud pohoršeně odkašlala.

„Jak... promiňte, Estelle, ale jak to víte?“

Estelle se rozpačitě usmála.

„Tu a tam jsem... nikdy jsem *neodemkla*, přirozeně, nejsem žádný kriminálník, ovšem... občas jsem zkusila, jestli

se tam klíč pořád hodí. A hodil. Mimochodem, nepřekvapuje mě, že se rozcházejí, často jsem je slyšela, jak se hádají, když jsem kouřila v šatně. Tam se zvuk nese. Zaslechla jsem kdeco. Leccos by šokovalo i Stockholmáky, to vám tedy povím.“

Lupička vrátila knihu do knihovny. Pevně sevřela klíč. Obrátila se ke všem přítomným a zašeptala: „Nevím, co říct.“

„Tak neříkejte nic. Běžte se schovat do protějšího bytu, dokud se to nepřezene. Pak můžete domů za dcerami,“ řekla Estelle.

Klíč tančil lupičce v dlani, když ji rozevřela, nedokázala ho udržet v klidu.

„Já nemám kam jít. Nemám peníze na nájem. A nemůžu od vás žádat, abyste kvůli mně lhali policii, budou se ptát, kdo jsem a jestli víte, kde se schovávám, a nechci, abyste kvůli mně lhali!“

„Jasně že budeme lhát,“ vyhrkla Ro.

„Na nás nemyslete,“ zaprosila Julie.

„Vždyť ani nemusíme lhát,“ řekl Roger. „Stačí, když ze sebe budeme dělat blbečky.“

„Tím pádem se problém řeší, protože TOHLE pro vás nebude nijak těžké!“ přikývla Zara. Výjimečně to nemyslela jako urážku, pouze to tak vyznělo.

Anna-Lena zamyšleně pokývala hlavou.

„Roger má pravdu. Budeme dělat blbečky. Můžeme tvrdit, že jste si nesundala kuklu, takže jim nemůžeme poskytnout váš popis.“

Lupička zkoušela protestovat. Nedali jí šanci. Ale pak se ozvalo zaklepaní na dveře, Roger šel do předsíně, vykoul špehýrkou a uviděl, že za dveřmi stojí Jim. Teprve v tu chvíli si Roger uvědomil nejvážnější problém.

„Sakra. Na schodech je policajt, jak kolem něj projdete do toho druhýho bytu, aby vás neviděl? To nás nenapadlo!“ vykřikl.

„Můžeme nějak odlákat jeho pozornost?“ navrhla Julie.

„Já mu stříknu do očí limetkovou šťávu!“ napadlo Ro.

„Třeba se s ním domluvíme?“ zauvažovala Estelle.

„Anebo VYBĚHNEME všichni najednou a to ho zmate!“ přemýšlela Anna-Lena nahlas.

„Nahatý! Nahatý lidi zmatou každýho!“ podotkl Lennart z titulu experta.

Vedle něj stála Zara a on čekal, že ho označí za naprostého pitomce, ale řekla jen: „Mohli bychom ho zkusit podplatit. Toho policajta. Většina mužů se dá koupit.“

Lennart si povšiml, že nemusela říkat „většina mužů“ a mohla říct „lidi“, ale přesto mu připadalo jako hezké gesto, že se Zara alespoň snaží zapojit do kolektivu.

Lupička před nimi dlouho stála s klíčem v ruce a už už se chystala povědět pravdu o Jimovi, ovšem nakonec jen zamyšleně pronesla: „Ne. Pokud vám prozradím, jak chci uniknout, budete muset u výsledku lhát. Ale pokud prostě sejdete po schodech, můžete říkat pravdu: Když jste za sebou zavírali dveře, byla jsem ještě uvnitř. Vůbec nevíte, kam jsem se poděla pak.“

Všichni se zatvářili, jako by chtěli protestovat (kromě Zary), avšak nakonec přikývli (i Zara). Estelle zabalila zbylý zelný salát do potravinové fólie a uložila ho do lednice. Na papírek napsala své telefonní číslo, strčila ho lupičce do kapsy a zašeptala: „Až budete v bezpečí, pošlete mi zprávu, jinak si budu dělat starosti.“ Lupička jí to slíbila. Pak všichni rukojmí byt opustili. Poslední šel Roger a pečlivě za sebou zavřel dveře, aby zaklaply. Rukojmí seběhli

po schodech na ulici, nasedli do čekajících policejních aut a odjeli na stanici k výsledku.

Jim na schodech na kratičkou chvíli osaměl. Čekal, až přijde nahoru Jack.

„Je lupič pořád vevnitř? Víš to JISTĚ, táto?“ zeptal se Jack.

„Na sto procent,“ řekl Jim.

„Fajn! Za chvíličku vyjednávač zavolá na ten telefon, co jsme tam poslali, a zkusí lupiče přesvědčit, aby se vzdal dobrovolně. Jinak vyrazíme dveře.“

Jim přikývl. Jack se rozhlédl, u výtahu se sehnul a zvedl nějaký papír.

„Co to je?“

„Vypadá to jako obrázek,“ napadlo Jima.

Jack si ho zastrčil do kapsy. Podíval se na hodinky. V tu chvíli zavolal vyjednávač.

Speciální telefonní nesmysl ležel v krabici od pizzy. Našla ho Ro. Měla hrozný hlad, a tak si jen pomyslela, to je ale zvláštní, pizza s telefonem, odložila ho a rozhodla se, že se nad tím zamyslí, až se nají. Než dojedla, na telefon jednoduše zapoměla. Odehrála se spousta dalších událostí, ohňostroj a podobně, a asi byste museli Ro znát, abyste pro její roztržitost měli pochopení. Anebo by vám možná stačilo vědět, že když spořádala svou pizzu, otevřela všechny krabice a dojedla kůrky, které tam nechali ostatní. Nato jí Roger řekl, že se nemusí bát. Že teď už si je jistý, že Ro bude dobrá máma, protože takhle dojídají kůrky pizzy jenom rodiče. Pro Ro znamenala jeho slova tolik, že se z toho zhroutila.

Telefon ležel na třínohém stolečku u pohovky, vratkém jako pavouk na ledu. Když rukojmí odešli, lupička vedle

telefonu položila pistoli, ale napřed ji samozřejmě otřela, protože Roger viděl dokument o tom, jak policie hledá na místě činu otisky prstů. Taký hodila do hořícího krbu lupičskou kuklu, protože Roger vylíčil, jak na ní ty potvory fízlovský jinak najdou vlasy a vystopují DNA a všechno možný.

Poté lupička vyšla ze dveří. Jim stál na schodech sám. Letmo na sebe pohlédli, ona vděčně, on nervózně. Ukázala mu klíč. On vydechl.

„Pospěšte si,“ vybídl ji.

„Jenom vám chci říct... že jsem nikomu neprozradila, co pro mě děláte. Nechci, aby kvůli mně někdo musel u výslechu lhát,“ řekla lupička.

„Fajn,“ přikývl Jim.

Lupička marně mrkala, aby zamáčkla slzu v oku, protože samozřejmě věděla, že jednoho člověka přece jenom žádá, aby kvůli ní lhal, a to možná tak, jak nikdy v životě nikomu nelhal. Ale Jim ji nenechal se omlouvat, jen ji provedl kolem dveří výtahu a šeptl: „Hodně štěstí!“

Lupička vešla do protějšího bytu a zavřela za sebou. Jim na onu kratičkou chvíli osaměl. Měl čas pomyslet na svou ženu a zadoufat, že by na něj byla pyšná. Nebo že by se alespoň moc nenaštvala. Pak po schodech vyběhl Jack. Nato zavolal vyjednavací. Pistole spadla na zem.

Kapitola 68

Na policejní stanici poví Jim Jackovi pravdu, nic než pravdu. Jack se chce zlobit, upřímně si přeje, aby na to měl čas, ale protože je dobrý syn, okamžitě se zaměstná vymyšleným plánem. Jakmile propustí svědky zadem, zamíří k hlavnímu vchodu.

„Tohle nemusíš, hochu, půjdu tam já,“ řekne Jim zoufale. Netroufne si říct *promiň, že jsem ti lhal, v hloubi duše přece sám víš, že jsem jednal správně*.

Jack odhodlaně zavrtí hlavou.

„Ne, táto. Zůstaň tady.“

Netroufne si říct už *jsi nadělal dost paseky*. Pak vyjde na schody před budovou, setká se s novináři a poví jim vše, co potřebují slyšet. Že odpovědnost za celou policejní operaci nese výhradně on a že pachatel nebyl dopaden. Nikdo neví, kde se teď nachází.

Pár novinářů ho ihned zasype vyčítavými otázkami na téma „neschopnost policie“, jiní se jen pochechtávají a zapisují si, těší se, jak ho za pár hodin rozcupují ve sloupcích a blozích. Hanba a nezdar ulpí pouze na Jackovi a on je nese sám, aby vina nepadla na nikoho jiného. Uvnitř na stanici sedí jeho táta a drží si obličej v dlaních.

Zítra ráno, na silvestra, dorazí vyšetřovatelé ze Stockholmu. Přečtou si všechny svědecké výpovědi, promluví si s Jackem a Jimem, překontrolují všechny důkazy. Potom si odfrknou tónem protivnějším než sliby v reklamách na mycí prostředky, že na nic dalšího vážně nemají zdroje. Během přepadení nikdo neutrpěl zranění, při loupeži nebylo nic ukradeno, takže neexistují žádné oběti. Stockholmáci musejí nasazovat zdroje tam, kde je to prioritní. Navíc je silvestr, a kdo by ho chtěl slavit v takovém zapadákově?

Budou spěchat domů a Jack a Jim je budou sledovat, jak odjíždějí. Novináři budou tou dobou už pryč, na cestě k další velké story, vždycky se najde nějaká celebrita, co se možná bude rozvádět.

„Jsi dobrej policajt, hochu,“ pronese Jim do země. Rád by dodal *a ještě lepší člověk*, ale nezmůže se na to.

„Ty občas nijak skvělej policajt nejsi, táto,“ usměje se Jack k nebi. Rád by dodal *ale všechno, co umím, jsem se naučil od tebe*, jenže na to nedorazí.

Pojedou domů. Pustí si televizi. Dají si spolu pivo.

To stačí.

Kapitola 69

Na schodech za policejní stanicí Estelle postupně všechny obejme. (Až na Zaru, pochopitelně, ta se při jejím pokusu zaštití kabelkou a uskočí.)

„To vám povím, že příjemnější spolurukojmí než vás ještě svět neviděl,“ usměje se Estelle na všechny. I na Zaru.

„Nezajdete s náma na kafe?“ zeptá se Julie.

„Ne, ne, musím domů,“ usměje se Estelle, pak náhle velmi zvažní a obrátí se k makléři: „Promiňte, je mi moc líto, že jsem si to rozmyslela a nenechala vás ten byt prodat. Jsem tam... doma.“

Makléřka pokrčí rameny.

„Mně to vlastně ani nevadí. Lidi si myslí, že my makléři chceme jenom prodávat, prodávat a prodávat, ale ono je něco... já nevím, jak to popsat...“

Lennart doplní slova, kterých se jí nedostává: „Ono je něco romantickýho na všech bytech, co nejsou na prodej.“

Makléřka přikyvuje. Estelle zhluboka a šťastně dýchá. Bude mít za sousedy Julii a Ro, v bytě na protější straně schodiště, a s Julií si bude ve výtahu vyměňovat knížky. První, kterou jí Estelle dá, bude od její oblíbené básničky.

Ohne v ní roh jedné stránky a podtrhne pár vět, nejkrásnějších, které zná.

Nic se ti nesmí stát

Ne, co to povídám

Vše se ti musí stát

A musí to být zázrak sám

Julie za to dá Estelle literaturu úplně jiného druhu. Turistického průvodce po Stockholmu.

Ro přijde o tatínka, do té doby ho bude navštěvovat každý týden, jeho tělo je ještě na zemi, ale duše už patří nebi. Její maminka překoná ztrátu jen díky tomu, že jí jiný muž ukáže, že život jde dál, Julie ho porodí s rukou tak pevně zaklesnutou do Roiných prstů, že sestry v porodnici budou muset oběma matkám podat léky proti bolesti, jedné před porodem a druhé po něm.

Ro bude tichounce spávat vedle něj na bílém prostěradle, které ji nebude děsit. Pro něj by totiž přešla hory, udělala cokoli. Vyloupila by banku, kdyby to bylo potřeba. Budou z nich dobří rodiče, z Ro a Julie. Nebo alespoň obstojní.

Julie bude dál schovávat sladkosti, ovšem Ro si bude smět nechat ptáky. Opička a žabka je budou milovat, budou je navštěvovat každý den a nenechají klec otevřenou, ani když jim Julie nabídne vysoké částky v hotovosti. Julie a Ro se budou hádat a usmířovat, bude stačit, aby jim to druhé šlo lépe než to první. Takže si budou hlasitě nadávat, ale ještě hlasitěji se smát a budou se udobřovat, až se bude dům otřásat a Estelle ve své šatně upadne do rozpaků. Jejich láska bude pořád tajnosnubnou květinou.

Před policejní stanicí seskočí Zara mrštně ze schodů na ulici, neboť se bojí, že by se ji jinak někdo opět pokusil obejmout. Lennart vyběhne za ní.

„Nechcete se svézt se mnou taxíkem?“ zeptá se, jako by sdílení taxíku nebyla bohapustá anarchie.

Zara se zatváří, jako by se v životě s nikým o taxík nedělila a vlastně jako by se už hodně dlouho nedělila vůbec o nic. Po dlouhém váhání zamručí: „Ale vy se posadíte dopředu. A nejedeme s nikým, komu visí ze zrcátka cetky. Takoví lidé jsou omylem evoluce.“

Anna-Lena pořád sedí na schodech. Roger se s námahou posadí vedle ní, právě tak blízko, aby se téměř dotýkali. Anna-Lena natáhne prsty k jeho ruce. Chce říct *promiň*. On taky. Je to zrádnější slovo, než byste čekali, pokud už šplháte na strom velmi dlouho.

Anna-Lena vzhledne k nebi, to zatím potemnělo, prosinec je nelítostný. Nicméně Anna-Lena ví, že Ikea má ještě otevřeno. Že je světlem tam někde v tmách.

„Můžeme se zajet podívat na tu kuchyňskou desku, cos o ní mluvil,“ šeptne.

Roger zavrtí hlavou a v ní se všechno zlomí. Roger dlouho mlčí. Rozhodne se, pak si to rozmyslí a pak si to rozmyslí ještě jednou.

„Mě napadlo, že bychom mohli podniknout něco jinýho,“ zamumlá nakonec.

„A co?“

„Jít do kina. Třeba. Pokud chceš.“

Ještě že Anna-Lena sedí, jinak by si musela sednout.

Dívají se spolu na smyšlený příběh. Lidé totiž potřebují i pohádky, alespoň občas. Ve ztemnělém sálu se drží za

ruce. Anna-Lena cítí, že nachází domov, Roger cítí, že je pro ni dost dobrý.

Estelle spěchá zpět do svého bytu. Po cestě zavolá dceři a řekne jí, aby si nedělala starosti ani kvůli přepadení, ani kvůli tomu, že máma bydlí velkém bytě sama. Už to totiž není pravda. Taky bude muset přestat kouřit, protože ta mladá žena, která u ní teď bydlí v podnájmu, jí to nedovolí ani v šatně.

Abychom byli zcela puntičkářsky přesní, pronajímá si vlastně tahle žena od Estelliny dcery celý byt, a to za stejnou částku, jakou Estelle platí za to, že bydlí u ní v podnájmu: šest tisíc pět set. Na ledničce v kuchyni visí pomáčkáný obrázek opice, žáby a losa, Estelle ho ukradla na policejní stanici, když Jim odešel pro kávu. Každý druhý týden snídají opička a žabka se svou mámou v Estellině kuchyni. Po několik let budou poslední noc v roce stát u okna a koukat se spolu na ohňostroj. Dokud jednou nenadejde noc, jež bude pro Estelle poslední bez Knuta a pro všechny ostatní poslední s Estelle.

Na pohřbu Ro navrhne, aby nechali napsat na náhrobek: „Zde leží Estelle. Že ale uměla nasávat, babka jedna!“ Julie ji kopne do holeně, ovšem ne moc silně. Odejdou a synka povedou za ruce mezi sebou. Julie si bude do konce života schovávat stařenčiny knihy, stejně jako její lahve od vína. Až opička a žabka dorostou do puberty, budou tajně chodit kouřit do šatny.

Někde v nebi bude Estelle s jedním mužem poslouchat hudbu a s druhým si povídat o literatuře. Budiž jí to přáno.

Jo, a mimochodem: ve sklepech jednoho činžáku o kus dál, kde přespala máma dvou malých dětí, sama a vydešená,

načež se z ní stala bankovní lupička, stojí den po přepadení stále ještě bedna plná peřin. Někde úplně jinde nedojde po Novém roce k bankovní loupeži, protože ten, kdo si pod peřiny schoval zbraň, převrátí vzhůru nohama celý sklep, nadává a láteří, ale pistole je pryč. Jakej proradnej šmejda mohl ukrást *pistoli*?

Blbci.

Kapitola 70

Římsy za okny ordinace se prohýbají pod sněhem. Psycholožka si telefonuje s otcem. „Nadio, miláčku, ty můj ptáčku,“ říká táta v jazyce své domoviny, protože tam je pták hezčí slovo. „Taky tě mám ráda, tati,“ ujišťuje ho Nadia trpělivě. Dřív s ní takhle nemluvil, ale na sklonku života se i z programátorů stávají básníci. Nadia se opakovaně zapřísahá, že bude řídit opatrně, až k němu zítra pojede na návštěvu, ale on by ji stejně nejraději přivezl sám. Tátové jsou tátové a dcery jsou dcery, s tím ani psychologové nic nezmůžou.

Nadia zavěsí. Ozve se zaklepání, jako by se někdo nechtěl dotknout dveří rukou, a tak použil špičku deštníku. Venku stojí Zara. V ruce drží dopis.

„Dobrý den! Promiňte, já jsem myslela... My teď máme domluvenou konzultaci?“ podiví se Nadia a sáhne nejprve po kalendáři a pak po telefonu, aby se podívala, kolik je hodin.

„Ne, já jenom...“ pronese Zara tiše. Mírné chvění tenkých drátů deštníku ji prozradí. Nadia si toho všimne.

„Pojďte dál, jen pojďte dál,“ vyzve ji znepokojeně.

Kůže pod Zařinými očima je plná drobných prasklinek, vyčerpaná vším, co v sobě dusí, na pokraji protržení. Zara

se několik minut dívá na obraz ženy na mostě, než se Nadii zeptá: „Máte ráda svou práci?“

„Ano,“ přikývne Nadia s obavami.

„Jste šťastná?“

Nadia by se jí nejraději dotkla, ovšem neudělá to.

„Ano, jsem šťastná, Zaro. Ne pořád, už jsem se naučila, že člověk nemusí být šťastný neustále. Ale jsem šťastná... tak akorát. Na tohle jste se mě přišla zeptat?“

Zara se dívá někam mimo ni.

„Jednou vás zajímalo, proč mám ráda svou práci, a já jsem odpověděla, proč jsem v ní dobrá. V poslední době mám ale nečekaně mnoho času k přemýšlení a řekla bych, že jsem tu práci měla ráda, protože jsem v ni věřila.“

„Jak to myslíte?“ zeptá se psychologka nacvičeně, přestože nejraději by zcela nenacvičeně řekla, jak ráda Zaru vidí. Jak na ni myslela. Jak se bála, co by Zara mohla udělat.

Zara natáhne ruku tak daleko k plátnu, jak to jen jde, aby se ženy na obraze nedotkla.

„Věřím ve funkci bank ve společnosti. Věřím v pořádek. Nikdy jsem neměla nic proti tomu, že nás klienti, média a politici nenávidí, to je náš úkol. Banky musejí představovat závaží systému. Aby byl pomalý, byrokratický, těžkopádný. Aby se svět netočil příliš rychle. Lidé potřebují byrokracii, aby měli čas se zamyslet, než provedou nějakou hloupost.“

Odmllí se. Psycholožka se bez hlesu posadí na židli.

„Odpusťte mi, že spekuluju, Zaro, ale... mám dojem, že se něco změnilo. U vás.“

Nato jí Zara poprvé pohlédne zpřímá do očí.

„Trh s bydlením se znovu zhroutí. Možná ne zítra, nicméně jednou se znovu zhroutí. My to víme. A stejně půjčujeme peníze. Až lidé přijdou o všechno, budeme říkat, že

je to jejich odpovědnost, taková jsou pravidla hry, mohli si za to sami, že byli tak chamtiví. Jenže to není pravda. Oni většinou nejsou chamtiví, oni jenom... jak jste to říkala, když jsme se bavily o tom obrazu: hledají něco, čeho by se chytili. Za co by bojovali. Chtějí mít kde bydlet, vychovávat děti, žít svůj život.“

„Stalo se něco od naší poslední schůzky?“ zeptá se psychologka.

Zara se ztrápeně usměje. Jak na tohle odpovědět? A tak odpoví raději na otázku, kterou nikdo nepoložil: „Všechno se odlehčilo, Nadio. Banky už nejsou závaží. Před sto lety téměř každý, kdo pracoval v bance, uměl vysvětlit, jak banka vydělává peníze. Dnes jsou v každé bance nanejvýš tři lidé, kteří opravdu chápou, odkud se vlastně peníze berou.“

„A vy teď pochybujete o své roli, protože máte pocit, že to přestáváte chápat?“ hádá psychologka.

Zara smutně zavrtí bradou.

„Ne. Dala jsem v práci výpověď. Protože jsem si uvědomila, že jsem jedna z těch tří.“

„A co teď budete dělat?“

„Nevím.“

Na to může psychologka konečně říct něco podnětného. Něco, co se neučila ve škole, ale o čem ví, že to každý potřebuje čas od času slyšet.

„Nevědět je dobrý začátek.“

Dál už Zara nemluví. Natírá si ruce, počítá okna. Psací stůl je úzký, a kdyby mezi nimi nestál, asi by jim nebylo příjemné sedět tak blízko sebe. Občas nepotřebujeme odstup, pouze bariéry. Zara se pohybuje ostražitě, Nadia opatrně. Teprve po dlouhé chvíli otevře psychologka ústa.

„Vzpomínáte, jak jste po mně na jedné z prvních schůzek chtěla, abych vysvětlila, co je to panická úzkost? Neuměla jsem vám uspokojivě odpovědět.“

„A teď už umíte?“ zeptá se Zara.

Psycholožka zavrtí hlavou. Zara se neubrání úsměvu. Potom pronese Nadia sama za sebe, nikoli jako vystudovaná psycholožka, nýbrž vlastními slovy bez cizích výpůjček: „Ale něco vám řeknu, Zaro. Zjistila jsem, že pomáhá o ní mluvit. Bohužel si myslím, že stále ještě platí, že když přijde někdo do práce celý přešlý a řekne: ‚Mám kocovinu‘, kolegové či šéf s ním budou soucítit víc, než kdyby řekl: ‚Trpím úzkostí‘. Přitom každý den potkáváme na ulici lidi, kteří se cítí stejně jako vy a já a mnozí z nich ani nevědí, co s nimi je. Celé měsíce se jim špatně dýchá, chodí od doktora k doktorovi a myslí si, že mají něco s plícemi. Jenom proto, že je strašně těžké si přiznat, že... záhada je někde jinde. Že je to bolest duše, neviditelná olověná závaží v krvi, nepopsatelný tlak na prsou. Mozek nám lže, tvrdí nám, že umíráme. Ale plíce máme v pořádku, Zaro. My dvě neumíráme.“

Její slova se vznášejí mezi nimi, neviditelná jim tančí na rohovkách, dokud si je nevezme ticho. Neumíráme. Neumíráme. My dvě neumíráme.

„Zatím!“ prohodí Zara a psycholožka se z plna hrdla zachechtá.

„Poslyšte, Zaro, nechcete si najít novou práci jako autorka mouder do koláčků štěstí?“ usměje se.

„Tomu, kdo jí koláčky štěstí, by nejvíc prospělo tam najít: ‚Právě kvůli tomuhle tloustneš‘,“ odpoví Zara. Taky se zachechtá, ale chvějící se špička nosu ji prozradí. Zara se podívá nejprve z okna, ovšem pak se její pohled stočí k Nadiiným rukám, krku, bradě. Až k očím se nedostane,

ale skoro. Rozhostí se nejdelší mlčení, jaké mezi nimi kdy nastalo. Zara zavře oči, stiskne rty a kůže pod jejíma očima konečně povolí. Hrůza se zapouzdří do křehkých kapek a kane na okraj psacího stolu.

Obálka pomalu vyklouzne Zaře z ruky. Psycholožka si ji váhavě vezme. Zara chce zašeptat, že kvůli tomuhle dopisu sem začala chodit, když od skoku onoho muže uplynulo přesně deset let. Že potřebuje, aby jí někdo nahlas přečetl, co je tam napsáno, a pak, až jí hrud' zachvátí oheň, jí zabránil, aby skočila taky.

Tohle všechno chce zašeptat, o mostu a o Nadie a o tom, že viděla, jak ji ten chlapec běží zachránit. Že od té doby nemine den, kdy by se nezamýšlela nad tím, v čem tkví rozdíly mezi lidmi. Avšak vypraví ze sebe jen: „Nadio... vy, já...”

Nadia chce tu ženu za psacím stolem obejmout, sevřít ji v náručí, ale netroufá si. A tak, aniž Zara otevře oči, vsune psycholožka malíček do obálky a opatrně ji roztrhne. Vytáhne deset let starý vzkaz psaný rukou. Pouhá čtyři slova.

Kapitola 71

Most je pokrytý ledem, třpytí se ve světle několika posledních chrabrých hvězd, zatímco zpoza obzoru se valí úsvit. Celé město okolo zhluboka dýchá, ještě spí, zachumlané do peřin a snů o drobných nožkách patřících k srdcím, bez nichž by naše srdce nemohla bít.

Zara stojí u zábradlí. Nakloní se a vykoukne přes okraj. Chvilíčku, jen jediný osamělý okamžik, to vypadá, jako by se chystala skočit. Ale kdyby ji někdo viděl a znal její příběh, kdyby věděl, co všechno se jí v poslední době stalo, pak by mu bylo samozřejmě jasné, že neskočí. Nikdo si neprojde tím vším jenom proto, aby ukončil svůj příběh takhle. Zara není z těch, kdo skáčou.

A pak?

Pak její ruce uvolní sevření.

Je to větší výška, než si myslela, přestože před chvílí sama hleděla dolů. Pád na hladinu trvá nečekaně dlouho. Tichý šelest, papírku se zmocní vítr, šustící a třepotající se písmena se vznášejí nad vodou. Prsty, jež držely obálku už

desettisíckrát od chvíle, kdy ji zvedly z rohožky v předsíni, vzdají svůj boj a nechají dopis odlétnout vstříc věčnosti.

Muž, který jí ho před deseti lety poslal, v něm napsal vše, co podle něj potřebovala vědět. Byl to jeho úplně poslední vzkaz někomu jinému. Dlouhý jen čtyři slova, nic víc. Čtyři největší drobná slůvka, která kdy může jeden člověk říct druhému:

Vy za to nemůžete.

Ve chvíli, kdy dopis dopadne na vodu, kráčí Zara pryč, k protější straně mostu. Čeká tam na ni auto a v něm Lenart. Zara otevře dveře a jejich pohledy se setkají. On ji nechá pouštět hudbu tak nahlas, jak se jí zlíbí. Ona si slibuje, že se ze všech sil vynasnaží mít ho jednou plné zuby.

Kapitola 72

Říká se, že osobnost člověka je součtem jeho zkušeností. Ale není to pravda, nebo přinejmenším ne celá, protože kdyby nás definovala pouze naše minulost, tak bychom sami se sebou nevydrželi. Musíme mít možnost si připomínat, že jsme něco víc než chyby, jichž jsme se dopustili včera. Že jsme i všemi našimi budoucími volbami, všemi našimi zítřky.

Holčičce vždycky připadalo nejpodivnější, že se na svou maminku nedokáže zlobit. Sklo kolem toho pocitu se nedalo rozbít. Po pohřbu se pustila do uklízení, vytahala lahve ginu ze všech skrýší, o nichž neměla to srdce mámě prozradit, že je zná. To je patrně poslední stéblo, kterého se drží rodič alkoholik: iluze, že děti to určitě nevědí. Že to nevidí. Jako by se chaos dal zakrýt. Ten se nedá ani pohrbit, pomyslela si dcera, ten se dědí.

Jednou jí máma zablekotala do ucha: „Osobnost je jenom součet zkušeností. Všechno ostatní jsou kecy. Takže se neboj, princezno, ty máš rodiče rozvedený, nikdy ti nikdo nezlomí srdce. Nevyroste z tebe romantička, protože kdo má rozvedený rodiče, ten na věčnou lásku nevěří.“

Usnula na pohovce s hlavou na dceřině rameni, dcera ji přikryla a utřela z podlahy rozlitý gin. „To se pleteš, mami,“ zašeptala do tmy a měla pravdu. Kdo kvůli svým dětem vyloupí banku, ten nemůže nebýt romantik.

Ta holčička totiž vyrostla a měla své holčičky. Opičku a žabku. Snažila se být jim dobrou mámou, ačkoli jí nikdo nedal návod k použití. Dobrou manželkou, dobrou zaměstnankyní, dobrým člověkem. Každou vteřinu každého dne se děsila, že se jí to nezdaří, ale pak si jednou na chvilíčku pomyslela, že všechno je skvělé. Nebo alespoň v pohodě. Uvolnila se, polevila ve střehu, a tak ji nevěra a rozvod napadly ze zálohy. Život ji srazil k zemi. To se jednou stane skoro každému. Vám nejspíš taky.

Před pár týdnů vedla dcery ze školy domů. Los, opička a žabka vyskočili jako vždycky z autobusu a zamířili na most. V polovině mostu se holky zastavily, máma si toho nejdřív nevšimla, ale pak se ohlédla a viděla, že jsou deset metrů za ní. Opička a žabka koupily visací zámek, protože na internetu viděly, že v jiných městech se takovéhle zámky věší na zábradlí mostů. „Zamkneme svoji lásku navěky a nikdy se nepřestaneme milovat!“

Mámu to zdrtilo, protože si myslela, že holky se bojí, že po rozvodu je přestane mít ráda. Že všechno bude najednou jinak, že už nebude jejich. Trvalo deset minut, plných hysterického pláče a zmateného vysvětlování, než opička a žabka trpělivě vzaly její tváře do dlaní a zašeptaly: „My se nebojíme, že o tebe přijdeme, mami. Jenom chceme, abys věděla, že ty nikdy nepřijdeš o nás.“

Zámek cvakl. Opička hodila klíč přes zábradlí, plachtily k vodě, všechny tři plakaly. „Navěky,“ šeptla máma. „Navěky,“ odpověděly holky. Pak šly dál a mladší dcera se přiznala, že když ty zámky na internetu uviděla poprvé, myslela si,

že se to dělá, aby most nikdo neukradl. Pak ji napadlo, že se spíš lidi bojí, aby někdo neukradl ten zámek. Skutečný smysl jí vysvětlila starší sestra a povedlo se jí to tak, aby si menší holčička nepřipadala hloupě. Máma si pomyslela: Přece jenom jsme s tátou udělali něco správně, když se umíte k omylu přiznat i ho druhému odpustit.

K večeři si daly pizzu, tu měly holky ze všech jídel nejradši. Poté co usnuly na matracích v pidibytě za šest tisíc pět set měsíčně, o kterém pořád nebylo jasné, jak ho příští měsíc zaplatí, seděla máma sama ve tmě. Blížily se Vánoce, po nich silvestr, věděla, že holky se moc těší na ohňostroj. Rvalo jí srdce, že jí pořád důvěřují, protože ještě nevědí, jak hrozně selhala. Za úsvitu jim balila věci do školy, když vtom z aktovky starší dcery vypadl sešit. Máma už ho chtěla vrátit zpátky, ale pak si všimla, že se otevřel na dvojstránce nadepsané slovy: „O princezně a dvou královstvích.“ Mámu to nejdřív naštvalo, protože celý život vedla dcery k tomu, aby nebyly princeznami. Chtěla z nich mít válečnice. A protože holky měly mámu rády, tak ji poslouchaly, nebo to spíš předstíraly a dělaly všechno přesně naopak, protože děti mají v popisu práce na rodičovské rady kašlat. Starší dcera dostala ve škole za úkol napsat pohádku, a tak napsala „O princezně a dvou královstvích“. Bylo to o princezně, která bydlela ve velikém krásném zámku. Jednou v noci objevila v podlaze pod postelí díru a ta díra vedla do tajemného kouzelného světa plného podivných bytostí, draků a trollů a dalších tvorů, které si dcera nejspíš vymyslela úplně sama. Tvorů tak fantastických, že mámu drtila její představivost a touha uniknout z reality a celou dobu si kladla jedinou otázku: Jak musí být tvoje realita zoufalá, když cítíš potřebu takhle... unikat? Všechny bytosti byly šťastné, žily v míru, nikomu se v jejich malém světě nevedlo zle.

Jenže princezna v pohádce brzy odhalila strašlivou pravdu: To kouzelné místo, v němž bydleli její noví kamarádi, leželo na půli cesty mezi dvěma zámky ve dvou různých královstvích. V jednom vládl král, v druhém královna a vedli spolu zákeřnou válku. Posílali proti sobě armády a ty po sobě pálily z hrůzostrašných zbraní, ale obě království měla silné a pevné hradby, které se nedaly prolomit, až nakonec dívka pochopila, že válka nezničí ani jedno z nich. Pouze zpusť a povraždí všechno, co leží mezi nimi. A teprve tehdy se dozvěděla pravdu: že ten král a královna jsou její rodiče. Ona je jejich princezna a v téhle válce jde o ni, oba se snaží toho druhého porazit, aby ji získali zpátky. Když máma pohádku dočítala, začínaly se dcery na matracích rozespale vrtět, a tehdy se v ní všechno zlomilo. Pohádka končila tak, že se princezna s novými kamarády rozloučila a odešla, dočista sama. Jedné noci se vytratila do tmy a už se nikdy nevrátila. Věděla totiž, že pokud zmizí, nebude o co válčit. Tím zachrání obě království i svět mezi nimi.

Když se dcery vzbudily, máma s nimi posnídala a snažila se tvářit, že všechno je v pořádku. Odvedla je do školy. Po cestě zpátky se zastavila na mostě a pevně stiskla v ruce visací zámek.

Nepřetahovala se s exmanželem o svůj bývalý domov, nehádala se s šéfovou o svou někdejší práci, neválčila s právníkem, nepálila z žádných zbraní, netropila scény. Kvůli dětem. Dělal, co mohla, aby nedoplatily na nezдарy dospělých. To sice asi není vysvětlení, proč se pokusila vyloupit banku. Není to obhajoba. Ale něco vám povím. I vy jste párkrát určitě dostali nebetyčně debilní nápad. A pak jste si zasloužili druhou šanci. Nejste jediní.

Třicátého prosince ráno odešla z domova s pistolí. Tentýž den večer, právě teď, se opět vrací. Pár hodin po přepadení, o němž se v tomhle městě bude mluvit ještě mnoho let, vyzvedává máma své dcery a ptá se: „Jak jste se u táty měly?“

„Dobře, mami! A jak ses měla ty?“ zeptá se mladší dcera.

Máma se usměje, zamyslí se, pokrčí rameny. „Ále, to víš... normálně. Nic zvláštního.“

Když přecházejí most, něžně položí starší dceři ruku na rameno a pošeptá jí do ucha: „Jsi moje princezna i válečnice, můžeš být obojí současně, slib mi, že na to nikdy nezapomeneš. Já vím, že nejsem pořád bůhvíjak skvělá máma, ale to, že se s tátou rozvádíme, není tvoje... ať tě ani nenapadne, že je to... *tvoje*...“ Starší dcera přikývne, mrknutím zažene slzy. Mladší na ně křikne, aby si pospíšily, a tak běží za ní, máma si utře obličej a zeptá se, jestli si chtějí večer dát pizzu, na což mladší zahuláká: „Jestli chceme pizzu? To je hloupá otázka! Kadí medvěd v lese?“

Té noci těsně před usnutím, v mámině novém domově u hodné a mírně potrhle babky jménem Estelle, vezme starší dcera mámu za ruku a šeptne: „Mami, jsi dobrá máma. Neboj se pořád tolik. Je to v pohodě.“

A tehdy ho konečně naleznou: mír ve světě dvou království. Všechny nádherné vymyšlené kouzelné bytosti tvrdě a klidně spí. Opičky, žabky, losi, babky, všichni.

Kapitola 73

Přijde Nový rok, což samozřejmě nikdy neznamená, že se nám splní, v co jsme doufali, tedy s výjimkou prodejců kalendářů. Jeden den zkrátka přejde v druhý, z přítomnosti je minulost. Zima se ve městě roztahuje jako příliš sebevědomý příbuzný, dům naproti bance mění barvu podle momentální teploty. Nevypadá nijak zvláště, je to šedá budova pokrytá dočasnou bělobou, stojící na místě, kde lidé nebydlí dobrovolně a pouze jsou smíření s tím, že jsou tu uskladnění. Za pár let určitě někdo z místních ukáže tenhle vchod nafoukanému návštěvníkovi z velkoměsta a řekne: „Tady se kdysi odehrálo přepadení!“ Návštěvník přimhouří oči a odfrkne si: „Tady? No to určitě!“ V takovýchhle městech se nic podobného nestává, to dá přece rozum.

Je pár dní po Novém roce a ze dveří vychází žena. Směje se, má s sebou obě dcery a ty právě řekly něco, z čeho se všechny tři tak rozhihňaly, až mezi sněhové vločky vyletěly nudle z nosu. Dojdou k popelnici, vyhodí krabici od pizzy a pak se žena náhle podívá před sebe a ztuhne v půli kroku. Jedna dcera se na ni pověsí, druhá poskakuje vedle ní.

Připozdívá se, nebe má lednově černý odstín a přes padající sníh je špatně vidět, ale trojice přesto spatří na protější straně ulice policejní auto. Sedí v něm starý a mladý policista. Žena na ně hledí, dcery si ještě nevšimly jejího údesu. Napadne ji jen: „Ne před holkama.“ Trvá to jen pár okamžiků, jenže ona za tu dobu prožije dva celé životy. Jejich.

Pak se policejní auto zvolna rozjede proti ní.

Kolem ní.

Jede dál, zabliká, odbočí doprava, je pryč.

„Jestli ji chceš sebrat, tak to pochopím,“ ozve se Jim na sedadle spolujezdce, má strach, že syn mezitím změnil názor.

„Ne, chtěl jsem ji jen vidět, ať jsme v tom dva,“ odpoví Jack od volantu.

„V čem dva?“

„V tom, že jsme ji nechali běžet.“

Pak už o ní nemluví. Ani o té, která stojí přede dveřmi, ani o té, po níž se jim stýská. Jim zachránil lupičku a oklamal svého syna a Jack mu to možná nikdy úplně neodpustí, ale i tak spolu zvládnou žít dál.

Pár minut jezdí po městě, než táta nakonec pronese, aniž se na syna podívá: „Vím, že ti nabídli místo ve Stockholmu.“

Jack se na něj překvapeně otočí.

„Jak to sakra víš?“

„Nejsem pitomej, to vážně ne. Nebo aspoň ne furt. Občas jenom tak vypadám.“

Jack se zahanbeně usměje.

„Já vím, táto.“

„Měl jsi to vzít. Tu práci.“

Jack vyhodí blinkr, odbočí, dává si s odpovědí načas.
„Vzít práci ve Stockholmu? Víš vůbec, kolik tam stojí bydlení?“

Táta smutně zaťuká snubním prstenem na plastový kryt palubní přihrádky.

„Nezůstávej tady kvůli mně, hochu.“

„To není kvůli tobě,“ zalže Jack.

Protože ví, že kdyby tu byla jeho máma, řekla by: „Něco ti povím, chlapče. Jsou i horší důvody někde zůstat.“

„Už nám končí šichta,“ poznamená Jim.

„Nedáš si kafe?“ zeptá se Jack.

„Teď? Už je dost pozdě,“ zívne táta.

„Stavíme se na něj někde,“ trvá na svém Jack.

„A proč?“

„Napadlo mě, že si na stanici vezmeme moje auto a někam si zajedeme.“

„Kam?“

Jack odpoví s naprostou samozřejmostí:

„Za ségrou.“

Nato už se Jim nevydrží na syna dívat. Pohled se mu stočí k silnici.

„Cože? Teď?“

„Jo.“

„A... proč zrovna teď?“

„Brzo bude mít narozeniny. Ty budeš mít brzo narozeniny. Už za jedenáct měsíců budou Vánoce. To je snad sakra jedno proč, ne? Prostě mě napadlo, že by s náma třeba odjela domů.“

Jim musí hledět z okna a sledovat středovou čáru, aby opanoval svůj hlas.

„Ale tam pojedeme nejmíň čtyřicet hodin!“

Jack obrátí oči v sloup.

„Ježíšikriste, táto. Vždyť říkám, že se nejdřív stavíme na kafe!“

A opravdu to udělají. Jedou celou noc a celý další den. Zaklepou jí na dveře. Možná s nimi odjede domů, možná ne. Třeba je připravená hledat lepší cestu dolů, třeba už ví, jaký je rozdíl mezi pocitem z letu a pocitem z pádu, a třeba taky ne. Ten se nedá ovládat, podobně jako láska. Asi je totiž pravda, co se říká, že děti vás do určitého věku bezpodmínečně a bezhlavě milují z jednoho jediného důvodu: jste jejich. I rodiče a sourozenci vás mohou milovat po zbytek života přesně z téhož důvodu.

Pravda? Žádná není. O hranicích vesmíru jsme vybádali pouze to, že neexistují, a o Bohu nevíme nic než to, že nic nevíme. Proto jedna máma, která dělala farářku, kladla na svou rodinu jediný prostý požadavek: snažit se, jak nejlépe umíme. Zasadit dnes jablko, i kdybychom věděli, že zítra bude konec světa.

Zachraňovat, koho můžeme.

Kapitola 74

Přijde jaro. Vždycky si nás nakonec najde. Vítr vymetá zimu, stromy ševlí, ptáci skřehotají a v místech, kde celé měsíce požíral všechnu ozvěnu sních, náhle příroda propuká v ohlušující rámus.

Jack vystoupí z výtahu, je zmatený, hledá cestu. V ruce drží dopis. Jednoho rána mu přistál bez poštovní známky na rohožce v předsíni. V obálce ležel papírek s touhle adresou, patrem a číslem místnosti. Pod ním fotka mostu a ještě jedna obálka, zalepená a nadepsaná jiným jménem.

Zara Jacka uviděla na policejní stanici a poznala ho navzdory tomu, kolik let uplynulo. Prožívala totiž stále dokola tytéž vteřiny a pochopila, že on taky.

Jack najde správné dveře a zaklepe na ně. Je tomu víc než deset let, co jistý muž skočil z mostu, a téměř stejně dlouho, co jistá dívka neskočila. Ta otevře, příchozího nepozná, ale jemu vyletí ze srdce konfety, jakmile ji spatří, neboť na ni nikdy nezapomněl. Neviděl ji od chvíle, kdy stála na zábradlí mostu, ovšem dodnes by ji poznal i potmě.

„Já... já...“ koktá Jack.

„Dobrý den. Hledáte někoho?“ ptá se Nadia mile, avšak nechápavě.

Jack se musí chytit rámu dveří, její břicha prstů se otřou o jeho. Zatím ještě nevědí, jak mocně na sebe umějí vzájemně zapůsobit. Jack jí podá velkou obálku, na níž je nedbale načmárané jeho jméno, uvnitř se nachází fotka mostu a adresa ordinace. Pod tím menší obálka s nápisem „Pro Nadiu“. A v ní je malý papírek, na nějž Zara podstatně čitelnějším rukopisem napsala devět obyčejných slov.

Zachránila jste se sama. On byl jen u toho.

Nadia zavravorá, jen na okamžik, a Jack ji chytí za paži. Jejich pohledy tančí kolem sebe. Ona pevně, přepevně svírá těch devět slov a téměř není schopná sama nějaká pronést: „To jste byl vy na tom mostě, když jsem... to jste byl vy?“

On němě přikývne. Ona zápasí s myšlenkami.

„Vůbec nevím, co mám... dejte mi chvilíčku. Musím se... vzpamatovat.“

Dojde k psacímu stolu, sesune se na židli, deset let si lámala hlavu, kdo to byl, a teď netuší, co má říct. Jak začít. Jack opatrně vstoupí do ordinace a uvidí na polici fotografii, tu, kterou Zara při svých návštěvách pokaždé posunula. Je na ní Nadia a hlouček dětí na velkém chatkovém táboře, který se konal loni v létě, Nadia i děti se smějí a pošťuchují a všichni na sobě mají stejná trička se jménem dobročinné organizace, která tábor zaplatila. Pořádá sbírky na pomoc dětem, jako jsou ty na snímku, příbuzným lidí, kteří spáchali sebevraždu. Když vás někdo nechá na světě samotné, pomůže vám vědomí, že nejste jediní. Tu vinu a hanbu a nepochopitelné ticho nikdo neunes vlastními silami a ani by neměl, a proto Nadia jezdí každý rok na letní tábory.

Aby hodně naslouchala, málo mluvila, pošťuchovala se a smála se ze všech sil.

Nadia to ještě neví, ale tahle organizace právě obdržela na svůj bankovní účet dar. Od ženy se sluchátky, která dala v práci výpověď, vzdala se majetku a přešla přes most. Peníze vystačí na tábory po mnoho let dopředu.

Jack a Nadia sedí naproti sobě u úzkého psacího stolu a dívají se na sebe. On se chabě usměje a ona nakonec také, oba jsou vyděšení k smrti a zároveň překypují smíchem. Jednou, za deset let, budou možná někomu vyprávět, jak se cítili. Tehdy poprvé.

Možná to budou vyprávět svým dětem.

Kapitola 75

Pravda? Pravda o tomhle všem? Pravda je, že to byl příběh o leccčem, ale hlavně o nás blbcích. Protože i my se snažíme, jak nejlépe umíme. Vyrovnáváme se s tím, že jsme dospělí, milujeme se a koumáme, jak sakra zapojit ten USB kabel. Hledáme něco, čeho bychom se chytili, za co bychom bojovali a na co bychom se těšili. Děláme, co můžeme, abychom naučili své děti plavat. Tohle všechno máme společné, a přesto pro sebe zůstáváme cizími lidmi, nikdy se nedozvíme, co si vzájemně způsobujeme a jak váš život ovlivňuje můj.

Možná jsme kolem sebe dnes bez povšimnutí proběhli v davu, nitky našich kabátů se na okamžik vpletly do sebe a pak jsme si zmizeli. Nevím, kdo jste.

Ale až přijdete večer domů, až dnešní den skončí a vezme si nás noc, udělejte si na sebe čas a zhluboka se nadechněte. Za to, že i tenhle den jsme zvládli.

A zítra přijde další.

Kdybyste někoho potřebovali

Centrum krizové intervence při Psychiatrické nemocnici
Bohnice, Ústavní 91, Praha 8, nonstop linka: 284 016 666

Krizové centrum při Fakultní nemocnici Brno, Jihlav-
ská 20, Brno, nonstop Linka naděje: 547 212 333

Linka důvěry Karviná, Centrum psychologické pomoci
Moravskoslezského kraje, nonstop linka: 596 318 080
nebo 777 499 650

Linka první psychické pomoci: 116 123, chat: linkapsychic-
kepomoci.cz

Pražská linka důvěry, nonstop linka: 222 580 697, chat:
www.chat-pomoc.cz, e-mail: linka.duvery@csspraha.cz

Krizové centrum RIAPS, Chelčického 39, Praha 3, telefonní
číslo: 222 586 768

SOS centrum Diakonie ČCE, Varšavská 37, Praha 2, telefonní
číslo: 777 734 173, e-mail: linka.duvery@diakonieskp.cz

Děkuji:

J. Málokdo ovlivnil můj život tolik jako ty. Nejhodnější, nejpodivnější, nejvtipnější, nejotravnější a nejsložitější kamarád, jakého jsem kdy měl. Už to bude dvacet let, a pořád na tebe myslím skoro každý den. Je mi tak líto, žeš to vzdal. Nenávidím se za to, že jsem tě nezachránil.

Nedě. Dvanáct let spolu, deset v manželství, dvě děti a milion hádek o mokré ručníky na zemi a o city, pro něž se stále snažíme hledat slova. Netuším, jak zvládáš dělat dvě kariéry, svou a mou, ale bez tebe bych tady teď nebyl. Vím, že ze mě šílíš, ale jsem do tebe blázen. Ducks fly together.

Žabce a opičce. Snažím se být dobrý táta. Fakt se snažím. Ale když jste naskočili do auta a ptali se: „Co to tady voní? Ty máš bonbony?“, tak jsem lhal. Sorry.

Niklasovi Natt och Dag. Ani nevím, kolik let jsme spolu seděli v kanceláři. Osm? Devět? Řeknu ti upřímně, že jsem nikdy nepoznal génia, ale ty se mu ze všech mých známých blížíš nejvíc. Taký jsem nikdy neměl bratra.

Riadu Haddoucheovi, Junesi Jaddidovi a Eriku Edlundovi. Neříkám to tak často, jak bych měl. Ale doufám, že to víte.

Mámě a tátovi. Ségře a Paulovi. Houshangovi, Parhamovi a Meri.

Vanje Vinterové. Od roku 2013 protivná šťoura a jediná osoba, která se mnou pracuje skoro celou mou kariéru. Redaktorka, korektorka, druhý pár očí, neskutečná zmatkářka a velmi ochotná posluchačka mých historek. Díky, že do všeho jdeš na sto procent.

Agentuře Salomonsson. Především mému agentovi Toru Jonassonovi, který občas nechápe, co blbnu, ale vždycky mě brání do krve. Marii Gyllenhammarové, jež pro mě byla jako další členka rodiny, když se ta mašinerie a cirkus roztočily až moc a já potřeboval najít sám sebe. Cecilii Imbergové, která v závěru tohoto projektu fungovala jako druhá korektorka a jazyková policie. (V těch případech, kdy jsme se neshodli na gramatice, jsi měla samozřejmě pravdu, občas mě zkrátka tak baví sekat chyby, že mi to za to stojí.)

Nakladatelství Forum. Zejména Johnu Hägglomovi, Marii Burlinové, Adamu Dahlinovi a Saře Lindegrenové.

Alexi Schulmanovi, který mi při práci na této knize připomínal, jaký je to pocit, když vás text zasáhne plnou silou. Christofferu Carlssonovi, který četl, opravoval a chechtal se. Máš u mě pivo. Možná i dvě. Marcusi Leifbymu, který je jednoznačně má první volba, když si v úterý potřebuju zajít na kávu a šest hodin probírat druhou hokejovou divizi a dokumenty o válce ve Vietnamu.

Všem zahraničním nakladatelstvím, která vydávají moje knihy, od Skandinávie po Jižní Koreu. Zejména děkuji *Peteru Borlandovi*, *Kevinu Hansonovi*, *Ariele Fredmanové*, *Ritě Silva* a všem ostatním z *Atria/Simon&Schuster* v USA a Kanadě, kteří ve mě neochvějně věřili, a *Judith Currové*, která mě k nim dostala. Stali jste se mým druhým domácím trhem.

Všem, kteří moje knihy překládají, především *Neilu Smithovi*. Grafikovi *Nilsu Olssonovi* za obálku. Mému oblíbenému knihkupci *Johanu Zillénovi*.

Psychologům a terapeutům, kteří o mě posledních pár let pečují. Především *Bengtovi*, který mi pomohl překonávat záchvaty panické úzkosti.

Tobě, můj čtenáři. Děkuji ti za tvůj čas.

A nakonec: Spisovatelům, na které v této knize odkazuje Estelle. Jsou to popořadě *Astrid Lindgrenová* (s. 272), *James M. Barrie* (s. 272), *Charles Dickens* (s. 283), *Joyce Carol Oatesová* (s. 283), *Chalíl Džibrán* (s. 285), *William Shakespeare* (s. 309), *Lev Nikolajevič Tolstoj* (s. 333) a *Bodil Malmstenová* (s. 333 a 342). Je-li někdo z nich citován chybně, můžu za to výhradně já, nikoli Estelle.

Ediční poznámka

Citovaná pasáž z Matoušova evangelia (Mt 25, 35—36) na s. 320—321 pochází z ekumenického překladu Bible dostupného na <http://www.biblenet.cz>.

Citace z dalších knih dostupných v češtině byly převzaty z těchto vydání:

Agnes-Margrethe Bjorvandová: *Astrid Lindgrenová*. Přeložila Kateřina Křišťůfková. Praha: Presco Group, 2018.

James M. Barrie. *Petr Pan*. Přeložili Jana Hejná a Petr Hejný. Praha: Sloart, 2015.

Charles Dickens: *Vánoční koleda*. Přeložili Emanuela a Emanuel Tilschovi. Praha: SNDK, 1958.

Chalíl Džibrán. *Prorok*. Přeložili Eliška a Boris Merhautovi. Praha: Vyšehrad, 2011.

William Shakespeare. *Kupec benátský*. In: *Dílo*. Přeložil Martin Hlinský. Praha: Academia, 2016.

Citát z *Vojny a míru* od Lva Nikolajeviče Tolstého na s. 333 autor pozměnil natolik, že nebylo účelné použít jakýkoli existující český překlad.

Citát o jabloni na s. 221 (a také 325 a 361) je Martinu Lutherovi připisován tradičně.

Fredrik Backman

ÚZKOSTI A JEJICH LIDÉ

Ze švédského originálu *Folk med ångest*
vydaného ve Stockholmu roku 2019
nakladatelstvím Forum
přeložila Helena Matocha
Redigovala Daniela Mrázová

Odpovědná redaktorka Alena Vrabcová
Technický redaktor Petr M. Dorazil
Grafická úprava Andrej Nechaj
Sazba písmy Block Berthold, Bistro Script
a Comenia Serif Jaroslav Bulíček

Vydalo nakladatelství Host
Radlas 5, 602 00 Brno
roku 2020. První elektronické vydání
www.hostbrno.cz